UNION ACADÉMIQUE INTERNATIONALE

CATALOGUE

DES

MANUSCRITS ALCHIMIQUES GRECS

PUBLIÉ SOUS LA DIRECTION DE

J. BIDEZ, F. CUMONT, A. DELATTE, O. LAGERCRANTZ ET J. RUSKA

V

1. LES MANUSCRITS D'ESPAGNE

DÉCRITS PAR

C. O. ZURETTI
PROFESSEUR A L'UNIVERSITÉ DE MILAN

2. LES MANUSCRITS D'ATHÈNES

DÉCRITS PAR

A. SEVERYNS
MEMBRE ÉTRANGER DE L'ÉCOLE FRANÇAISE D'ATHÈNES

BRUXELLES
MAURICE LAMERTIN, ÉDITEUR
58-60, RUE COUDENBERG, 58-60

1928

PRÉFACE

Nous avons réuni dans ce volume la description des manuscrits d'Espagne et celle des manuscrits d'Athènes.

Les bibliothèques d'Athènes, si riches en documents relatifs à l'astrologie et à la magie, se sont révélées fort pauvres en manuscrits alchimiques. On observera, non sans étonnement, que l'alchimie avait encore en Grèce ou en Asie Mineure des fidèles au XIXe siècle ; ils ne se contentaient pas de recopier les anciens textes, mais ils les modernisaient et, si l'on peut tirer des conclusions de l'existence de recettes en grec vulgaire et de la reproduction de certains instruments, différents de ceux qui nous sont connus par les manuscrits classiques, on sera porté à croire qu'ils pratiquaient encore l'alchimie. On trouvera dans la préface particulière que M. Severyns a placée en tête de son catalogue, des renseignements très détaillés sur les recherches qu'il a entreprises et l'aide qu'il a trouvée en Grèce.

La nouvelle contribution que M. Zuretti a apportée à notre entreprise ne le cède en rien, pour l'étendue de l'enquête et l'importance des découvertes, à la part de collaboration qu'il avait fournie l'an dernier au tome des manuscrits d'Italie. Certains manuscrits espagnols fournissent des données utiles pour l'étude des rapports des principaux manuscrits alchimiques, le Parisinus A et le Marcianus M ; d'autres enrichissent d'heureuse manière

notre connaissance de la tradition manuscrite des *Cœranides*. Dans l'appendice, M. Zuretti a donné, des uns et des autres, des échantillons qui permettront au lecteur de se faire provisoirement une idée des suppléments d'information que fournissent les manuscrits qu'il a décrits.

Particulièrement laborieuses ont été les recherches que notre infatigable collaborateur a dû faire pour identifier et reconstituer le contenu des manuscrits de l'Escurial qui ont péri dans le malheureux incendie de 1671. Dans cette partie de son travail, il a élucidé bien des problèmes que posait la confrontation des anciens catalogues, souvent erronés, divergents ou négligemment rédigés; certains résultats de cette enquête intéressent la reconstitution du manuel de chimie qui a été retrouvé dans des manuscrits du Vatican et de Naples et dont l'édition est préparée par M. Zuretti. Ce dernier a pris la peine, dans un chapitre de l'appendice, de décrire ces catalogues d'autrefois et d'établir leurs rapports; cette partie de son travail rendra des services à tous les chercheurs qui s'intéressent aux manuscrits des bibliothèques espagnoles.

Les deux voyages d'études que M. Zuretti a faits en Espagne et qui ont servi à établir non seulement le présent volume, mais encore le tome XI du *Catalogus codicum astrologorum graecorum*, ont pu être entrepris dans d'excellentes conditions, grâce à la générosité du Ministère de l'Instruction publique d'Italie (prof. Fedele), de l'Accademia de' Lincei, de l'Université de Milan et de M. Cumont. Notre collaborateur a été bienveillamment recommandé aux autorités académiques et aux conservateurs des bibliothèques d'Espagne par S. E. le marquis Paolucci de Calboli, ambassadeur de S. M. le Roi d'Italie

à Madrid, Mgr Tedeschini, nonce à Madrid, le Général de l'Ordre des Augustins, Mgr Mercati, préfet de la Vaticane, MMgrs Gramatica et Galbiati, préfets de l'Ambrosienne, et par le professeur Nallino. En Espagne, il a trouvé l'accueil le plus favorable auprès de S. E. le Cardinal Reig y Casanova, archevêque de Tolède, de Mgr Guerinoni et du professeur Perez-Bueno. Ses recherches ont été particulièrement facilitées à la Bibliothèque de l'Escurial par le dévouement et la courtoisie du P. Melchor Martinez Antuña, préfet, du P. Alejo Revilla, qui prépare le catalogue des manuscrits grecs de la célèbre bibliothèque, du Fr. J. Vila et de M. Macario Sanchez; ailleurs, grâce à l'infinie complaisance de M. Martin Della Torre, de la Bibliothèque Nationale de Madrid, de M. Gomez del Campillo, de la Bibliothèque du Palais royal, de M. Guillermo Antolin, du Fr. Martin Aranguren (Guadalupa), du chanoine Blas Sanchez (Jaca), de Don Angelo Amor et Mgr C. Garcio (Santiago), de Don J. Rius (Vich). A tous nous adressons avec lui l'expression de notre vive reconnaissance pour les services éminents rendus à notre entreprise.

J. Bidez,
A. Delatte.

Gand-Liége, le 15 avril 1928.

CODICES HISPANIENSES

DESCRIPSIT

C. O. ZURETTI

CODICES HISPANIENSES

Bibliotheca Scorialensis.

A. — Codices qui in Bibliothecae pluteis adservantur.

---

1. Cod. Scorialensis I. R. 14 (erat III. Δ. 5; IV. I. 1); chart. saec. XV; ff. IX + 17 — 271 + 3, cm. 26,2 × 19,7. — Folii I summo margini adpictum est: " *del Mag°. Mr. Marco Dandolo* ". Cf. Turriani *catal.* (I. X. 16), F. 38-38ᵛ; Turriani *indicem alphabeticum* (I. X. 18), F. 14ᵛ, 76ᵛ, 86ᵛ, 105ᵛ, 147ᵛ, 193ᵛ: et Miller, *Catalog.* p. 5-7. Multa astrologica exhibet; v. igitur *Cat. astrol. gr. XI, cod. Hispan.*

F. 150ᵛ. Ἑρμηνία τῶν στερεῶν γραμμάτων τῆς τέχνης· τὰ σημεῖα τὰ ἐν ταῖς γραφαῖς εὑρισκόμενα.
Sequitur tabula exhibens 205 signa medico-alchemistica; cf. cod. gr. *Bonon. Univ.* 3632, f. 14 (*Catal. mss. alch. gr.*, II, p. 144 et 298) et *Scorial.* III, Y, 14, f. 237.

---

2. Cod. Scorialensis III. Y. 14 (erat IV. K. 17; IIII. E. 14); chart. saec. XIV-XV, ff. VII + 241 + I, im. 21, 2 × 14, 3; ff. 1-187 scripta sunt anno p. Ch. n. 1486; ff. 188 sqq. sunt anni 1323 p. Ch. n. — Cf. Miller, *Catalog.* p. 254.

F. 187. δόξα τῷ Θεῷ τῷ δόντι ἀρχὴν καὶ τέλος : ἀμήν : + γραφὲν παρὰ τοῦ εὐτελεστάτου ἐν ἱερομονάχοις Νικηφόρου· τοῦ ἐξευείας υἱοῦ Μιχαὴλ ἱερέως ἐκείνου τοῦ ἐξ Ἀθηνῶν· τελειωθέντος ἐν τῇ ἀναλώσει ἐκείνῃ· τῆς πατρίδος ἐυείας καμοῦ δὲ σώσαντός με τοῦ Θεοῦ· ἵνα μετάμελος γένωμαι τῶν ἀμετρίτων μου ἁμαρτιῶν· ὃς καὶ μονάσας· ἐν τῇ σεβασμία μεγάλη μονὴ τῆς ὑπεραγίας μου ἐν Βατοπαιδ· ἐν ᾧ γέγραπτε καὶ τὸ παρὸν βιβλίον ἐν μηνὶ Μαίω κγ', ἐν τῷ ,ϛ ϡ ϛ δ' ἔτη, ἰνδ. δ' εὔχεσθαί μοι τῷ ἀναξίω καὶ ἀμαθῆ παρὰ πάντων. (Margini adpictum est τοῦ ἁγιομνήτη, quae verba si ad scribae patrem referenda sunt, interpretari licet (?) " *bonae memoriae* (?); si ad scribam ipsum, A. Delatte emendanda putat in ἁγιορείτη = " *Sacri montis incolae* ".

F. 236. ἐτελειώθη ἡ παροῦσα βίβλος μηνὶ Μαρτίῳ α'· ἡμέρᾳ δ' τοῦ ,ςωλα' ἔτους διὰ χειρὸς ἐμοῦ μοναχοῦ Γεωργίου... καὶ ἰητροῦ τοῦ βασιλεικοῦ ξενῶνος ἐπὶ τῆς βασιλείας Κομνηνοῦ κυρ. Ἀνδρονίκου Παλαιολόγου· ταραττομένου μετὰ τοῦ ἐγγόνου αὐτοῦ κυρ. Ἀνδρονίκου τοῦ Παλαιολόγου καὶ βασιλέως τῷ χρόνῳ ἐκείνῳ. — Exhibet codex medicos tractatus et astrologica quaedam : cf. igitur *Cat. astrol. gr. XI, cod. Hispan.*

F. 237. Σιμεία ἰατρικὰ εἰς τὰς γραφὰς καὶ ἐις τὴν ὕλην τῶν ἰατρικῶν βιβλίων. — Sequitur tabula exhibens 150 ferme signa medico-alchemistica : cf. *Scorial.* R. I. 14, f. 150^v.

---

3. Cod. Scorialensis I. Φ. 11 (erat VI. B. 8; II. Z. 4; I. |2|. 14); chart., saec. XV, ff. IV + 266 + III, cm. 34, 3 × 21, 7. — F. 1 in ima p. : " *D. D^o. de M^a* ". + Descriptus est hic codex in Turriani *catalogo* (I. X. 16), f. 53^v-55 : multisque in locis laudatur in Turriani *indice alphabetico* (I. X. 16).— Cf. Miller, *Catalog.*, p. 146; Graux, *Essais*, p. 491. — Duabus manibus exaratus; priori manui, rudi et senili, debentur f. 1-183^v; alteri f. 184-266^v; et tertiae manui tribuendae sunt adnotationes quaedam marginales, quae ex alio ms. deductae sunt, fortasse Lc (Berthelot) (1).

F. I-II^v. Vacant.

F. III. Index latinus.

F. III^v. Vacat.

F. IV-IV^v. Index graecus locupletissimus Turriani manu descriptus.

F. 1. Τοῦ μακαρίου καὶ πανσόφου Ψελλοῦ ἐπιστολὴ πρὸς τὸν ἁγιώτατον πατρίαρχην τὸν Ξιφιλίνον περὶ χρυσοποιΐας. — (Ὁρᾷς ὦ δέσποτα ὃ ποιεῖς ὁ ἐμὸς δυνάστης ἡ τῆς ἐμῆς φυχῆς τυραννὶς — βούλει οὖν ἐρεῖν με, ὅπερ ἀντὶ πάντων ἐρῶ, πλέον ἀγάπησον.)
Cf. huius catalogi vol. I, p. 17.

F. 6. Περὶ τοῦ ποιῆσαι τυρόκολαν — (Λαβὼν τυρὸν παλαιὸν, τρίψον — καὶ α' τῆς κόλας, καὶ κόλα.)

(1) Codicis *Scorialensis*, I. T. 5, folia 162^v-244 et f. 244^v, lin. 1 et secundae lineae tertiam fere partem eadem manus exaravit, quae *Scorialensis*, I. Φ. 1 partem priorem scripsit; eiusdem codicis I. T. 5, folia 244^v-246^v eadem manus exaravit quae scripsit codicis I. Φ. 11 partem posteriorem; *de M^a* = de Mendoza.

Ed. Berthelot, *Alchim. Grecs*, II, p. 380, 1-17. — Desunt capitis postrema verba, quae exhibet *Parisinus* A.
Περὶ τοῦ ποιῆσαι ὀξιγγοσάπουνον. — (Βαλὼν λίτρας ὅσας θέλεις — καὶ λέγονται τὰ γ' γεμίσματα τοῦ σάπωνος.)
Ed. Berthelot, II, p. 380, 18-381, 7.

F. 6^v. Ὁ Ζώσιμος ἔφη περὶ τῆς ἀσβέστου. — (Δῆλα ὑμῖν ποιούμενος — καὶ τῇ ποιότητι τῆς φύσεως καρποφορεῖ.)
Ed. Berthelot, II, 113, 8-115, 5.

F. 7. Medica praecepta duo εἰς πόνον ὀδόντων — (γράψον εἰς χάρτην — ἀγλά. Tum ἄλλο γράψον εἰς τὸ κατασάγονον — χιρουβὶμ καὶ τὰ ἑξαπτέρυγα σεραφίμ.)

F. 7^v. (Εὑρίσκομεν σαφῆ τὴν θεωρίαν, ὡς κατὰ τὸ κρυπτὸν τοῦτο ὑπεμφαίνει — θαύματι ἀναβοῆσαι ὦ φύσεις, οὐρανίων φύσεων δημιουργοί.)
Cf. huius catalogi vol. I, p. 18, l. 4; Berthelot, II, p. 120, 13-131, 19.

F. 12^v. Περὶ κρυστάλλων ποιήσεως. — (Λαβὼν ὠὰ ὅσα βούλει — ταύτην τὴν ζύμην ἡλιασθεῖσαν θέλεις παροπτῆσαι καὶ ποιῆσαι αυτὴν κινάβαριν.)
Huic capiti sex versus subiecti sunt, quorum primus :
Μέσον ἵσταμαι τῆς γαίας καὶ τοῦ πόλου
postremus :
καὶ ὑπάρχει σὺν τῷ βῆτα ὃ καὶ δέλτα.
Ed. Berthelot, II, p. 348, 8-350, 3.

F. 13^v. Περὶ κρυστάλων ποιήσεως. — (Λαβὼν ὠὰ ὅσα θέλεις — ταύτην τὴν ζύμην ἐπὰν ἡλιασθῇ θέλεις παροπτῆσαι καὶ ποιῆσαι κινάβαριν.)
Ed. Berthelot, II, p. 348, 8-350, 3.

F. 14. (Αἰθάλαι δὲ λέγεται — δακτύλους δύο ἢ τρεῖς ἢ τέσσαρες.)
Ed. Berthelot, II, p. 250, 12-252, 21.

F. 15. Περὶ λευκώσεως. — (Δεῖ γινώσκειν ὑμᾶς [in libro Scorialensi deest θέλω] — ἐστὶ τὸ λυτρούμενον ἐκ πενίας τῆς ἀνιάτου νόσου. Τέλος.)
Ed. Berthelot, II, p. 211, 3-11.

F. 15^v. Ἐκ τῶν τῆς Κλεοπάτρας περὶ σταθμῶν καὶ μέτρων ἐξήγησις κτἑ. — (Ἡ μνᾶ ὄνομα ἔχει σταθμοὺ — τὸ σάτον ἐστὶ μόδι κούμουλος· σάτα γ' μόδια γ'.)
Ed. Hultsch, *Metrol. script.* I, p. 253-257.

F. 17. Ὅρα ταῦτα τὰ σημεῖα καὶ νόει καλῶς. Ἑρμηνεία τῶν σημεῖων τὰς ἱερᾶς τέχνης καὶ χρυσωΰλου βίβλου. — (Ἀρχὴ μὲν χρυσὸς [symbol] · χρυσοῦ ῥίνισμα [symbol] — χοιρέου χοι^{ρ} · ποθηνὸν π^{ο} · ξηρὸν ξ′.)
Ed. Berthelot, I, p. 112-120.

F. 19ᵛ. Λεξικὸν κατὰ στοιχεῖον τῆς ἱερὰς τέχνης· πρῶτον ἑλληνιστὶ μετάλευτικόν, τῶν τε σημείων καὶ τῶν ὀνομάτων. — (Ἀρχὴ τοῦ ἄλφα. Ἀφροδίτης σπέρμα ἐστὶν ἄνθος — ὡρείχαλκός ἐστιν ὁ νικαηνὸς ὁ διὰ καδμίας γινόμενος. Τέλος τοῦ μεταλευτικοῦ λεξικοῦ.)
Ed. Berthelot, II, p. 4, 11-17, 18.

F. 23ᵛ. Οἱ παλαιοὶ φασὶ περὶ τοῦ ᾠοῦ. — (Οἱ μὲν λίθον χάλκιον, οἱ δὲ λίθον ἀρμένιον — οὐδὲν ἐστι τὸ προσδοκώμενον.)
Ed. Berthelot, II, p. 18, 1-20-15.

F. 24ᵛ. Δημοκρίτου φυσικὰ καὶ μυστικά. — (Βαλὼν εἰς λίτραν μίαν πορφύρας διοβόλου — ἔρρωσθε ἐν ταύτῃ τῇ γραφῇ.)
Ed. Berthelot, II, p. 41, 1-53, 15.

F. 30ᵛ. Συνεσίου φιλοσόφου πρὸς Διόσκορον εἰς τὴν βίβλον Δημοκρίτου ὡς ἐν σχολίοις. — (Διοσκώρῳ ἱερεῖ τοῦ μεγάλου Σαράπιδος τοῦ ἐν Ἀλεξανδρέου Θεοῦ τε συνευδοκοῦντος, Συνέσιος φιλόσοφος χαῖριν. Τῆς πεμφθείσης μοι ἐπιστολῆς — ἀρξώμεθα ὑπομνηματίζειν, καὶ τὸ πᾶν τοῦ λόγου τετέλεσται.)
Ed. Berthelot, II, p. 56, 20-69, 11.

F. 36ᵛ. Στεφάνου Ἀλεξανδρέως οἰκουμενικοῦ φιλοσόφου περὶ τῆς ἱερᾶς καὶ θείας τέχνης τοῦ χρυσοῦ ποιήσεως· πράξις αη. — (Θεὸν τὸν πάντων ἀγαθῶν αἴτιον — ἀξιωθῆτε μεθ' ὑμνῳδίας θεολογεῖν τὴν ὑπεράγαθον τοῦ θεοῦ ἀγαθότητα.)
Ed. Ideler, *Physici et medici gr. minores,* II, p. 199, 1 — 202, 19.

F. 38ᵛ. Τοῦ αὐτοῦ Στεφάνου σὺν Θεῷ πράξις βα. — (Τὸ τῶν ἀριθμῶν συγκείμενον πλῆθος — ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου Κύριε, πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας.)
Ed. Ideler, II, p. 202, 20-208, 3.

F. 42ᵛ. Τοῦ αὐτοῦ Στεφάνου ἐπιστολὴ πρὸς Θεόδωρον. — (Περὶ τοῦ ἀγροῦ γνῶθι — διὰ τῆς εὐθείας ἐργασίας καὶ θεολογιῶν καὶ μυστικῶν λόγων μάθη.)
Ed. Ideler, II, p. 208, 4-33.

F. 43. Τοῦ αὐτοῦ Στεφάνου περὶ τοῦ ἐνύλου κόσμου πρᾶξις τρίτη. — (Πῶς διοργανοῦται — ἐξιωθέντα ὑάλῳ λαμπρῷ καὶ νίτρῳ καὶ μίσει.)
Ed. Ideler, II, p. 209, 1-213, 6.

F. 46. Τοῦ αὐτοῦ Στεφάνου εἰς τὸ κατ' ἐνέργειαν πρᾶξις σὺν Θεῷ τετάρτη. — (Πᾶσα δόσις ἀγαθὴ — καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.)
Ed. Ideler, II, p. 213, 7-219, 14.

F. 50ᵛ. Τοῦ αὐτοῦ Στεφάνου φιλοσόφου εἰς τὸ κατ' ἐνέργειαν τῆς θείας τέχνης· πράξις σὺν Θεῷ ε′. — (Τίς μακάριος καὶ συνήσει τὰ κρίματα — καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν.)
Ed. Ideler, II, p. 219, 15-223, 19.

F. 53. Τοῦ αὐτοῦ Στεφάνου φιλοσόφου πράξις σὺν Θεῷ ϛη. — (Τὰ ἄτομα καὶ τὰ ἀμερῆ σώματα — σοφίαν ἐκπλήττουσαν καὶ λάμπουσαν ἐπὶ τοὺς εἰς αυτὸν πεποιθότας τὸν Ἰησοῦν Θεόν, ἀμήν.)
Ed. Ideler, II, p. 223, 20-231, 5.

F. 58ᵛ. Τοῦ αὐτοῦ Στεφάνου φιλοσόφου πρᾶξης σὺν Θεῷ ζη. — (Θεὸν τὸν ἄρρητον τὸν σοφίας καὶ ἀληθείας πατέρα — ὑμνῶ καὶ δοξάζω τὰ μεγαλεία τοῦ παντοκράτορος Θεοῦ· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν.)
Ed. Ideler, II, p. 331, 6-237, 13. — Post ea quae in Idelero legimus et *Scorialensis* ea exhibet quae hic addit *Parisinus* 2325, f. 67 : cf. huius catalogi vol. I, p. 20 fere in extrema pagina.

F. 62ᵛ. Τοῦ αὐτοῦ Στεφάνου οἰκουμενικοῦ φιλοσόφου πρᾶξις ή· περὶ τομῆς τῆς ἱερὰς τέχνης. — (Ἐξομολογοῦμαι σοι πάτερ ἅγιε κύριε — αἶρε καὶ τῷ παμβασιλεῖ καὶ ἀφθάρτῳ Θεῷ καὶ πατρὶ τῶν ὅλων σὺν τῷ θείῳ καὶ προσκυνητῷ καὶ ζωοποιῷ τῆς μεγαλοσύνης αὐτοῦ Πνεύματι, σέβας, κράτος, λατρείαν, τιμήν, δόξαν, μεγαλοπρέπειαν πρόσφερε· ᾧ ἡ δόξα ἡ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.)
Ed. Ideler, II, p. 238, 1-241, 32. — Quae αἶρε sequuntur non edidit Ideler, sed exhibet et *Parisinus* 2325, f. 74; cf. huius catalogi vol. I, p. 21, l. 3.

F. 65ᵛ. Τοῦ αὐτοῦ Στεφάνου φιλοσόφου διδασκαλία πρὸς Ἡράκλειον τὸν βασιλέα, πρᾶξις σὺν Θεῷ θ′, — Ὁ ἄναρχος

καὶ ὑπεράρχιος Θεὸς — καὶ εν τῇ ἰδία δόξῃ χαίρουσιν καὶ ευτρεπεἰζονται· ὡς μόνου Θεοῦ τοῦ ἐν Τριάδι ὑμνουμένου τὸ δῶρον αὐτοῖς πρὸστάξαντος εἶναι· ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκυνήσεις, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.)

Ed. Ideler, II, p. 243, 1-247, 23. — Et *Scorialensis* codex cum *Parisino* 2325, f. 77ᵛ, consentit, nam ea non habet quae legimus apud Ideler, II, p. 243, 27-244, 3, et pro his exhibet (post ποταμοὺς ἀναβλύσαι ὕδατος ζῶντος) : καὶ κληρονόμος γενέσθαι τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν, ἃ ἡτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν· ᾧ πρέπει δόξα καὶ μεγαλοπρέπεια εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Πάλιν εἰς τὸ προκείμενον ἐπανελεύσομαι.

F. 69. Κομαρίου φιλοσόφου ἀρχϊέρεως διδάσκοντος τὴν Κλεοπάτραν, τὴν θεῖαν καὶ ἱερὰν τέχνην, τοῦ λίθ[ου] τῆς φιλοσοφίας. — (Κύριε ὁ Θεὸς τῶν δυνάμεων — τρέχον εἰς πᾶν σῶμα ἀκολύτως· ἐνταῦθα γὰρ ἡ τῆς φιλοσοφίας·τέχνη πεμπλήρωται.)

Ed. Berthelot, II, p. 289, 13-299, 14.

F. 74ᵛ. Περὶ τῆς θείας καὶ ἱερᾶς τέχνης τῶν φιλοσόφων. — (Τῆς φύσεως τὸ ἄτρεπτον — σὺν τῷ νοερῷ καὶ ἡγεμονικῷ εἰς ἀτελευτήτους αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.)

Ed. Berthelot, II, p. 261, 9-262, 21.

F. 75. Ζωσίμου τοῦ Πανοπολίτου γνησία ὑπομνήματα. —(Περὶ τοῦ θείου ὕδατος, τοῦτο ἐστὶ τὸ θεῖον καὶ μέγα μυστήριον — ἀνάκειται δὲ τῷ ἐρωτύλῳ.)

Ed. Berthelot, II, p. 143, 19-144, 7.

"Εν τὸ πᾶν διοῦ τὸ πᾶν : καὶ δι' αυτοῦ τὸ πᾶν· καὶ ἐν αυτῷ τὸ πᾶν· εἷς ἐστὶν ὁ ὄφις ὁ ἔχων τὰ δύο συνθέματα καὶ τὸν ἰὸν αὐτοῦ. His verbis in *Parisino* 2327, f. 80 quinque emblemata subiecta sunt, quae non habet *Scorialensis*; cf. huius catalogi vol. I, p. 22, l. 7; vol. II, p. 43.

Cf. Berthelot, I, p. 132-3.

F. 75ᵛ. (Βῆκος ὑάλινος, σωλὴν ὀστράκινος — καὶ γαιωδεστέρων εἰωθότων καίεσθαι καὶ φρύγεσθαι.)

Ed. Berthelot, II, p. 234, 11-235, 20. — Et *Scorialensis* liber post βαφὴ μαλαγμάτων εἰσὶ ταῦτα formulam exhibet, quae dicitur cancri et ὁ νοείσας μακάριος. Cf. Berthelot, I, p. 152, fig. 28; deest autem fig. 13, quam Berthelot, I, p. 136 expressit.

F. 76. Περὶ τοῦ τριβήκου καὶ σωλῆνος. — (Ἑξῆς δὲ τὸν τρίβηκόν σοι ὑπὸγράψω — οἱ δὲ τύποι οὗτοι.)

Ed. Berthelot, II, p. 236-237, 5. — Desunt schemata.

F. 77. Περὶ τῆς ἐξατμήσεως τοῦ θείου ὕδατος τοῦ πήσουτ τὴν ☽ (αι), — (Ἐν τοῖς ἡμετέροις οἴκοις — πηχθήσεται γὰρ καὶ ξηρανθήσεται αὕτη.)

Ed. Berthelol, II, p. 138, 5-140, 20; vd. not. ad l. 5.

F. 78. Περὶ τοῦ αὐτοῦ θείου ὕδατος. — (Λαβὼν ὠὰ ὅσα βούλει ἔκζεσον — ἔρρωσθε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Θεῷ ἡμῶν πάντοτε, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν.)

Ed. Berthelot, II, p. 141, 1-143, 14.

F. 79ᵛ. Ζωσίμου ἀρετῆς περὶ συνθέσεως αη. — (Θέσις ὑδάτων καὶ κίνησις — δαμάζων τὸ μονόειδον τὸ ἐκ πολλῶν εἰδῶν.)

Ed. Berthelot, II, p. 107, 1-113, 7 (1).

F. 82. Ζωσίμου πράξης β'. — (Μόλις ποτὲ εἰς ἐπὶθυμίαν ἐλθὼν — τὸ ὅραμα ἐστὶ περὶ τῆς συνθέσεως τῶν ὑγρῶν.)

Ed. Berthelot, II, p. 115, 12-117, 13.

F. 83. Ποίημα τοῦ αὐτοῦ Ζωσίμου πράξις γη. — (Καὶ πάλιν κατενόησα τὸ θεῖον — ἡ τέχνη πεπλήρωται. [Π]ερὶ φώτων, ἔλαφρα ρῶτα πᾶσαν τὴν τέχνην ἀναφέρει.)

Ed. Berthelot, II, p. 117, 14-118, 12.

F. 83ᵛ. Παραινέσεις συστατικαὶ τῶν ἐγχειροῦντων τὴν τέχνην. — (Παρεγγυῶμαι τοίνυν ὑμῖν — δι' ἄρρενος καὶ θήλεως σὺνπληρούμενον τὸ ἔργον.)

Ed. Berlhelot, II, p. 144, 8-145, 16.

F. 84. Περὶ κρυστάλων ποιήσεως. — (Λαβὼν ὠὰ ὅσα θέλεις, ἀπόπλυνον — εὑρήσεις ὕελον βενετὸν τὸν λεγόμενον κυανόν.)

Ed. Berthelot, II, p. 348, 8-349, 14.

(1) Ad verba ταῦτα λαλῶν ἀπεκοιμήθην (Berthelot, II, p. 108, 2) margini adpinxit Colvillius : " principium aut fragmentum alterius tractatus, incipitque a visione quadam in somnis ".

F. 84v. Ὁ οἶκος ὁ περισυνάζων πάντα. — (Ἐπὰν δὲ τὴν τετρασωμίαν ταύτην — ἐπὰν ἡλιασθῇ θέλεις παροπτῆσαι καὶ ποιήσεις κυνάβαριν.)
Ed. Berthelot, II, p. 349, 15-350, 3.

F. 85. (Αἰθάλαι δὲ λέγεται — δακτύλους β', ἢ γ', ἢ δ'.)
Ed. Berthelot, II, p. 250, 13-252, 21.

F. 86. Περὶ λευκώσεως. — (Δεῖ γινώσκειν ἡμᾶς — τὸ λυτρούμενον πενίας, τῆς ἀνιάτου νόσου.)
Ed. Berthelot, II, p. 211, 3-11. — Et hic, in capitis initio, omissum est « θέλω ».

F. 86v Τοῦ Χριστιανοῦ περὶ εὐσταθίας τοῦ χρυσοῦ. — (Τῆς δευτέρας πραγματείας τὸν ἄρτι τὸν λόγον — ἢ κατάλληλα ὑγρὰ τυγχάνοντα.)
Ed. Berthelot, II, p. 395, 1-399, 11.

F. 88. Ὅτι σύνθετον καὶ οὐχ ἁπλοῦν τὸ εἶδος· καὶ τίς ἡ οἰκονομία. — (Πότερον ἁπλοῦν ἐστιν, ἢ σύνθετον — τοῦτο φάσκει πρὸς τὸ πέρας τῆς τέχνης.)
Ed. Berthelot, II, p. 272, 1-275, 6.

F. 89. Ποίησις μᾶλλον τοῦ παντὸς, λίθου τῆς φιλοσοφίας. — (Ἀλλ' ἐπειδὴ τῆς ἀμφοτέρων διαιτήσεως — ὡς φησιν ἡ Μαρία καλυπτομένης αὐτοῦ τῆς σκιᾶς τουτέστι τῆς φυγῆς, διὰ τῆς οἰκονομίας.)
Ed. Berthelot, II, p. 275, 7-277, 21.

F. 90v. Ἄλλως οἰκονομία. — (Τινὲς μὲν οὕτως ἐργασάμενοι — ἡ πεῖρα διδάσκαλος. Ἔρρωσο ἐν Κυρίῳ.)
Ed. Berthelot, II, p. 278, 1-22.

Τίς ἡ τῶν ἀρχαίων ἄσβεστος. — (Οὕτω δὲ ὄντος τοῦ πράγματος — τὸ δὲ τρίτον μέλαν.)
Ed. Berthelot, II, p. 279, 1-280, 7.

F. 91v. Ἄλλη οἰκονομία τῆς ἀσβέστου. — (Ἔνιοι δὲ θ^ξ βαλόντες — τάχα οὖν ὑπὸ ἑτέρας νεφέλης κατέχεται.)
Ed. Berthelot, II, p. 280, 8-281, 7.

Ἑτέρα ποίησις ἀσβέστου. — (Ἄλλοι δὲ ἀσβέστῳ μόνῃ ☿ ἐχρήσαντο — τῆς μέντοι ἀσβέστου πολλὴν φροντίδα πεποίηται.)
Ed. Berthelot, II, p. 281, 8-282, 2.

F. 92. Ἄλλως περὶ τῆς ἀσβέστου. — (Τινὲς δὲ τὴν ἄσβεστον ὁμοίοις ⁂ μίξαντες — ἡ τῆς ποιήσεως ἀγωγή.)
Ed. Berthelot, II, p. 282, 3-283, 10.

F. 92v. Καὶ ἄλλως. — (Ἔνιοι δὲ τὰς σκωρίας ἀπέσταζον — ἀρκεῖσθαι γὰρ ἔφασκον τῇ α^η ἐξαιθαλώσει.)
Ed. Berthelot, II, p. 283, 11-15.

Ἑτέρως ἡ ποίησις. — (Τινὲς δὲ οὐκ ἐν ἡμέρα μιᾷ — ἐφύλαττον εἰς καιρὸν καταβαφῆς.)
Ed. Berthelot, II, p. 284, 1-5.

Ἑτέρως ἡ ἀγωγοί. — (Ἄλλοι δὲ οὕτως ἐποίουν — καὶ τῇ Γο καὶ εἶχον τὸ φάρμακον.)
Ed. Berthelot, II, p. 284, 6-9.

Συμπέρασμα τῆς ποιήσεως. — (Ἐγὼ δὲ τοὺς πόνους πάντων — Ἔρρωσθε φίλοι καὶ δοῦλοι Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.)
Ed. Berthelot, II, p. 284, 10-285, 4.

Τοῦ Χριστιανοῦ περὶ τοῦ θείου ὕδατος· καὶ πόσα τὰ εἴδη τοῦ γενικοῦ καὶ θείου ὕδατος· καὶ τίς ὁ ἐπὶ τῆς τιτάνου· καὶ τίνα τούτων εἰσὶ τὰ ὀνόματα. — (Ὁ περὶ τοῦ θείου ὕδατος λόγος — οὐ φθόνῳ κατεχόμενοι, συμπαθείᾳ δὲ μᾶλλον.)
Ed. Berthelot, II, p. 399, 12-400, 8.

F. 93. Τίς ἡ τῶν ἀρχαίων διαφωνεία. — (Τοῦτο δὲ μᾶλλον πρὸς συμπάθειαν — τὸ συνεκτικὸν τῆς ἁπάσης ποιήσεως.)
Ed. Berthelot, II, p. 400, 9-401, 16.

F. 93v. Τίς ἡ καθόλου τοῦ ὕδατος οἰκονομία. — (Τὸ μὲν κατὰ τοὺς κεκρυμμένους τῆς ἐπιστήμης λόγους — τὸν κατάριθμον ἔληξε τὴν τελείωσιν τοῦ ξηρίου σημάνας.)
Ed. Berthelot, II, p. 401, 17-405, 5.

F. 95. Ἀντίθεσις λέγουσα ὅτι τὸ θεῖον ὕδωρ ἕν ἐστι τῷ εἴδη καὶ ἡ λύσις αὐτῆς. — (Τινὲς δὲ φάσιν ἓν εἶναι τῷ εἴδει τὸ ὕδωρ — μεταπίπτειν εἴδους ἠπείγετο.)
Ed. Berthelot, II, p. 405, 6-407, 6.

F. 96. Ἄλλη ἀπορία. — (Τὸ ἓν ἀβύσσαιον ὕδωρ — οὐδὲν γὰρ ἐξ αὐτῶν καθ' αὑτὸ πέφυκεν ἄνθρωπος.)
Ed. Berthelot, II, p. 407, 7-408, 23.

F. 96v. Τοῦ Χριστιανοῦ σύνοψις τίς ἡ αἰτία τῆς προκειμένης

συγγραφῆς. — (Πολλάκις ὑμῖν ἐφόδοις — καὶ τὰ μέρη τῆς ὕλης ἀναγκαίως μεθαρμοζόμενα.)
Ed. Berthelot, II, p. 409, 1-410, 15.

F. 97. Πόσαι εἰσὶν αἱ κατ' εἶδος καὶ γένος διαφορὰς (*sic*) τῶν ποιήσεων. — (Τετραμεροῦς ὑπαρχούσης τῆς ὕλης — ταῖς τῶν προτέρων σοφῶν ἐπειράθημεν ἀκολουθῆσαι γραφαῖς.)
Ed. Berthelot, II, p. 410, 16-414, 10.

F. 99. Πῶς δεῖ νοεῖν αὐτὰς καὶ σχῆμασι γεωμετρικοῖς. — (Ἐπειδὴ τετραμερές ἐστὶ — ἔστωσαν δὲ τὰ διαγράμματα οὕτως.)
Ed. Berthelot, II, p. 414, 11-415, 9. — Margini adpicta sunt haec schemata □ △ ⌓ ⊠ ad extrema fere capitis verba.

Τίς ἡ ἐν ἀποκρύφοις τῶν παλαιῶν ἐκδεδομένη τάξις. — (Ἀρκτέον ἔνθεν λοιπόν — ἑτέροις ὕδασιν ὁμοχρόοις καὶ βάψεις.)
Ed. Berthelot, II, p. 415, 10-421, 5.

F. 102v. Πόσος ὁ τῶν βαπτομένων ἐρίων σταθμὸς ὤφειλε· καὶ πόσος ὁ τῆς κομάρεως. καὶ πόσος ὁ τῶν βεβαμμένων ὑδάτων. — (Χρὴ μέντοι διπλάσιον εἶναι — μετὰ ταῦτα φέρει τὴν ἑαυτοῦ χροιάν.)
Ed. Berthelot, II, p. 373, 21-374, 5.

Τίς ἡ τοῦ μέλανος ξηρίου κατασκευή. — (Ἐπὶ χρώματος ἐβεννίου — καὶ πάλιν βάπτειν μέλαν ἔλαττον ἄφευκτον.)
Ed. Berthelot, II, p. 374, 6-11.

Τίς ἡ τῆς κομάρεως σύνθεσις. — (Ἡ κράσις τοῦ φαρμάκου — κομάρεως ὕδατος μιγνυμένης.)
Ed. Berthelot, II, p. 374, 12-15.

Τίς ἡ μετὰ τὴν ἴωσιν οἰκονομία. — (Ἐξαιθριῶσαι μετὰ τὴν ἴωσιν ϛ ϛ ε' τὸ φάρμακον — καὶ λειοτριβήσας, ἔχε τέλειον ξηρίον.)
Ed. Berthelot, II, p. 375, 1-8.

F. 103. Ὁποῖον εἶναι χρὴ τοῖς ἤθεσι τὸν μετιόντα τὴν ἐπιστήμην. — (Χρεὼν εἶναι τὸν μετιόντα — καὶ βλαβήσεται μᾶλλον.)
Ed. Berthelot, II, p. 35, 8-16.

Ὅρκος. — (Ὄμνυμί σοι — χαλεπὸν εὑρίσκειν ὡς ἀληθῶς.)
Ed. Berthelot, II, p. 27, 4-14.

Περὶ ξηρίου. — (Τρεῖς δυνάμεις εἰσὶ τοῦ ἀληθεστάτου

ξηρίου — καὶ πανείδεον ὕλην τὴν ὑποδεχομένην τὰς δυνάμεις καὶ ἐνεργείας.)
Ed. Berthelot, II, p. 205, 1-9.

F. 103v. Περὶ ἰοῦ. — (Ἡ μὲν ἰάδης οὐσία συμπληρωτικὴ ἐστὶ τῆς ὅλης ὑποκειμένης οὐσίας — οὕτω γὰρ γίνεται λευκὸν καὶ ἁρμόδιον.)
Ed. Berthelot, II, p. 205, 10-207, 4.

F. 104. Καδμίας πλύνσις. — (Λαβὼν παδμίαν τὴν ἐν τῷ ♀ οἰκονομουμένη — τῷ λόγῳ διυποπτεύουσι.)
Ed. Berthelot, II, p. 207, 5-208, 7.

Περὶ ξανθώσεως. — (Οὐ πᾶσιν ἔδοξεν — τὸ εἰς ἄμφω χρώματα βαλλόμενον.)
Ed. Berthelot, II, p. 208, 8-17.

F. 104v. (Τὸ ἀέριον ὕδατι πρὸ τῶν ὑγρῶν — μαλάττει, λύει καὶ πηγνύει.)
Ed. Berthelot, II, p. 209, 1-211, 2.

F. 105. Ζωσίμου τοῦ Πανοπολίτου γνησία γραφὴ περὶ τῆς ἱερᾶς καὶ θείας τέχνης, τῆς τοῦ ☉ καὶ ☽ ποιήσεως κατ' ἐπιτομὴν κεφαλαιώδη. — (Λαβὼν τὴν ψυχὴν τοῦ ♀ — τὴν τῶν φώτων ποσότητα.)
Ed. Berthelot, II, p. 145, 17-148, 5.

F. 106v. Περὶ τῶν ὑποστατῶν καὶ δ' σωμάτων κατὰ Δημόκριτον, τὸν εἰπόντα. — (Τὰ τέσσαρα σώματα, ὑποστατά εἰσι — τὸ χρήσιμον καὶ βαπτικὸν πνεῦμα.)
Ed. Berthelot, II, p. 148, 6-149, 12.

F. 107. Περὶ τῶν αὐτῶν σταθμῶν· ὠμῶν τε καὶ ἑφθῶν. — (Τῶν γραφῶν περὶ τούτων παρεγγυουσῶν — τὸν περὶ σταθμῶν λόγον. Ἔρρωσο.)
Ed. Berthelot, II, p. 149, 12-153, 13. — Manus recentior margini adpinxit ἕως ἂν ἐκφύγωσιν — ἡμῶν αἰθάλη = Berthelot, II, p. 152, 2-25.

F. 108v. Περὶ διαφορᾶς ♀ κεκαυμένου. — (Κεκαυμένον ποιοῦσι πολλοὶ — ἵνα γένηται ♀ ♄ ἐτήσιος ♀.)
Ed. Berthelot, II, p. 153, 14-154, 10. — In titulo « κεκαυμένου » addidit manus secunda.

Περὶ τοῦ ὅτι πάντων τῶν ὑγρῶν τὸ ♈ ὕδωρ καλοῦσι καὶ τοῦτο σύνθετόν ἐστι καὶ οὐχ ἁπλοῦν. — (Τὴν προγεγραμ-

μένην $\overset{\epsilon}{\mathrm{N}}$ ἕψει ἐλαίῳ — ἑξῆς δὲ καὶ περὶ τῶν καιρῶν ζητήσωμεν.)
Ed. Berthelot, II, p. 154, 11-156, 2.

F. 109. Περὶ τοῦ ἐν παντὶ καιρῷ ἀρκτέον τὸ ἔργον. — (Ἀναγκαῖον καὶ περὶ καιρῶν — ἐν παντὶ καιρῷ γ(ίνεται) ἡμῶν ἡ ἐργασία, καὶ ἀμφιβάλλω.)
Ed. Berthelot, II, p. 156, 3-158, 20.

F. 110ᵛ. Περὶ τῆς κατὰ πλάτος ἐκδόσεως τοῦ λόγου πρὸς Φιλάρετον. — (Καὶ ταῦτα μὲν οὕτω — λευκαίνουσι· καὶ ξανθούμενα, ξανθοῦσι.)
Ed, Berthelot, II, p. 159, 1-167, 17.

F. 113ᵛ. Περὶ τοῦ τί ἐστι κατὰ τὴν τέχνην οὐσία καὶ τίνα οὐσία. — (Οὐσίας ἐκάλεσεν ὁ Δημόκριτος — οἱ δὲ ζωμοὶ ὕδωρ ϒ εἰσίν.)
Ed. Berthelot, II, p. 167, 18-169, 2.

F. 114. Περὶ ὅτι πάντα περὶ μιᾶς βαφῆς ἡ τέχνη λελάληκεν. — (Ἑρμῆς καὶ Δημόκριτος — ἐὰν λέγω ♀ ἢ ♄ ἢ ♂, τὸν ἰὸν λέγω.)
Ed. Berthelot, II, p. 169, 3-170, 2.

F. 114ᵛ. Περὶ τοῦ τροφὴν εἶναι τὰ δ′ σώματα τῶν βαφῶν εἰσὶ δὲ οὕτως. — (Τὸν ♀ ἡ Μαρία φησὶ — τρέφει, καὶ τελειωθεὶς τελειοῖ.)
Ed. Berthelot, II, p. 170, 3-171, 14.

F. 115. Περὶ τοῦ χριστέον ⊗ ἀντίλογος. — (Ἔγνως ὅτι ἓν τὸ πᾶν — καθὼς εἶπε μάλιστα καὶ ἡ θεία Μαρία.)
Ed. Berthelot, II, p. 171, 15-174, 9.

F. 115ᵛ. Περὶ τῶν θείων ὑδάτων. — (Οὐκ ἐμ' ἐπερώτησας — καὶ οὕτω μὲν ὁ περὶ ϒ ὕδατος λόγος.)
Ed. Berthelot, II, p. 174, 10-177, 14.

F. 118. Περὶ σταθμῶν. — (Ὁ περὶ σταθμῶν λόγος, τὸ πᾶν τῆς ἑψήσεως — ἑψεῖν τρούλλῳ τὸ προειρημένον σύνθημα.)
Ed. Berthelot, II, p. 177, 15-179, 4.

F. 118ᵛ. Περὶ ὕδατος ϒ καὶ καύσεως σωμάτων. — (Φέρε τοίνυν ἐκ τῶν φιλοσόφων — φέρε καὶ περὶ σταθμῶν ξανθώσεως ζητήσωμεν.)
Ed. Berthelot, II, p. 179, 5-181, 8.

F. 119ᵛ. Περὶ σταθμῶν ξανθέσεως. — (Διὰ τί ὁ Ἀγαθοδαίμων — ἑξῆς δέ σοι περὶ $\overset{\delta\tau}{\text{ϒ υ}}$ καὶ ἰώσεως ἤτοι σήψεως, λαληθήσεται τρόπος.)
Ed. Berthelot, II, p. 181, 9-183, 24.

F. 121. Περὶ ϒ ἀθίκτου ὕδατος. — (Πρῶτον δεῖξαι δεῖ, ὅτι σύνθετον τὸ ὕδωρ — ὑπὸ τῶν θειωδῶν κρατεῖται.)
Ed. Berthelot, II, p. 184, 1-186, 9.

F. 122. Περὶ σημασίας ὤχρας. — (Σημασία ὤχρας γί(νεται) ἐν τῷ ὄρει Ἀδριανοῦ πελαγοις — ἔπειτα τὸ ξανθῶσαι.)
Ed. Berthelot, II, p. 186, 10-187, 23.

F. 122ᵛ. Περὶ οἰκονομίας τοῦ τῆς μεγάλης σώματος. — (Πάλιν τοὺς ἀρχαίους — Νεῖλον τὸν κωβαθικαύστην πλήρης.)
Ed. Berthelot, II, p. 188, 1-191, 18. — Compendium μ^{Γ} in titulo non intellexit scriba.

F. 124. Περὶ σώματος μέγας (*sic*) καὶ οἰκονομίας. — (Ταῦτα μὲν ἡ Μαρία ἄρτους ὀνομάσασα τῆς μαγνησίας — Αὕτη ἐστὶν ὡς γέγραπται ὑμῖν.)
Ed. Berthelot, II, p. 191, 19-198, 7. — Compendium μ^{Γ} non intellexit scriba.

F. 127. Περὶ λίθου τῆς φιλοσοφίας. — (Ἡ Μαρία φησὶν — ὅτι πάντων τῶν μετάλλων δηλητηριωδέστερος ἐστὶν. Expl. f. 129, l. 7.)
Ed. Berthelot, II, p. 198, 8-201, 15.

F. 129. Περὶ σήψεως. — (Ὅτι προκείμενον ἐστὶν ἐν τῇ καῦσει — γίνεται ξανθὸν, ἀλλ' οὐ χρησιμεύει.)
Ed. Berthelot, II, p. 201, 16-204, 7. — In huius capitis verbis nullum discrimen aut intervallum exhibet liber. Deest caput, quod in *Parisino* 2327 inscribitur : Ἰωάννου ἀρχιερέως τοῦ ἐνευειγεία περὶ τῆς θείας τέχνης.

F. 130ᵛ. Μέθοδος δι' ἧς ἀποτελεῖται ἡ σφαιροειδὴς χάλαζα κατασκευασθεῖσα παρὰ τοῦ ἐν τεχνουργίᾳ περιβοήτου Ἄραβος τοῦ Σαλμανᾶ. — (Λαβὼν λεπτοτάτας χαλάζας — χαλάζας σφαιροειδὲν διενηνοχυίας τῶν κρειττόνων φυσικῶν.)
Ed. Berthelot, II, p. 364, 5-367, 26. — Extremo verbo σφαιροειδὲν manus secunda superposuit εἰς.

F. 133. Σμῆξις καὶ λάμπρυνσις μαργάρων, ἡ πολλάκις ὁ δεδωκὼς

ἔλεγε χρῆσθαι. — (Πρῶτον βαλλὼν ἔλαιον ἐν μυάκι — ἀναπίνει τὰ γράμματα.)
Ed. Berthelot, II, p. 368, 1-10.

Λῦσις μαργάρων. — (Λειώσας τὰ λεπτὰ μαργαριτάρια — καὶ λυθήσονται καλῶς.)
Ed. Berthelot, II, p. 368, 11-13.

Ἄλλως. — (Ἐλέσας καλὸν ἄλευρον — καὶ ὡς οἶδας τὰ ἑξῆς.)
Ed. Berthelot, II, p. 368, 14-17.

Λεύκωσις μαργαριτῶν.— (Λαβὼν σκαμωνίαν, λύε τὸ ἀφρο ☾ ὄξει δριμεῖ πάνυ.)
Ed. Berthelot, II, p. 368, 18-23.

F. 133v. Τὸν δὲ μάργαρον σκεύαζε οὕτως. — (Λαβὼν λίθον σιδηρίτην — ἐκκριθὲν λεῖον μυστήριον.)
Ed. Berthelot, II, p. 369, 1-8.

Ἑτέρα ποίσεις μαργάρων. — (Λαβὼν τὰ μικρὰ μαργαριτάρια, ἔμβαλλον — ἡ δὲ πῆξις γί(νεται) δι' ἀφρο☾'ου.)
Ed. Berthelot, II, p. 369, 9-14.

Λεύκωσις στυγνῶν καὶ ῥυπαρῶν. — (Βάλε εἰς βολβὸν ἢ εἰς κρουφίκιν — καὶ λευκαίνονται.)
Ed. Berthelot, II, p. 369, 15-17.

Ἄλλο. — (Λαβὼν τοὺς λεπτοὺς μαργάρους — θύσαντες, εὑρίσκουσι στιλπνὰ τὰ εἴδη.)
Ed. Berthelot, II, p. 369, 18-27.

F. 134. Λεύκωσις μαργάρων κιρρῶν. — (Λαβὼν μαργαρίτας, χάλα — ἐπὶ παύσθεσι δὲ αὐτοῦ γῆς σαμίας ἐκ τῆς ὑγρᾶς γῆς μν α'.)
Ed. Berthelot, II, p. 369, 28-370, 5.

Πῆξις μαργάρων. — (Βάλε αὐτὰ εἰς γάλα — κηρώδη γίνονται, βάλε εἰς τύπους.)
Ed. Berthelot, II, p. 370, 6-7.

Λεύκωσις μαργάρων. — (Ἕκαστον ζῆθον κοχλιάρια β' — τὸν μάργον, ἐπὶ ὥρας ἕξ.)
Ed. Berthelot, II, p. 370, 8-9.

Περὶ μαργάρων. — (Βάλε αὐτοὺς καὶ πῆσσε — Τρίχιζε δὲ πρὸ τοῦ παγῆναι.)
Ed. Berthelot, II, p. 370, 10-22.

F. 134v. Λεύκωσις μαργάρων κιρρῶν. — (Σκίλλης τῆς ἀκροτάτης — οὖρον παρθένου καὶ ὀλίγον μέλι λευκόν.)
Ed. Berthelot, II, p. 370, 23-27.

Σμῆξις μαργάρων. — (Λαβὼν σκόροδα λείωσον — ἔστω δὲ πάντοθεν ὑγιής.)
Ed. Berthelot, II, p. 370, 28-371, 6.

F. 135. Σμῆξις βρετανικοῦ. — (Λαβὼν ὀπὸν κυρηναικὸν — ἕως ἂν γένηται καλῶς.)
Ed. Berthelot, II, 371, 7-15.

Σμῆξις μοναχοῦ τῶν μολιβδιζόντων. — (Λαβὼν σκόροδα λείωσον μετὰ οὔρου. — βάλσαμον ἀντ' ἐλαίου καὶ γίνεται.)
Ed. Berthelot, II, p. 371, 16-23.

Ποίησις ☉. — (Δεῖ λαβεῖν ♄ — μέσοις φωσὶ πυροῦται καὶ μὴ σφοδροῖς.)
Ed. Berthelot, II, p. 36, 19-37, 6.

F. 135v. Ποίησις ☾. — (Λαβὼν ☿ χώνευσον — καὶ γένηται σκληρὸν, ποίησον.)
Ed. Berthelot, II, 37, 7-12.

Ποίησις ☾. — (Λαβὼν κοινὸν ♄ — εἰς τὰς ρ' λίτρας τοῦ ♄ λίτρας ι'.)
Ed. Berthelot, II, p. 37, 13-16.

Ποίησις ☉. — (Δεῖ ἐμβαλεῖν εἰς θυίαν ϛ' ἀπύρου λτρ α' — τὰ φευκτὰ ἄφευκτα ποιεῖ.)
Ed. Berthelot, II, p. 37, 17-38, 6.

Περὶ κιναβάρεως. — (Δεῖ γινώσκειν ὅτι — μετὰ πυρᾶς λεπτῆς ὡς ἐπινοεῖς.)
Ed. Berthelot, II, p. 38, 7-9.

Ἄλλως. — (Δεῖ γινώσκειν ὅτι ἡ μΓ — καὶ τὰ θαυμάσια ξίφη.)
Ed. Berthelot, II, p. 38, 10-12.

Περὶ ☽ ποιΐας. — (Λαβὼν ψιμμίθιον — ἐκφύσισον ἵνα δείξῃ.)
Ed. Berthelot, II, p. 220, 17-221, 13.

F. 136. Καταβαφὴ λίθων καὶ σμαράγδων καὶ λυχνιτῶν καὶ ὑακίνθων ἐκ τοῦ ἐξαδύτου τῶν ἱερῶν ἐκδοθέντος βιβλίου. — (Λαβὼν κομάρου — ἄλλο κρεῖσσον οὐκ ἔστιν.)
Ed. Berthelot, II, 350, 4-351, 8.

F. 136v. Τίνα τὰ εἴδη τυγχάνουσι τῆς τῶν λίθων καταβαφῆς καὶ πῶς οἰκονομεῖται. — (Ἐπεὶ οὖν ἔγνωμεν — οὐ γὰρ ἀμελητέον αὐτῶν.)
Ed. Berthelot, II, p. 351, 9-353, 10.

F. 138. Τίς ὁ τῆς ὄψεως τῶν χρωμάτων ἤτοι ποιήσεως τρόπος, τῶν βαπτομενων λίθων. — (Διδάσκων ἡμᾶς ὁ φιλόσοφος — εἰσάξεις ὡς εἰς ♂ σφοδρόν.)
Ed. Berthelot, II, p. 353, 11-25.

F. 138v. Περὶ χημευτικῆς. — (Λαβὼν σηρικὸν λίτρας γ′ — λευκὸν ὥσπερ κρύσταλλος.)
Ed. Berthelot, II, p. 353, 26-354, 4.
Ἄλλο κεφάλαιον. (Ἐπειδὴ τῶν λίθων οἱ μὲν βάπτονται — καὶ τὸ ἓν εἶδος, πολλὰ ἀπεργάζεται.)
Ed. Berthelot, II, p. 354, 5-358, 10.

F. 141. Περὶ βαφῆς σμαράγδων. — (Λαβὼν δύο χώνας — σῶμα τοῦ ♀ ἢ ☾ καὶ ἔσται ♂.)
Ed. Berthelot, II, p. 358, 11-359, 6. — In titulo σμαράγδων scriptum fuerat per o non ω.

F. 141v. Σιδήρου οἰκονομία, πρὸς λίθων κατὰβαφὰς, καὶ ἑτέρας οἰκονομίας. — (Λαβὼν μίσυος λίτραν α′ — εἰς τὰς δηλουμένας σοι χρείας.)
Ed. Berthelot, II, p. 359, 7-17.
♄ου οἰκονομία. — (Λαβὼν λι ☾ ♄ α′ — νόει ὡς κατεσπάσθη.)
Ed. Berthelot, II, p. 359, 18-23.

F. 142. Περὶ ἀραιώσεως κρυστάλλου. — (Ἀσβέστου μέρος α′ — καὶ ὅταν ψυγῶσι, κατάμαξον ῥάκει.)
Ed. Berthelot, II, p. 359, 24-360, 2.
Ἄλλη ἀραίωσις. — (Θεῖον καὶ ἄσβεστον — μᾶλλον δὲ, μετὰ μίαν ἡμέραν.)
Ed. Berthelot, II, p. 360, 3-5.
Ἄλλως. — (Χυλὸν πράσου μετὰ ὄξους ϭ ϭ γ′ — ἀπόκλυζε καὶ χρῶ.)
Ed. Berthelot, II, p. 360, 6-8.

F. 142v. Ἄλλως. — (Βαλὼν εἰς βωτάνιον — εἰς οἷον βούλει χρῶμα.)
Ed. Berthelot, II, p. 360, 9-12.
Ποίησις λίθου ἀερίτου. — (Λαβὼν λίθον ἀερίτην — ὅμοιον ὑακίνθῳ λίθῳ ἀληθινῷ.)
Ed. Berthelot, II, p. 360, 13-20.

Σμαράγδου ποίησις. — (Λαβὼν ♀ κεκαυμένου ἰὸν — εὑρήσεις αὐτὸν καιόμενον.)
Ed. Berthelot, II, p. 360, 21-26.
Σκωριδίου ποίησις καταμαρίαν. — (Λαβὼν ♀ κεκαυμένου μέρος α′ — καὶ εὑρήσεις ὃ βούλει.)
Ed. Berthelot, II, p. 360, 27-361, 4.

F. 143. Ὁ κρύσταλλος ἀραιοῦται καὶ οὐ ῥήγνυται οὕτως. — (Λαβὼν ὠοῦ τὸ λευκὸν — εἰς ὀθώνιον καὶ ἀπηώρει ϭ ϭ γ′.)
Ed. Berthelot, II, p. 361, 5-7.
Εἰς τὸ γενέσθαι τὸν κρύσταλλον ἁπαλόν. — (Λαβὼν θύνων γάρος — εἶτα ἔμβαλε τοὺς λίθους ἐν ὑάλῳ.)
Ed. Berthelot, II, p. 361, 8-11.
Βηρίλλου ποίησις. — (Λαβὼν τὸν κρύσταλλον — καὶ περιπηλώσας ἀσφαλῶς, ὄπτα νυχθήμερον ἕν.)
Ed. Berthelot, II, p. 361, 12-19.

(Ὑάκινθον εἰ βούλει λυχνίτην ποιῆσαι — καὶ ὀπτῶν ῶ^ρ γ′.)
Ed. Berthelot, II, p. 361, 20-23.
Λίθου κρυστάλλου. — (Λαβὼν τοὺς λίθους — εἰς ὃ βούλει χρῶμα.)
Ed. Berthelot, II, p. 361, 24-29. — In titulum " κάθαρσις " omisit scriba.

F. 143v. (Λαβὼν τέφραν συκῆς — θερμὸν ἔμβαλε εἰς τὴν βαφήν.)
Ed. Berthelot, II, p. 361, 30-362, 3. — Titulum omisit scriba.
Ἀραίωσις κρυστάλλου. — (Λαβὼν ἀσβέστου μέρος ἓν — εἰς τὸ φάρμακον.)
Ed. Berthelot, II, p. 362, 4-16.

F. 144. Ἄλλως. — (Λαβὼν στυπτηρίας μέρος α′ — καὶ ἔασον ϭ ϭ ζ′ καὶ ἔσται.)
Ed. Berthelot, II, p. 362, 17-19.
Σμαράγδου ποίησις. — (Βρέχε στυπτηρία ὑγρά — καὶ ἔασον ἐπὶ ϭ ϭ ἕξ.)
Ed. Berthelot, II, p. 362, 20-23.
Ἄλλως. — (Χρυσοκόλλαν ἀρμενιακῆς ἐξίου — ἔστωσαν ἀπὸ κρυστάλλου.)
Ed. Berthelot, II, p. 362, 24-27.
Ὑακίνθου ποίησις. — (Λαβὼν ἄνθος ὑακίνθου — καὶ μίγνυε χρυσοκόλλα.)
Ed. Berthelot, II, p. 362, 28-363, 2.

(Εἰ δὲ πορφυρὰ θέλης βάψαι — ἢ πράσου χυλὸν μετὰ χρυσοκόλλης.)
Ed. Berthelot, II, p. 363, 3-5.
Πῶς δεῖ ποιῆσαι τὰ ὑπόλευκα λιθάρια ἐρυθρά. — (Στυπτηρίαν ὕδατος ζέσας σὺν τῷ λίθῳ — ἐκ τῆς στύψεως ἔμβαλε.)
Ed. Berthelot, II, p. 363, 6-8.
Κρυστάλλου στύψις. — (Θεῖον καὶ ἄσβεστον — βάπτε μετά ʃ α'.)
Ed. Berthelot, II, p. 363, 9-11.
Ἄλλως. — (Στυπτηρίαν βρέξον ὄξει — καὶ ☽ ☾ ἐπὶ μαλθακοῦ πυρὸς ἕψει· ἔπειτα ἔμβαλε τὸν λίθον.)
Ed. Berthelot, II, p. 363, 12-15.

F. 144v. ☾ νίτου ποίησις. — (Χολῆς θαλασσίας χελώνης — διόλου δὲ ἔλαιον σπάνιον.)
Ed. Berthelot, II, p. 363, 16-20.
Κατασκευὴ εἰς τὸ βάψαι λίθον ἐρυθρόν. — (Λαβὼν ῥίνισμα ἀπὸ χρυσοῦ καθαροῦ μερίδαν α' — ἐρυθρὸν οἷον βούλει.)
Ed. Berthelot, II, p. 363, 21-364, 4.
[Β]αφὴ τοῦ παρὰ Πέρσαις ἐξευρημένου χαλκοῦ γραφεῖσα ἀπὸ ἀρχῆς Φιλίππου τοῦ τῶν Μακεδόνων, οἷος ἐν ταῖς πύλαις τῆς ἁγίας Σοφίας. — Ποίησις ♀ ξανθοῦ. — (Λαβὼν τουτίας ὅσον — πρόσθες κάρβωνα καὶ τὸ πνεῦμα, καὶ γενήσεται βελτίων.)
Ed. Berthelot, II, p. 346, 1-347, 7.

F. 145v. Βαφὴ ἰνδικοῦ σιδήρου γραφεῖσα τῷ αὐτῷ χρόνῳ. — (Λαβὼν σιδήρου ἁπαλοῦ — Πέρσαις, καὶ παρ' ἐκείνων ἦλθε καὶ εἰς ἡμᾶς.)
Ed. Berthelot, II, p. 347, 8-348, 7.
Περὶ βαφῆς σιδήρου. — (Βαφὴ ἐστι σιδήρου — καὶ οὕτω τιθεμένου.)
Ed. Berthelot, II, p. 342, 19-343, 17.

F. 146. Ἑτέρα βαφή. — (Αὕτη κρείσσων τε καὶ ἀγνωστοτέρα — τοῖς πλεονεκτήμασιν.)
Ed. Berthelot, II, p. 345, 7-23.

F. 146v. Περὶ διαφορᾶς μολίβδου καὶ χρυσοπετάλου. — (Μόλιβδος θαλάσσης σκληρός ἐστι — ⌒ ας' σοφυγι ἀ℘. δ'. Τέλος.
Ed. Berthelot, II, p. 377, 7-379, 23.

F. 147v. Ἑρμηνεία τῆς ἐπιστήμης τῆς χρυσοποιΐας ἱερομονάχου τοῦ Κοσμᾶ. — (Ἡ ἀληθινὴ αὕτη — Δευτεροτρίτωσον τὴν πρᾶξιν ὡς πρῶτον, ἕως ἀρέσει σοι.)
Ed. Berthelot, II, p. 442, 1-443, 2.

F. 148. Τοῦτο μέν ἐστιν ἔκ τινος παλαιοῦ Ζωσίμου τινός· τὸ δὲ ἕτερον ἐστὶν ἐκ τῆς μεγάλης τέχνης· τῶν παλαιῶν· καὶ δοκίμασον αὐτὸ οὕτως. — (Λάβε ὠὰ τέσσαρα ἐν ἀγγείῳ — εἶεν αὖθις.)
Ed. Berthelot, II, p. 443, 2-16.

F. 148v. Ἑτέρα ἑρμηνεία. — (Σανδαράχη· καλακάνθην· ἀρσενίκην — βάλε καὶ ἑτέραν ἡμι^σ ογγ. ἀπὸ τοῦ κασσιτήρου οὗπερ ἐμάζωξας ἐκ τοῦ καυκίου· καὶ ἔνε κρεῖττον.)
Vd. cod. *Parisini* A, f. 159v. Deest caput quod in *Parisino* 2327 inscribitur Ζωσίμου τοῦ Πανοπολίτου γνησία γραφὴ — κεφαλαιώδη.

F. 150. Ἀνεπιγράφου φιλοσόφου περὶ ϒ ὕδατος τῆς λευκώσεως. — (Πρῶτος τῆς ταρυχείας τρόπος — εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.)
Ed. Berthelot, II, p. 421, 6-424, 2.

F. 151v. Ἀνεπιγράφου φιλοσόφου κατ' ἀκολουθείαν χρήσεως, ἐμφαίνον τὸν τῆς ♂ ποιείας συνεπιγμένην σὺν Θεῷ. Λόγος δος. — (Ἐπειδὴ τῶν τῆς ♂ οποιίας συνεπτηξόμεθα — καὶ Ζώσημος ἐν τῷ περὶ ἀρετῆς προσπαθείας· καὶ τὰ ἑξῆς.)
Ed. Berthelot, II, p. 424, 3-433, 10. — Verba προσπαθείας κτέ. addidit secunda manus. — In titulo secunda manus περὶ margini adpinxit.

F. 155v. Ζωσήμου τοῦ θείου περὶ ἀρετῆς καὶ ἑρμηνείας. — (Προσπαθείας καὶ μεθ' ἑρμηνείας — Οὗτος ὁ ζωμὸς ἀρχὴ καὶ τέλος ἐδοκιμάσθη.)
Ed. Berthelot, II, p. 118, 13-138, 4.

F. 164v. Πραγματεία ἐκ τῆς μυστικῆς χυμίας. — (Ταύτης τῆς βίβλου μέλλοντες ἐμβαίνειν πύλην — μήδὲν γὰρ αὐτῆς μηδὲν ἄρδην προσδόκα.)
Vd. A, f. 178; Laur. f. 289; E, f. 184.
Ἡλιοδώρου τοῦ φιλοσόφου γράψας : πρὸς τὸν θεοδώσιον τὸν βασιλέαν : ἀπὸ τῶν φιλοσόφων μυστικῆς τέχνης : διὰ στοίχων ἰάμβων τοῖσδε χρηεῖσθω. — (Σκήπτρα γαίης

μέδοντες ὡς πᾶν ἐμφάνες — καὶ προσφέρειν λατρείας αὐτῷ καὶ μόνῳ: Θεῷ Λόγῳ σὺν Πατρὶ καὶ θείῳ Πν(ευματ)ι: εἰς κυκλικοὺς αἰώνων, ἀμήν.)
Ed. Fabricius-Harles, *Bibliotheca graeca*, VIII, p. 119-126, et G. Goldschmidt, *Heliodori carmina quattuor* in *Religionsgesch. Versuche u. Vorarbeiten*, XIX, 2, Giessen, 1923, p. 26-34. — In libro *Scorialensi* Heliodori, Theophrasti, Hierothei, Archelai carmina ita scripta sunt, ut prosae orationis speciem praebeant.

F. 168. Θεοφράστου φιλοσόφου τάδε φάσκει : περὶ τὸ τῆς θείας καὶ ἱερᾶς τέχνης : ἐκ τῶν φιλοσόφων ἰαμβικοῖς στοίχεις. — (Οἱ τῶν σοφιστῶν ἀνδρῶν ὥσπερ ῥητο^{ρ} — συνεκπορευθέντι γὰρ τὸ θεῖον Πν(εύμ)α : συμπάντας τοὺς αἰῶνας αἰώνων ἄμην.)
Ed. Ideler, *Physici et medici gr. minores*, II, p. 328, 1-335, 17 et G. Goldschmidt, *l. l.*, p. 26-34.

F. 172. Στοίχει ἴαμβοι λίθου τῶν φιλοσόφων. — (Ἀπάρξωμαι προσπλέξας ἐβραδεστατου — ἐκ χειλέων ψυχῆς τε καρδίας πόθον : εἰς κυκλικοὺς αἰῶνας αἰώνων, ἄμην.)
Ed. Ideler, II, p. 336, 1-342, 21 et G. Goldschmidt, *l. l.*, p. 42-49. — Titulo in margine manus secunda adpinxit : Ἱεροθέου τοῦ φιλοσόφου.

F. 175ᵛ. Ἀρχαίλαος γὰρ ὁ φιλόσοφος φάσκει : περὶ τὸ τῆς θείας καὶ ἱερας τέχνης : μετα πόνου δὲ δια στοίχων ἰάμβων. — Ἀρχέλαος φιλόσοφος τάδε φάσκει — ἀιδίους αἰῶνας αἰώνων ἀμὴν.)
Ed. Ideler, II, p. 343, 5-352, 13 et G. Goldschmidt, *l. l.*, p. 50-59.

F. 180. Γίνωσκε ὁ φίλε καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ποιητῶν : ἀρχήν. — (Πλάτον : Ἀριστοτέλης — κύπρος καὶ εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Μέμφεως.)
Ed. Berthelot, II, p. 25, 5-26, 6.

F. 180ᵛ. (Τοῦτο γὰρ ἐστὶν τὸ μυστήριον ὁ οὐροβώρος δράκων — ὃν μετ' ὀλίγας οὖν ἡμέρας ἐὰν θελήσεις, εὑρήσεις αυτὸν καὶ χρυσάνθρωπον.)
Ed. Berthelot, II, p. 21, 20-22, 18. - Media in pagina nullam figuram exhibet *Scorialensis*, sed vacant 9 *l l.*, post quas : ἡ δὲ κοιλία καὶ ὁ νότος αὐτοῦ — εὑρήσεις αὐτὸν καὶ χρυσάνθρωπον.

Ed. Berthelot, II, p. 22, 1-18. [illegible] ίναν-
Ὀλυμπιοδώρου τοῦ φιλοσόφου πρὸς Πετά[illegible]
λέαν Ἀρμενίας· περὶ τῆς θεῖας καὶ ἱερᾶς τέ[illegible]
τῶν φιλοσόφων. — (Γίνεται ἡ ταρύχεια ἀπὸ [illegible]
κε' — τουτέστιν τοῦ πυρός.)
Ed. Berthelot, II, p. 69, 12-104, 7.

F. 198. Ὁ λίθος τῆς φιλοσοφίας. — Τὸ γ ὑ^{δ} α^{ον} ὁμορε[illegible]
οὐδὲν τὸ προσδοκώμενον ἔσται.)
Cf. Berthelot, II, p. 446, 15-447, 10 et 115, 6-11. Quae antecedunt verbis Ζώσιμος· κἀγὼ δὲ κόμαριν κτέ. inedita esse videntur; cf. *cod. Florent.* f. 178. (*Cat. alch. gr.* II, p. 50.)

F. 198ᵛ. Περὶ τοῦ λίθου τῶν φιλοσόφων. — (Ὁ περιβοήτος φιλόσοφος ἐξ αὐδέρων — f. 199ᵛ, l. 25 ἐὰν μὴ τοῖς ῥευστῆς διαλυ | θείη, ἢ ἐξ ὑδατωθείη.)
Ed. Berthelot, II, p. 447, 11-450, 2.

F. 199ᵛ, l. 26 (nullo discrimine nulloque intervallo : ὁ Ζώσιμος δὲ φησὶν· μὴ φοβηθῇς τὴν πολὴν καύσιν καὶ ἐξυδάτωσιν τῶν σωμάτων — f. 200, l. 4 κατὰ τὴν ἐπαγγελμένην τοῦ ἰοῦ ξάνθωσιν.)
Ed. Berthelot, II, p. 129, 5-15.

F. 200, l. 4 (nullo discrimine nulloque intervallo : ἐξάτμησις οὖν τοῦ ὕδατος ἐστὶν ἡ κλέπτησις — l. 200, l. 8 καὶ χρωείζεσθαι τὸ ἡμέτερον σύνθημα.)
Ed. Berthelot, II, p. 450, 4-7.

F. 200, l. 8 (nullo discrimine nulloque intervallo : ὁ Στέφανος λέγει ὅρος φιλοσοφίας — l. 18 ἄπυρον τὸ πρᾶγμα καταλειψώμεθα.
Ed. Berthelot, II, p. 136, 10-137, 1.

F. 200, l. 19 (nullo discrimine nulloque intervallo : διὸ καὶ τὶς τῶν φιλοσόφων· λαβὼν μόλιυδον — l. 22 τὴν ἄρσιν ποιεῖ τοῦ ὕδατος.)
Ed. Berthelot, II, p. 137, 6-9.

F. 200, l. 23 (nullo discrimine nulloque intervallo : καὶ πάλιν Στέφανος· λαβὼν τὴν αἰθάλην ἐπίθες — l. 29 τὰς ὁδοὺς τῶν γραφῶν, τᾶς καμπύλους τὰς λοξάς.)
Ed. Berthelot, II, p. 137, 15-30.

F. 200, l. 30 (nullo discrimine nulloque intervallo : λαβὼν νίτρον

μέρη δ' στυπτηρίας στρογγύλης ⊙ μέρος ἓν — f. 200ᵛ, l. 3 οὗτος ὁ ζωμὸς ἀρχὴ καὶ τέλος ἐδοκιμάσθην.)
Ed. Berthelot, II, p. 138, 1-4.

F. 200ᵛ, l. 3 (nullo discrimine nulloque intervallo : Ἑρμῆς λέγει τὸ δαψιλὲς ῥεῦμα εὑρίσκεται κατὰ τὸ σπήλεον Ὀστάνου· εὑρίσκεται δὲ τὸ ἐμπεσὼν ἐν τοῖς ὑποδεχομένοις δοχείοις· ἄκαυστον φύσιν ἔχων ξαρθὴν ὡς στίγμα χρυσοῦν.)
Ed. Berthelot, II, p. 263, 11-12.

F. 200ᵛ, l. 8 (nullo discrimine nulloque intervallo : ὅτι ὁ Ζώσιμος φησίν, ὅτι πᾶσαι αἱ ♂ ♂ τῆς σύφεως (*sic*) εἰσὶν ιε' — l. 19 τῷ ξανθῷ μόριον· ζητίσωμεν τὸ ξηρίον.)
Vid. Laurent. f. 179. (*Cat. alch. gr.* II, p. 50.)

F. 200, l. 20 (nullo discrimine nulloque intervallo : τὸ ἄπυρον πάντως· οὕτω κἀνταῦθα τὸ ἀπὸ τῆς ὀρνιθογονίας ἐξιωμένον — f. 201, l. 16 τὴν τελείωσιν τοῦ ξηρίου σημάνας.)
Ed. Berthelot, II, p. 404, 2-405, 5.

F. 201, l. 17 (nullo discrimine nulloque intervallo : λαβὼν ☽ τὴν ἀπὸ ἄρρενος πῆξον ὡς ἔθος τὴν ἀπὸ ἄρρενος — πρὸς τὴν τοῦ ζητουμένου τελείωσιν.)
?

F. 201ᵛ, l. 5 (nullo discrimine nulloque intervallo : ὥσπερ γὰρ τὸ πνεῦμα τὸ σκοτεινὸν — l. 21 καὶ χαῖρι ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ.)
Ed. Berthelot, II, p. 296, 8-297, 2.

F. 201ᵛ, l. 21 (nullo discrimine nulloque intervallo : ὅτι ὁ μέγας Ὀλυμπιόδωρος φησὶν ἐν τῷ ἱερῷ τῆς ἤσιδος εὑρήσεις ξανθὸν ψάμμον — l. 27 ἐν μυστηρίῳ γεγραμμένα — l. 28 καὶ μὴ παραδράμης μὲν τὸ μυστήριον — l. 29 τὴν λευκὴν οὐσίαν, ἤγουν τὴν ἀρχὴν τῆς ☿☿ τοῦ ☿.)
Ed. Berthelot, II, p. 87, 16-88, 8.

F. 201ᵛ, l. 30 (nullo discrimine nulloque intervallo : ἀπὸ γὰρ τῆς ξανθώσεως ἐστὶν ἡ ἀρχὴ τῆς ὅλης πραγματείας — καὶ ὁ κρίθος τὸν κρίθον γενᾷ.)
?

F. 202 Ζωσίμου τοῦ Πανοπολίτου γνήσια ὑπομνήματα. — (Περὶ τοῦ ♈ ὕδατος. Τοῦτο ἐστὶ τὸ ♈ καὶ μέγα μυστήριον τὸ ζητούμενον — ἀνάκειται δὲ τῷ ἐρωτύλῳ.)
Ed. Berthelot, II, p. 143, 19-144, 7. — Desunt quattuor schemata quae exhibet Berthelot, I, p. 136.

F. 202ᵛ. (Βύκος ὑάλινος σωλὴν ὀστράκινος — τῶν παχέων σωμάτων καὶ γαιωδεστέρων εἰωθότων καίεσθαι καὶ φρύγεσθαι.)
Ed. Berthelot, II, p. 234, 11-235, 20.

F. 203. Περὶ τοῦ τριβύκου καὶ σωλῆνος. — (Ἐξῆς δὲ τὸν τρίβυκόν σοι ὑπογράψω — οἱ δὲ τύποι οὗτοι.)
Ed. Berthelot, II, p. 236, 1-237, 5. — Desunt schemata: spatium vacat.

F. 203ᵛ. Ζωσίμου τοῦ Πανοπολίτου γνησία γραφὴ περὶ τῆς ἱερᾶς καὶ θείας τέχνης τῆς τοῦ ☿ καὶ ☾ καὶ ☽ ποιήσεως κατ' ἐπιτομὴν κεφαλαιώδη. — (Λαβὼν τὴν ψυχὴν τοῦ ♀ — τὴν τῶν φώτων ποσότητα.)
Ed. Berthelot, II, p. 145, 17-148, 5.

F. 204ᵛ. Πελαγίου φιλοσόφου περὶ τῆς θείας καὶ ἱερᾶς τέχνης. — (Οἱ μὲν προγενέστεροι — καὶ τῇ πολὺ γληκήτητα καὶ τῇ πιότητι τῆς φύσεως καρποφορῇ.)
Ed. Berthelot, II, p. 253, 1-261, 8. In titulo addidit περὶ manus alia.

F. 208ᵛ. Ἀρχὴ τῆς κατὰ πλάτος τὸν ἔργον ἐξηγίσεως. — (Λάβε τὰ λευκὰ καὶ ξανθὰ — κεκαυμένος καὶ μέγα ἀσιατικός.)
Ed. Berthelot, II, p. 337, 13-23. Compendium μᴦ non intellexit scriba.
Στοιχεῖον αᵒᵛ τοῦ ὕδατος· ἐργασία αⁿ τοῦ ♈ ὄξους. — (Καὶ ἐξαναμβυκίσας — ἀμβυκιάζεις τοσοῦτον ὠφελείσεις.)
Ed. Berthelot, II, p. 337, 24-338, 11.

F. 209. Ὀνοματοποιία τοῦ ♈ ὄξους καὶ ὕδατος. — (Τοῦτο λέγεται παρὰ τῶν φιλοσόφων — ἡ διοῦ τὸ πᾶν ἀποτελεῖται.)
Ed. Berthelot, II, p. 338, 12-20.
Καὶ ἀρχὴ τῆς ἐργασίας τοῦ ἀέρος. — (Ὁμοίως λάβε τὸ ἔλαιον — ἥως τοῦ διοργανίζειν τὸ θεῖον ἔλαιον.)
Ed. Berthelot, II, p. 338, 21-339, 10.

F. 209ᵛ. Καὶ ἀρχὴ τῆς ὀνομασίας αὐτοῦ. — (Καὶ ὁ μὲν κρόκος αὐτοῦ ἐξύπορι θῆσα· καὶ ☽· καὶ ἀνατολικῇ.)
Ed. Berthelot, II, p. 339, 11-21.
Ἄλλης γὰρ φύσεως. — (Τὰ αὐτὰ πνεύματα — τὴν ☾ ☿ ἀποκαθήστεισι.)
Ed. Berthelot, II, p. 339, 22-340, 9.

F. 210. Ἀρχὴ τῆς ἐργασίας τοῦ πυρός· στοιχεῖον γᵒᵛ τοῦ πυρός.—

(Εἶτα λάβε τὸ πῦρ ἤγουν τὸν ♀ τὸν κακαυμένον — εἰ δὲ οὖν στράφηθι εἰς τὴν αὐτοῦ ἐργασίαν.)
Ed. Berthelot, II, p. 340, 10-18.
Καὶ ἀρχὴ τῆς ἐργασίας τῆς γῆς· ἤτοι τῆς παγκρατοὺς ἀσβέστου· στοιχεῖον τέταρτον ἡ γῆ. — (Λειωτρίβησον τὰ κέλυφα — εἰ δὲ οὖν στράφηθι εἰς τὴν ἐργασίαν αὐτῆς.)
Ed. Berthelot, II, p. 340, 19-341, 8.

F. 210v. Ὀνοματοποιΐα ἂν εἴη τῆς γῆς. — (Ταῦτα ἐκάλεσαν οἱ σοφοὶ — ὀπὸν συκῆς· καὶ τιθιμάλου.)
Ed. Berthelot, II, p. 341, 9-13.
Ἕνωσις τῶν τεσσάρων στοιχείων. — (Πρόσχες ὦ φίλε — σὴ δὲ αὐτὸς τὸν κάματον ὑποστῇς μόνος.)
Ed. Berthelot, II, p. 341, 14-17.
Πρόσχες. — (Λάβε ἀπὸ τοῦ οἰκονομημένου — καὶ πενείας λύσιν.)
Ed. Berthelot, II, p. 341, 18-342, 18. — In οἰκονομημένου littera η erat ι.

F. 211. Ὀνοματοποιΐα τοῦ ὠοῦ· αὐτὸ γάρ ἐστιν τὸ μυστήριον τῆς τέχνης. — (Τὸ ὠὸν ἐκάλεσαν τετράστοιχων — ὕδωρ σποδοκράμβης καὶ τὰ ἑξῆς.)
Ed. Berthelot, II, p. 20, 16-21, 19.

F. 211v. Περὶ τῆς θείας καὶ ἱερὰς τέχνης τῶν φιλοσόφων. — (Ἡμεῖς μὲν ἐν ἐνίγμασιν — τῇ ὑστέρα φορᾷ καὶ τελειοῦται.)
Ed. Berthelot, II, p. 315, 18-319, 7.

F. 213. ☌ ποίησις. — (Λαβὼν ♀ τὸν φυσικὸν — καὶ ἔστι τέλειον εἰς τὸ κολλῆσαι ☌.)
Ed. Berthelot, II, p. 382, 5-383, 12.

F. 213v. Κιναβάρεως σκευασία. — (ὑ ☽ μέρη β′ — αὕτη λέγεται ἄσβεστος γέοδρα.)
Ed. Berthelot, II, p. 383, 14-384, 20.

F. 214. Περὶ συνάξεως τῶν φιλοσόφων. — (Πρὸς ἀλλήλους οἱ φιλόσοφοι — αὐτὸ ἐστὶν τὸ ὄξος τῶν φιλοσόφων.)
Ed. Berthelot, II, p. 35, 17-36, 18.
Περὶ ὕδατος κυτρίνου καὶ ῥουσίου, καὶ τῶν ἑτέρων· αὕτη ἐστὶν ἡ λησίβα. — (Λαβὼν στακτῇ τριβλίον — καὶ ἔκτοτε μετὰχρυσσώνει.)
Cf. Laur. f. 26v et 268v; Paris. A f. 233v.

F. 215. Αἴνιγμα τοῦ φιλοσοφικοῦ λίθου, Ἑρμοῦ καὶ Ἀγαθοδαίμων.

— (Ἐννέα γράμματ' ἔχω — χρυσοπλοκάμους ἀπεργάζωνται.)
Ed. Ideler, II, p. 225, 9-230, 30; Berthelot, II, p. 267, 16-268, 2.

F. 217v. Περὶ αἰτησίου λίθου τοῦτέστιν ἐκ τοῦ παντὸς γινομένου. — (Ὡς αἰτησίου λίθου — διὰ τέχνης μετὰλλικῆς.)
Ed. Berthelot, II, p. 215, 2-220, 16. — Manus secunda margini adpinxit : Ζωσίμου πρὸς Θεόδωρον κεφάλαια.

F. 220v. (Ὁ ♄ φύσει ἐστὶ ψυχρὸς καὶ ξηρὸς 6 6 ζ′ — ·)(· ψυχρὸς καὶ ὑγρός.)
Huic de duodecim mensibus capiti caput perbreve subiectum est : Σοὶ τῷ φιλολόγῳ βασιλεῖ — εὐσεβῶς ὦ δέσποτα· καὶ εἰ μικρὸν, ἀλλ' ἔχει τι χρήσιμον.)
Duo tantum additamenta, eademque manu scripta, exhibet *Scorialensis*.
Λαβὼν ὄστρακα ὠῶν — καὶ πρὸςπλασθεῖη μετὰ τῶν [ξαν]θῶν ὑδάτων, καὶ μετέπειτα ξηρανθείη.
Ἐπληρώθη ἡ χρῆσις Ἰουστινιανοῦ βασιλέως.)
Ed. Berthelot, II, p. 384, 21-387, 21.

F. 222v. Περὶ τοῦ ὅτι πάντων τῶν ὑγρῶν τὸ ὕδωρ τὸ γ καλούσιν καὶ τοῦτο πάντων συνθετέων τῶν οὐχ ἁπλῶν. — (Τὴν προγεγραμμένην Ν (ε) ἔψε ἐλαίῳ — τὰ στεραιὰ σώματα καὶ ταριχεύονται.)
Ed. Berthelot, II, p. 154, 11-155, 4.
(Ὄστρακον ἀποδερμάτωσον καὶ καύσας — καὶ τὸ λεύκομα τοῦ ♄.)
Vid. Laurent. f. 222 et Paris. A f. 242v.

F. 223. Ἰωάννου ἀρχιερέως τοῦ ἐνεβειγία, περὶ τῆς θείας τέχνης. — (Μετασκεψώμεθα καὶ οἴδωμεν — ἐκτείνοντα δὲ ποιοῦσιν ὡς ἄρευστον.)
Ed. Berthelot, II, p. 130, 5 sqq.; 263, 5-267, 15. — In extremo capite ποιοῦσιν erat ποιοῦν (1).

F. 228v. Περὶ τοῦ μεταλλικοῦ λίθου ἐν οἷς τοῖς τόποις ἐκείνοις

(1) Vd. O. Lagercrantz, *Ueber die Heimat des Oberpriester Johannes der gr. Alchemie*, in *Studien zur Gesch. d. Chemie Festgabe* E. O. von Lippmann etc., Berlin, Springer, 1927, pp. 16; cf. p. 16 in extrema p. : τῆς ἐν Νεβαΐατι θεᾶς.

κατασκευάζεται. — (Χρεὶ γὰρ γινώσκειν ὅτι ἐν τῇ Θηβαΐδα πόρον διὰ τὴν ἔξοδον.)
Ed. Berthelot, II, p. 26, 7-27, 3,

F. 229. Περὶ διάφορας χαλκοῦ κεκαυμένου. — (♀ κεκαυμένον ποιοῦσιν — τῆς φύσεις[εως] οὐκέτι λευκὸν ὁρᾶται.)
Ed. Berthelot, II, p. 222, 18-223, 26. — Iuxta verba περὶ τοῦ πηξίου τῶν κατασπομένων σκωριδίων (Berthelot, II, p. 223, 3) margini adpictum est : „ fragmentum anepigraphi „.

F. 229v. Περὶ λευκώσεως. (Χρεῖ γινώσκειν ἥμας — νόει ὅτι καλῶς ἐσκεύασας,)
Ed. Berthelot, II, p. 211, 4-11.

F. 230. Περὶ κυναβάρεως (Δὴ γινώσκειν ὅτι ἡ κοινὴ κάμψης — καὶ τὰ θαυμήσια ξιφη.)
Ed. Berthelot, II, p. 38, 7-12.
Βίβλος ἀληθεὶς Σοφὲ Αἰγύπτου καὶ θεῖον εὐραίων κυρίου τῶν δυνάμεων Σαβαώθ· Ζωσίμου Θηβαίου μυστικὴ βίβλος. — (Τῆς ☽ σταθμὸς Ἀγαθοδαίμων πέμψον — τὸ δεκτικὸν τῆς βαφῆς.)
Ed. Berthelot, II, p. 211, 12-213, 6.

F. 230v. Τὸ πρῶτον βιβλίον τῆς τελευταίας ἀποχῆς Ζωσίμου Θηβαίου. — (Ἔνθεν βεβαιοῦτε[αι] ἀληθεὶς βίβλος· Ζώσιμως θεοσεβὴς χαίρειν — ἀπάρξομαι πορφυρόστολε γύναι.)
Ed. Berthelot, II, p. 239, 1-246, 23.

F. 234v. Ἴσις προφήτης τῷ υἱῷ αὐτῆς ☾. — (Ἴσις προφήτης τῷ υἱῷ, Ὡρῷ — ἀναχώνευσον τρίτον.)
Ed. Berthelot, II, p. 28, 20-31, 6. — In titulo αὐτῆς erat ἀντῆς.

F. 235v. (Μίξεις λευκοῦ φαρμάκου ὅπερ ἐστὶ λευκὸς — καὶ τὴν σανδαράχην ποίει.)
Ed. Berthelot, II, p. 31, 7-33. 3.

F. 236. Δημοκρίτου βίβλος ε[η] προφωνηθῆσα Λευκηπῷ. — (Δημόκριτος Λευκηπῷ τὸ ἕτερον πλήστα χαίρειν — ὦ Λευκηπαῖ τὸ πᾶν ἐφθόνησαν ἔρρωσο.)
Ed. Berthelot, II, p. 53, 16-56, 19. — In extrema epistula ἔρρωσο erat ἔρρωσαι.

F. 237v. Βίβλος ἀληθεὶς Σοφὲ Αἰγύπτου καὶ θεῖον εὐραίων κυρίου

τῶν δυνάμεων Σαβαώθ. — (Λόγος βίβλου — ὅλα δὲ κρίναντες βελτίωσιν χρῶ.)
Ed. Berthelot, II, p. 213, 7-214, 23.

F. 238v. Ποίησεις ☿ πρὸς διάτροφήν. — (Χαλκὸν δὴ φημὶ τὸν τῆς Μαρίας — λοιπὸν τὰ ἑξῆς ἀπὸ τοῦ νῦν.)
Cf. Laur. f. 247; Paris. A f. 260v.

F. 239v. Ἀγαθοδαίμων εἰς τὸν χρησμὸν : Ὀρφέως συναγωγὴ καὶ ὑπόμνημα. — (Ἀγαθοδαίμων Ὡσειρίδην χαίρειν — καὶ μελανοθήσεται, τούτου ἓν ☾ μέρος.)
Ed. Berthelot, II, p. 268, 3-271, 25.

F. 241. Ἑρμηνεία περὶ πάντων ἁπλῶς, καὶ περὶ τῶν φώτων. — (Βλέπε δὲ μὴ πλανηθῇς — ἢ ☾, ἢ ☿ ·♀· ἐστίν.)
Ed. Berthelot, II, p. 247, 1-248, 9. — In capitis initio πλανηθῇς erat πλανηθεὶς. — Vacant ll. 16 post extrema capitis verba.

F. 242. (δύναμις μετὰ δὲ τὴν ἐργασίαν — εἰςκριθῶσίν ἀνεξάληπτον ἔχει τὴν φύσιν.)
Ed. Berthelot, II, p. 248, 9-249, 11.

F. 242v. Ἑρμηνεία περὶ τῶν φώτων. — (Ἑρμηνεύσω ὑμᾶς σὺν προφήταις — καὶ φῶτα τὰ ἐπὶ τὸ ξανθὸν ἄγονται.)
Ed. Berthelot, II, p. 249, 16-250, 11.

F. 243. Ἔψεισις ☿ καλήστη ποιούσα τὸν ☿. — (Ἡδ' ἐγὼ χρῶμαι ☽ου — καὶ οὕτως ἔψει 69 τοῖς φωσὶ χρώμενος.)
Ἄλλη ἔψησις. — (Ὀπτῶ πλύνθου Γο α' — μύσιος Γο S''.)
Ἡ Ἀβλίχου καταβαφή. — (Ἀλὸς καππαδοκικοῦ ☾ β' — φυρᾶται καὶ πάλιν κάθηται.)
Ed. Berthelot, II, p. 285, 5-286, 13.

F. 243v. Ἡ Ἀμβλίχου ποίησις. — (Λαβὼν κυθάραν καινὴν — ἔνκαιε, καὶ ἔσται εὐρύζον.)
Ed. Berthelot, II, p. 286, 14-287, 8.
☿ ποίησις. — (Λαβὼν ♀ καθαρὸν ἐρυθρὸν ποίει — καὶ ἔσται εὐρύζον.)
Ed. Berthelot, II, p. 287, 9-20.

F. 244v. ☿ δίπλωσις. — (Ν[ε] ἐλαίω ῥεφανίνω — καὶ γίνεται ἤλιτρον[η] κρείσον.)
Ed. Berthelot, II, p. 287, 21-289, 22.

F. 245v. Εὐποιΐα καὶ εὐτυχία τοῦ κτισαμένου καὶ ἐπιτυχία καμάτου·

καὶ μακροχρονία βίου. — (Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωυσῆν — παρόπτα 69 καὶ ἔχε ξηρίον ☾.)
Ed. Berthelot, II, p. 300, 1-301, 22.

F. 246. Ἐξίωσις ♀. — (Λαβὼν ✳ καὶ σάπωνον — ἕως οὗ γένηται οἶνος ἀμινέος.)
Ed. Berthelot, II, p. 301, 23-302, 2.
Οἰκονομία ♏. — (Λαβὼν μυσίδην — πυροκαταβάπτεται διστάκις.)
Ed. Berthelot, II, p. 302, 3-6.

F. 246ᵛ. Οἰκονομία Π̆. — (Ἐκζέσας αὐτὸν ἐν θαλασσίῳ ὕδατι — καὶ ξηράνας οὕτω χρῶ.)
Ed. Berthelot, II, p. 302, 7-8.
Οἰκονομία χαλκίτεως. — (Κόψας αὐτὴν ἀνάλαβε — ποίει γ' καὶ οὕτως χρῶ.)
Ed. Berthelot, II, p. 302, 9-14.
Οἰκονομία Π̆. — (Ἐκζέσας αὐτὸν — ἐπὶ τρίτον ξηράνας ἔχε.)
Ed. Berthelot, II, p. 302, 15-21.
Ἐξίωσις ♀. — (Λίθον τὸν χρυσίζοντα — θεῖον υ̂ ἐστὶν τὸ ὄξος τῶν ἀρχαίων.)
Ed. Berthelot, II, p. 302, 22-4; 19, 7-17.

F. 247. Ὕδωρ ἀνασπαστόν. — (Λαβὼν ὠὰ κλάσον — τὸ δὲ γ^ον, εἴ τις μέλαν χλορὸν κίκινον.)
Ed. Berthelot, II, p. 303, 1-5.
Λέγουσιν ὕδατος κατασπαστοῦ ποίησεις. — (Λαβὼν λευκὰ ὠῶν — ὕδωρ μελάντερον ἄχραντον.)
Ed. Berthelot, II, p. 303, 6-12.
♈ ἄπυρον Δ''. — (Λαβὼν τῶν ἀπὸμινάντων ὠῶν — τοῦτο ποίει γ' καὶ ἔχε.)
Ed. Berthelot, II, p. 303, 21-26.
Θείου ἀπὸ λευκοῦ τοῦ θείου ξανθοῦ ποιήσεις. — Λαβὼν τοῦ προγεγραμμένου θείου — τούτον ἆρον ὅταν παγῇ· καὶ ἔχε ☌ κάλιστον.)
Ed. Berthelot, II, p. 303, 21-26.

F. 247ᵛ. Ξάνθωσις ὑδραργύρου (✳ ὄπτα ἕως στραφῇ — τοῦτο κρύπτε.)
Ed. Berthelot, II, p. 304, 1-2.

Οἰκονομία ἀρσενικοῦ. — (Τρίψον αὐτὴν ἐπίβαλε ὄξαλμη — ἀποβαλεῖν καὶ οὕτως χρῶ.)
Ed. Berthelot, II, p. 304, 3-6. — Margini, in extremo capite, adpictum est : τὰ ῥοώδη.
Ποιροχάλκου ποίησις. — (Λαβὼν ♀ κύπριον — πρὸς τὴν δηλουμένην σοι χρείαν.)
Ed. Berthelot, II, p. 304, 7-21.

F. 248. Λίπειται ἀδιάλοτον χρόνον τὸ χλορὸν· ☌ ποιήσεις. — (Λαβὼν τὸν θηλυκὸν πυρίτην — ἡ γὰρ φύσις τέρπεται.)
Ed. Berthelot, II, p. 304, 22-26.
Ἄλλη ποίησεις ἀρσενικοῦ λεύκωσις. — (Ἀψιθίου ἐξ ἴσου — γίνεται ⊙ χρήζον καλόν.)
Ed. Berthelot, II, p. 305, 1-6.
Πῶς δὲ ποιῆσαι ☌ δόκιμον. — (Λαβὼν λίθου μαγνίτου ☾ β̄ — τὴν ἀπ' αὐτῶν φύσιν ἐκδέχεσθαι.)
Ed. Berthelot, II, p. 305, 7-14.
Οἰκονομία τῆς θειωτάτης μ^Γ. — (Λειώσας αὐτὴν ἔμβαλε — μαλάσει, ὥστε καὶ λευκαίνεσθαι αὐτὸν ποιεῖ.)
Ed. Berthelot, II, p. 305, 15-18.

F. 248ᵛ. Οἰκονομία σανδαράκης. — (Λαβὼν σανδαράκην ζέσον — καὶ ξηράνας ἐν ☌ οὕτως χρῶ.)
Ed. Berthelot, II, p. 305, 19-20. — In capitis initio λαβὼν erat λαβῶν.
Οἰκονομία τοῦ πυρίτου. — (Λαβὼν πυρίτην τὸν χρυσίζοντα — καὶ ξηράνας ἀναλαβὼν ἔχε.)
Ed. Berthelot, II, p. 305, 21-306, 2.
Οἰκονομία τοῦ θείου. — (Λαβὼν λίθον — καὶ ἐξοματίζεται ὁ ♀.)
Ed. Berthelot, II, p. 306, 3-13.
Περὶ ἀργυροποιΐας. — (Λαβὼν ☽ τὴν ἀπὸ ἀρσενικοῦ — ἡ γὰρ φύσις τὴν φύσιν τέρπεται.)
Ed. Berthelot, II, p. 49, 23-50, 7. — In extremo cap. φύσις erat φύσεις.

F. 249. Ὕλη ☌ ποιΐας. — (Λαβὼν ☽ τὴν ἀπὸ κυναβάρεως, σῶμα μ^Γ. — χ^θ ξανθῇ· καὶ κυναβάρης.)
Ed. Berthelot, II, p. 306, 15-22.

"Ὕλη ζωμῶν : ζωμοί. — (Τὰ δὲ ἐν ζωμοῖς — εἰς τὴν ☌ ποιΐαν εἰρήσθω.)
Ed. Berthelot, II, p. 306, 23-307, 7.

F. 249ᵛ. Ὕλη ☾ ποιΐας. — (Ἔστι δὲ ☽ ἡ ἀπὸ ἀρσενικοῦ — ἡ φύσις τὴν φύσιν κρατεῖ.)
Ed. Berthelot, II, p. 307, 8-17.

Οἰκονομία πυρίτου. — (Πυρίτην δὲ οἰκονόμει — διὰ τὸ ☌ κόλλιον.)
Ed. Berthelot, II, p. 44, 14-19.

F. 250. Οἰκονομία πυρίτου ἀργυρίτου. — (Λαβὼν $\overset{ν}{Π}$ τὸν ἀργυρίτην — ἡ γὰρ φύσις τὴν φύσιν τέρπεται.)
Ed. Berthelot, II, p. 44, 8-13.

Θείου μέλανος ἐνκαυστοποίησεις. — (Παλαιότατα τὸν ἀπὸ τοῦ θείου — μέλαν ἐνκαυστὸν κίκινον.)
Ed. Berthelot, II, p. 307, 20-27.

F. 250. Ὕδατος ξανθοῦ ποίησεις. — (Κυναβάρεως μέρη β̄ — τοὺς ὀποὺς ἅπαξ γάρ.)
Ed. Berthelot, II, p. 308, 1-6.

Λεύκωσις $μ^{Γ}$. — (Λαβὼν $μ^{Γ}$, ἴσον ἀλὸς — τὴν λεύκωσιν ἕψησιν.)
Ed. Berthelot, II, p. 308, 6-10.

F. 250ᵛ. Οἰκονομία τῆς θειοτάτης $μ^{Γ}$. — (Λειώσας αὐτὴν καλῶς — μαλάσει· ὥστε καὶ λευκαίνεσθαι.)
Ed. Berthelot, II, p. 305, 15-18.

Θἰκονομία σανδαράκης. — (Λαβὼν σανδαράκην — οὐκ ἐᾶ ῥέειν αὐτόν.)
Ed. Berthelot, II, p. 308, 12-15.

♄ καθαρὸν ποιῆσαι. — (✳ καὶ $\overset{T}{N}$ στύψας μεθ' ὕδατος — τὸ καλούμενον χρύσολίθειον.)
Ed. Berthelot, II, p. 308, 16-18 et 306, 5-10.

Ἄλλη ποίησεις ♀ικ. — (Λαβὼν σανδαράκην — ἵνα γένηται ξανθόν.)
Ed. Berthelot, II, p. 308, 19-26.

F. 251. ♀ λεύκωσις. — (Λαβὼν ♀ κύπριον — γίνεται τὸ πᾶν λευκόν.)
Ed. Berthelot, II, p. 308, 27-309, 2.

☾ δίπλωσις. — (Ἐπειδὴ καὶ εἰς ἱερωτάτην βίβλον — καὶ λοιπαρὸν καὶ ἄνοσμον.)
Ed. Berthelot, II, p. 309, 3-9.

Μελάνοσις ☾. — (Λαβὼν γ ἕψησον — καὶ γίνεται δόκιμον.)
Ed. Berthelot, II, p. 309, 10-15. — In capitis initio ἕψησον erat ἕψεισον.

Κατασταθμοὶ ☌. — (✳ μέρος α' — χωνευθέντος τοῦ ☌ μίσγε.)
Ed. Berthelot, II, p. 309, 16-18.

Ἡ σανδαράκη οὕτως οἰκονομῖται. — (Λαβὼν σανδαράκην τὴν μὴ σιδηροῦσαν — τὰς ἀπετουμένας χρείας τῶν γινομένων κατὰβαφῶν.)
Ed. Berthelot, II, p. 309, 19-310, 5.

F. 251ᵛ. Τοῦ ἐξιωθέντος ♀. — (Ἀνδρομάντος χρίσον — φῆμώσας ἐκτρόχιζε ὕελον λευκόν.)
Ed. Berthelot, II, p. 310, 6-8.

☾ ποιΐας ζωμοί. — (Λαβὼν κρόκον κοιλίκιον — ἡ φύσις γὰρ τῇ φύσει τέρπεται.)
Ed. Berthelot, II, p. 52, 9-20 et 310, 9.

☌ μάλαξης, ὥστε ἐν αὐτῷ σφραγίζειν. — (Νίτρου πυροῦ -C β̄ — καὶ παγήσεται ἡ σφραγίς.)
Ed. Berthelot, II, p. 310, 20-16.

F. 252. ☌ οἰκονομία ἐπὶ τοῦ ἐλαίου. — (Λαβὼν λιθαργύρου -C δ̄ τετιμιμένον οὕτως ποίει.)
Ed. Berthelot, II, p. 410, 17-24.

F. 252. Καταβαφῆς ☌. — (Μύσιος μετὰλλικοῦ — καὶ εἰθ' οὕτως ἐκβάλας ἔχε.)
Ed. Berthelot, II, p. 310, 25-311, 16.

F. 252ᵛ. Λύσης ἀμιάντου. — (Δὸς τὸν ἀμίαντον εἰς χωνευτήρια — καὶ βάπτεται καὶ πικνὸς ἐνθάμιζε καὶ ἀπόσμιγε ἔχε.)
Ed. Berthelot, II, p. 311, 17-313, 22.

F. 253ᵛ. Περὶ ♀ λευκοῦ ἐλάττον ἐλαυνομένου, ἐπὶ τὸ λεπτότατον· σκεβυασία, ἔστι δὲ καὶ τῇ χρεία κάλλιστον, καὶ τῇ ἐμβαφία. — (Λαβὼν ♀ λευκὸν, μνᾶν μία — τὸ θεῖον καὶ ἀμετάδωτον μυστήριον· ἔπειτα καὶ τὸ σῶμα.)
Cf. Paris. A, f. 277ᵛ.

Τῆς μ πρόσἔρεται. — (Λαβὼν μ θηλυκὴν, λείωσον ἐπὶμελῶς — καὶ ἐπὶτυγχία καμάτου καὶ μακροχρονία βίου.)
Ed. Berthelot, II, p. 315, 5-17.

F. 255. Quindecim ll. vacuas sequitur : Δράκων τις παράκειται — εὑρίσεις αὐτὸν καὶ χρυσάνθρωπον.
Ed. Berthelot, II, p. 12-18 et 20-33. — Serpentis figuram non exhibet *Scorialensis*.

Περὶ τοῦ θείου ἀκαύστου. — (Λαβὼν θεῖον ἄπυρον — καὶ ποιοῦσιν τὸ θεῖον μυστήριον.)
Ed. Berthelot, II, p. 390, 12-19.

F. 255v. Λεύκωσις ὕδατος, δι' οὗ λευκαίνεται οἰκονομούμενον, τὸ ἀρσενικὸν, καὶ ἡ σανδαράχης. - ("Οτε συνενοῦται ὁ ♀ — καὶ τότε εἰς τὴν ὄπτησιν ἄγει.)
Ed. Berthelot, II, p. 391, 1-9.

Περὶ λευκώσεως τοῦ ἀρσενικίου, τοῦ σχιστοῦ. — (Λαβὼν ἀρσενίκην — καὶ ἡ μ, οὕτω πρῶτον λευκαίνεται, ὡς ρῶν καὶ μετὰξανθούται.)
Ed. Berthelot, II, p. 391, 10-21. — Ad « ρῶν » margini manus secunda adpinxit ὡς ᾠόν.

'Εκ τῶν μεταλλικῶν. — (♄ μόλιβδος· λιθάργυρος — γῆ λευκῆ· καὶ τὰ ὅμοια.)
Ed. Berthelot, II, p. 24, 1-25, 4.

F. 256. (Μήναις ῥωμαΐων. — (Μάρτιος· φαμενώθ — φευρουάριος· μεχίρ.)

Περὶ τῆς τιμιοτάτης καὶ πολυφήμου χρυσοκωικῆς· περὶ τοῦ λαγαρῆσαι τὸ χρυσίον. — (Λαβὼν ἅλας θαλάσσιον — καὶ πάλιν ἂς ψείνεται ἕως ὥρας.)
Ed. Berthelot, II, p. 321, 1-322, 3.

F. 256v. Εἰς τὸ λαγαρῆσαι ἄργυρρον. — (Ποίησον χωνίον μετὰ τέφρας — καὶ χύσον ὡς θέλης.)
'Ερμηνεία τοῦ χρυσόματος. — (Λαβὼν χρυσίον ἐξάγι α' — πυρώσας θὲς ἐν τῷ ὕδατι.)
Ed. Berthelot, II, p. 322, 4-23.

Χρύσομαν ἄλλον κλαποτόν. — (Χύσον ἄργυρον εἰς ῥιγλοχύτην — σήρε νέμαν ἐν τῷ σηρταρίῳ.)
Ed. Berthelot, II, p. 322, 24-323, 6.

F. 257. 'Ερμηνεία εἰς τὴν ἔγκαμψην. — ("Ασημον λαγαρισμένον μέρη β̅ — ὕστερον καὶ μέση πόγαστρον.)
Ed. Berthelot, II, p. 323, 7-18.

'Ερμηνεία τοῦ σμαράγδου. — (Τρίψον λεπτὰ τὸν σμάραγδον — εἰς τὸ φουρνελίῳ· νὰ κινήσει δεύτερον ὁ σμάραγδος.)
Ed. Berthelot, II, p. 323, 19-26.

F. 257v. 'Ερμηνεία τοῦ σαπουνίου. — (Τρίψον ἅλας καὶ μίξον — καὶ σαπούνησον τὸν ἄσημον.)
Ed. Berthelot, II, p. 324, 1-6.

'Ερμηνεία ἑτέρου σαπουνίου. — (Λαβὼν σαπούνην λείωσον — εἰς χρυσάφην ἐὰν τὸ ἔχουσιν.)
Ed. Berthelot, II, p. 324, 7-13.

'Ερμηνεία τῆς βασιλικῆς κολλήσεως. — (Λαβὼν χρυσάφην μέρη γ' — καὶ μετὰ ὕελον βοράχην τὸ τρίτον.)
Ed. Berthelot, II, p. 324, 14-18.

Περὶ τῆς βασιλικῆς κολλίσεως τῆς ἀργυρῆς. — (Λαβὼν ἀσήμειν σολδία — ἀσίμην καὶ α̅ χάλκομαν.)
Ed. Berthelot, II, p. 324, 19-24.

F. 258. "Αλλη ἑρμηνεία τῆς ἀργυροκολλίσεως. — (Λαβὼν ἀσήμην ἐξάγι γ̅ — καὶ σαπούνισον καὶ κόλλισον.)
Ed. Berthelot, II, p. 324, 25-325, 2.

'Ετέρα κολλίσει ταχυτάτη ἡ ἀλαμάρσα. — (Λαβὼν χάλκομαν κόκινον καὶ ποντικοφάρμακον κόκινον — κολλύσαι σαπούνισον καὶ θὲς τὸ ῥίνισμαν.)
Ed. Berthelot, II, p. 325, 3-13.

'Ερμηνεία εἰς τὸ ποιῆσαι χρώαν χρυσαφίου. — (Λαβὼν τὴν λεγομένην ὤχραν — καὶ θὲς αὐτὸ ἐν ὕδατι.)
Ed. Berthelot, II, p. 325, 14-18.

F. 258v. Εἰς τὸ ποιῆσαι χρόαν ἐν ἀργύρῳ σκεύη χρύσομαν. — (Τρίτον τεάφην καὶ σκόρδον — εἰς τεάφην περισὸν καὶ σκέπασον.)
Ed. Berthelot, II, p. 325, 19-25.

Εἰς τὸ γανόσαι ἄργυρον. — (Λαβὼν τζαπαρικὸν καὶ ἰάρην — γλυκένει τὸν ἄργυρον εἰς τὸ χωνήν.)
Ed. Berthelot, II, p. 325, 27-326, 7.

Μυστικόν. — (Βάλε ἀρτζέντο καὶ ὀλίγον ἰάρην — καὶ γίνεται ἀληθινὸν μάλαγμαν.)
Ed. Berthelot, II, p. 328, 8-11.

Περὶ τοῦ ποιῆσαι φούρμας. — (Ποίησον χύμαν ἐκ τὰ μέταλλα — χρησίμως αὐτῷ κόπτη τὸ ὀρκέτιον τὸ ἄλκιμον.)
Ed. Berthelot, II, p. 326, 12-26. — Χρησίμως semel scriptum est.

F. 259. Περὶ χρυσογραμμίας ἕτερον. — (Τρίψον βόλον — σθλίβοναι μετὸ παρακόνην.)
Ed. Berthelot, II, p. 327, 1-8.

Περὶ τοῦ ποιῆσαι χρυσὰ κεφάλαια ἐν βιβλίος. — (Λάβε χρυσάφην καθαρὸν — καὶ ἀποτελεῖ τὰ χρυσᾶ.)
Ed. Berthelot, II, p. 327, 9-25.

Περὶ τοῦ χρυσόσε ζῶα εἰς κόπαν ἢ κλαδὴν ἢ ἄλλον ἕτερον καὶ τὸ ἄλλον ἀχρύσοτον. — (Λαβὼν ὀστέα προβατίνας — χρύσονε τὰ ζῶα.)
Ed. Berthelot, II, p. 327, 26-328, 10.

F. 259v. Εἰς τὴν χρυσοκόλλισιν. — (Θέται ἀλαμάρσα μέρος ᾱ — καὶ μέρη β̄ ἀσήμην.)
Ed. Berthelot, II, p. 328, 11-13,

F. 260. Περὶ τοῦ χρυσόσαι χαλκὸν μετὸν ἄσημον. — (Ἀσήμην φίνω κοπάνισον — ἕως οὗ νὰ στεγνώσει μέσον εἰς τὸ ἔλαιον ὁ ὑδάργυρος.)
Ed. Berthelot, II, p. 328, 14-20.

Περὶ τοῦ χρυσόματος τοῦ ἀέρος τοῦ μαλάγματος. — (Περὶ τοῦ διὰργυρώναι — ἄνωθεν τοῦ πυρὸς καὶ χρύσοναι.)
Ed. Berthelot, II, p. 320, 21-329, 1.

Κόλλισις ἀνκοπύρινη. — (Ἀρχὴ ποίησον κόλλισιν — στεγνώσει διαργύρισον τὰ ζῶα.)
Ed. Berthelot, II, p. 329, 2-4.

F. 260v. Περὶ τοῦ ποιῆσαι χρόαν ὡραιοτάτην εἰς ἄσημον χρυσομένον. — (Ἔπαρον τιάφην μέρη γ' — καὶ σαπούνησον καὶ κόλλισον.)
Ed. Berthelot, II, p. 429, 15-28.

Περὶ τοῦ ποιῆσαι σήρμαν κούφιον. — (Ἔπαρον ἀσήμην φίνω — θέλης ἄστρον καὶ κόλλησον.)
Ed. Berthelot, II, p. 330, 1-5.

Περὶ τοῦ ποιῆσαι ἔγκαυσιν. — (Βάλε ἀσήμην φίνω — πλύνον καὶ βάλε ὅπου θέλης.)
Ed. Berthelot, II, p. 330, 6-11.

F. 261. Περὶ τοῦ ποιῆσαι χρόαν εὔμορφην εἰς χρυσομένον ἀσήμην. — (Ἔπαρον κολυδίδαν κόρκομαν — καὶ τοῦτο ποίει β^{ον} καὶ γ' φοράς.)
Ed. Berthelot, II, p. 330, 12-17.

Περὶ τοῦ ποιῆσαι κόλλησιν κακκαβίου, καὶ εἰς σουλινάρια λουτρόν. — (Βρέξον ἀσβέστην κοκινισμένην — καὶ κόλλυσαι ὅ τι χρείζεις.)
Ed. Berthelot, II, p. 330, 18-23.

Εἰς τὸ λαμπρήναι μαργαριτάριν. — (Λαβὼν χειμωνικὸν ἢ πεπόνην — να ψηθῇ καὶ λαμπρύνονται.)
Ed. Berthelot, II, p. 330, 24-27.

Ἄλλον. — (Τάγησον τὸ μαργαριτάρην ὀρνίθον — καὶ τότε σφάξον νὰ τὸ ἐξεβάλης.)
Ed. Berthelot, II, p. 330, 38-331, 2.

Περὶ τῶν συρμάτων τῆς χρυσοχωηκῆς τέχνης. — (Λαβὼν ἀσήμην καθαρὸν — ἄλλον ὁποῦ λέγεται ἀλαμάρσα.)
Ed. Berthelot, II, p. 331, 3-28.

F. 262. Ἄλλη μέθοδος μυστικῇ. — (Λαβὼν ἄσβεστον ἄβροχον — ἐκ τὸ ἔλαιον καὶ θὲς ⏀ ἐν τῷ χωνίῳ καὶ γίνεται χρυσός.)
Ed. Berthelot, II, p. 332, 1-11.

Ἕτερον ὕδωρ θεῖον. — (Λαβὼν $\overset{θ}{Χ}$ ◠ ᾱ — καὶ γίνεται ὅ τι θέλης.)
Ed. Berthelot, II, p. 332, 12-333, 6.

F. 262v. Ὕδωρ ἵνα ἐκβάλης χρύσομαν ἀπὸ ἀσήμην. — (Λαβὼν β̄ μέρη τζαπαρικὸν — ῥίνισμαν, καὶ μάζωσε μετὸ χρυσοτήριον.)
Ed. Berthelot, II, p. 333, 7-17.

Ἕτερον ὡσαύτως. — (Λαβὼν στυπτηρίαν ◠ β̄ — καὶ τὸ ἀσήμην μένη κάτω.)
Ed. Berthelot, II, p. 333, 18-27.

F. 263. Λαγάρισμαν χρυσαφίου. — (Λαβὼν μαρκαζήταν Γ$_o$ Η̄ — βαλὼν αὐτὸ ἐν βυσάλῳ ἑλληνικῷ ἐν τῷ πυρὶ ὥστε νὰ ψυχρανθῇ.)
Ed. Berthelot, II, p. 333, 28-334, 6,

Ἕτερον ὅμοιον εἰς ἄσημον. — (Ξύσον τὸ χρυσάφην — καὶ γίνεται λαγαρισμένων μάλαγμα.)
Ed. Berthelot, II, p. 334, 7-11.

Ὅταν σκάζει τὸ ἀσήμην ἢ τὸ χρυσάφην. — (Θὲς μέσον τῆς χώνης — καὶ γλυκένεται ὅσον βάλης πλέον κάλιον γίνεται.)
Ed. Berthelot, II, p. 334, 12-14.

Τὸ τοῦ σταμάτισης ὑδραργύρου. — (Θὲς ☽ ὅσον θέλης — καὶ γίνεται ἄσημος ἐκλεκτός.)
Ed. Berthelot, II, p. 334, 15-17.

F. 263v. Ἄλλον. — (Θὲς ☽ εἰς γαστρὴν — μέσον εἰς τὴν χώνην καὶ γίνεται μάλαγμα.)
Ed. Berthelot, II, p. 334, 18-21.

Περὶ τοῦ ποιῆσαι γράμματα χρυσά. — (Λαβὼν ἀέραν χρυσὸν — χρυσάφην πλύνε τὸ ὠὸν ἵνα ἐξεύει.)
Ed. Berthelot, II, p. 334, 22-335, 2.

Περὶ τοῦ ποιῆσαι ὡραιόχαλκον ὥσπερ ☉. — (Λαβὼν τούτια πτενὴν — ἐκεῖνον τὸ εἶδος καὶ γίνεται ὡς χρυσός.)
Ed. Berthelot, II, p. 335, 3-10.

Περὶ τοῦ σαπουνίου, — (Λαβὼν πρωτίον — εἰθ' οὕτως κίνησον.)
Ed. Berthelot, II, p. 335, 11-12.

F. 264. Ἕτερον. — (Λαβὼν τζαπαρικὸν καὶ ἅλας — εἶθ' οὕτως τὸ κίνησον τὸ ὡραιόχαλκον.)
Ed. Berthelot, II, p. 335, 13-14.

Ὁ ὕελος. — (Τὸ βόραχυν — καὶ στύψεως καὶ ἅλας.)
Ed. Berthelot, II, p. 15-16.

Περὶ τοῦ λευκάναι ☿. — (Λαβὼν ποντικοφάρμακον — εἰς τὸ χωνὴν ἤγουν τὸ δον.)
Ed. Berthelot, II, p. 335, 17-336, 3.

Περὶ τοῦ ποιῆσαι ♀ ὥσπερ ☉. — (Λαβὼν θουθείαν — γίνεται κάλιος ὥσπερ ☉.)
Ed. Berthelot, II, p. 336, 4-14.

F. 264v. Ὕδωρ πιστῆς οἰκονομίας. — (Λαβὼν τὴν ὀρνιθίαν — καὶ ἀπὸ τὸ βοτάνην ἐκείνον καὶ γίνεται χρυσίον εἰς ἄκρος.)
Ed. Berthelot, II, p. 336, 15-337, 9.

F. 265. Καὶ ἄλλος φησὶν. — (Λαβὼν ὠὰ ὅσα βούλη ἔκζεσον — ἔρρωσθαι ἐν Χῷ Ἰησοῦ τῷ Θεῷ ἡμῶν.)

F. 266. Ῥινάλδων τελανόβεβίλα φησὶ περὶ τῆς χυμευτικῆς τέχνης. — (Λειώσαι τὰ σώματα – Κύριος ὡς ἐνταῦθα ἦν δοῦλος.) Vacant p. 266v ll. 14. In his nonnulla differunt a Parisino A (*Cat. Alch. gr.*, I, p. 61). Vd. Appendicem, et cf. cod. Laurentianum, 85, 16, f. 292 (*Cat. Alch. gr.*, II, p. 58).

---

4. Cod. Scorialensis III. y. 18 (erat IIII. Λ. 16; IV; E. 8); chart. saec. XV-XVI; ff. III + 138 + IV; cm. 20,2 × 14,5. Quattuor manibus exaratus, quarum primae tribuenda sunt F. 1-30v; secundae F. 33-38; tertiae F. 40-83v; quartae F. 86-138. — Descriptus est hic codex in Turriani *catalogo* (I. X. 16), F. 130v; in Turriani *indice alphabetico* (I X. 18) laudatur F. 55v Γεωργίου τοῦ Τραπεζουντίου... Κατὰ Γραικῶν πρὸς Ἰωάννην IIII. Λ. 16; IV. ε. 8; F. 137v Ἰωάννου μοναχοῦ καὶ πρεσβυτέρου τοῦ Δαμασκηνοῦ... Ὅτι ἐκ τοῦ πατρὸς μόνου οὐχὶ καὶ ἐκ τοῦ υἱοῦ ἐκπορεύεται τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον IIII. Λ. 16; IV. ε. 8; F. 143v Ἰωάννου τοῦ Μόσχου Ἀπάντησις πρὸς τοὺς ἐκ πατρὸς ἅμα τε καὶ υἱοῦ ἐκπορεύεσθαι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον φάσκοντας IIII. Λ. 16; IV. ε. 8; Λόγος ἐπιτάφιος ἐπὶ τῷ ἐνδοξοτάτῳ μεγάλῳ δουκὶ Λουκᾷ τῷ νοταρᾷ IIII. Λ. 16; IV. ε. 8; F. 219v Μάρκου μητροπολίτου Ἐφέσου τοῦ εὐγενικοῦ... Ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς ἁπανταχοῦ τῆς γῆς καὶ τῶν νήσων εὑρισκομένους ὀρθοδόξους χριστιανούς IIII. Λ. 16; IV. ε. 8; F. 266v Στεφάνου ἀλεξανδρέως οἰκουμενικοῦ φιλοσόφου Περὶ τῆς ἱερᾶς καὶ θείας τέχνης τῆς χρυσοῦ ποιήσεως πράξεις θ' I. Z. 10; II. Z. 4; IIII. Λ. 16; VI. B. 8; 1. [2.] 14; I. K. 15; I. E. 8. — Cf. Miller, *Catalog.* p. 290; Graux, *Essais etc.*, p. 488.

F. I. Index latinus.

F. Iv. Vacat.

F. II. Index graecus Turriani manu exaratus.

F. IIv-IIIv. Vacant.

F. 1. Τοῦ σοφωτάτου κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Μόσχου ἀπάντησις πρὸς τοὺς ἐκ πατρὸς ἅμα τε καὶ υἱοῦ ἐκπορεύεσθαι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον φάσκοντας. — (Οὐκ οἶδα εἰ δεῖ θαυμάζειν ἡμᾶς ὥσπερ ἐκπληττομένους — f. 30v καὶ αὐτῇ τῇ ἀληθείᾳ συμβαίνων. Vacant paginae tres partes.)

F. 31-32v. Vacant.

F. 33. Ἐπιτάφιος λόγος ἐπὶ τῷ ἐνδοξοτάτῳ καὶ ἐκλαμπροτάτῳ μακαρίτῃ μεγάλῳ δουκὶ κυρῷ Λουκᾷ τοῦ νοταρᾶ Ἰωάννου

τοῦ Μόσχου. — (Τοὺς ἀγαθοὺς τῶν ἀνδρῶν — καὶ πάντες εἰκότως ἐν θαύματι ἄγουσιν. — Vacat 1/2 p.)

F. 39-39ᵛ. Vacant.

F. 40. Γεωργίου τοῦ Τραπεζουντίου, πρὸς Ἰωάννην τὸν Κοκωκλήσιον, κατὰ Γραικῶν. — (Ὤκνουν μὲν πρότερον πρός σε γράφειν — ἀδιαιρέτως διαιρουμένη καὶ τῇ φύσει ἑνουμένη, ἧ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.)

F. 70-71ᵛ. Vacant.

F. 72. Κεφάλαια ια' τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, ὅτι ἐκ τοῦ πατρὸς μόνου οὐχὶ καὶ ἐκ τοῦ υἱοῦ ἐκπορεύεται τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. — (Εἰ ἁπλοῦν μὲν τὸ πνεῦμα, ἐκ τοῦ πατρὸς δὲ καὶ ἐκ τοῦ υἱοῦ — τοῦτο ἐκεῖ φυσικῶς ὁ υἱός.) Vacat. 1/2 p.)

F. 73-74ᵛ. Vacant.

F. 75. Τοῦ Ἐφέσου κυροῦ Μάρκου Εὐγενικοῦ τοῦ ἁγιωτάτου. Τῆς ἁπανταχοῦ γῆς· καὶ τῶν νήσων εὑρισκομένοις χριστιανοῖς· Μάρκος ἐπίσκοπος τῆς Ἐφεσίων μητροπόλεως ἐν κυρίῳ χαίρειν. — (Οἱ τὴν κακὴν ἡμᾶς αἰχμαλωσίαν αἰχμαλωτεύσαντες — εἰς τὰς αὐτοῦ ἀποθήκας συνάξειεν· ἐν χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν· ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα τιμὴ καὶ προσκύνησις εἰς αἰῶνας ἀμήν.)

F. 84-85ᵛ. Vacant.

F. 86. Στεφάνου Ἀλεξανδρέως οἰκουμενικοῦ φιλοσόφου, περὶ τῆς ἱερᾶς καὶ θείας τέχνης τῆς τοῦ χρυσοῦ ποιήσεως. Πρᾶξις πρώτη. — (Τὸν τῶν <haec verba eadem manus emendavit, et superscripsit Θεὸν τὸν> πάντων ἀγαθῶν αἴτιον καὶ βασιλέα τῶν ὅλων — τὴν ὑπεράγαθον τοῦ θεοῦ ἀγαθότητα.). — Deest diagramma.
Ed. Ideler, *Physici et medici graeci minores*, II, p. 199, 2-202, 19.

F. 89. Τοῦ αὐτοῦ Στεφάνου σὺν Θεῷ πρᾶξις δευτέρα. — (Τὸ τῶν ἀριθμῶν συγκείμενον πλῆθος — πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας.)
Ed. Ideler, II, p. 202, 20-208, 3.

F. 95. Τοῦ αὐτοῦ Στεφάνου ἐπιστολὴ πρὸς Θεόδωρον. — (Περὶ τοῦ ἀγροῦ γνῶθι, ὡς πολλοὺς γεωργοὺς — καὶ μυστικῶν λόγων μάθη.)
Ed. Ideler, II, p. 208, 4-33.

F. 96. Τοῦ αὐτοῦ Στεφάνου περὶ τοῦ ἐνύλου κόσμου, πρᾶξις σὺν Θεῷ τρίτη. — (Πῶς διοργανοῦται καὶ πῶς ἐν αὐτῷ — ὑάλῳ λαμπαρῷ, καὶ νίτρῳ, καὶ μίσει.)
Ed. Ideler, II, p. 209, 1-213, 6.

F. 100. Τοῦ αὐτοῦ Στεφάνου εἰς τὸ κατ' ἐνέργειαν πρᾶξις σὺν Θεῷ τετάρτη. — (Πᾶσα δόσις ἀγαθὴ — εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμὴν.)
Ed. Ideler, II, p. 213, 7-219, 14.

F. 106ᵛ. Τοῦ αὐτοῦ Στεφάνου φιλοσόφου εἰς τὸ κατ' ἐνέργειαν τῆς θείας τέχνης, πρᾶξις σὺν Θεῷ πέμπτη. — (Τίς μακάριος καὶ συνέσει τὰ κρίματα — εἰς τοὺς αἰῶτας τῶν αἰώνων ἀμήν.)
Ed. Ideler, II, p. 219, 15-223, 19.

F. 110ᵛ. Τοῦ αὐτοῦ Στεφάνου φιλοσόφου πρᾶξις σὺν Θεῷ, ἕκτη. — (Τὰ ἄτομα καὶ ἀμερῆ σώματα — πεποιθότας τὸν Ἰησοῦν θεὸν ἀμήν.)
Ed. Ideler, II, p. 223, 20-231, 15.

F. 118. Τοῦ αὐτοῦ Στεφάνου φιλοσόφου πρᾶξις σὺν Θεῷ ζ'. — (Θεὸν τὸν ἄρρητον τὸν σοφίας — ὑμνῶ καὶ δοξάζω τὰ μεγαλεῖα τοῦ πρωτοκράτορος Θεοῦ· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν. — Margini autem haec adpicta sunt : [Με]γάλα τὰ θαυμάσιά σου τήρ· πολλὴ ἡ φιλανθρωπία σου δ]έσποτα — τιμὴν αἶνον μεγαλοπρέπειαν ἀναπεμψωμεν... Cetera bibliopega cultro abstulit. — Duas igitur clausulas exhibet codex, quarum altera, margini adpicta, consentit omnino cum M, altera, eaque brevior in textu, consentit cum A.)
Ed. Ideler, II, p. 231, 16-237, 31.

F. 124ᵛ. Τοῦ αὐτοῦ Στεφάνου οἰκουμενικοῦ φιλοσόφου πρᾶξις η'. περὶ τομῆς τῆς ἱερᾶς τέχνης. — (Ἐξομολογοῦμαι σοι — ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.)
Ed. Ideler, II, p. 238, 1-242, 32.

F. 128ᵛ. Τοῦ αὐτοῦ Στεφάνου φιλοσόφου διδασκαλία πρὸς Ἡράκλειον τὸν βασιλέα πρᾶξις σὺν Θεῷ ἐννάτη. — (Ὁ ἄναρχος καὶ ὑπεράρχιος Θεὸς — f. 133 l. 1 ἔα κάτω καὶ γενήσεται· ἆρα τί γίγνεται; οὐκ ἄρα ἰὸς νοερός; καὶ φησὶν ἐν τοῖς ζωμοῖς, μετὰ τὸ ἔα κάτω καὶ γενήσεται.)
Ed. Ideler, II, p. 243, 1-247, 23.

F. 133, l. 3. <Sine titulo, acephal.> — καὶ ἀλήθειαν εἶπον· ἕτεροι δὲ σώματα ἐκάλεσαν· ἄλλοι θεῖον, καὶ οὐκ ἔπταισαν· καὶ διὰ τοῦτο ἐσπάρη ἡ πλάνη ἐν τῷ κόσμῳ — f. 138 ἐνταῦθα γὰρ τῆς φιλοσοφίας ἡ τέχνη πεπλήρωται.)
Ed. Ideler, II, p. 247, 23-253, 26.
Consentit cum M, non cum A.

---

5. Cod. Scorialensis III. Φ. 7 (erat IV. K. 3; III. Δ. 27); bomb., ff. III + 194 + III, cm. 23,5 × 16,7; saec. XIV. — F. 1 in ima p.: " *D. D°. de Mª* ". — F. 1-8 chartacea. Cf. Miller, *Catal.*, p. 167. (Cf. Colvillianum catalogum (I K. 20), F. 89ᵛ.)

F. 1. Epistola acephala. — (ὡς ἐν ταλάντῳ τήμερον ἵσταμε φίλων φίλε· ἐπ᾽ ἀπορούμενος νυνὶ τί σοι προσωνομάσαι — ἐγὼ δ᾽ οὐκ ἀποστήσομαι φίλε τῆς σῆς φιλίας.)

F. 2. Schemata quinque : simiae tres; leaena et cervus; monstrum quoddam caput humanum gestans, cui avis superposita est; corpus tribus canum capitibus compectum, pectus humana facie praeditum, quattuor cruribus leonis et cauda ornatum.

F. 2ᵛ. Μέθοδος χρυσογραφίας. — (Λαβὼν καθαρὸν χρυσάφιον, κατάλυσον αὐτὸ εἰς λεπτά· καὶ βαλὼν ἐν χωνευτηρίῳ μετὰ ὑδαργύρου (*sic*) — ὅταν δὲ ἴδῃς ὅτι ἐστέγνωσεν ὅσον ἐνδέχεται καλῶς, στίλβωνε αὐτὸ μετὰ λίθου ἢ αἱματίτου, ἢ σαρδωνυχίου.)
Huius praecepti 6 lineas in prima p. lineolae rubrae deleverunt; postea totum caput rursus scriptum est.

F. 3. Εἴδησις τῆς τοῦ λαχᾶ σκευάσεως. — (Ἔπαρον λαχὰν ἐξάγ.' ιβ'. καὶ πλύνας αὐτὸν καλῶς ἐκ τοῦ ῥύπου, στέγνωσον ἐν ἡλίῳ καλῶς — καὶ τὸ πρωῒ τρίψας, γράφε καὶ εὔχου ὑπὲρ ἡμῶν.)

F. 3ᵛ-4ᵛ. Animalium schemata (leonis, simiarum, murium, papilionis, piscis, ostreae) et Christi caput.

F. 5. Vacat.

F. 5ᵛ. Περὶ ἐλαίου. καὶ οἴνου καὶ μέλιτος : τὸ κεράμιον λιτρ. οβ', χοῦς λιτρ. θ' — τὸ μικρὸν μήστρον ϛΓ ιη', οὐγγ. κ.
Ed. Hultsch, *metrol. script.*, I, p. 247, 8-19.

In marg. Διοσκορίδους. — (Μέτρων καὶ σταθμῶν ἠκρίβωσα, ἀπὸ τῶν ἐλαχίστων ἀρξάμενος ἐπὶ τὴν μνᾶν πολυπλασιάζων — expl. f. 6 κεράμιον δηλοῖ κρ.) [μ]
Scilicet de mensuris earumque notis.
Ed. Hultsch, *l. l.*, p. 239, 19 sqq.

F. 6. Μέδιμνος, λιτρ μη', τὸ ἡμύεκτον, λιτρ. κδ' — ὁ χίνηξ, λιτρ. ϛ'. ξέστις, λιτρ κ /‴.
Ed. Hultsch, *l. l.*, p. 244, 15-19.

F. 6ᵛ. + Ἐκ παρθενικῶν κοιλάδων σε Μαρῖνα ὡς ὡραῖον βότρυν — τοῖς ἄθλοις ὄντα. Sunt ll. 5. Haec scripsit alia manus; et alia manus alia quaedam conscribillavit.

F. 7. Εκθεσις περὶ σταθμῶν καὶ μέτρων ἀκριβεστάτη. — (Κεράτιον τὸ ἰδιοτικῶς κοκκίον λεγόμενον ἐστὶν α'· ὥσπερ δὴ καλὴ μονὰς ἐπὶ ἀριθμῶν· ὁ ὀβολὸς ἔχει κεράτια — τὸ ἰταλικὸν κεράμιον, χόας η'.)
Ed. Hultsch, *l. l.*, p. 228, 13-229, 9.

Δεῖ γινώσκειν ὡς οἱ ἐνταῦθα γεγραμμένοι σταθμοί, ἐπὶ τῶν ὑγρῶν μέτρων, ἐπὶ τοῦ οἴνου· καὶ τοῦ ὕδατος συνετέθησαν· ἐπὶ δὲ ἐλαίου — ὁ μέδιμνος ξέστας ρβ'.
Ed. Hultsch, *l. l.*, p. 229, 10-239, 11.

Ἔκθεσις τῶν σημείων καὶ χαρακτήρων. — (Τὴν τῶν σημείων καὶ χαρακτήρων διδασκαλίαν ἀναγκαιοτάτην οὖσαν — εἰ δὲ κ̄ καὶ ρ̄, ἐπάνω ἔχουσι μ̄, κέραμον δηλοῖ κρ.) [μ]
Ed. Hultsch, *l. l.*, p. 249, 17 sqq.

F. 8. Ἔτι περὶ μέτρων καὶ σταθμῶν, ἰατρικῶν συντομοτάτη ἔκθεσις ἁπλουστάτη. — (Ὁ μέδιμνος ἔχει λιτρ. μη̄ — ὁμοίως δὲ καὶ τόδε Τ [αρ], οἷον ξυ ε'.
Ed. Hullsch, *l. l.*, p. 230, 14-231, 27.

F. 8ᵛ. Vacat.

F. 9. Γαληνοῦ εἰς προγνωστικὸν Ἱπποκράτους τμῆμα. — (Τὸν ἰητρὸν δοκεῖ μοι — ἢ ξ' ὅρον θέμενος. Τέλος Γαληλοῦ εἰς τὸ προγνωστικὸν Ἱπποκράτους.)

F. 67. Γαληνοῦ εἰς τοὺς ἀφορισμοὺς Ἱπποκράτους. τμῆμα α'. — (Ὁ βίος βραχὺς· ἡ δὲ τέχνη μακρή — θανάσιμον εἶναι τὸ τοιοῦτον νόσημα.)

F. 186v. Λέοντος ἰατροῦ σύνοψις εἰς τὴν φύσιν τῶν ἀνθρώπων. — (Τί ἐστι ψυχή. Οὐσία ἀσώματος — ὅτι δεσμός ἐστι τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς, ὡς ταύτης δώμημα.)

F. 194v. Σημειώσεις ὀνειράτων διὰ στίχων κατὰ στοιχεῖον. — (Ἄνθραξι βαίνειν, ἐχθρικὴν δηλοῖ βλάβην — ἵππους μέλαινας οὐ καλὸν πάντως βλέπειν.)
Vd. Miller, *Catalog.*, p. 168.

---

6. Cod. Scorialensis I. Ψ. 13 (erat I. Z. 10; I. K. 15); chart., saec. XVI, ff. 1 + 237 + 3; cm. 32,8 × 21,7 — F. 1 in ima pag. : " *D. Do. de Ma* " (in cuius bibliotheca numerum obtinebat 223). — Descriptus est in Turriani *catalogo* (I. X. 16), F. 53-53v; in Turriani *indice alphabetico* (I. X. 20) multis in locis laudatur; cf. Colvillianos *catalogos* I K. 18 et I. K. 20 pp. 110-118 et 417-423v. Cf. Miller, *Catalog*, p. 416; Graux, *Essais, etc.*, p. 478; Berthelot, *Alch. gr.*, I, p. 186 sqq.

F. I. Vacat.

F. Iv. " *Stephani Alexandrini de sacra et divina arte conficiendi aurum opera 9* ".

F. 1. Βίβλου σοφῶν πέφυκα σὺν θεῷ πίναξ. — (Στεφάνου Ἀλεξανδρέως, οἰκουμενικοῦ φιλοσόφου. Περὶ τῆς ἱερᾶς καὶ θείας τέχνης, τῆς τοῦ χρυσοῦ ποιήσεως. — Ἕτερα κεφάλαια, διαφόρων ποιητῶν περὶ χρυσοποιΐας.)
Ed. O. Lagercrantz, *Catal. alch. gr.*, II, p. 20-22 (1); cf. Berthelot, *Coll. alch. gr.*, I. p. 186.

F. 2v. (Τὴν βίβλον ὄλβον ὥσπερ ἐγκεκρυμμένον — ὅνπερ σκέπων φύλαττε Χριστὲ παντάναξ.)
Ed. Berthelot, *Alchim. gr.*, II, p. 3, 1-4, 10.

F. 3. Σημεῖα τῆς ἐπιστήμης τῶν ἐγκειμένων ἐν τοῖς τεχνικοῖς συγγράμμασι τῶν φιλοσόφων· καὶ μάλιστα τῆς μυστικῆς

(1) In his tantum differt : *Catal. alch. gr.*, II, p. 20, l. 13 λιπ(ηρὸν) λ(εί)π(ε)ται ὧδε M, om. *Scor.*; l. 15 βασιλέως Ἡρακλείου *Scor.*; l. 19 ἔτι καὶ τοῦ αὐτοῦ διάλεξις π. τ. φ. *Scor.* ; p. 21, l. 21 ἑώρων ὧδε M, om. *Scor.*; l. 23 τέχνης καὶ ἱερᾶς δ. σ. ἰ. *Scor.* ; l. 25 θείας καὶ ἱερᾶς τέχνης δ. σ. *Scor.*; l. 26 Ἀ. φ. περὶ τῆς αὐτῆς (sed αὐτῆς lineola deletum) θείας τέχνης ταύτης καὶ ἱερᾶς, δ. σ. *Scor.*

παρ' αὐτοῖς λεγομένης φιλοσοφίας. — (☉ χρυσὸς — $\overset{υ}{χ}$ χυλός. σύνθεμα ὅλον σὺν θεῷ ἁγίῳ.)
Ed. Berthelot, I, p. 104, 108, 110.

F. 5v. Ὀνόματα τῶν φιλοσόφων τῆς θείας ἐπιστήμης καὶ τέχνης. — (Μωσῆς — Σέργιος Παύσηρις.)
Ed. Berthelot, I, p. 110. — Sex et viginti nomina poetarum exhibet *Scorialensis*.

F. 6. Στεφάνου Ἀλεξανδρέως, οἰκουμενικοῦ φιλοσόφου καὶ διδασκάλου τῆς μεγάλης καὶ ἱερᾶς ταύτης τέχνης, περὶ χρυσοποιΐας. πράξις σὺν θεῷ πρώτη. — (Θεὸν τὸν πάντων αἴτιον — τοῦ θεοῦ ἀγαθότητα.)
Ed. Ideler, *Physici et medici gr. minores*, II, p. 199, 2-202, 19. — In titulo χρυσοποιΐας scriptum erat χρυσοπιΐας. Margini ext. f. 6 figura adpicta est = Berthelot, *o. l.* I, p. 157, fig. 31.

F. 8v. Τοῦ αὐτοῦ Στεφάνου σὺν Θεῷ πράξις δευτέρα. — (Τὸ τῶν ἀριθμῶν συγκείμενον πλῆθος — πάντα ἐν σοφία ἐποίησας.)
Ed. Ideler, II, p. 202, 20-208, 3. — Titulum sequitur figura = Berthelot, I, p. 141, fig. 18.

F. 13. Τοῦ αὐτοῦ Στεφάνου ἐπιστολὴ πρὸς Θεόδωρον. — (Περὶ τοῦ ἀγροῦ, γνῶθι — μυστικῶν λόγων μάθη.)
Ed. Ideler, II, p. 208, 4-33.

F. 13v. Τοῦ αὐτοῦ Στεφάνου περὶ τοῦ ἐνύλου κόσμου πράξις σὺν Θεῶ γη. — (Πῶς διοργανοῦται — ὑέλω λαμπρῶ, καὶ νίτρω, καὶ μύσι.)
Ed. Ideler, II, p. 209, 1-213, 6.

F. 16v. Τοῦ αὐτοῦ Στεφάνου εἰς τὸ κατενέργειαν, πράξις σὺν Θεῶ τέταρτη. — (Πᾶσα δόσις ἀγαθὴ — ὅπως δοξάζηται τὸ πάντιμον καὶ μεγαλοπρεπὲς ἅγιον ὄνομα τοῦ πατρός, καὶ τοῦ υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, νῦν καὶ ἀεί, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.)
Ed. Ideler, II, p. 213, 7-219, 14. — Ordo ff. 17-19 perturbatus ita restituendus est : 17, 19, 18, 20.

F. 21. Τοῦ αὐτοῦ Στεφάνου φιλοσόφου εἰς τὸ κατενέργειαν τῆς θείας τέχνης πράξις σὺν θεῶ $ε^{η}$. — (Τίς μακάριος — ὑμνοῦντας τὸ τῆς Τριάδος ἑνιαῖον καὶ ἀκατάληπτον φῶς

ἐν πατρὶ καὶ υἱῷ καὶ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶυ αἰώνων, ἀμήν.)
Ed. Ideler, II, p. 219, 15-223, 19.

F. 24. Τοῦ αὐτοῦ Στεφάνου φιλοσόφου πράξις σὺν Θεῷ ἕκτη. — (Τὰ ἄτομα καὶ ἀμερῆ σώματα — τὸν Ἰησοῦν, θεὸν ἡμῶν.)
Ed. Ideler, II, p. 223, 20-231, 5.

F. 29v. Τοῦ αὐτοῦ Στεφάνου φιλοσόφου πράξις σὺν Θεῷ ζη. — (Θεὸν τὸν ἄρρητον — εἰς πάντας τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.)
Ed. Ideler, II, p. 231, 6-237, 31.

F. 34v. Τοῦ αὐτοῦ Στεφάνου οἰκουμενικοῦ φιλοσόφου πράξις σὺν Θεῷ ὀγδόη, περὶ τομῆς τῆς ἱερᾶς τέχνης. — (Ἐξομολογοῦμαί σοι — τῶν αἰώνων ἀμήν.)
Ed. Ideler, II, p. 238, 1-242, 22.

F. 38. Τοῦ αὐτοῦ Στεφάνου φιλοσόφου πρὸς Ἡράκλειον τὸν μέγαν βασιλέα, διδασκαλία· πράξις σὺν Θεῷ ἐννάτη. — (Ὁ ἄναρχος καὶ ὑπεράρχιος Θεὸς — ff. 41 l. 14 ἐν τοῖς ζωμοῖς· μετὰ τὸ ἕα κάτω καὶ γε | l. 42 λεσσαν.)
Ed. Ideler, II, p. 243, 1-247, 23. — In mg.: λυπεῖ με τὸ λεῖπον, ὦ φίλος. Et margini manus secunda, eadem quidem quae in cod. I. Φ. 11 notas marginales adpinxit, locum descripsit, quem exhibent huius catalogi vol. II, pp. 94-95 : ὁ μέγας Ὀλυμπιόδωρος — ἐκάλεσεν καὶ ἀλήθειαν εἶπε. ἕτεροι δὲ. *Scorialensis* liber itacismum et errores, quos exhibet *Ambrosianus*, non habet. Cf. huius catalogi vol. II, p. 94.

F. 41, l. 15 λέσσαν. καὶ ἀλήθειαν εἶπον. ἕτεροι δὲ — f. 45v ἐνταῦθα γὰρ τῆς φιλοσοφίας ἡ τέχνη πεπλήρωται.)
Ed. Ideler, II, p. 247, 23-253, 26.

F. 46. Ἡλιοδώρου φιλοσόφου, πρὸς Θεοδόσιον τὸν μέγαν βασιλέα, περὶ τῆς τῶν φιλοσόφων μυστικῆς τέχνης, διὰ στίχων ἰάμβων. — (Σκῆπτρα γένης μέδοντες ὡς πᾶν ἐμφανὲς — εἰς κυκλικοὺς αἰῶνας αἰώνων, ἀμήν. στίχοι σζη.)
Ed. Fabricius-Harles, *Biblioth. gr.*, VIII, p. 119-126 et G. Goldschmidt, *Heliodori carmina quattuor* in *Religionsgeschichtl. Versuche u. Vorarbeiten*, XIX, 2, Giessen, 1923, p. 26-34.

F. 50v. Θεοφράστου φιλοσόφου περὶ τῆς αὐτῆς θείας τέχνης διὰ στίχων ἰάμβων. — (Οἱ τῶν σοφιστῶν ἄνδρες ὥσπερ ῥήτορες — νῦν πάντας εἰς αἰῶνας αἰώνων, ἀμήν.
στι σξε'.)
Ed. Ideler, II, p. 328, 1-335, 17 et G. Goldschmidt, *l. l.*, p. 26-34.

F. 55. Ἱεροθέου φιλοσόφου περὶ τῆς αὐτῆς θείας καὶ ἱερᾶς τέχνης, διὰ στίχων ἰάμβων. — (Ἀπάρχομαι προσπλέξας εὐφραδέστατον — εἰς κυκλικοὺς αἰῶνας αἰώνων, ἀμήν.)
Ed. Ideler, II, p. 336, 2-342, 21 et G. Goldschmidt, *l. l.*, p. 42-49.

F. 59. Ἀρχελάου φιλοσόφου περὶ τῆς αὐτῆς ἱερᾶς τέχνης, διὰ στίχων ἰάμβων. — (Ἡ πάνσοφος καὶ θεῖα τέχνη τῶν σοφῶν — ἀιδίους αἰῶνας αἰώνων, ἀμήν.)
Ed. Ideler, II, p. 343, 5-352, 13 et G. Goldschmidt, *l. l.*, p. 50-59.

F. 64. Διάγραμμα τῆς μεγάλης ἡλιουργίας παραβαλλόμενον εἰς τὴν οἰκονομίαν τοῦ παντός. — (Ἰστέον ὅτι ἡ μεγάλη ἡλιουργία — τῷ Θεῷ εἰκονίζεται.)
Ed. Berthelot, II, p. 387, 22-388, 14.

F. 65. Πελαγίου φιλοσόφου περὶ τῆς θείας ταύτης καὶ ἱερᾶς τέχνης. — (Οἱ μὲν προγενέστεροι — τῆς φύσεως καρποφορεῖ.)
Ed. Berthelot, II, p. 253, 1-261, 8.

F. 69. Ὀστάνου φιλοσόφου πρὸς Πετάσιον περὶ τῆς ἱερᾶς ταύτης καὶ θείας τέχνης. — (Τῆς φύσεως τὸ ἄτρεπτον — εἰς τοὺς ἀτελεύτους αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.)
Ed. Berthelot, II, p. 261, 9-262, 21. — In capitis initio verbo « φύσεως » solis signum, ☉, impositum *non* est.

F. 70. Δημοκρίτου φυσικὰ καὶ μυστικά. — (Βαλὼν εἰς λι^{T} ἆ πορφύρας — εἰς ἀργυροποιΐαν εἰδῶν τὴν σύνθεσιν.)
Ed. Berthelot, II, p. 41, 1-49, 22.

F. 74v. Περὶ ἀσήμου ποιήσεως. — (Ὑδράργυρον ἡ ἀπὸ τοῦ ἀρσενικοῦ — ἔρρωσθε ἐν ταύτῃ τῇ γραφῇ.)
Ed. Berthelot, II, p. 49, 23-53, 15.

F. 76ᵛ. Συνεσίου φιλοσόφου πρὸς Διόσκορον, εἰς τὴν βίβλον Δημοκρίτου, ὡς ἐν σχολείοις. — (Διοσκόρῳ ἱερεῖ τοῦ μεγάλου Σαράπιδος — ἄρξομαι ὑπομνηματίζειν.)
Ed. Berthelot, II, p. 56, 20-69, 11.

F. 82ᵛ. Ἀνεπιγράφου φιλοσόφου περὶ θείου ὕδατος τῆς λευκώσεως. — (Καθόσον ἡ χρεία καλεῖ — εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.)
Ed. Berthelot, II, p. 421, 6-424, 2.

F. 84. Τοῦ αὐτοῦ ἀνεπιγράφου φιλοσόφου κατὰ ἀκολουθίαν χρήσεως ἐμφαῖνον τὸ τῆς χρυσοποιΐας συνεπτυγμένον σὺν Θεῷ. — (Ἐπεὶ δὲ περὶ τῶν τῆς χρυσοποιΐας — f. 88 l. 12 ἐκ τῆς ἀσκήσεως κτἑ — Ζώσιμος ἐν τῇ περὶ ἀρετῆς, quae verba legimus l. 15.
Ed. Berthelot, II, p. 424, 3-433, 10.

F. 88. Nullo discrimine nulloque intervallo, l. 15 : προσπαθείας, καθ' ἣν καὶ μεθ' ἑρμηνείας τοῦ ἐνυπνιάζεσθαι αὐτὸν φησὶν — f. 97 οὗτος ὁ ζωμὸς ἀρχὴ καὶ τέλος τοῦ παντὸς μυστηρίου ἡμῶν | f. 97ᵛ ἐδοκιμάσθη.
Ed. Berthelot, II, p. 118, 14-138, 4.

F. 97ᵛ. Nullo discrimine nulloque intervallo : ἀλλ' ἵνα δαψιλέστερα τὰ ῥεύματα — ἀλλὰ καθ' ὅσον ἡ χρεία ἐπιζητεῖ, οὕτως καὶ ἐπὶ τοῦ συνθέματος.)
Ed. Berthelot, II, p. 263, 3-267, 8.

F. 100. Ζωσίμου τοῦ θείου μερὶ ἀρετῆς. — (Θέσις ὑδάτων καὶ κίνησις — τὸν μονόειδον, ὡς πολύειδον.)
Ed. Berthelot, II, p. 107, 1-113, 7.

F. 103. Ζώσιμος λέγει. — (Περὶ τῆς ἀσβέστου δῆλα ὑμῖν ποιοῦμαι — διὰ τοῦ μαργάρου ἐστὶν.)
Ed. Berthelot, II, p. 113, 8, 114, 20. — Titulo manus secunda addidit : Ζωσίμου πράξις,

F. 104. Ἀγαθοδαίμονος. — (Μετὰ τὴν τοῦ χαλκοῦ — βεβαῖα ξάνθωσις.)
Ed. Berthelot, II, p. 115, 6-8.

Ἑρμοῦ. — (Ἐὰν μὴ τὰ σώματα — τὸ προδοκώμενον ἔσται.)
Ed. Berthelot, II, p. 115, 9-11.

Ὅτι σύνθετον καὶ οὐχ ἁπλοῦν τὸ εἶδος καὶ τίς ἡ οἰκονομία. — (Πότερον ἁπλοῦν ἐστιν ἢ σύνθετον — πρὸς τὸ πέρας τῆς τέχνης.)
Ed. Berthelot, II, p. 272, 1-275, 6.

F. 105ᵛ. Ποίησις μᾶλλον τοῦ παντός. — (Ἀλλ' ἐπειδὴ τῆς ἀμφοτέρων διετήσεως — διὰ τῆς οἰκονομίας.)
Ed. Berthelot, II, p. 265, 7-277, 21.

F. 106ᵛ. Ἄλλως, ἡ οἰκονομία. — (Τινὲς μὲν οὖν οὕτως ἐργασάμενοι — ἡ πεῖρα διδασκαλίη· ἔρρωσο ἐν Κυρίῳ.)
Ed. Berthelot, II, p. 278, 1-22.

F. 107ᵛ. Ἄλλως οἰκονομία. — (Τίς ἡ τῶν ἀρχαίων ἄσβεστος. Οὕτως δὲ ὄντος τοῦ πράγματος — τὸ ζητούμενον οὐκ ἀεὶ φέρει.)
Ed. Berthelot, II, p. 279, 1-280, 2.

F. 108. (Τινὲς μὲν οὖν τὸν ♁ — τὸ δὲ τρίτον, μέλαν.)
Ed. Berthelot, II, p. 280, 3-7.

Ἄλλη οἰκονομία τῆς ἀσβέστου. — (Ἔνιοι δὲ $\overset{\xi}{\theta}$ βαλόντες $\overset{\delta}{\upsilon}$ — τῆς φύσεως $\overset{\epsilon}{N}$ κατέχεται.)
Ed. Berthelot, II, p. 280, 8-281, 7.

F. 108ᵛ. Ἑτέρα ποίησις ἀσβέστου. Â. — (Ἄλλοι δὲ ἄσβεστον μόνην — φροντίδα πεποίηται.)
Ed. Berthelot, II, p. 281, 8-282, 2.

Ἄλλως. — (Τινὲς δὲ τὴν $\underset{B}{A}$ — τῶν ≈ ἐχρῆτο.)
Ed. Berthelot, II, p. 282, 3-17.

F. 109. Ἄλλως. — (Ἕτεροι δὲ τὴν σποδὸν — ἡ τῆς ποιήσεως ἀγωγή.)
Ed. Berthelot, II, p. 283, 2-10.

Ἄλλως. — (Ἔνιοι δὲ τὰς σκωρίας — ἐξαιθαλώσει.)
Ed. Berthelot, II, p. 283, 11-15.

Ἑτέρως ἡ ποίησις. — (Τινὲς δὲ οὐκ ἐν ἡμέρα μιᾷ — καταβαφῆς.)
Ed. Berthelot, II, p. 284, 1-5.

F. 109ᵛ. Ἑτέρως ἡ ἀγωγή. — (Ἄλλοι δὲ οὕτως — τὸ φάρμακον.)
Ed. Berthelot, II, p. 284, 6-9.

Συμπέρασμα τῆς ποιήσεως. — (Ἐγὼ δὲ τοὺς πόνους — τοῦ Θεοῦ ἡμῶν : ἀμήν.)
Ed. Berthelot, II, p. 284, 10-285, 4.

F. 110. Τοῦ αὐτοῦ Χριστιανοῦ περὶ τοῦ θείου ὕδατος· πόσα τὰ εἴδη τοῦ γενικοῦ θείου ὕδατος καὶ τίς ὁ ἐπὶ τῆς τιτάνου· καὶ τίνα τούτων εἰσὶ τὰ ὀνόματα. — (Ὁ περὶ τοῦ θείου ὕδατος — συμπαθεία δὲ μᾶλλον.)
Ed. Berthelot, II, p. 399, 12-400, 8.

Τίς ἡ τῶν ἀρχαίων διαφωνία. — (Τοῦτο δὲ μᾶλλον πρὸ συμπάθειαν πειποιήκασιν — τὸ συνεκτικὸν τῆς ἁπάσης ποιήσως.)
Ed. Berthelot, II, p. 400, 9-401, 16.

In ima p. Τίς ἡ καθόλου τοῦ ὕδατος οἰκονομία. — (Τὸ μὲν κατὰ τοὺς κεκρυμμένους — ⌓ ἢ ξανθοῦ ἢ ἑτεροῖον ὑπάρχον.)
Ed. Berthelot, II, p. 401, 17-402, 2.

Ἡ τοῦ μυθικοῦ ὕδατος ποίησις. — (Τὸ δὲ ⌓ ἢ $\overset{\xi}{\theta}$ ἢ ἑτεροῖον ὑπάρχον τοὺς κενοὺς· λείπει.)
Ed. Berthelot, II, p. 402, 3-4. — Haec verba in ima p.

F. 110v. (Ἐπεὶ οὖν κατὰ τὸ ἐνδεχόμενον — f. 111v, l. 24 τῇ λειπομένῃ ἐν.)
Ed. Berthelot, II, p. 402, 5-404, 8. — Haec nullo discrimine nulloque intervallo ab antecedentibus separata sunt.

F. 111v, l. 24 (ἀβλὰγ ὁμοίως κεκαθαρμένου — καὶ παρ' ἐκείνων ἦλθεν εἰς ἡμᾶς.)
Ed. Berthelot, II, p. 347, 13-348, 7. — Haec nullo discrimine nulloque intervallo ab antecedentibus separata sunt.

F. 112. Περὶ βαφῆς σιδήρου. — (Βαφὴ ♂ ἐστὶν — καὶ οὕτω μὲν αὕτη.)
Ed. Berthelot, II, p. 342, 19-343, 17.

F. 112v. Δευτέρα βαφή. — (Ἔστι δέ τις καὶ ἄλλη — καθαρῶς τὸ βούλημα.)
Ed. Berthelot, II, p. 343, 17-344, 10.

F. 113. Τρίτη βαφή. — (Φθέγξομαι δήπου καὶ βαφὴν — ἀταλαιπώρως ἐκδιδάξει.)
Ed. Berthelot, II, p. 344, 11-345, 6.

F. 114. Τετάρτη βαφή. — (Τετάρτη δὲ πρὸς τοὺς εἰρημένους — τοῖς πλεονεκτήμασιν.)
Ed. Berthelot, II, p. 345, 7-23.

Περὶ ποιήσεως ἀσήμου. — (ς̄ ⊡ ☾ δεῖ λαβεῖν ♄ — ἄφευκτα ποιεῖ.)
Ed. Berthelot, II, p. 36, 19-38, 6.

F. 115. Περὶ κινναβάρεως. — (Δεῖ γινώσκειν ὅτι ἡ ἀνάκαμψις — ὡς ἐπινοεῖς.)
Ed. Berthelot, II, p. 38, 7-9.

Ἄλλως περὶ κινναβάρεως. — (Δεῖ γινώσκειν ὅτι ἡ μαγνησία — καὶ τὰ θαυμάσια ξίφη.)
Ed. Berthelot, II, p. 38, 10-12.

οἱ δὲ παλαιοὶ φασὶν οὕτως. — (Οἱ μὲν λίθον χάλκιον — τὸ ὄξος τῶν ἀρχαίων.)
Ed. Berthelot, II, p. 18, 1-19, 17.

F. 115v. Ὑδραργύρου ποίησις. — (☽ ⊡ λαβὼν ψιμύθιον — ὁ ζητεῖς.)
Ed. Berthelot, II, p. 220, 17-222, 17.

F. 116v. Ἐκ τῶν Κλεοπάτρας, περὶ μέτρων καὶ σταθμῶν. — (Περὶ μέτρων καὶ σταθμῶν ἐν πλάτει — ἔτη ἑπτὰ ἥμισυ.)
Ed. Hultsch, *Metrolog. script. rell.*, I, p. 253.

F. 118v. Τοῦ Χριστιανοῦ περὶ εὐσταθείας τοῦ χρυσοῦ. — (Τῆς δευτέρας πραγματείας — ὑγρὰ τυγχάνοντα.)
Ed. Berthelot, II, p. 395, 1-399, 11.

F. 120. (Ὀπὴν ἔχει — ὡς ἄρευστον.)
Ed. Berthelot, II, p. 267, 8-15. In f. 120v fig.; f. 12 figurae duae; vd. Berthelot, I, p. 150 fig. 26; p. 151, fig. 27; p. 149, fig. 25.

F. 121. Περὶ ἐξατμήσεως ὕδατος θείου. — (Ἐν τοῖς ὑμετέροις οἴκοις — ὁ τρόπος οὗτος, καρκινοειδής.)
Ed. Berthelot, II, p. 138, 5-140, 8. In f. 121 est schema; cf. Berthelot, I, p. 149 fig. 25.

F. 122v. Περὶ τοῦ αὐτοῦ θείου ὕδατος. — (Λαβὼν ὠὰ ὅσα βούλει — τῷ Θεῷ Ἰησοῦ, ἀμήν.)
Ed. Berthelot, II, p. 141, 1-143, 14.

F. 124. Περὶ συνθέσεως ὑδάτων. — (Θέσις ὑδάτων καὶ κίνησις — ὑποφεύγει ἡ φύσις.)
Ed. Berthelot, II, p. 107, 2-108, 1.

Περὶ φώτων. — (Ἐλαφρὰ φῶτα, πᾶσαν τὴν τέχνην ἀναφέρει.)
Ed. Berthelot, II, p. 247, 10.

Παραιναίσεις συστατικαὶ, τῶν ἐγχειρούντων τὴν τέχνην. — (Παρεγγυῶ τοίνυν ὑμῖν — τῷ ὕδατι τῆς ἰώσεως.)
Ed. Berthelot, II, p. 144, 8-145, 14.

F. 124v. Ποίησις κρυσταλλίων. — (Λαβὼν ὠὰ ὅσα θέλεις — καὶ ποιῆσαι κυννάβαρην.)
Ed. Berthelot, II, p. 348, 8-350, 3.

F. 125. (Αἰθάλαι δὲ λέγονται — χωρεῖν.
Ποιήσαντες αὐτοῦ — ἀποτίσαντες λόγον.
Και ἀπέδειξεν — ἐπιτελοῦσα ξηρίον.
Μετὰ δὲ τὴν τούτου — ἢ τρεῖς ἢ τέσσαρας.)
Ed. Berthelot, II, p. 250, 12-252, 21.

F. 126v. Περὶ λευκώσεως. — (Γινώσκειν ὑμᾶς θέλω — τῆς ἀνιάτου νόσου.)
Ed. Berthelot, II, p. 211, 3-11.

F. 127. Βαφὴ τοῦ παρὰ Πέρσαις ἐξευρημένου χαλκοῦ γραφεῖσα ἀπὸ ἀρχῆς Φιλίππου. — (Λαβὼν θυτίας — τὸ προκείμενον.)
Ed. Berthelot, II, p. 346, 1-347, 7.

F. 127v. Βαφὴ τοῦ ἰνδικοῦ σιδήρου γραφεῖσα τῷ αὐτῷ χρόνῳ. — (Λαβὼν σιδήρου ἁπαλοῦ — τῶν φλυὸν μόνον.)
Ed. Berthelot, II, p. 347, 8-13.

(l. paenultima, nullo discrimine nulloque intervallo : καὶ τῷ πατελλίῳ τέφρα — τοῦ ξηρίου σημάνας.)
Ed. Berthelot, II, p. 404, 8-405, 5.

F. 128. Ἀντίθεσις λέγουσα ὅτι τὸ θεῖον ὕδωρ ἕν ἐστι τῷ εἴδει, καὶ ἡ λύσις αὐτῆς. — (Τινὲς δὲ φασὶν ἓν εἶναι — εἴδους ἠπείγετο.)
Ed. Berthelot, II, p. 405, 6-407, 6.

F. 129v. Ἄλλη ἀπορία. — (Τὸ ἐναβύσσαιον ὕδωρ — καθ' αὐτὸ πέφυκεν ἄνθρωπος.)
Ed. Berthelot, II, p. 407, 7-408, 24.

F. 130r. Τοῦ Χριστιανοῦ σύνοψις τίς ἡ αἰτία τῆς προκειμένης γραφῆς. — (Πολλάκις ὑμῖν ἐφόδοις — γνωσθήσονται.)
Ed. Berthelot, II, p. 409, 1-9.

Ὅτι τετραχῶς διαιρουμένης τῆς ὕλης, διάφοροι τῶν ποιήσεων ἀπογίνονται αἱ τάξεις, τῶν οἰκείων μερῶν, ποτὲ μὲν διχαζομένων, ποτὲ δὲ συμπλεκομένων ἀλλήλοις. — (Τῆς εἰς τέσσαρας — μεθαρμοζόμενα.)
Ed. Berthelot, II, p. 409, 11-410, 15.

F. 131. Πόσαι εἰσὶν αἱ κατ' εἶδος καὶ γένος διαφοραὶ τῶν ποιήσεων. — (Τετραμεροὺς ὑπαρχούσης — ἀκολουθῆσαι γραφάς.)
Ed. Berthelot, II, p. 410, 16-414, 10.

F. 133. Πῶς δεῖ νοεῖν αὐτὰς καὶ σχήμασι γεωμετρικοῖς. — (Ἐπειδὴ τετραμερές ἐστιν — τὰ διαγράμματα οὕτως.)
Ed. Berthelot, II, p. 414, 11-415, 9.

F. 133v. Τίς ἡ ἐν ἀποκρύφοις τῶν παλαιῶν ἐκδεδομένη τάξις. — (Ἀρκτέον ἔνθεν λοιπὸν — ὁμοχρόοις, καὶ βάψεις.)
Ed. Berthelot, II, p. 415, 10-421, 5.

F. 136v. Πόσος ὁ τῶν βαπτομένων ἐρίων σταθμὸς ὤφειλεν· καὶ πόσος ὁ τῆς κομάρεως καὶ πόσος ὁ τῶν βεβαμένων ὑδάτων. — (Χρὴ μέντοι διπλάσιον — τουτέστιν ἄφευκτον.)
Ed. Berthelot, II, p. 374, 6-11.

Τίς ἡ τοῦ μέλανος ξηρίου κατασκευή. — (Ἐπὶ χρώματος ἐβαινίνου — ἔλαττον ἄφευκτον.)
Ed. Berthelot, II, p. 374, 7-11.

Τίς ἡ τῆς κομάρεως σύνθεσις. — (Ἡ κράσις τοῦ φαρμάχον — μιγνυμένης.)
Ed. Berthelot, II, p. 374, 12-14.

Τίς ἡ μετὰ τὴν ἴωσιν οἰκονομία. — (Ἐξαιθριῶσαι — τέλειον τὸ ξηρίον.)
Ed. Berthelot, II, p. 375, 1-8.

F. 137. Ποῖον εἶναι χρὴ τοῖς ἤθεσι τὸν μετιόντα τὴν ἐπιστήμην. — (Χρεὼν εἶναι — βλαβήσεται μᾶλλον.)
Ed. Berthelot, II, p. 35, 8-16.

Ὅρκος, — (Ὄμνυμί σοι — διορθώσατο.)
Ed. Berthelot, II, p. 27, 4-17.

F. 137v. Εἰ θέλεις ποιῆσαι φούρμας καὶ τόλους ἀπὸ βροντησίου, ποίει οὕτως. (Λαβὼν νόμισμα — καὶ ἀποτρέχουσιν.)
Ed. Berthelot, II, p. 375, 9-377, 6.

F. 138v. Περὶ διαφορᾶς μολίβδου καὶ χρυσοπετάλου. — (Μόλιβδος θαλάσσης σκληρός ἐστι — σοφυγυ ἀ℘ δ¯.)
Ed. Berthelot, II, p. 377,7 — 379-23.

F. 140. Λεξικὸν κατὰ στοιχεῖον τῆς χρυσοποιΐας. — (Ἀφροδίτης σπέρμα — ὁ διὰ καδμίας γινόμενος.)
Ed. Berthelot, II, p. 4, 11-17, 17.

F. 145. Περὶ ξηρίου. — (Τρεῖς δυνάμεις — καὶ ἐνεργείας.)
Ed. Berthelot, II, p. 205, 1-9.
Περὶ ἰοῦ — (Εἰ μὲν γὰρ ἰώδης — τῶν οὐσιῶν.)
Ed. Berthelot, II, p. 205, 10-16.
Περὶ αἰτίων. — (Τέσσαρα γάρ εἰσιν — ἀποτελεσματικόν.)
Ed. Berthelot, II, p. 206, 2-7.

F. 145v. (☽ πῦρ πυρὶ — οὐ δέχονται.)
Ed. Berthelot, II, p. 206, 8-14.
(Οὗτος ὁ χαλκάνθρωπος — καὶ ἁρμόδιον.)
Ed. Berthelot, II, p. 207, 1-4.
Καδμείας πλύσις. — (Λαβὼν καδμίαν τὴν ἐν τῷ ♀ — ξήρανον ἐν ☉.)
Ed. Bertehlot, II, p. 207, 5-11.
Περὶ βαφῆς. — (Ἐὰν μὴ ἐπιεικῶς — διϊππεύουσιν.)
Ed. Berthelot, II, p. 207, 12-208, 7.

F. 146. Περὶ ξανθώσεως. — (Οὐ πᾶσιν ἔδοξεν — χρώματα βαλλόμενον.)
Ed. Berthelot, II, p. 208, 8-17.

F. 146v. Περὶ τῶν μεταλλικῶν λίθων· ἐν οἷς ὁ χρυσὸς ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις ὅπως κατασκευάζεται. — (Ὅτι ἀπὸ τοῦ Μεμφιτῶν ἄσιεως — βάθεσιν ἐπικαρσίοις ἐπ' αὐτὴν τὴν θάλατταν.)
Ed. Müller, *Geographi gr. minores,* I, p. 122-129.

F. 148v. Ἄλλος περὶ μετάλλων χρυσοῦ. — (Ὅτι τὴν ἀστυγείτονα τῆς ὀρεινῆς χέρσου — τὴν χρείαν ἢ πρὸς ἡμᾶς παραπέμπεσθαι τοῦ γένους.)
Ed. Müller, *Geographi gr. minores,* I, p. 183-186.
Ζωσίμου τοῦ Πανοπολίτου γνησία γραφὴ περὶ τῆς ἱερᾶς καὶ θείας τέχνης τῆς τοῦ ☉ καὶ ☾ ποιήσεως κατ' ἐπιτομὴν κεφαλαιώδ^{η}. — (Λαβὼν τὴν ψυχὴν τοῦ ♀ τὴν οὖσαν ἐπάνω τοῦ ὕδατος τῆς ☽ ποίησον σῶμα πνευματικόν· ἀναβαίνει γὰρ ἐπάνω ἡ ψυχὴ τοῦ ♀ ἡ κεκολλομένη ἐν τῇ χώνῃ· τὸ δὲ ὕδωρ μένει κάτω ἐν τῇ κηροτακίδι ἵνα)
Ed. Berthelot, II, p. 145, 17-146, 4. — Haec verba in extrema p. (F. 149v) secunda manus scripsit, ut capitis initium praeberet. Ante haec verba vacant 11 lin., in marg. λείπ[ει].

F. 150. in p. initio (παγῆ μετὰ τοῦ κόμεως ☉ ἄνθιον, ☉ ζώμιον καὶ τὰ ἑξῆς· περὶ εἰσποιήσεως — ταύτην κατείληφα τὴν τῆν φώτων ποσότητα· ἔρρωσο.)
Ed. Berthelot, II, p. 146, 4-148, 5. — Haec prima manus scripsit.

F. 151. Περὶ τὰ ὑποστατὰ· καὶ τὰ δ‾ σώματα κατὰ τὸν Δημόκριτον τὸν εἰπόντα. — (Τὰ τέσσαρα σώματα — καὶ βαπτικὸν πνεῦμα.)
Ed. Berthelot, II, p. 148, 6-149, 12.

F. 152. Περὶ τῶν αὐτῶν σταθμῶν, ὠμῶν τε καὶ ἑφθῶν. — (Τῶν γραφῶν περὶ τούτων — τὸν περὶ σταθμῶν λόγον· ἔρρωσο.)
Ed. Berthelot, II, p. 149, 13-153, 13.

F. 153v. Περὶ διαφορᾶς ♀ κεκαυμένου. — (♀ κεκαυμένον ποιοῦσιν — ἐτήσιος.)
Ed. Berthelot, II, p. 153, 14-154, 10.

F. 154. Περὶ τοῦ ὅτι πάντων τῶν ὑγρῶν τὸ Υ $\overset{δ}{υ}$ καλοῦσιν· καὶ τοῦτο σύνθετόν ἐστιν, καὶ οὐχ ἁπλοῦν. — (Τὴν προγεγραμμένην νεφέλην — περὶ τῶν καιρῶν ζητήσωμεν.)
Ed. Berthelot, II, p. 154, 11-156, 2,

F. 155. Περὶ τοῦ (ἐν) παντὶ καιρῷ ἀρκτέον.— (Ἀναγκαῖον καὶ περὶ καιρῶν — καὶ ἀμφιβάλλω.)
Ed. Berthelot, II, p. 156, 3-158, 20. — ἐν addidit manus secunda.

F. 156. Περὶ τῆς κατὰ πλάτος ἐκδόσεως, τὸ ἔργον. — (Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως — καὶ ξανθούμενα ξανθοῦσιν.)
Ed. Berthelot, II, p. 159, 1-167, 17.

F. 160v. Περὶ τοῦ τί ἐστι κατὰ τὴν τέχνην οὐσία, καὶ ἀνουσία. — (Οὐσίας ἐκάλεσεν — οἱ δὲ ζωμοὶ $\overset{δ}{υ}$ Υ εἰσίν.)
Ed. Berthelot, II, p. 167, 18-169, 2.

F. 161v. Περὶ τοῦ ὅτι πάντα περὶ μιᾶς βαφῆς ἡ τέχνη λελάληκεν. — (Ἑρμῆς καὶ Δημόκριτος — τὸν ἰὸν λέγω.)
Ed. Berthelot, II, p. 169, 3-170, 2.
Περὶ τοῦ τροφὴν εἶναι τὰ τέσσαρα σώματα τῶν βαφῶν· εἰσὶν δὲ οὕτως. — (Τὸν ♀ ἡ Μαρία — καὶ τελειωθεὶς τελειοῖ. ἔρρωσο.)
Ed. Berthelot, II, p. 170, 5-171, 14. — In titulo manus secunda addidit οὕτως nigro atram.

F. 162v. Περὶ τοῦ χρηστέον ⊗ ἀντίλογος. — (Ἔγνως ὅτι ἕν τὸ πᾶν — ἡ θεία Μαρία.)
Ed. Berthelot, II, p. 171, 15-174, 9.

F. 164. Περὶ ϛ ϛ. — (Οὐκ ἐμὲ ἐπερώτησας — ὁ περὶ Υ $\overset{δ}{υ}$ λόγος.)
Ed. Berthelot, II, p. 174, 10-177, 14.

F. 165v. Περὶ σταθμῶν. — (Ὁ περὶ σταθμῶν λόγος — τὸ προειρημένον σύνθεμα.)
Ed. Berthelot, II, p. 177, 15-179, 4.

F. 166. Περὶ καύσεως σωμάτων. — (Φέρε τοίνυν ἐκ τῶν φιλοσόφων — ξανθώσεως ζητήσωμεν.)
Ed. Berthelot, II, p. 179, 5-181, 8.

F. 167v. Περὶ σταθμοῦ ξανθώσεως. — (Διὰ τί ὁ Ἀγαθοδαίμων — λαληθήσεται τρόπος.)
Ed. Berthelot, II, p. 181, 9-183, 24.

F. 168v. Περὶ Υ $\overset{δ}{υ}$. — (Πρῶτον δεῖξαι δεῖ — ὑπὸ τῶν θειωδῶν κατέχεται.)
Ed. Berthelot, II, p. 184, 1-186, 9.

F. 169v. Περὶ σημασίας $\overset{χ}{ω}$.] — (Σημασία $\overset{χ}{ω}$ γίνεται ἐν τῷ ὄρει — ἔπειτα τὸ ξανθῶσαι.)
Ed. Berthelot, II, p. 186, 10-187, 23.

F. 170v. Περὶ οἰκονομίας τοῦ τῆς μαγνησίας σώματος. — (Πάλιν τοὺς ἀρχαίους — κωβαθηκαύστην πλήρης.)
Ed. Berthelot, II, p. 181, 1-191, 18.

F. 172v. Περὶ σώματος μαγνησίας, καὶ οἰκονομίας. — (Ταῦτα μὲν ἡ Μαρία — ὡς γέγραπται ὑμῖν.)
Ed. Berthelot, II, p. 191, 19-189, 7.

F. 175v. Περὶ ἀφορμῶν συνθένεως. — (Ἡ περὶ ἀφορμῶν σύνθεσις — γενέσθαι ἐποίησα. ἔρρωσο.)
Ed. Berthelot, II, p. 204, 8-14.

F. 176. Περὶ ζύθων ποιήσεως. — (Λαβὼν κριθὴν λευκὴν — καὶ ἀνακρίνουσιν.)
Ed. Berthelot, II, p. 372, 1-12.
Στάκτης ποίησις. — (Τέφρας ξύλων τῶν σῶν — βάπτει τὴν ψυχροβαφήν.)
Ed. Berthelot, II, p. 372, 13-373, 20.

F. 177. Ὀλυμπιοδώρου φιλοσόφου Ἀλεξανδρέως, εἰς τὸ κατ' ἐνέργειαν Ζωσίμου, ὅσα ἀπὸ Ἑρμοῦ καὶ τῶν φιλοσόφων ἦσαν εἰρημένα. — (Γίνεται ἡ ταριχεία — τὴν τῆς χρυσοκόλλης οἰκονομίαν.)
Ed. Berthelot, II, p. 69, 12-73, 6.

F. 178v. Περὶ χρυσοκόλλης. — (Χρυσοκόλλα ἐστὶν — τὰ χυτὰ καὶ τοὺς λίθους.)
Ed. Berthelot, II, p. 73, 7-75, 4.

F. 179. Πίνος πρῶτος ὁ διὰ τοῦ ἀρσενίκου ὁ βάπτων τὸν χαλκὸν ὡς ἐν τούτοις. — (Ἀρσένικον δ' ἐστι θεῖον — ἕξεις ἄσημον κάλλιστον.)
Ed. Berthelot, II, p. 75, 5-76, 7.

F. 180. Πίνος δεύτερος ὁ βραδεὼς φεύγων. — (Ὁ τῶν μαργάρων χαλκὸς — ἐὰν ἐπάρης εὐθέως κλᾶται.)
Ed. Berthelot, II, p. 76, 8-23.

F. 180v. Πίνος τρίτος ὁ μηδὲ ὅλως φεύγων. — (Φεύγειν δὲ εἰρήκασι — ὡς τὰ σώματα τὰ χυτά.)
Ed. Berthelot, II, p. 77, 1-4.

F. 180v. l. 21 <Olympiodori>. — (Δῆλον δὲ ὅτι διὰ τοῦ πυρὸς — f. 186, l. 13 πρὸς θεοσέβειαν ποιούμενος τὸν λόγον φησίν.)
Ed. Berthelot, II, 77, 15-90, 15.

F. 186. l. 13 (Ὅλον τὸ τῆς Αἰγύπτου — f. 187, l. 12 ἐφθόνουν γάρ.)
Ed. Berthelot, II, p. 239, 4-420, 15.

F. 187. l. 12 (Μόνοις γὰρ Ἰουδαίοις — f. 187, l. 21 ἐδίδαξεν καὶ φησὶν οὕτως.)
Ed. Berthelot, II, p. 90, 16-91, 2.

F. 187, l. 21 (Ἐὰν βούλῃ τὸ ἀκριβὲς — f. 188, l. 1 κρατοῦσα καὶ κρατουμένη.)
Ed. Berthelot, II, p. 61, 18-63, 7.

F. 188, l. 1 (Καὶ διὰ τοῦτο Πηβίχιος — f. 191v, l. 8 φησὶν ὁ Ζώσιμος ὅτε.)
Ed. Berthelot, II, p. 91, 3-98, 18.

F. 191, l. 8 (Ἴδῃς πάντα σποδὸν γενόμενα — f. 191v, l. 21 εὑρήσεις τὸ ζητούμενον.)
Ed. Berthelot, II, p. 223, 17-26.

F. 191ᵛ, l. 21 (Καὶ ἡμεῖς μὲν ἀδύνατοι — δηλονότι διὰ τοῦ πυρός.)
Ed. Berthelot, II, p. 98, 20-104, 7. — Omnia quae ff. 180ᵛ-194ᵛ exhibentur nullo discrimine nulloque intervallo scripta sunt.

F. 194ᵛ. Ζωσίμου πρὸς Θεόδωρον κεφάλαια. — (Περὶ ἐτησίου — ταῖς μεταβολαῖς, νικῶσι τὰς φύσεις.)
Ed. Berthelot, II, p. 215, 1-218, 25.

F. 196ᵛ. Ἀνεπιγράφου φιλοσόφου. — (Τὸ ᾠὸν τετραμερὲς — εἰς τὴν βαφὴν κατάθες.)
Ed. Berthelot, II, p. 433, 11-436, 18 + 219, 13-220, 10 + 436, 19-441, 25.

F. 201. Πάππου φιλοσόφου. — (Ὅρκῳ οὖν ὄμνυμί σοι — τοῦ παντὸς λόγου.)
Ed. Berthelot, II, p. 27, 18-28, 19.

F. 201ᵛ. Μωσέως δίπλωσις. — (♀ καλαΐνου — πᾶν ♂ σὺν θεῷ.)
Ed. Berthelot, II, p. 38, 13-39, 4.
Ἐυγενίου. — (♀ κεκαυμένου — εὔρυζον καλόν.)
Ed. Berthelot, II, p. 39, 5-11.
Ἱεροθέου, περὶ τῆς ἱερᾶς τέχνης. — (☍ στο^μ — τῶν ἁγίων γένοιτο ἀμήν.)
Ed. Berthelot, II, p. 450, 9-451, 28.

F. 202. Ζωσίμου περὶ ὀργάνων καὶ καμίνων. — (Ἡ τῆς ὁρωμένης καμίνου — ἔστω ἀνεξάλειπτον. ἔρρωσο.)
Ed. Berthelot, II, p. 224, 1-227, 18.

F. 204ᵛ. Περὶ τοῦ θείου ὕδατος. — (Τοῦτό ἐστι τὸ θεῖον — τῷ ἐρτύλῳ.)
Ed. Berthelot, II, p. 143, 19-147, 7.
Ποίησις ἐκ τουτίας ☾. — (Τουτίας ϛ^Γ κ' — καὶ γίνεται ☾.)
Ed. Berthelot, II, p. 227, 19-228, 3.

F. 205-205ᵛ. Κλεοπάτρης χρυσοποιΐα.
Vd. Berthelot, I, p. 132, fig. 11.

F. 206. Τοῦ αὐτοῦ Ζωσίμου περὶ ὀργάνων καὶ καμίνων γνήσια ὑπομνήματα· περὶ τοῦ ω̅ στοιχείου. — (Τὸ ω̅ στοιχεῖον στρογγύλον — καὶ βαφὴ μαλαγμάτων ἐστὶ ταῦτα.)
Ed. Berthelot, II, p 228, 4-235, 5.

F. 210. Formula cancri, quam sequitur Ὁ νοήσας μακάριος et Ὅτι ἀπὸ ἀσκιάστου ♀ — εἰοθότων καίεσθαι καὶ φρύγεσθαι.
Ed. Berthelot, I, p. 152, fig. 28 et II, p. 235, 6-20.

F. 210ᵛ. Alphabeta mystica. — (Ἑλληνικὰ Ἱερογλυφικά.)
Ed. Berthelot, I, p. 156, fig. 29.

F. 211-211ᵛ. Exhibet fig. 14 Berthelot, I, p. 138.

F. 212. Περὶ τοῦ τριβίκου καὶ τοῦ σωλῆνος. — (Ἑξῆς δὲ τὸν τρίβηκόν σοι — τὸ δὲ σχῆμα τοῦτο λιχανὸς σωλήν.)
Ed. Berthelot, II, p. 236, 1-17.
(Ἔστιν δὲ καὶ ἄλλος τρόπος κομιδῆς ὕδατος θείου — ὁ δὲ τύπος οὕτως.)
Ed. Berthelot, II, p. 236, 18-237, 5.

F. 212ᵛ-213. Fig. 15 et fig. 16 Berthelot, I, p. 139 et p. 140, fig. 16.

F. 213. Ποίησις ☾. — (Λαβὼν ♄ μοῖραν α' ☿ μοίρας ϛ^Γ — αὐτὸν τὸν ♀, ☾.)
Ed. Berthelot, II, p. 389, 11-17.
Ἕτερον. — (Λαβὼν ☽ δυτικὸν καὶ ☽ ἀνατολικὸν — γένηται ὕδωρ.)
Ed. Berthelot, II, p. 389, 18-390, 3.

F. 213ᵛ. (Ἐγέλασά σοι καὶ εἰς ἐξάκουστον — τὰ μηχανικὰ αὐτῶν.)
Ed. Berthelot, II, p. 237, 6-21.

F. 214. Περὶ ἑτέρων καμίνων. — (Ἐπειδὴ ἑξῆς ὁ λόγος ἡμῖν — τοῖς τῶν ἀγγείων κύβοις.)
Ed. Berthelot, II, p. 237, 22-238, 16.

F. 214ᵛ. Fig. 22 Berthelot, I, p. 146.

F. 215. Fig. 20 et 21 Berthelot, I, p. 143.
(Ἡ δὲ κάμινος φουρνοειδῆς — αὐτῆς αὕτη.)
Ed. Berthelot, II, p. 238, 17-24.

F. 215ᵛ. Figura Berthelot, I, p. 143, n. 20-21.

F. 216. Περὶ ὀνειροκριτικῶν· κατὰ ἀλφάβητον, διὰ στίχων Νικηφόρου τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, ὧν ἡ ἀρχή. Εἰς τὴν α^ην τῆς σελήνης. — (Ὅπερ ἐὰν ἴδῃς ὅραμα χαρά σοι ἀποβήσεται — Διὰ τριῶν ἡμερῶν. λ' Οὐκ ἀλιθὲς τὸ ὅραμα κτέ. — Haec sequitur altera pars : Ἄρχου πρὸ πάντων καὶ παθῶν καὶ κοιλίας — Ὠὰ δὲ φαγεῖν ἐφθὰ πρὸς πλοῦτον φέρει.)
Cf. huius catalogi vol. II, p. 2 et p. 103.

F. 220v. Προθεωρία ἀδέσποτος. — (Ἀγκαῖον οἶμαι καὶ λίαν πλατωνικὸν - οἱ μετὰ φιλοσόφου φύσεως αὐτῷ συνεσόμενοι.)

F. 221. Περὶ ἐνυπνίων ὅ τινες Συνεσίου εἶναι φασὶν. — (Εἰ δὲ εἰσὶν ὕπνοι προφῆται καὶ τὰ ὄναρ θεάματα — ἀγαθὸς ἐστὶ φύλαξ, ὅταν κατὰ θεὸν τί πιστεύεται. ˜ τέλος.

F. 237v. Vacat.

Sequuntur ff. tria vacua.

---

7. Cod. Scorialensis II. Ψ. 6 (erat II. β. 7; II. I. 18); chart., saec. XVI; cm. 32,5 × 21,5; ff. IV + 66 et 3 — 36 + 2 + VI. — F. 1 in ima p.: " *D. D^{o}, de M^{a}* „. De Psello, Aulicalamo, Prusuch silet Turriani *catalogi* descriptio (I. X. 16) F. 132, et Turriani *index* (I. X. 18); at Colvillius in *catalogo* (I. K. 16) F. 40: " De praeparationibus chymicis sunt quaedam in II. β. f. 38 usque ad 43 sub nominibus barbaris quorundam authorum Aurecalami et Prusuch „. — Cf. I. K. 20. F. 37v: " Aulecalami cuiusdam et Prusuchi aenigmata εἰς θῆλυ et εἰς πῦρ quaedam et... II. β. 7 f. 38 usque ad 43 „. — Cf. Miller, *Catalog.*, p. 421.

F. III. Brevis index latinus.

F. IIIv. Vacat.

F. IV. Index graecus, Turriani manu exaratus.

F. IVv. Brevis index graecus.

F. 1. + Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας διάλεκτος ἐν τῇ κατὰ Νίκαιαν συνόδου πρὸς Ἄρειον. — (Τῇ τοῦ θεοῦ προνοίᾳ ἀπήειν — f. 22 καθὼς ἔφη ἡ ἀλήθεια.)

F. 22v-24v. Vacant.

F. 25. + Τοῦ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Λέοντος τοῦ μεγάλου ἐπιστολὴ δογματική· πεμφθεῖσα πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις Φλαβιανὸν ἀρχιεπίσκοπον Κονσταντινουπόλεως, κατὰ Εὐτυχοῦς τοῦ ματαιόφρονος, καὶ τῶν αὐτοῦ ὁμοφρόνων — (Ἀναγνόντες τὰ γράμματα τῆς ἀγάπης τῆς σῆς — ὁ θεὸς ἐρρωμένον σε διαφυλάξει ἀδελφὲ θεοφιλέστατε.)

F. 30v. + Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου· ἐπιστολὴ πρὸς τὴν βασίλισσαν Εὐδοξίαν περὶ νοῦ ἀμπελῶνος τῆς χήρας. —

(Ὁ μὲν Θεὸς πάσης ὢν φύσεως δημιουργὸς — ἵνα εὖ σοι γένοιτο ἐν ἡμέρα κρίσεως.)

F. 31v. In marg. Ἐρώτησις Θεοδώρου διάκονος Ῥώμης ὁ ἅγιος Παλλάδιος ἐπίσκοπος Ἐλενουπόλεως ἀπεκρίνατο : — (Ἔν τισι οἱ ἐπίσκοποι οἱ μετὰ τῶν ἡμετέρων ἀποσταλέντες — κατεσχήθησαν ὑπὸ χιλιάρχου τινὸς δυσσεβοῦς καὶ δεινοῦ.)

F. 34. + Ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου παπα (α) Ἰνοκεντίου (β) τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, πρὸς τὸν βασιλέα Ἀρκάδιον περὶ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. — (Φωνὴ αἵματος τοῦ ἀδελφοῦ μοῦ Ἰωάννου βοᾷ πρὸς τὸν θεὸν κατὰ σοῦ — καὶ τελείαν τοῦ χριστιανισμοῦ ἀλλοτρίωσιν. τοιαῦτα μὲν ὁ πάπας.)

F. 34v. Ἐπιστολὴ Ὀνωρίου, βασιλέως Ῥώμης, πρὸς Ἀρκάδιον βασιλέα τὸν ἴδιον ἀδελφόν. — (Οὐκ οἶδα ἐγὼ τέως — οὕτω τῆς παρούσης ἐξερράγη ζωῆς : —)

F. 36v. <Περὶ μνησικακίας – hunc titulum in indice gr. F. IV. scripsit N. della Torre>. — Post l. vacuam (ἐλεις μαθεῖν ὅσον ἀγαθὸν ἐπὶ τὸ μνησικακεῖν — προστίθησιν ὁ θεός.) Vacant p. lin., 13.

F. 37. [Ὁ]ρᾷς ὦ δέσποτα ὃ ποιεῖς ὁ ἐμὸς δυνάστης, ἡ τῆς ἐμῆς ψυχῆς τυραννὶς, ἀπὸ τοῦ τῆς φιλοσοφίας — post 2 ll. vacat pag. Est Psellianae epistolae initium; cf. F. 38.

F. 37v. Vacat.

F. 38. Vacant 2 lin.; deest titulus <Pselli epistula de auro conficiendo>. — (Ὁρᾷς ὦ δέσποτα ὃ ποιεῖς ὁ ἐμὸς δυνάστης; ἡ τῆς ἐμῆς ψυχῆς τυραννὶς; ἀπὸ τοῦ τῆς φιλοσοφίας μεγέθους — βούλει οὖν ἐρεῖν με, ὅτι ἀντι πάντων ἐρῶ, πλέον ἀγάπησον.)

F. 41v. Τοῦ Αὐληκαλάμου, αἴνιγμα εἰς τὸ θῆλυ (1). — (Σὺ τετράγραμμον συλλαβὰς φέρεις δύο, δηλοῖς καθαρῶς τὴν | γυναικεῖαν φύσιν· ἂν δ' ἄκρα δύο γραμμάτων συνεξέλης, ἐν σοὶ | καλεῖται τοῦ θεοῦ κλῆσις μία.)
Τοῦ Προυσοὺχ ἀναγω[γὴ] εἰς τὸ αὐτό. — (Ὡς νεφέλη τὸ γράμμα καὶ θεὸς μέσον· ἀποκρυβὴν γὰρ

---

(1) Codicis lineas lineola separavi.

ψαλμικῶς | αὐχεῖ σκότος· βλέπει δὲ τοῦτον ὁ βραδύγλωσσος πάλιν τὴν||f. 42 ἀκρότομον ὑποδὺς Μωσῆς πέτραν· τοῦ γράμματος γὰρ ὑπο|χωροῦντος τάχ[α]· αἰνιγματωδῶς ἐκ προβλήματος ξεν· ὁ πρὶν|ἀμήτορ τὸν τεράστιον τόκον, δοκεῖ προελθεῖν καὶ πάλιν πατρὸς δίχα. | ὢ νοῦς ἐναργῶς Ἰσραὴλ θεὸν βλέπων.)
Τοῦ Αὐλικαλάμου αἴνιγμα εἰς τὸ πῦρ. — (Βαίνων κατὰ γῆν. καὶ πρὸς ὕψος αὖ τρέχω· χαίρω πρὸς ὕλην, | οὐ φιλῶ δὲ τὴν ὕλην· εἰ γὰρ ἐφίλουν, καὶ προσεῖχον ὡς φίλη· | ὅμως δι' αὐτῆς καὶ κορύσσομαι πλέον· καὶ γῆθεν ὑψοῦ τὴν | κεφαλὴν ἀνάγω.)
Τοῦ Προυσοὺχ λύσις. — (Ἐμπύριε φρὴν, πῦρ πνέεις καὶ πῦρ γράφεις· καὶ πῦρ σκαλεύεις | τῇ πυράγρᾳ τοῦ λόγου, ἐκ ῥητορικῶν ὑφαναφθὲν ἀνθράκων.)
Τοῦ Αὐλικαλάμου πρὸς τὸν Προυσούχ. — (Εἰ καὶ γράφω πῦρ, ἀλλὰ καλάμῳ μόνῳ· οὐκ ἔστι μοι πῦρ οὐ θρυ|αλλὶς τοῦ λόγου· οὐ προσμένει πῦρ ἐν θερινῇ καλάμῃ· σὺ τοῦ|λόγου χίμαιρα, σὺ τὸ πῦρ πνέεις· σὺ καὶ κατώβλεψ ἐμπύριος|τὰς φρένας· κάτω νενευκὼς καὶ κεκυφὼς ταῖς βίβλιοις· καὶ πῦρ | ἐκεῖθεν ἄλλο τοῦ λόγου φέρων, καὶ πῦρ φορεῖν σε κατὰ νοῦν τε καὶ λόγον.) (1)

F. 42^{v}. Vacat.

F. 43. + Εὐσεβίου τοῦ Παμφίλου πρὸς τὰ ὑπὸ Φιλοστράτου εἰς Ἀπολλώνιον, διὰ τὴν Ἱεροκλεῖ παραληφθεῖσαν αὐτοῦ τε καὶ τοῦ Χριστοῦ σύγκρισιν. — (Ἆρ' οὖν ὦ φιλότης κακεῖνά σε τοῦ συγγραφέως ἄξιον ἀποθαυμάζειν — παρὰ τοῖς νοῦν ἔχουσιν ἔμοιγε δοκεῖ περιέχειν.)

F. 61 + Σχόλαιον εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ Θεολόγου. — (Ὁ χρόνος ἐν χρόνῳ ἢ οὐκ ἐν χρόνῳ — ἐν κινουμένῳ, ὡς εἴρηται.)

F. 61^{v}. Ἐξήγησις εἰς ἕτερα ῥητὰ τοῦ Θεολόγου. — (Δόξα ἐστί τισιν οὐκ εὔλογα λέγειν — καὶ τὴν ἑνοποιὸν τελειότητα.)

F. 66-67^{v}. Vacant.

---

(1) Haec aenigmata edidit Boissonade, *Anecd. gr.* III, p. 453; latent in *Marciano*, 598 F. 213, in *Ambrosiano*, 794 F. 186^{v}, in *Marciano* App. ms. cl. IV. 28 F. 236, in *Barberiniano Vat. gr.*, 35 F. 94^{v}, in *Vallicelliano*, 41 F. 31^{v}; cf. *Catal. mss. alch. gr.*, II, p. 37, 90, 119, 205; de aliis codicibus iam dicturus est J. Bidez, qui mox Psellianam epistulam publici iuris facturus est.

F. 68 = 3. <Codini C.> Τὰ τῶν ὀφφικιάλων τοῦ παλατίου τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὀνόματα. — (Οἱ τοῦ βασιλέως οἱοὶ οἱ δεσπόται — Οἱ προκαθήμενοι καὶ οἱ καστροφύλακες ὑπηρέται ἑκάστης κατ' ἀξίαν πόλεως.)

F. 15. Ἐντεῦθεν αἱ ἑορταί, ἃς εἰώθασι ποιεῖν ἐν τῷ παλατίῳ. — (Περὶ τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστοῦ γέννων. Τῇ κδ' τοῦ δεκεμβρίου — (Περὶ μελλονύμφης δεσποίνης.... τῶν γαμικῶν τελειῶν ἐν ἡμέρᾳ ῥητῇ.)

F. 1. Ἐπὶ ὑπάτῶν Κοίντου Λιτατίου, Κοίντου υἱοῦ Κάντλου καὶ Μάρκου Αἰμιλίου, Κοίντου υἱοῦ Μάρκου υἱῶνος Λιπέδου, στρατηγοῦ δὲ κατὰ πόλιν, καὶ ἐπὶ τῶν ξένων Λευκίου Κορνηλίου lac. υἱοῦ Σισέννα, μηνὸς Μαΐου, Κοίντος Λιτάτιος, Κοίντου υἱός, Κάντλος ὕπατος συγκλήτως συνεβούλευσεν. — (Πρὸ ἡμερῶν ἕνδεκα καλάνδων ἰουνίων ἐν κωμετίῳ γραφομένῳ, παρῆκαν Λεύκιος Φαβέριος — οὕτως, ὡς ἂν αὐτοῖς ἐκ τῶν δημοσίων πραγμάτων πίστεώς τε τῆς ἰδίας φανῆται. Et in ima p.: Ἀσκληπιάδου τοῦ Φιλίνου Κλαζομενίου, Πολυστράτου τοῦ Πολιάρκου, Καρυστίου Μενίσκου τοῦ Εἰρηναίου Μιλησίου. — De his quaestio est in decreto, anno 78 a. Ch. n.)

F. 2^{v}. Vacat.

F. I-VI^{v}. Vacant.

B. — Codices deperditi.

8. Colvilli *Catalog.* I K. 20, p. 101 : " Destillationes quomodo fiant in alembico fragm. V. θ. 7, f. 77, b. „.

Nihil praeterea de hoc codice repperi.

9. In librorum medicorum numero est apud Turriani *catalogum* (I. X. 16), F. 60^{v}, codex quidam, qui haec exhibebat :

Ἱππιατρικά τινα.

Περὶ τροφῶν δυνάμεων κατὰ στοιχεῖον.

Περὶ τῶν μεταλλικῶν καὶ τῶν ἐξ ὕδατος γενομένων κατὰ στοιχεῖον.

Codicis notas exhibet Turriani *index alphabeticus* (I. X. 18), F. 227^{v} : Ἱππιατρεία *V.* Δ. *17*; *IIII.* Γ. *24*; VI. H. 11; IV. θ. 9 (sic).

. . . .

Περὶ τῶν μεταλλικῶν καὶ τῶν ἐξ ὕδατος γενομένων *IIII.* Γ. *24*; V. θ. 9.

Περὶ τροφῶν δυνάμεων κατὰ στοιχεῖον *IIII.* Γ. *24*; V. θ. 9.

Lineolis delevit manus posterior V. Δ. 17 et IIII. Γ. 24; calami errore factum est ut in « Ἱππιατρεία » IV. θ. 9 et non V. θ. 9 scriberetur : errorem iam ipsius codicis I. X. 18 latina versio, F. 328, sustulit.

De codice *Scorialensi*, V. θ. 9 (iam IIII. Γ. 24) haec tradidit Colvillianus *catalogus* (I. K. 20), F. 454^{v} (= 24^{v} paralipom.) :

" *de Semimineralibus tractatus ordine alphabetico sub titulo De metallis et iis quae generantur ex aquis* V. θ. 9 f. 76. „

Cf. in eodem Colvilliano *catalogo* F. 386 : " *Semimineralium vid. paralip.*, f. 27^{v}. „

10. In Colvilliano catalogo (I. K. 20), F. 42^{v} :

" Atramentorum variorum generum et maxime aureorum praeparationes V. θ. 14, f. 247 b. lin. 9 ? „

Haec P. Antonius Mauricius scripsit. Codex periit; sed Colvilliani catalogi exemplar, quod in Ambrosianae bibliothecae pluteis adservatur (Q, 114, F. 37^{v}), et de codicis pagina et linea nos docet : " *Atramentorum variorum generum et maxime aureorum praeparationes* V. θ. 14 β, f. 297 l. 4. „

11. In Turriani catalogo (I. X. 16). F. 53-55 alchemisticorum codicum, qui tandem notis I. Ψ. 15 et I. Θ. 11 praediti sunt, brevem tabulam legimus; tum F. 55^{v} inscribitur : y. χυμικὴ ἐν η^{Ψ}, quem titulum haec sequuntur :

Ἀνωνύμου τινὸς περὶ τῆς ἱερᾶς καὶ θείας τέχνης τῆς τοῦ χρυσοῦ ποιήσεως.

Τοῦ κόμητος δὲ Σάντα φλόρε περὶ συμπήξεως ♂ καὶ ☾, καὶ περὶ συστροφῆς παντὸς εὐτελοῦς μετάλλου εἰς ♂ καὶ ☾.

De hoc anonymi opere alchemistico perbrevis latet notitia in Turriani indice alphabetico (I. X. 18), F. 324, ubi haec occurrunt :

Περὶ τῆς ἱερᾶς καὶ θείας τέχνης τῆς τοῦ χρυσοῦ ποιήσεως VI. A. 9. θ. 12 (1).

Cum vero codicis notas A. 9 lineola deleverit, ex his docemur codicem deperditum, de quo nunc sermo est, primum nota praeditum fuisse VI. A. 9, tum VI. θ. 12.

Turriani rursus index alphabeticus, F. 195^{v} :

Κόμητος τοῦ Σανταφλόρε.

Περὶ συμπήξεως ἡλίου καὶ σελήνης, καὶ περὶ συστροφῆς παντὸς εὐτελοῦς μετάλλου VI. A. 9. (2)

---

(1) Hic quidem titulus in Turriani catalogo (I. X. 16), F. 53 primus est in codicis I. Ψ. 15 descriptione; sed ibi nomen praemissum est Στεφάνου Ἀλεξανδρέως, neque in antiquis notis *Scorialensis* codicis, qui nunc est I. Ψ. 15, unquam fuit VI A. 9. Cum his conferre oportet ipsius Turriani indicem alphabeticum (I. X. 18), F. 268^{v} . " Στεφάνου Ἀλεξανδρέως οἰκουμενικοῦ φιλοσόφου Περὶ τῆς ἱερᾶς καὶ θείας τέχνης τῆς τοῦ χρυσοῦ ποιήσεως πράξεις θ. I. Z. 10 II. Z. 4 IV. A. 16 1. [2] .14 4. ε. 8. I. K. 15 VI. β. 8. „ In his quattuor primas notas lineola delevit, VI. β. 8 aliunde irrepsit. — Colvillio *Scorialensis* codex, qui nobis est I. Ψ. 15 erat I. K. 15; vd. Colvillianum catalogum (I. K. 20), F. 417 sqq. ; tum " *Index manuscriptorum quorundam graecorum a Davide Colvillo descriptorum eo ipso ordine quo in armariis asservabantur* „ nota praeditus I. K. 18, F. 110 sqq. notam I. K. 15 praemittit, et Colvillianam refert codicis descriptionem; ibique in summa pagina occurrit : " cf. VI. β. 8 „, unde haec nota in Turriani indicem alphabeticum irrepsit. — At in Turriani indice alphabetico F. 324^{v} nullum auctoris nomen scriptum est; non igitur in F. 324^{v} de Stephano Alexandrino agitur.

(2) Hinc emendare licet *Vaticani* codicis 1134 (et *Neapolitani* III. D. 19) indicem, cap. XCVIII : κεφάλαια τοῦ κόμητος δὲ Σαντοφλόρε περὶ συμπήξεως ὑδραργύρου καὶ σιδήρου εἰς χρυσὸν καὶ περὶ συστροφῆς παντὸς εὐτελοῦς [μετάλλου ?] εἰς χρυσὸν καὶ εἰς ἄργυρον· μυστήριον. — Ferri et mysterii signa alchemistica, quibus F. 3^{v} *Vaticanus* codex usus est, vd. apud Berthelot, *Coll. alch. gr.* I, p. 116 l. 20 et l. 9 in margine. Cf. *Catalog. mss. alch. gr.*, II, p. 157, 234.

Hic latina indicis versio, F. 196, exhibet : " *Comitis de Sanctoflore de coniunxione solis et lunae, et de conuersione totius vilis metalli* VI. A. 9. „

Pleniorem demum notitiam praebet Colvillianus catalogus (I. K. 20), F. 40 :

" *Alchimicum opus perfectum utramque partem complectens tum transmutationes metallorum tum medicinalium rerum praeparationes 100 capita continens et pro 84° est iste* (1) *titulus alia capita de praeparationibus 7 metallorum et 4 spirituum qui ad conficiendum opus album et rubrum inserviunt et in fine centesimi capitis cohaeret tractatus comitis de S. Flore de eadem materia.* VI. θ. 12. „

In eiusdem Colvilli catalogo, F. 82v, haec legimus :

" ϒ. *Comitis de Sª. Flore opus de transmutatione metallorum duobus tractatibus in primo de perfectorum transmutatione in solem f. 87. b. in secundo de praeparationibas semimineralium f. 98. b. continet cap. 50 deficientibus 4 libris.* VI. θ. 12. „

Haec in Colvilliano, qui dicitur, catalogo non scripsit Colvillius sed Colvillii antecessor; sed ipsius Colvillii manu eadem fere de *Scorialensi* codice deperdito exhibet cod. *Ambrosianus gr.* 703 (Q. 114, sup.), quo Colvillianus catalogus continetur (2) :

F. 33v : " *item opus Alchymicum perfectum utramque partem complectens, cum transmutationem metallorum, tum praeparationem rerum medicinalium, centum capita continens, et cap. 84 est iste titulus, de praeparationibus septem corporum seu metallorum et quatuor spirituum, pro conficiendo opere rubro ut vocant et albo, et in fine centesimi capitis cohaeret tractatus comitis de S. Flore de eadem materia.* „

F. 60 : " *Comitis de Sto Flore opus de transmutationibus metallorum VI.* θ. *12 duobus tractatibus in primo de perfectorum transmutatione in solem* p. 87. B. *in secundo de praeparationibus imperfectorum et semimineralium dictorum p. 98, continetque opus integrum cap. 50.* „

(1) In *Vaticani* codicis 1134 indice haec est capitis LXXXIV materies : ἕτερα κεφάλαια περὶ τῆς συμμίξεως πάντων τῶν εἰρημένων πρὸς ἄλληλα καὶ τῆς δι' αὐτῶν ποιήσεως χρυσοῦ τε καὶ ἀργύρου καὶ μάλιστα ἀργύρου (in codice est κ. μάλιστα))). Vd. *Catalog. mss. alch. gr.*, II, p. 156, cf. p. 233. — In *Vaticani* (et *Neapolitani*) textu capitis LXXXIV titulus desideratur.

(2) Vd. G. Mercati, *il catal. dei codd. gr. dell' Escuriale compilato avanti l'incendio del 1671 de D. Collvill*, in *Rend. Ist. Lomb.*, 1898, ser. II, vol. XXXI, pp. 1221 sqq.; Martini-Bassi, *Catal. codd. gr. d. Bibl. Ambrosiana*, p. 807 sqq.; *Catalog. mss. alch. gr.*, II, p. 192, n. 1.

Haec dedita opera rursus exscripsimus, quod ex his luculentissime patet Colvillium, ea quae in Scorialensi catalogo I. X. 20 invenisset, parum immutavisse et novavisse, at sustulisse omnino F. 82 verba " *deficientibus 4 libris* „, immo clarissima voce dixisse *integrum* opus esse. Qui Scorialenses inspexerit chartas, summam et diuturnam Colvilli diligentiam maximamque doctrinam fuisse facile sibi persuadebit, et Colvillio potius quam eius antecessori credendum putabit.

Scorialensis igitur codex deperditus, nota praeditus VI. θ. 12 (erat VI. A. 9) formae quae *in-octavo* nuncupatur, idem exhibebat opus atque *Vaticanus* 1134 (et *Neapolitanus* III. D. 19); ex iis tamen quae Covilliani referunt catalogi (*Scorialensis* et *Ambrosianus*), patet *Scorialensem* codicem hoc saltem *Vaticano* codici praestitisse, quod in secunda operis parte *Scorialensis* titulos praeberet, qui in *Vaticano* desiderantur. Elucet etiam *Scorialensem* neque e *Vaticano* neque e *Neapolitano* originem duxisse. Si autem *Vaticanum* codicem e codice *Scorialensi* descriptum esse reputaveris, id neque asseverare neque refellere certis potero argumentis, cum hac in re divinatione potius quam coniectura sit opus. Attamen cum nomen *Comitis de Santa Flore* seu *Santo Flore* (1) in Turriani catalogo et indice et in catalogo Colvilliano varias et incertas praebeat formas, quae omnes e lectione $\Sigma\alpha\overset{\tau}{\nu}$ Φλόρε, quam *Vaticanus* exhibet, originem duxisse possunt, hoc saltem exinde enucleandum videtur, *Scorialensem* codicem hoc ipso in loco et *Vaticanum* eandem scribendi et breviandi rationem adhibuisse, et aliis quoque fortasse in locis *Scorialensem* et *Vaticanum* in scribendi ratione inter se consensisse.

Et foliorum numerum paene eundem codici utrique tribuere possumus, si Colvillii notitiam de *Scorialensis* libri f. 87 et f. 98 cum *Vaticani* codicis forma et foliorum numero comparamus.

(1) In *Vaticani codicis indice* Σάντ[α]φλόρε et Σάντ[ο]φλόρε legendum videtur, quae codicis ratio scribendi est et consuetudo; cf. $\pi\alpha\overset{\tau}{\nu}\tau\epsilon$ = πάντ[ο]τε. Comites *di Santa Fiora* in Tuscia floruisse, scimus; Monasterium *di San Fiore* apud Cosentiam est.

Eadem fere antiquitas codici utrique fortasse tribuenda : nam quo anno scriptus sit *Vaticanus* liber, ex ipso codice novimus, neque *Scorialensem* codicem, Arnaldi Villanovensis capita quaedam exhibentem, ultra priora saeculi XIV decennia recedere credendum est. Si vero *Scorialensis liber* neque in Didachi de Mendoza, neque in Matthaei Danduli, neque in Antonii Augustini aliorumve doctorum virorum bibliothecis asservatus fuisse fertur, inter libros quos Gonz. Perez e Siciliae et Calabriae monasteriis collegit, aut a Ferdinando, Calabriae Ducis (1), dono accepit fortasse referendus est et collocandus, iisdemque locis, aut in proximis scriptus esse videtur, ubi et *Vaticanus* codex amanuensem non quidem doctum nactus est.

Erant tamen in quibus *Scorialensis* codex a *Vaticano* differret. Centum enim utriusque codicis capita ; sed post illud quod nobis nunc in indice est XCVIII sequebatur in *Scorialensi* caput C, cum extremum totius operis locum tractatus comitis de *Santoflore* occuparet; et Colvilliani catalogi post caput C eam collocent materiem, quae in *Vaticani* indice capitis XCVIII propria est. Qua in re non obliviscendum est in *Vaticani* codicis parte secunda titulos fere omnes desiderari, rerumque et capitum in textu ordinem ita ab indicis ordine recedere, ut ad pristinum statum recuperandum multa et diuturna opera sit certumque opus.

Unum denique monitum velim. In Colvilliano catalogo de *septem* metallis sermo est; qui numerus ex ipso *Scorialensis* codicis vel indice vel capitis titulo irrepsisse putandus est. Si enim et in *Scorialensi* capitis titulus, vel index, metallorum numerum per litteram ς', ut in *Vaticano,* significabat, ex ipsa littera festina lectio et interpretatio numerum educere potuit, cui tum ipsius *Vaticani* propria materies, cum rerum alchemisticarum ratio et historia nos fidem praestare vetat, et sex metalla fuisse, de quibus ageretur nos censere iubet. Quae si ita sunt, tres saltem erant loci (2) ubi et *Vaticani* et *Scorialensis* scriptura et in minimis

(1) Graux, *Essais etc.*, p. 34 et 39.

(2) Ipsum scilicet operis initium *anepigraphum,* ς littera in titulo cap. LXXXIV et Σα$\overset{\tau}{\nu}$φλορε in capitis titulo qui comitis *Santoflore* operi praemissus erat.

consentirent, in comitis scilicet de Santoflore nomine breviando, in littera ς in capite LXXXIV = C ad metallorum numerum constituendum (1), in eo denique quod codex uterque anepigraphus esset. Auctoris nomen et operis titulus deest in *Vaticano*; nomenque auctoris nullum exhibent Turriani catalogus et index et Colvilliani catalogi. Si autem in Turriani catalogo et indice titulus codici deperdito tribuitur περὶ τῆς ἱερᾶς καὶ θείας τέχνης τοῦ χρυσοῦ ποιήσεως, haec verba non codicis nostri sed codicis I. Ψ. 15 sunt, et Turrianus ipse, rerum similitudine motus, e codice I. Ψ. 15 titulum et finxisse et praeposuisse putandus est. Si Stephani Alexandrini exemplar non adhibuisset, περὶ μεταλλικῆς τέχνης fortasse anonymi operi inscripsisset.

Si verba, quae Turrianus in catalogo et in indice exscripsit, consideraveris, *Scorialensem* codicem eanden atque *Vaticanum* itacismi abundantiam eademque scribendi vitia praebuisse haud facile credas.

(1) Si etiam *Scorialensi* codici signorum tabula, eadem quidem quam in *Vaticano* legimus, praemissa erat, in ipsa codicis fronte et in summa pagina *septem* planetarum numerus, nomina et signa occurrebant : qui igitur anonymi librum non perlegisset anonymique alchemisticam doctrinam de *sex* corporibus et *quattuor* spiritibus non perspexisset, de septem planetis et de septem metallis sermonem esse in libro facile sibi persuadere poterat.

APPENDIX

I

LIBRI KOERANIDVM

Bibliotheca Scorialensis.

---

1. In *Scorialensi* bibliotheca codicem exstitisse, qui *Koeranidas* exhiberet, nos Turriani docet *catalogus* (I. X. 16), F. 64, ubi haec legimus :

ἰατρικὴ ἐν η$^{\psi}$

Βίβλος ἀπὸ συρίας θεραπευτική, ἡ ἐπιγραφομένη κερανίδη ἡ τετάρτη, κατὰ στοιχεῖον.

Ἑρμοῦ μετάλληλα.

De eodem codice Turriani *index alphabeticus* (I. X. 18) haec habet F. 195v ;

Κοιρανοῦ βασιλέως Περσῶν   Περὶ ζώων πετεινῶν καὶ τετραπόδων ἰατρικὰ εἰς πᾶσαν ὠφέλειαν ἀνθρώπων καὶ ἄλλα τινά IIII. Γ. 11; IIII. Ζ. 2.

Verba « καὶ ἄλλα τινά » margini adpicta sunt, et ad Hermae Trismegisti μετάλληλα referenda videntur, de quibus Turriani *index alphab.* (I. X, 18), F. 86v :

Ἑρμοῦ τοῦ Τρισμεγίστου Ποιμάνδρης (sic) Μετάλληλα VI. B. 26

Et idem *index alphab.* (I. X. 18), F. 327 :

Βίβλος ἀπὸ συρίας θεραπευτικὴ ἡ ἐπιγραφομένη κερανίδη ἡ τετάρτη κατὰ στοιχεῖον περὶ φυτῶν, πετεινῶν, ἰχθύων, λίθων, τετραπόδων, ὀρνέων καὶ ἰχθύων *VI. B. 26;* V. I. 9.

In *indice alphab.* numeros VI. B. 26 lineola delevit.

Colvillii demum *catalogus* (I. K. 20), F, 293v :

" *Eiusdem* (1) *therapeutica in Seleucia Syriae ex columna ferrea*

---

(1) sc. Mercurii Trismegisti.

in graecum translata dictaque κυρανίδες *quinque libris diuisa quorum quintus desideratur sicut et alius qui istas cyranidas praecesserat dictus* ἀρχαική. *V. I. 9. f. 1 usque ad 101* „ Margini autem Colvillius ipse haec adpinxit : " *Cyranides istae translatae feruntur a Gerardo Cremonensi, quem quaere* „. At in Colvilliano catalogo vox " *Gerardus* „ deest omnino. De Hermae opere, quod « μετάλληλα » Turriani *catalogus* (I. X. 16, *l. l.*), et Turriani *index alphab.* (I. X. 18), F. 86v appellant, silet Colvillius. *Scorialensis* igitur codex *Coeranideus* notis praeditus erat IIII. Γ. 11, tum IV. Z, 2, tandem V. I. 9; eius erat formae, quae *in octavo* nuncupatur; folia codicis non minus CI; quot enim folia Hermae Trismegisti μετάλληλα exhiberent, ignoramus.

Bibliotheca Nationalis Matritensis

---

2. Cod. Matritensis 4631 (erat CX; N 110); chart., saec. XV, ff. [illegible] + IV, cm. 20 × 14,2. — Vd. F. 5 Κωνσταντίνου τοῦ Λασκάρεως κτῆμα καὶ κόπος ἐν Μεσσήνῃ τῆς Σικελίας; F. 147 Κωνσταντῖνος ὁ Λάσκαρις ἐξέγραψε χρώμενος ἐν Μεσσήνῃ τῆς Σικελίας ,αυοδ'. — Anno igitur 1474 p. Ch. n. scriptus est. — Cf. Iriarte, *catalog.* p. 431 sqq. — *Matritensis* liber eam plerumque exhibet *Koeranid.* redactionen, quam Mély-Ruelle [1], II, p. 1-124 edidit; interdum cum iis consentit quae in M R appendice I et II leguntur; saepe pleniorem et potiorem exhibet lectionem, et capita et paragraphos graece praebet, quae *veteris* interpretis verba referunt. Speciminis causa nonnullas varias lectiones in notis addidi; capita aliquot in appendice imprimenda curavi.

F. 1. Adnotatiunculae duae.

F. 1v-2. Vacant.

F. 2v. Praecepta tria ad medicinam, religionem et superstitionem pertinentia.

F. 3-4v. Vacant.

F. 5. Possessoris et scribae nota.

F. 5v. Vacat.

F. 6. Ἑρμοῦ τρισμεγίστου τοῦ Αἰγυπτίου. — (Θεοῦ δῶρον μέγιστον ἀγγέλων λαοῖς Ἑρμῆς ὁ τρισμέγιστος — τοῦ δὲ Ἁρποκρατίωνος οὕτως εἶχε.) Ed M R., II, p. 3, 6-4, 6; Iriart, p. 432, col. II.

F. 6v. Ἁρποκρατίωνος βίβλος ἀπὸ Συρίας θεραπευτική. — In marg. προοι. (μ supra) — (Τῇ οἰκείᾳ θυγατρὶ ὁ Ἁρποκρατίων γέγραφε τάδε — ἀπεντεῦθεν δὲ ὡς ἐκ συμφώνου τὴν ἀπαρχὴν πεποιήκασιν ἀπὸ τοῦ ἄλφα στοιχείου οὕτως.) Ed. M R., II, p. 4, 8-6, 9.

F. 8. Βίβλος θεραπευτικὴ κατὰ στοιχεῖον περὶ τῆς δυνάμεως τῆς βρυωνίας ἀετοῦ τοῦ πτηνοῦ καὶ ἀετίτου

---

[1] Vd. Mély-Ruelle, *Les lapidaires de l'antiquite, etc.*, Tome II; Paris, Leroux, 1898. — Brevitatis causa hic liber mihi est M R.

λίθου καὶ ἀετοῦ ἰχθύος κοινῆς καὶ ἰδίας· — (Ἄμπελος λευκὴ ἱερωτάτη — καὶ ἐπὶ ἑτέρων ἄλλων ὧν οὐ χρεία ἐστὶ λέγειν ποιήσει. καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ ἄλφα στοιχίου.) — In marg. ext. iuxta titulum : ἄλφα. Et aliis capitibus in marg. seu in textu littera praemittitur; saepius autem in marg. breves adnotationes huiuscemodi : εἰς ἐπιληπτικούς, εἰς δυσεντερικούς, εἰς μυρμηκίας etc.
Ed. M R., II, p. 6, 10-11, 23·

F. 12v. Περὶ τῆς δυνάμεως σαβίνης βοτάνης κορών[ης] ζώου βιρύλλ[ου] λίθου καράβου θαλασσίου κοινῆς καὶ ἰδίας. — In marg. βῆτα. — (Ἡ δὲ θεόγνωστος δενδρικὴ καλουμένη — ὡς λίαν κάλλιστον.)
Ed. M R., II, p. 12, 2-24.

F. 13. Περὶ δυνάμεως παιωνίας γλαύκου πτηνοῦ γναθίου γλαύκου ἰχθύος κοινῆς καὶ ἰδίας. — In marg. γάμμα. —(Γλυκυσίδη βοτάνη ἐσθὶν ἡ καὶ παιωνία εἴτε πρωτόροβον ἐκλήθη δὲ παιωνία — εἰς κοίτην δὲ φορῶν ὁράματα ἀληθῆ ὄψει.)
Ed. M R., p. 13, 2-14, 12.

F. 13v. Περὶ δυνάμεως δρακοντίου βοτάνης δενδροκολάπτου πτηνοῦ δράκοντος ἰχθύος δενδρίτου λίθου. — In marg. δέλτα. — (Δρακόντιον βοτάνη ἐστὶν ἔχουσα σπέρμα — παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις δείκνυσιν.)
Ed. M R., II, p, 14, 4-16, 9. — Verbis Δρακόντιον βοτάνη impositum est sup. l. ἀνπύχνην (?).

F. 15. Περὶ εὐζώμου βοτάνης· εὐβοῆς πτηνοῦ· ἐχίνου θαλασσίου· εὐάνθου λίθου. — In marg. ε. — (Εὔζωμος βοτάνη ἐστι λάχανον ἐσθιόμενον — πᾶν δὲ θηρίον φεύξεταί σε.)
Ed. M R., II, p. 16, 11-17, 12.

F. 15v. Ζ. — Περὶ ζμήλακος βοτάνης. καὶ ζώκου πτηνοῦ καὶ ζμυραίν[ης] καὶ ζμαράγδου. — (Ζμήλαξ εστὶ βοτάνη ἰσχυρωτάτη — καὶ στέαρ ζμύρνης ὑποβληθείη· τοῦτο ἔνθεον.)
Ed. M R., II, 17, 14-18, 10. — In capite legimus tum ζμύραινα tum ζμύρνης.

F. 16. Περὶ ἠρυγγίου βοτάνης ἔποπος πτηνοῦ ἠδονίδος θαλασσίας ἡφαιστίτου λίθου. — In marg. Η. — (Ἠρύγγιος βοτάνη ἐστὶν ὡς κάλαμος φυομένη — ἐνταῦθα τὸ στοιχεῖον ὁ Κυρανὸς ἐτέλεσεν.)
Ed. M R., II, p. 18, 12-22, 17.

F. 19. Περὶ θύρσου βοτάνης καὶ θηρὸς πτηνοῦ καὶ θυρσίτου λίθου καὶ θύννου θαλασσίου. — (Θύρσης βοτάνη ἥτις ἐστι διονυσιακὴ — ὁ δὲ Κυρανὸς οὕτως· εὐϊα· βαιχεῦ. ευιλευ διόνυσε.)
Ed. M R., II, p. 22-19, 23, 18.

F. 19v. Περὶ ἰτέας δένδρου· ἰάσπιδος λίθου· ἴκτιος πτηνοῦ· ἰουλίδος ἰχθύος. — In marg. Ι. — (Ἰτέα ἔστι δένδρον ἄκαρπον γνωστὸν· ἴασπις λίθος — δυνάμεις· φόρει δὴ ἐπὶ τὸ στῆθος.)
Ed. M R., II, p. 23, 21-24, 12.

F. 20. Περὶ κινεδίου βοτάνης κινεδίου πτηνοῦ κινεδίου ἰχθύος καὶ κινεδίου λίθου. — (Κινέδιος βοτάνη ἥτις ἐστι περιστερεὼν ὕπτιος — διὸ μὴ μετάδος τοῦτο τὸ ἔνθεον μυστήριον.)
Ed. M R., II, p. 24, 14-27, 24.

F. 22v. Περὶ λιβάνου βοτάνης λιγγούρου λίθου λώβικος πτηνοῦ λάβρακος ἰχθύος. — In marg. Λ. — (Λίβανος ἐστὶ βοτάνη δενδρικὴ — καὶ ὑποχύσεις ὀφθαλμῶν.)
Ed. M R., II, p. 28, 2-23.

F. 23. Περὶ μορέας φυτοῦ μυγεροῦ πτηνοῦ μηδικοῦ λίθου μορμύλου ἰχθύος. — (Μορέα ἐστὶ φυτὸν δενδρικὸν πᾶσι γνωστὸν — κατὰ δύναμιν δὲ ἑκάστῳ δίδου.)
Ed. M R., II, p. 28, 25-30, 17.

F. 24. Περὶ νεκύας βοτάνης νίσσης πτηνοῦ· ναυκράτου ἰχθύος νεμεσίτου λίθου. — In marg. Ν. — (Νέκυα βοτάνη ἐστι φλόμος — χρῆσθαι τῷ τοῦ ἱέρακος ἀπογεύματι.)
Ed. M R., p. 30, 19-31, 25.

F. 25. Περὶ ξιφίου βοτάνης ξιφίου πτηνοῦ· ξιφίου ἰχθύος. — (Ξίφιος βοτάνη ἐστὶ — καὶ οὐκ ἐνθουσιασθήσῃ ποτέ.)
Ed. M R., II, p. 32, 2-33, 6.

F. 25v. Περὶ ὀνοθύρσιδος βοτάνης ὀρφοῦ ἰχθύος ὄρτυλος πτηνοῦ ὀνυχίτου λίθου. — In marg. Ο. —

(Ὀνόθυρσις βοτάνη εἴτε ὀνοθούρη ἢ ὀνομολόχη — καὶ οὐδείς σε ὄψεται εἴ τι ἂν εἰς οἶκον ποιῇς.)
Ed. M R., p. 33, 8-34, 17.

F. 26v. Περὶ πολυγόνου βοτάνης πορφυρίου πτηνοῦ πορφύρας θαλασσίας πορφυρίτου λίθου. — (Πολύγονος βοτάνη εἴτε χαμαίμηλον· πορφύριον πτηνὸν ποτάμιον· πορφύρ[α] θαλασσία εἴτε κηρύχειον — καὶ τὸν δακτύλιον καὶ τὸ κολλούριον.)
Ed. M R., II, p. 34, 19-35, 26 (1).

F. 27. Περὶ ῥάμνου βοτάνης ῥομφαίας πτηνοῦ ἤτοι νυκτερίδος ῥαφίδος ἰχθύος καὶ ῥινοκέρω. — (Ῥάμνος βοτάνη ἐν παντὶ κλήματι — οὐδὲ ὅλως κοιμηθήσεται ἕως ἄρῃς αὐτὸ ἐξ αὐτοῦ.)
Ed. M R., II, p. 36, 2-16. — Et quae M R., II, p. 243 § 8 et p. 315 edidit, exhibet *Matritensis* (Γλύφεται — ἕως ἄρῃς αὐτὸ ἐξ αὐτοῦ.)

F. 27v. Περὶ σατυρίου βοτάνης· στρουθοκαμήλου πτηνοῦ σάλπης ἰχθύος καὶ σαπφίρου λίθου. — (Σατύριος ἐστι βοτάνη — ἐπιχαρῆ τὸν φοροῦντα.)
Ed. M R., II, p. 36, 18-38, 2.

F. 29. Περὶ τριφυλλ[ίου] βοτάνης· ταῶνος πτηνοῦ· τρυγόνος ιχθύος· καὶ ταΐτου λίθου. — In marg. T. — (Τριφύλλη βοτάνη ἐστι. — Τοῦτο δὲ τὸ δακτύλιον μηδενὶ μεταδοίης ἑτέρῳ ὅτι μέγιστος ὑπάρχει, καὶ τοιοῦτος οὐχ εὑρεθήσεται.)
Ed. M R., II, p. 38, 4-20.

Περὶ ὑπερικοῦ βοτάνης· ὑπερονίδος πτηνοῦ· ὕλου ἰχθύος καὶ ὑετίου λίθου. — (Ὑπερικόν ἐστι θαμνώδης βοτάνη ἀγαθὴ ἣν καλοῦσι διονυσιάδα — καὶ ασφαλέστατον βοήθημα.)
Ed. M R., II, p. 28, 23-39, 15.

(1) ὕδατος ὀμβρίου ὀγ· ε ἢ οἴνου λευκοῦ ἄμεινον· λειώσας ἀπόθου ἐν ὑελίνῳ ἀγγείῳ, καὶ ἔχε πρὸς πᾶν πάθος τῶν ὀφθαλμῶν καὶ πρὸς τὰς ἀμβλυωπίας ἀσύγκριτον· ἵστησι δὲ καὶ παντοῖον ῥεῦμα· καὶ εἰς περιοδυνίας πάσας ἐγχρίσας εἰς βαλανεῖον ἀπόλουε· τοῦτο μέγιστον φάρμακον· σάρκα δὲ ὠμὴν κτέ. — Cf. M R., II, p. 35, 19. — Graece veteris interpretis verba exhibet *Matritensis*.

F. 29v. Περὶ φρύνης βοτάνης· φρουνοῦ πτηνοῦ· φώκης θαλασσίας· καὶ φρύνου λίθου. — (Φρύνη βοτάνη ἐστι τὸ βατράχιον — θεοὶ δὲ πάντες οἱ προσκυνούμενοι ταύτην ἔχουσι τὴν δύναμιν· ἀλλὰ μηδενὶ φράζε.)
Ed. M R., II, p. 39, 17-43, 23.

F. 33. Περὶ χρυσανθέμου βοτάνης· χρυσοπτήρου πτηνοῦ· χρυσόφρυος ἰχθύος. χρυσίτου λίθου. — (Χρυσάνθεμος βοτάνη γινωσκομένη ὑπὸ πάντων — καὶ φθισικοὺς ὠφελεῖ σφόδρα.)
Ed. M R., II, p. 44, 2-45, 6.

F. 33v. Περὶ ψυλλίου βοτάνης ψύλλου θαλασσίου ψάρου πτηνοῦ ψωρίτου λίθου τοῦ καὶ πώρου. — (Ψύλλιος ἐστὶ βοτάνη πᾶσι – μεγάλως ἐπιτύχοι τῆς ἁλίας.)
Ed. M R., II, p. 45, 8-46, 7.

F. 34. Περὶ ὠκίμου φυτοῦ ὠκυπτέρου ζώου· ὠμίδος ἰχθύος· ὠκυτοκείου λίθου. – (Ὤκυμον φυτὸν ἐδώδιμον· λαχανῶδες πᾶσι γνωστόν· ὠκύπτερον — ὅπως παρ' αὐτῶν ὠφεληθῶμεν.) τέλος τοῦ πρώτου βιβλίου. —
Ed. M R., II, p. 46, 9-50, 4.

F. 37. Κυρανίδος βιβλίον β' περὶ τῆς τῶν ζώων δυνάμεως. — In marg. Περὶ ἄρκτου. — (Αρκτος τὸ ζῶον ἔστι θηρίον δασὺ νωθρὸν – καὶ οὐδόλως παραμενοῦσι.)
Ed. M R., II, p. 51, 4-52, 10; cf. 254; 283.

F. 37v. Περὶ ἀλώπηκος. — (Ἀλώπηξ πᾶσι γνωστὴ — ἐπιπασθεῖσα ἀλωπεκίας δασύνει) (1).
Ed. M R., II, p. 52, 12-53, 26; cf. p. 254; 283.

F. 38v. Περὶ ἀσφάλακος. — (Ἀσφάλαξ ἐστι ζῶον τυφλὸν — πρόγνωσιν ἕξει τῶν μελλόντων καὶ τῶν ἀπ' αἰῶνος. Ἐν ἄλλῳ εἶχε τὴν ἀπιόνα.)
Ed. M R., II, p. 54, 2-55, 3; cf. 254.

F. 39. (Αἶγες θήλειαι πᾶσι γνωσταὶ — τὸ αὐτὸ ποιοῦσι ἐναργῶς.)
Ed. M R., II, p. 55, 5-29; cf. 255; 284.

(1) ἐὰν γὰρ αὐτῶν τῶν διδύμων θίγῃς, ἔντονος αὐτίκα γενήσῃ, [καὶ] ἀγαπήσει *Matrit.* (Cf. M R., II, p. 38, 1-2). — ἔντινι *Matrit.*; καὶ supplevi. — Textum integrat *Matrit.* et cum vetere interprete consentit; cf. cod. *Bonon. Univ.* 3652 F. 105 (*Cat. mss. alch. gr.*, II, p. 301).

F. 40. Περὶ βοὸς θηλείας. — (Βοῦς θήλεια γνωστὴ πᾶσι — καὶ τὰ δευτερεῖα κατάγει καὶ ἐκβάλλει.)
Ed. MR., II, p. 56, 3-15; cf. 287.

Περὶ βατράχου. — (Βάτραχος ἐστὶ ζῶον πᾶσι γτωστὸν — ἀλωπεκίας καὶ ἰάσῃ.)
Ed. MR., II, p. 56, 17-57, 7.

F. 40v. Περὶ γαλῆς τῆς καὶ νυμφίτζας. — (Γαλὴ ζῶον ἐστι μικρὸν — τὸ δὲ αἷμα αὐτῆς φύλαττε καὶ δίδου λάθρα ἐπιληπτικῷ ἕως ἄν δαπανηθῇ καὶ ἰάσῃ ἄκρως.)
Ed. MR., II, p. 57, 10-29; cf. 256; 288.

F. 41. (Δορκάς ἐστι ζῶον τετράπουν — μέλιτος τὸ ἀρκοῦν.)
Ed. MR., II, p. 58, 3-9.

In marg. Περὶ ἐχίδνης. — (Ἐχιδνά ἐστι θηρίον συρτὸν — σὺν ἐλάφου μυελῷ.)
Ed. MR., II, p. 58, 12-22; cf. 257.

F. 41v. Περὶ ἐχίνου χερσαίου. — (Ἐχῖνος χερσαῖος ὁ καὶ ἀκανθόχοιρος — τὰ αὐτὰ ἰῶνται.)
Ed. MR., II, p. 58, 24-59, 11.

F. 42. Περὶ αἰλούρου. — (Ἔλυρος [αἰ] ἤτοι κάττα πᾶσι γνωστὴ — ἀλωπεκίας δασύνει.)
Ed. MR., II, p. 59, 13-19.

Περὶ ἐλάφων. — (Ἐλάφων εἰσὶ εἴδη τρία — ἡ δὲ χολὴ σὺν μέλιτι σύλληψιν ποιεῖ.)
Ed. MR., II, p. 59, 21-60, 10; cf. 257; 289.

F. 42v. Περὶ ζαύρων ἤτοι σαύρων. — (Ζαύρων γένη τρία — τῷ δακτυλίῳ περιάπτων.)
Ed. MR., II, p. 60, 12-61, 11; cf. 297.

F. 43. Περὶ ἡμιόνου. — (Ἡμίονος ἤτοι μούλα ζῶον πᾶσι γνωστὸν· τούτου ὁ ῥύπος ἐκ τοῦ ὠτίου ἐν δέρματι αὐτῆς περιαφθεὶς ἀσύλληπτον ἄκρον ἐστὶν — ἐπὶ δὲ γυναικὸς ἡ μου.) [λ]
Ed. MR., II, p. 61, 13-23; cf. 258; 290.

Περὶ θηράφου, ἤτοι ἀράχνης. — (Θήραφος ἢ σφαλάγγιον ἢ ἀράχνη — τῷ τετριμμένῳ ὀδόντι [ἰ]άσει.)
Ed. MR., II, p. 62, 2-19; cf. 290.

F. 43v. Περὶ ἵππου. — (Ἵππος ζῶον βασιλικὸν γνώριμον πᾶσι — σὺν μέλιτι χριομένη ὀξυωπίαν παρέχει.)
Ed. MR., II, p. 62, 21-63, 9; cf. 258; 291.

F. 44. Περὶ καμήλου. — (Κάμηλος ζῶον γνώριμον πᾶσι — παραδόξως καὶ ὑπὲρ λόγον.)
Ed. MR., II, p. 63, 11-22; cf. 259; 291.

Περὶ κυνός. — (Κύων μικρὸς νεογέννητος ἔτι θηλάζων ἐὰν συγκαθεύδη — ἡ δέ ζύμη ἔστω θερμή.)
Ed. MR., p. 63, 23-64, 24; cf. 260; 292.

F. 45. Περὶ κυνοποτάμου τοῦ καὶ κάστορος. — (Κυνοπόταμος ὁ καὶ κάστωρ· τούτου οἱ δίδυμοί εἰσι τὸ καλούμενον καστόριον — ποδαγροὺς ἰᾶται.)
Ed. MR., II, p. 64, 25-65, 5; cf. 259; 291

Περὶ κροκοδείλου χερσαίου. — (Κροκόδειλος χερσαῖος πᾶσι γνωστὸς ἔστι ζῶον τετράπουν — τὸ δὲ αἷμα αὐτοῦ ἀμβλυωπίας καταχριόμενον θεραπεύει.)
Ed. MR., II, p. 65, 7-20.

F. 45v. Περὶ λύκου. — (Λύκος ἐστὶ ζῶον ἄγριον πονηρὸν — ὀπισθοτονικῷ ἰαθήσεται.)
Ed. MR., p. 65, 22-66, 13; cf. 260; 293.

F. 46. Περὶ λαγωοῦ. — (Λαγωὸς ζῶον ἐστὶ τετράπουν δασύπους τροχαλὸν εἰς φυγήν· τούτου τὸ αἷμα — σὺν κονδίτῳ θερμῷ ληθαργικοὺς ἰᾶται.)
Ed. MR., II, p. 66, 14-67, 20; cf. 261; 293. — Hoc caput cum veteris interpretis textu consentire videtur.

F. 46v. Περὶ μυός. — (Μῦς κατοικητίδιος πᾶσι γνωστὸς — τὸ ῥάμμα κωλυκῷ ἰάσῃ.)
Ed. MR., II, p. 67, 22-68, 4; cf. 262; 294.

F. 47. Περὶ μυρμήκων. — (Μυρμήκων εἴδη εἰσὶν ζ' — μυρμηκίας πίπτειν ποιεῖ.)
Ed. MR., II, p. 68, 5-17; cf. 261; 294.

Περὶ νυκτερίδος. — (Νυκτερὶς ζῶον τετράπουν πτερωτὸν πᾶσι γνωστὸν — ἔχει δὲ καὶ ἄλλας πράξεις ἃς σιωπῶ.)
Ed. MR., II, p. 68, 19-69, 1; cf. 279.

F. 47v. Περὶ ξυλοβάτου. — (Ξυλοβάτης οἱ δὲ τοιχοβάτης εἶδος ἐστὶ μικρὸν κροκοδείλου — καὶ εἰσὶ πολύχρηστοι.)
Vd. MR., II, p. 69, 4-13; 295.

F. 48. Περὶ ὄνου. — (Ὄνος ὁ πᾶσι γνωστὸς ζῶον ἐστὶ τετράπουν ἔχων δυνάμεις τοιαύτας· ἡ κόπρος αὐτοῦ ἁπάσας αἱμορραγίας ἵστησιν· αἷμα δὲ ὄνου ζῶντος μετὰ χυλοῦ κορκοδειλέας βοτάνης — ἔχει δὲ καὶ ἄλλας πράξεις.)
Ed. M R., II, p. 69, 15-70, 9; cf. 263; 296.

([Π]ρόβατον πᾶσι γνωστὸν — ἐπιληπτικοὺς θεραπεύει.)
Ed. M R., II, p. 71, 6-12.

F. 48v. (Ῥινόκερως ζῶον ἐστι τετράπουν — συνουσίαν παρορμᾷ ἀκροτάτην.)
Ed. M R., II, p. 71, 6-12.

F. 49. (Σύαγρος ἐστι χοῖρος ἄγριος — ἀλεξιφάρμακον.)
Ed. M R., II, p. 71, 15-18.

(Σκύγγος ζῶον ἐστὶ χερσαῖον ἐν τῇ μελανίτιδι γῇ — καὶ οἱ δίδυμοι καὶ οἱ νεφροὶ προσηνοῦς (sic) αἰδοῖα διεγείρουσι δοθέντα.)
Ed. M R., II, p· 71, 20-72, 2.

(Σαλαμάνδρα ζῶόν ἐστι τετράπουν μείζων δὲ σαύρας χλωρῆς — μυρμηκίας καὶ ἥλους τοὺς ἐν ποσὶν ἐκριζοῖ καὶ ἀνασπᾷ ταχεὺς·)
Ed. M R., II, p. 72, 4-17.

F. 49v. Περὶ ταύρου. — (Ταῦρος πᾶσι γνωστὸς — ἔστω δὲ μέλανος ταύρου.)
Ed. M R., II, p. 72, 20-73, 19.

F. 50. Περὶ τράγου. — (Τράγου τὸ αἷμα ξηρὸν — εἰς γυναῖκας καὶ φοβερὰν.)
Ed. M R., II, p. 73, 22-74, 11.

F. 50v. Περὶ ὑαίνης. — (Ὕαινα ζῶον ἐστι τετράπουν — πᾶσαν ἐπιβουλὴν ἀποστρέφει) (1).
Ed. M R., II, p. 74, 13-76, 21.

F. 52. Περὶ φώκης. — (Φώκη ζῶον ἐστι τετράπουν — εὐδαιμονῶν καὶ ποθητὸς.)
Ed. M R., II, p. 76, 23-77, 22.

---

(1) καὶ ὁτὲ μὲν βιάζει, ὁτὲ δὲ βιάζεται *Matrit.* recte (Cf. M R., II, p. 74, 16); ὀφθαλμοὶ καὶ ἀστὴρ αὐτῆς δεξιός· καὶ χολῆς ὑαίνης ὅλον τὸ αὐτῆς ὑγρὸν *Matrit.* (cf. ib. l. 20); περισκεπάσας *Matrit.* (cf. ib. l. 21); ψυγμῶν *Matrit.* (cf. φυῶν, ib., p. 76, l. 8); M R., II, p. 76, 12-13 om. *Matrit.*

F. 52v. (Φρύνος ἐστι εἶδος βατράχου — ποδαγροὺς ἰῶνται παραδόξως.
Ed. M R., II, p. 77, 24-29.

(Χαμαιλέων ἐστὶ ζῶον ἐοικὸς κροκοδείλῳ — μέγιστον πρὸς ἐχθρούς.)
Ed. M R., II, p. 78, 8-16.

F. 53. (Ψαμμοδύτης ἐστιν ὁ ἀσφάλαξ — καὶ προσφιλές ἐστι τοῦτο τὸ ζῶον.)
Ed. M R., II, p. 78, 19-22.

(Ψύλλος ὁ ἐν αἰγιαλοῖς — δίδου δὲ δεσμεῖν δορᾷ δελφῖνος.)
Ed. M R., II, p. 78, 24-79, 4.

(Ὠὰ ἀράχνης εὑρισκόμενα — ὑποθυμιώμεναι καὶ περιαπτόμεναι.)
Ed. M R., II, p. 79, 7-13.

F. 53v. Κυρανίδος βιβλίον γ.ον περὶ τῆς τῶν πετεινῶν δυνάμεως.
In marg. — περὶ ἀετοῦ. — (Ἀετός ἐστι βασιλεὺς πάντων τῶν ὀρνέων — ἐστι δὲ καὶ ὠκυτόκιον.)
Vd. M R, II, p. 81, 4-84, 10; 250; 275.

F. 55v. (Ἅρπη ὄρνεόν ἐστιν ἁρπακτικὸν — καὶ ἐσθιομένη καὶ φορουμένη.
Vd. M R., II, p. 84, 12-16.

Περὶ ἀλέκτορος. — (Ἀλέκτωρ πᾶσι γνώριμος — πνιγαίους θεραπεύει παραδόξως.)
Vd. M R., II, p. 84, 17-85, 10.

F. 56. Περὶ ἀηδόνος. — (Ἀηδὼν στρούθιον ἐστι γνωστὸν πᾶσι — ὠξυωπίαν ἄκρως παρέχει.)
Ed. M R., II, p. 88, 18-25.

(Ἀλκυὼν στρουθίον ἐστὶν εὔμορφον πάνυ — ἐν οἴκῳ δὲ κείμενον μάχας στρέφει.)
Vd. M R., II, p. 85, 14-33.

(Αἴθυια πτηνόν ἐστι θαλάσσιον ἀκόρεστον — καὶ στόμαχον ἰᾶται.)
Ed. M R., II, p. 86. 2-13.

F. 57. (Βοῦφον λέγουσι τινὲς ὄρνεον φιλάργυρνον — περιαφθεὶς ἀνθρώποις.)
Ed. M R., II, p, 86, 15-17.

(Περὶ γυπός. — Γὺψ μέγιστον ὄρνεον καὶ πολύχρηστον — τοσαῦτα καὶ ὁ γύψ, καὶ διὰ τοῦτο χρηστέον) (1).
Ed. M B., II, p. 86, 21-87, 25.

(Δρυοκολάπτης, οἱ δὲ δενδροκολάπτης στρουθίον ἰσχυρότομον — ἰᾶται καὶ εὐεξίαν δίδωσι.)
Ed. M R., p. 87, 30-88, 7; 277.

Περὶ ἐρωδιοῦ. — (Ἐρῳδιὸς ἐστιν ὄρνεον ἐν βωμοῖς — οἱ πίνοντες ἀποκοιμηθήσονται.)
Ed. M R., II, p. 88, 9-16.

F. 58v (Ζήνη ἐστὶ στρουθίον – καὶ κωλυκοὺς ὀνίνησι καλῶς.)
Ed. M R., II, p. 89, 3-6; 251; 277.

(Ἡλιόδρομός ἐστι πετεινὸν — καὶ πλουτεῖ ὡς εἴρηται ὁ φορῶν.)
Ed. M R., II, p. 89, 10-15.

(Θρωπεῖον (sic) ὀρνίθιόν ἐστι νυκτερινὸν — καὶ εὐστομαχίαν παρέχει.)
Ed. M R., II, p. 89, 18-20.

F. 59. Περὶ ἱέρακος. — (Ἱέραξ δύναται ὅσα καὶ ὁ γὺψ — πρὸς πάντα διατηρῇ τὸν φοροῦντα.)
Ed. M R., II, p. 89, 22-90, 6; 251; 278.

Περὶ κόρακος. — (Κόραξ πᾶσι γνωστόν — πολιὰς τρίχας.)
Ed. M R., II, p. 90, 8-13.

Περὶ κορώνης. — (Κορώνης καρδία φορουμένη (2) — καὶ ἀλείψας ἀπόλυσον.)
Ed. M R., II, p. 90, 14-91, 4.

F. 59v. (Κίσσα στρουθίον ἐστὶ φρόνιμον μιμούμενον ἀνθρώπων φωνὰς — ἔστι δὲ τὸ πτηνὸν πεποικιλμένον.)
Ed. M R., II, p. 91, 6-9.

(Κόσυφός ἐστι στρουθίον ἡδύφωνον — καὶ ἰσχία ὁμοίως θεραπεύει.)
Ed. M R., II, p. 91, 11-14.

(1) ἐν δέρματι δεθεῖσα λύκου καὶ βραχίονι φορηθεῖσα πᾶσαν αἱμορραγίαν ἰᾶται *Matrit.* (Cf. M R., II, p. 87, 1).

(2) ἡ δὲ κόπρος σὺν οἴνῳ ποθεῖσα δύσπνοιαν ἰᾶται *Matrit.* (Cf. M R., II, p. 90, 20). Graece exhibet *Matritensis* verba veteris interpretis. — πλησίον ὑπὸ παιδὸς ἀφθόρου δήσας γαιτάνην περίαπτε. (Cf. ib. l. 24).

(Λάρος πετεινόν ἐστι θαλάσσιον τὰ αὐτὰ δυνάμενον τῇ ἀλκυόνι — πέψιν ποιεῖ ἄκρως.)
Ed. M R., II, p. 91, 17-20.

F. 60. (Λαμπυρὶς σκώληξ ἐστι πτερωτὸς — ψύλλοι εἰσὶ φεύξονται.)
Ed. M R., II, p. 91, 22-27.

(Μέροψ στρουθίον ἐστὶ ὁλοπράσινον, ὅν τινες γάγγραιναν — πηγάνου ὑπόχυσιν ἰᾶται.)
Ed. M R., II, p. 92, 3-13.

(Μέλισσος στρουθίον ᾄδων καλῶς — δυσεντερικοὺς ἰᾶται.)
Ed. M R., II, p. 92, 14-16.

(Νισσάριον ποτάμιον καὶ λίμνιον — δύναμιν καὶ ὑγίαν.)
Ed. M R., II, p. 92, 19-22; 252; 278.

(Ξοῦθρος οἱ δὲ στροῦθον — ἡδονὴν ἀνθρώποις ἐμποιεῖ.)
Ed. M R., II, p. 92, 25-93, 3.

(Ὄρνιθος κατοικιδίου ὁ ἐγκέφαλος — ἀλωπεκίας δασύνει.)
Ed. M R., II, p. 93, 6-20; 252; 279.

F. 61. (Ὄρτυξ ὁ πᾶσι γνωστὸς — νεφροὺς θεραπεύει.)
Ed. M R., II, p. 93, 22-25; 252; 279.

(Πελαργὸς πτηνόν ἐστι κάλλιστον — αὐτὸν νικᾶν ἔν τε πολέμῳ καὶ δίκαις.)
Ed. M R., II, p. 93, 28-95, 18.

F. 62v. Περὶ περιστερᾶς. — (Περιστερὰ πτηνὸν πᾶσι γνωστὸν — ἡ δὲ τῆς θηλείας μήτρα ἀνδράσι.)
Ed. M R., II, p. 95, 19-96, 9; 252; 280.

F. 63. Περὶ πέρδικος. — (Πέρδιξ πετεινὸν δούλιον — γυναικῶν νενευκότας ἀνορθοῖ.)
Ed. M R., II, p. 96, 10-20; 252; 280.

(Ῥάμφιος πτηνόν ἐστι παρὰ τὸν Νεῖλον ποταμὸν — ἐπιληψίαν ἰᾶται.)
Ed. M R., II, p. 96, 23-97, 3; 280.

F. 63v. (Σπίνος στρουθίον εὔμορφον καὶ πᾶσι γνωστὸν ἐν ἀγροῖς διαιτώμενος. οὗτος βιβρωσκόμενος εὐμορφίαν δίδωσι καὶ ἀμέθυσόν ἐστι.) — Nihil praeterea exhibet liber.
Ed. M R., II, p. 97, 6-7.

(Σεισοπυγὶς στρουθίον παρ' ὀχετοῖς — ὡς οὐδεὶς οἶδεν.)
Ed. M R., II, p. 97, 9-13.

(Ταὼν ὄρνεόν ἐστιν ἱερώτατον — ἐπιληψίαν ἰᾶται.)
Ed. M R., II, p. 97, 16-27.

F. 64. (Τρυγὼν στρουθίον πᾶσι γνωστὸν — ὑστέραν θεραπεύει.)
Ed. M R., 98, 2-4; 253; 281.

(Ὑπερονὶς ἀετός ἐστι θήλεια — βῆχας ὠφελεῖ.)
Ed. M R., p. 98, 9-12.

(Φήνη ὄρνεόν ἐστι ὀστοκλάστης — παύει καὶ λέπρας.)
Ed. M R., II, p. 98, 17-24.

F. 64v. (Φασιανὸς ὄρνεόν ἐστι πᾶσι γνωστὸν — ὀξυωπίαν παρέχει.)
Ed. M R., II, p. 98, 26-99, 4.

(Φαλαρὶς πτηνὸν ὁ λεγόμενος λευκομέτωπος — ὄρνις ἀντιφάρμακον δηλητηρίων ἐστί.)
Ed. M R., II, p. 99, 6-10; 281.

(Χελιδὼν ἡ τῷ ἔαρι πάντας διυπνίζουσα — καὶ ἀλφοὺς ἰᾶται μελαίνας.)
Ed. M R., II, p. 99, 13-100, 6; 253; 281.

F. 65. (Χαράδριος ὄρνεον βασιλικὸν προγνωστικὸν — ψοροῦντα ἐπὶ παντὶ βίῳ.)
Ed. M R., II, p. 100, 8-14.

F. 65v. (Χηνὸς ζώσης ἐάν τις ἀποκόψῃ τὴν γλῶσσαν — φθισικοὺς ἰῶνται.)
Ed. M R., II, p. 100, 10-101, 8.

F. 66. (Ψιττακός ἐστι πτηνὸν ὁλοπράσινον· πόδες — καὶ φθισικοὺς καλῶς ἰᾶται.)
Ed. M R., II, p. 101, 11-16.

(Ψάρος στρουθίον κατάστικτον — οὐδὲ μὴ βλαβῇ.)
Ed. M R., II, p. 101, 18-21.

In marg. Περὶ ὠῶν. — (Ὠὰ ὀρνίθων νεαρὰ — σεληνιακοὺς θεραπεύουσιν.)
Ed. M R., II, p. 101, 23-102, 21.

F. 67 Κυρανίδος βιβλίον δ' περὶ τῆς τῶν ἰχθύων δυνάμεως. — (Ἀετός ἐστιν ἰχθὺς ἀλέπιδος — ἐπιληψίαν ἰᾶται ἄκρως.)
Ed. M R.. II, p. 103, 5-10.

(Ἀνθίας ἰχθὺς μέγιστος — κεφαλῆς καὶ τραχήλου πάθη.)
Ed. M R., II, p. 103, 12-18.

(Ἄμυια ἰχθὺς θολμηρὸς καὶ τοὺς ἄλλους ἰχθύας διατρέχων [ερι] — δυσουρίαν παύει.)
Ed. M R., II, p. 104. 2-4.

(Βάτος οἱ δὲ βατὶς — ἀφροδισίαν παρορμᾷ.)
Ed. M R., p. 104, 16-17.

(Βόγλωσσον θαλάσσιον τὸ λεγόμενον σκυθώπουμα — ἐπὶ καπνὸν αὐτὸν κρεμνᾶν.)
Ed. M R., II, p. 104, 20-22.

F. 67v. (Βδέλλων καυθεισῶν τὴν τέφραν — ἀντιπαθοῦσι γὰρ ἀλλήλαις.)
Ed. M R., II, p. 104, 24-105, 6.

(Γῆς ἔντερα λεῖα ἐπιτεθέντα νευροτρώτους (1) ἄκρως ἰῶνται — διὰ ὠῶν ἐπιτεθέντων ποδαγροὺς ἰᾶται). — Verbis Γῆς ἔντερα impositum est sup. l. σκώληκες.
Ed. M R., II, p. 105, 18-106, 3; 256; 287.

(Γόγγρος ἐστὶν ἰχθὺς θαλάσσιος — καὶ ῥαγάδας ποδῶν.)
Ed. M R., II, p. 106, 5-8; 267; 302.

F. 68. (Γλάνεος ἰχθῦς ἐστι ποτάμιος· τούτου — ὅλος δὲ ὁ ἰχθῦς εὐστόμαχος.)
Ed. M R., II, p. 106, 10-14; 302.

(Γλαῦκος ἰχθῦς ἐνάλιος (2) — ὁλόκληρον βάλε συνθλάσας.)
Ed. M R., II, p. 106, 10-106, 3; 302.

(Δελφὶς τὸ κητῶον ἐνάλιον ζῶον· πλῆθος — σπληνικοὺς ἰᾶται.)
Ed. M R., II, p. 107, 7-12; 303.

F. 68v. (Δράκων ἰχθῦς ἐστι ἰοβόλος λίαν — μετὰ θείου θεραπεύει.)
Ed. M R., II, p. 107, 15-22; 267; 303.

(Ἐγχέλυος τὸ ἧπαρ — δυσεντερικοὺς ἰᾶται.)
Ed. M R., II, p. 108, 3-7; 268; 303.

(1) Cf. νευροτρόπους M R.. II, p. 105, 18; sed νευροτρώτοις, p. 256 et 287.
(2) συνεψηθεὶς καὶ ἐσθιόμενος ἐπιροφουμένου τοῦ ζωμοῦ γάλα κτὲ *Matrit.* (Cf. M R., II, p. 106, l. 16-17).

(Ἐχίνου θαλασσίου ἡ σὰρξ (1) — ἢ ὑίου ἀλειφόμενον.)
Ed. M R., II, p. 108, 15-20.

F. 69. (Ἐχενηὶς ἰχθύς ἐστιν ἐναργὴς (2) — τὸ δὲ καπνέλαιόν ἐστι τὸ καλούμενον νάφθα.)
Ed. M R., II, p. 108, 22-109, 12.

(Ζμύραινά ἐστι θηρίον θαλάσσιον — πάθη ἄκρως ἰᾶται.)
Ed. M R., II, p. 109, 15-22; 268; 304.

(Ἧπαρ ἰχθῦς ἐστι μαλακὸς (3) — ἕλκει χηρώνια καὶ νεμόμενα θεραπεύει.)
Ed. M R., II, p. 109, 24-28.

(Θύννου ὀφθαλμὸς — τρίχας οὐκέτι ἀναβήσονται.)
Ed. M R., II, p. 110, 3-10; 268; 304.

(Θρήσσα παστὴ ἐσθιομένη — καὶ στομαχικοὺς ὠφελεῖ.)
Ed. M R., p. 110, 13-16; 268; 305.

F. 80. (Ἵππουρος ἰχθῦς ὃν ἔνιοι κορυφαῖον — ἀμαύρωσιν ἰᾶται καθόλου δὲ ὁμοίαν ἔχει δύναμιν τῇ χολῇ τῆς ὑαίνης. ἔστι δὲ ἡδὺς τὴν βρῶσιν καὶ καλός.) — Veteris interpretis verba exhibet graece.
Ed. M R., II, p. 110, 19-21.

(Κεφάλου ταρίχου κεφαλὴ — ἐπιμελάστατα χρῆσθαι.)
Ed. M R., II, p. 111, 15-17.

(Κυνὸς θαλασσίου οἱ ὀδόντες — εἰς φυγὴν τρέπει.)
Ed. M R., II, p. 111, 24-25.

(Κυπρῖνος ἰχθῦς ποτάμιος. τούτου τὸ στέαρ — σύλληψιν ἐργάζεται παραχρῆμα.)
Ed. M R., II, p. 112, 2-6.

(Κίχλας ὁ ζωμὸς κοιλίαν μαλάσσει — γάλα φέρει ταῖς θηλαζούσαις.)
Ed. M R., II, p. 112, 10-11.

(1) λειωθείσης τῆς τέφρας καὶ σμηχομένης λέπραν ἰᾶται *Matrit.* (Cf. M R., II, p. 108, 17).

(2) ξέστην ἕνα κατὰ λίτραν τοῦ ἰχθύος *Matrit.* (Cf M R., II, p. 109, 3); καὶ ἔστιν ὡς χυλὸς μετὰ τοῦ ἐλαίου διηθήσας πρόσμιγε *Matrit.* (Cf. ib. l. 4); καὶ εἰς τὸν ξέστην τοῦ καπνελαίου *Matrit.* (Cf. ib. l. 5); ἀποθεραπεύει παντοίαν ποδάγραν χειράγραν γονάγραν *Matrit.* (Cf. ib. l. 7-8).

(3) καυθεῖσα καὶ λειωθεῖσα *Matrit.* (Cf. M R , II, p. 109, 28).

F. 70v. (Καρκῖνοι ποτάμιοι λεῖοι (1) — σὺν κηρωτῇ ἐπιτεθεῖσα.)
Ed. M R., II, p. 112, 20-113, 4.

(Κάραβος ὀπτὸς ἐσθιόμενος — καὶ κοιλίαν φέρει.)
Ed. M R., II, p. 113, 6-8.

(Κοχλίων θαλασσίων ὁ ζωμὸς (2) — μαλάσσει καὶ ἀπαλύνει.)
Ed. M R., II, p. 113, 10-11.

(Λαγωὸς θαλάσσιος λειωθεὶς — αἷμα θερμὸν πότιζε.)
Ed. M R., II, p. 114, 27-29.

F. 71. (Μαινίδος κεφαλὴ καεῖσα — θεραπεύει παραδόξως.)
Latine ed. M R., II, p. 115, 4-7.

(Νέρκη θαλασσία προστεθεῖσα (3) — προστεθεῖσα παραδόξως.)
Ed. M R., II, 116, 9-11.

(Ξύθος ἐστὶν ἰχθὺς — καὶ εἰς πάντα ταριχῶς.)
Ed. M R., II, p. 116, 14-17.

In marg. Περὶ πολύποδος. — (Ὄνος θαλάσσιος, ὅν τινες πολύπουν — ψάμμου δίκην λεπτότατον.)
Ed. M R., II, p. 116, 20-23.

(Πελωρίδες εἰσὶ θαλάσσια ἰχθύδια — μαλάσσει μετ' οἴνου.)
Ed. M R., p. 117, 3-4.

(Ῥαφὶς ἐστὶν ἰχθὺς ἡ καλουμένη βελονὶς - τριχοφυεῖν ἀναγκάζει.)
Ed. M R., p. 117, 21-118, 2.

F. 71v. (Σάλπης οἱ ἐν τῇ κεφαλῇ λίθοι — ἡδονικόν ἐστι κάλλιστον πάνυ.)
Ed. M R., p. 118, 9-11.

(Τρίγλης εἴ τις τὸ γένειον - ὀξυωπίαν παρέχει.)
Ed. M R., p. 119, 5-11.

(Τρυγόνος κέντρον εἰς δένδρον (4) - εἰς πάντα αἴτιον βλάβης.)
Ed. M R., p. 119, 14-16.

(1) σκορπιοπλήκτους, φαλαγγιοδήκτους, ἐχιοπλήκτους, καὶ διψάθους καὶ κερατοδήγματα ἰᾶται *Matrit.* (Cf. M R , II, p. 112, 20-21).

(2) καὶ ἀφύων καὶ λοιπάδων *Matrit.* (Cf. M R., II. p. 113, 10).

(3) καὶ ἕδραν δὲ στρεφομένην καὶ προσπίπτουσαν *Matrit.* (Cf. M R., II p. 116, 10).

(4) εἰ δὲ εἰς οἰκοδομουμένην οἰκίαν ἢ εἰς πλοῖον καταπήξει τίς αὐτό, ἀστοχήσει καὶ οὐ τελεσθήσεται. εἰ δὲ εἰς οἶκον ἢ εἰς πλοῖον κεῖται *Matrit.* (Cf. M R., II, p. 119, 14). *Matritensis* graece exhibet veteris interpretis verba in aliis codicibus omissa per *homoeoteleuton* in εἰς πλοῖον).

F. 72. (Ὑδρός ἐστιν ὄφις [1] — τοῦ ὑδρόφεως λεγομένου.)
Ed. M R., p. 119, 19-120, 23.
(Φώκης πιτύαν εἴ τις περιάψηται — λίθον κοράλλιον θαλάσσιον.)
Ed. M R., II, p. 119, 26-121, 6.

F. 72v. (Χρυσόφου ἡ χολὴ λειομένη — οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ τριταῖον ἰῶνται.)
Cf. M R., II, p. 123, 15-17 et 273.
(Χλέμητος ὀφθαλμοὶ φορούμενοι μετὰ ῥίζης παιονίας — τὸ δὲ ἧπαρ ἴκτερον διώκει.)
?
(Χελιδὼν ἰχθύδιόν ἐστι μικρὸν ἱπτάμενον — καὶ ἐπιτευκτικὸς ἐν ἅπασι πράγμασι καὶ λόγοις.)
Ed. M R., p. 310; cf. 273.
(Ψάροι ἰχθύες κάλλιστοι — εὐστομαχίαν παρέχουσι πολλήν.)
Latine ed. M R., p. 113, 22-23; cf. 274 et 310.
(Ψύλλος ὁ ἐντοῖς αἰγιαλοῖς εὑρισκόμενος — δεῖ δὲ δεσμεῖν ἐν δορᾷ δελφίνου.)
Cf. M R., p. 123, 25; 310.

F. 73. (Ὠὰ ἰχθύων ταριχευθέντα — ἀδικίαν ἰῶνται. Postea vero Ταῦτα μὲν ἡ θεία φύσις — πρῶτον δὲ περὶ τῶν ἐν γῇ μετάλλων τὴν ἱστορίαν ποιήσομαι.)
Ed. M R., p. 124, 7-16; 311.

F. 73v-74v. Vacant.

F. 75. Ἁρποκρατίων Καίσαρι Αὐγούστῳ χαίρειν — (Πολλῶν ἐπιχειρησάντων ἐν τῷ βίῳ, σεβαστὲ Καῖσαρ παραδοῦναι — καὶ τίθει ἐπὶ ἡμέρας lac. — (deest dierum numerus) εἰ δὲ ὠμοὺς θέλεις χυλοὺς ἔκζεσον· μετὰ δὲ ταῦτα σκεύαζε καθ' ἑκάστην δύναμιν.
Vd. Iriarte, *Catalog.*, p. 435. – Ed. BOUDREAUX, *Cat. codd. astr. gr.*, VIII, III, p 134 sqq., qui et *Matritensem* cod. adhibuit.

---

(1) ἐξορκιζομένου τοῦ ὄφεως τὸν λίθον ἀπέμει χεομένης ὑποθυμιωμένης *Matrit.* (Cf. M R.. II. p. 120, 3); ἐμέτρουν· καὶ τέσσαρες δακτύλους ἀεὶ εἰς τὸ μέσον ἑκάστης ἡμέρας *Matrit.* (Cf. ib. l. 13).

F. 78. In marg. sup. Κριὸς ζώδιον α'.
In marg. exter. Περὶ ἐλελισφάκου. — Ἀπὸ Φαμενὼθ δευτέρας καὶ εἰκάδος — πρώτη βοτάνη ἡ ἐλελίσφακος. αὕτη ἔχει δυνάμεις πλείστας — ἄκοπον πρὸς τὰς τοιαύτας διαθέσεις.

F. 78v. Περὶ περιστερεῶνος. — (Ἀπὸ Φαρμωθῆ εἰκάδι τρίτη — δείξει γὰρ ἡ πεῖρα τὴν ἐνέργειαν.)

F. 79. Περιστερεὼν ὕπτιος. — (Ἀπὸ Παχὼθ εἰκοστῇ πεμπτῃ — καὶ τὰ ἐν τῷ σώματι πάντα.)

F. 79v. Τετάρτη βοτάνη σύμφυτος. — (Ἀπὸ Παυνεῖ εἰκοστῇ πέμπτῃ — οἷον ἀρτηρίων καί — cetera desunt). De duodecim plantarum virtutibus medicis agere in animo erat. — Ed. BOUDREAUX, ib. p. 139-143.

F. 80-85v. Vacant.

F. 86. Πεδανίου Διοσκουρι. Ἀναζαρβέως περὶ τῶν ἀπὸ τοῦ γευστοῦ ποιοτήτων δηλουμένων κράσεων. — (Οὐκ ἐξ ὀσμῆς ἐστὶν ἀσφαλὲς — τὸ δὲ ἐλαιῶδες ὑγραίνει. μαλάττει. χαλᾷ.)

F. 86v. Περὶ τῆς τάξεως καὶ ἀποστάσεως τῶν κράσεων. — (Τὸ μὲν δὴ σύμμετρον φάρμακον — ὅσα στέφει σφοδρῶς πάντα ἐξ ὧν ἐστιν ὀμφάκιον. καὶ ῥοῦς καὶ στυπτηρία).

F. 87. Τὸ ἐλλεῖπον τοῦ ἑπομένου. — (Ἀβρότονον θερμαίνει καὶ ξηραίνει κατὰ τὴν γ' ἀπόστασιν διαφορετικῆς τε καὶ τμητικῆς ὑπάρχον δυνάμεως — αἱ δὲ κεκαυμέναι (scil. ἅλες) διαφοροῦσι μᾶλλον.) Huius elenchi voces sunt ἀβρότονον, ἀγαρικόν, ἀγήραστον, ἄγνος, ἄγρωστις, αἴγειρος, αἰδοῖον ἄρρενος ἐλάφου, αἷμα ψυχρόν, αἶρα, ἀκάνθιον, ἄκανθα, ἄκινος, ἅλες.

F. 89. Περὶ δυνάμεως τινῶν βοτανῶν ἐκγραφὲν ἐκ τῆς βίβλου Πεδανίου Διοσκορίδους (sic) Ἀναζάρβεως. κατὰ ἀλφάβητον (Ἀλθαία, ἣν ἔνιοι τῶν Λατίνων ἐβίσκον καλοῦσι Ῥωμῆοι δὲ μάλβαμ βύσκον μαλάχης εἶδος — (περὶ ὠῶν)... φλεγμονὰς δὲ ὀφθαλμῶν πραΰνει σὺν ἐρίῳ ἐπιτεθὲν μιγέντος ῥοδίνου ἢ οἰνομέλιτος.)

F. 147v. Περὶ τῶν ἀντιβαλλομένων. — (Ἀντὶ ἀψινθίου ἀβρότονον — ἀντὶ γλυκυρίζης συκαμίνου χυλός.)
Exerpta e Galeno.

F. 148^{r-v}. Vacat.

F. 149. Τοῦ ὑπερτίμου Ψελοῦ περὶ λίθων δυνάμεων. — (Αἰτιολογήσασθαι μέν σοι τὰς ἐν τοῖς λίθοις δυνάμεις — παρὰ τοῖς ἄνω θησαυροῖς ἔασον.)
Ed. M R., p. 201, 4-204, 17.

F. 152^{r-v}. Vacat.

F. 153. Τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου περὶ τῶν ιβ' λίθων. — (Σάρδιον τὸ βαβυλώνιον καλούμενον πρῶτος μέν ἐστι αἱματώδης. — Ὀνύχιον ξανθὸν μέν ἐστι. εὑρίσκεται δὲ καὶ οὗτος ἐν τῷ αὐτῷ ὄρει.) — Non opus integrum, sed epitome.
Cf. M R., p. 194, 5-197, 30.

F. 155. Περὶ λίθων. Διοσκουρίδους. — (Λιθάργυρος Ἀγαρηνοὶ μάρτικ — (λίθος Φρύγιος)... στυπτικῆς.)
Ed. M R., p. 179, 2-183, 20.

F. 158. Πυθαγόρου ἀρχικέστορος προγνωστικὸν πρὸς Αὐγίαν τιμιωτάτην. — (Πολλὰ παθὼν καὶ πολλὰ πειράσας. τιμιωτάτη μοι Αὐγία, ἔπεμψά σοι τὸ βιβλίον περιέχων πληνθίδα πάνυ χαριεστάτην· ἐντεύξῃ γὰρ ἐν αὐτῷ διὰ τῶν ὑποκειμένων πραγμάτων, τί ἔσται τὰ ἐνεστῶτα καὶ μέλλοντα καὶ προγεγενημένα· καὶ εἰ ὁ νοσῶν ὑγιὴς ἔσται. λάβε δύο ὀνόματα κύρια — ὁ ἐγκαλούμενος νικᾷ.) — F. 158^{v}-159^{v} novem πλινθίδες exhibentur.
Vd. Tannery, in *Notices et extraits des mss.* XXXI, 2 (1886), p. 248; Desrousseaux, in *Mélanges d'arch. et d'histoire,* VI (1886), p. 534.

F. 159^{v}. Ὅτε κατεκλίθη ὁ νοσῶν. — (Ψήφισον πόσας ἔχει ἡ σελήνη καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀρρώστου — τοῦ κάτω μέρους τεθνήξεται.) Sequitur schema

ζω	ἡ
θά	νατος

Cf. Iriarte, *Catalog.*, p. 439.
Ταῦτα ποίησον δύο, καὶ τὸ μὲν ἓν κάπνισον τὸν πάσχοντα· τὸ δὲ ἕτερον δὸς φορεῖν φυλακτόν.

F. 160. Μηνολόγιον ἀστρολογικόν. — (Μηνὸς Μαρτίου δ' ἡμέρα δύσκολος — (Φευρ.)... κη' Ζέφυρος πνεῖ.
Ed. Iriarte, *Catalog.*, p. 439-441.

F. 162^{v}. Vacat.

---

3. Cod. Matritensis 4616 (erat LXXXIV; N 84); chart. saec. XV; ff. IIII + 246 + II, cm. 20,7 × 13,7. F. 211 Κτῆμα Κωνσταντίνου τοῦ Λασκάρεως ἐν Μεσσήνῃ τῆς Σικελίας ἐγγραφέν. — Const. Lascaris scripsit ff. 1-65; 96^{v}-120^{v}; 123^{v}; 131^{v}-211^{v}; manus paulo antiquior ff. 66-96; 121-123; 124-129^{v}; manus tertia ff. 212 246.

Exhibet astrologica multa (idcirco describitur in *Catalogi codd. astrol. gr. vol. hispaniensi*); excerpta e *Dioscoride; Philostrati, Hermetis Trismegisti, Epicharmi* epistulas et sententias quasdam; scholia in *Oppiani Halieut.; Gemisti Plethonis* pro Platone contra Aristot.; *Synesii* de somniis.

F. 185^{v}. <De Phoca>. — Ἡ φώκη, ἣν οἱ Ῥωμαῖοι βοῦν μαρίνουν καλοῦσι — πᾶσαν ὀφθαλμίαν θεραπεύει.)
Vd. M R., II, p. 76, 24-77, 17. — Varias lectiones quasdam exhibet *Matritensis* : p. 76, l. 27 πᾶν πάθος κεφαλῆς θεραπεύει.

Bibliotheca Capituli Toletani.

---

4. Cod. Toletanus 101. 15 (erat 58) chart., saec. XV, paginas exhibet 297, formae quae dicitur *in quarto;* corio rubro compactus; fuit Zeladae cardinalis. — Cf. Graux-Martin, *Notices etc.*, p. 293.

P. 1. Constantini *Geoponica.*

P. 279. Excerpta e Coeranid. libris π. ἀσπάλαγγος, π. σαλαμάνδρας, π. σαύρας, π. φώκης.
Vd. MR., II, p. 54, 2-55, 2; 169, 26-28; 172, 12-20; 169, 26-28; 72, 4-17; 264; 297; 60, 14-61, 11; 40, 17-41, 18; 76, 24-77, 22; 120, 26-121, 26; 265; 299.

P. 281. Commentarium ad *Hesiodi* oper. et dies (praemisso *Procli* argumento) ad. vv. 1-820.

P. 286. Περὶ τῶν προφυλακτικῶν καὶ προγνωστικῶν ζῴων ἐν οἰκίᾳ συνήθως τρεφομένων.
Exhibentur *Pisonis, Menelai, Simonidis, Aristodemi, Pherecydis* testimonia de perdice, aquila, pavone, ichneumone, psittaco.
Sequitur totius libri tabula cum latino commentario.

II

EXCERPTA

Excerptum ex libro Arnaldi de Villanova

Ῥινάλδων τέλα νόβε βίλα φησὶ περὶ τῆς χυμευτικῆς τέχνης·
Λειώσατε τὰ σώματα εἰς ὕδωρ. τοῖς πᾶσιν ὑμῖν λέγω· ὦ ὑμεῖς οἱ θέλοντες ποιῆσαι χρυσὸν καὶ ἄργυρον, ποιήσατε οὕτως· ὑμῖν λέγω· λάβετε ἀπὸ τῶν δύω ὑδάτων οἷον σὰς ἀρέσει, καὶ δότε αὐτὸ ἵνα πίῃ ἐκεῖνος ὁ ἐχθρὸς ὑμῶν χωρὶς δοῦναι αὐτῷ ἕτερόν τι φαγεῖν, καὶ εὑρήσετε αὐτὸν τεθνεῶτα ἐντὸς τοῦ σώματος ἑνὸς ὑελόεντος παλαιοῦ. ὡς ἔσται ἡ ἀλήθεια ἔκλαμπρος. κἀνταῦθα ποιήσατε τὸν τάφον αὐτοῦ, καὶ θάψατε τοῦτον εἰς τοιοῦτον τρόπον, ἕως οὗ χωνεύσῃ ὀστέα καὶ νεῦρα καὶ πάσας αὐτοῦ

S = *Scorial.* I. Φ. 11, F. 266-266v　　A = *Paris. gr.* 2327, F. 291
l = *Laurent.* 86, 16, F. 292-292v　　a = *Ambros.* A. 57. inf., F. 170

1 Titulum exhibent Sl, om. Aa　χυμαντικῆς S　**2** Λειώσατε a, Λειώσαται l, λείωσαι S, Λύσατε A　τοῖς πᾶσιν ὑμῖν Sa, τοῖς πάσῃ ὑμῖν l, πάντων ὑμῶν A　**3** θέλοντες Sla, θέλωντες A　ποιήσατε a, ποιήσαται Sl; ποιήσατε οὕτως· ὑμῖν λέγω om A　**4** λάβετε a, λάβεται Sl, ἐπάρεται A　δύο SlAa　οἷον Sla, οἷων A　σὰς om a　δότε Sa, δώτε A, δώτο l　**5** αὐτό (sed erat αὐτῷ) S, ἀυτῷ A, αὐτῷ l, αὐτὰ a　πίῃ a, πίει SA, πείῃ l　ἐχθρὸς SAa, ἐχρὸς l　ἀυτῷ A, αὐτὸν Sla　**6** εὑρίσηται SAa, εὑρίσηται l　τεθνεῶτα a, τεθνεότα Sl, νεκρὸν ἄσχημον ἐξαναστρεμένον· καὶ ἐκεῖ τοῦ ποιήσεται τὸν τάφον A　ἐντὸς κτέ. exhibet et A　**7** ὑελίοντος A, ὑελίωντος la (in a litteris λίωντος lineola subducta est, et in marg. λέοντος), ὑελίωτος S　ὡς ἔσται ἡ ἀλήθεια ἔκλαμπρος· κἀνταῦθα ποιήσατε τὸν τάφον αὐτοῦ om. A　κἀνταῦθα] καὶ ταῦτα Sa, καὶ ταύτα l　ποιήσατε Sa, ποιῆσαται l　**8** θάψατε τοῦτον a, θάψαται τοῦτον Sl, θάψεται αὐτὸν A　εἰς τοιοῦτον τρόπον om. A　εἰς Sl, εἰ a　**9** χωνεύσῃ a, χωνεύσει SlA　νεῦρα Sa, νεύρᾳ l, νέβρα A　πάσας αὐτοῦ ἁρμογὰς a, πᾶσαι αἱ αὐτοῦ ἁρμογαὶ Sl, πάσαι ἁι ἁρμογαῖ αὐτοῦ A

ἁρμογάς, καὶ εὑρήσετε τὸν λίθον εἰς πλησμονήν, ὦ ὑμεῖς οἱ θέλοντες ποιῆσαι ἀπὸ γῆς ὕδωρ καὶ ἀπὸ ὕδατος γῆν. αὕτη ἡ μέθοδος γίνεται διὰ ἰαμβίκων ὑελίνων, καὶ ὅστις εὑρεθῇ νοήμων, ὡς δεῖ, καὶ νοήσει τὴν μέθοδον ταύτην· θέλων γὰρ ἔσται κύριος, ὡς ἐνταῦθα ἦν δοῦλος.

1 καὶ εὑρίσεται τὸν λίθον εἰς πλησμονήν A in textu; l add. in marg.; om. Sa ὦ ὑμεῖς οἱ θέλοντες ποιῆσαι ἀπὸ γῆς ὕδωρ SAa, om. l 3 μέθοδος SAa, μέθωδος l οἰαμβύκων SA, οιαμβύκων a, οἰάμβύκων l ὑελίνων Sla, ὑαλίνων A νοήμων Aa, νοείμων Sl δεῖ S, δὴ lAa ἦν SAa, εἶν l

Et hinc patet non ubique S et A inter se consentire; quae res fortasse penitus indaganda erit. In indice, quem exhibet codex Marcianus Append. ms. cl. IV, 41 (cf. *Catalogue des mss. alch. gr.*, II, p. 126) legimus φύλλ. σϙβ' Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ ἐκ τῆς διόπτρας. Ῥινάλδου δὲ Βηλανόβα περὶ τῆς χυμευτικῆς τέχνης.

Codicum Scorialensium I. Φ. 11 et III. γ. 18 collatio.

(Cf. *Catal. alch. gr.*, II, p. 342-4).

F. 68. l. 15. ἄνθει τοῦ κνίκου, τῷ προταγέντι χυλῷ τῆς ἀμπέλου, καὶ κατὰ μίαν τάξιν τῶν ζωμῶν καὶ εὑρήσεις τὴν ἀνάλυσιν. δεῦρο οὖν καὶ ἐπὶ τὸ λευκόν, καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἡ ἀνάλυσις. ἀνάλυσις δὲ εἶδος σπονδοῦ λευκίνων ξύλων. φησὶν οὖν τί ποιεῖ ἡ ἀνάλυσις αὕτη, αὐτός σε διδάσκει λέγων· ἔα κάτω καὶ γενήσεται. ἆρα τί γενήσεται; οὐκ ἄρα ἰὸς νοερός. καὶ φησὶν ὁ μέγας λυμπιόδωρος ἐν τοῖς ὑγροῖς ἐπιστεύθη τὸ μυστήριον τῆς [symbol] ποιΐας, διαρύθρων καὶ ῥευμάτων καὶ πλύνσεως καὶ τῆς καλουμένης, ταριχείας καὶ ἀσκήσεως. παχέων γὰρ οὐσῶν τῶν οὐσιῶν ἀερώδη καὶ πνευματικὰ γίνωνται καὶ

F. 132v. ἄνθει τοῦ κνίκου τῷ προσταγέντι χυλῷ τῆς ἀμπέλου καὶ κατὰ μίαν τάξιν τῶν ζωμῶν εὑρήσεις τὴν ἀνάλυσιν. δεῖ οὖν (in marg. γρ. δεῦρο καὶ) ἐπὶ τὸ λευκὸν καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἡ ἀνάλυσις. ἀνάλυσις εἶδος[1] σποδοῦ λευκίνων ξύλων, φησὶν οὖν, τί ποιεῖ αὔτη (in mg. αὕτη) ἡ ἀνάλυσις, αὐτός σε διδάσκει λέγων.

[1] ὕδωρ M, εἶδος A

F. 68v. εἰς λεπτὸν μεταβαλλόμενα καὶ ἐξαλλόμενα, διὰ τὸ ἐν ἀλλήλοις περιχριόμενα. συγκιρνόμενα γὰς ἀλλήλοις περιχριόμενα ἐν αὐτῇ τε διαφθείρει καὶ ἄλληλοι πάλιν ἀναγεννᾷ. φησὶν ὁ δημόκριτος ὅτι αἱ φύσεις ἀλλήλαις χαίρουσι, καὶ ἀλλήλαις τέρπονται, καὶ ἀλλήλας φθείρουσι, καὶ ἄλληλοι πάλιν γεννῶσι. τὰ στερεὰ διὰ τῶν ὑγρῶν γίνονται. πρόσφερε δὲ ἵνα διαλύσῃ καὶ ὁμορεύσῃ. αὐτὰ γὰρ καθ' ἑαυτὰ στερρεὰ ὄντα ἄρρευστα εἰσί, καὶ ῥεῦσαι οὐ δύνανται, ἐὰν μή τις ῥεῦσις διαλυθείη. φησὶ συνέσιος, ὅστις ὁμορεῦσαι θέλων ῥευμάτων χρεία δυναμένων ἀποχρῆσθαι καὶ συντεθεωρεῖσθαι. φησὶ λυμπιόδωρος ὅτι ἄρχεται ἡ ταρυχεῖα ἀπὸ μηνὸς μεχὶρ κε' ἕως μεσοπωρινῆς κε' συναπτομένων πάλιν ὅσα ἂν δύνῃ ταριχεῦσαι καὶ πλύναι ἕως ἀφεὶς αὐτὰ ἐν ἄγγεσιν ἀποκείμενοι, καὶ μὴ προαναρπάσῃς ἀπὸ τῆς ταρυχείας· ἀλλήλων γε φέρει ἕως ἂν περιψυχθείη διὰ τὴν τοῦ ἀέρος ἐνέργειαν· φησὶ ζώσιμος ὁ ἀναβρασμὸς τόπος ἐστὶν ἀσκίσεως τῆς λεγομένης ταρυχείας, τοῦ ἀποβαλεῖν τὰ σώματα τὴν παχύτητα πνεύματα γινόμενα. καὶ πάλιν ἄσκιος ἡ οἰκονομὴ ἕως γένηται ξανθός. τὸ γὰρ διατέλειον τοῦ πνεύματος

χρώματα βαλλόμενος σύστημα χρυσοῦν λέγεται. μετὰ τὸ ἔα κάτω καὶ γενήσεται, ἐκάλεσε καὶ ἀλήθειαν εἰπών, ἕτερα σώματα ἐκάλεσεν καὶ ἀλήθειαν οὐκ ἔπταισεν, καὶ δια τί τοῦτο ἐσπάρην ἡ πλάνη ἐν τῶ κόσμω, διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐπονυμιῶν· καὶ οἱ ἄφρονες ἐπλανήθησαν καὶ ἐξοστράκισαν

F. 69. τῆς ἀληθείας. περὶ τῶν τεσσάρων στοιχείων καὶ τῶν πέντε εἰς αὐτοὺς[1] γὰρ ἀποσώζηται[2]· τινὲς μὲν ἐκάλεσαν ἀσώματα, καὶ ἔθηκαν αὐτὰ κατέναντι ἀλλήλων, καθὼς ἔθηκεν αὐτὰ ὁ δημιουργὸς. πρῶτον μὲν ἔθηκε[3]
♄
τὸν κρόνον, καὶ κατέναντι αὐτοῦ τὸν μόλιβδον ἐν τῇ στέγῃ τῇ
ω
ἀνωτάτη[4] καὶ πρώτη. δεύτερον δὲ ἔθηκε τὸν δία ♃, καὶ κατέναντι αὐτοῦ τὸν κασσίτερον ἐν τῇ
η
στέγει τῇ δευτέρᾳ. τρίτον δὲ ἔθηκε
♂
τὸν ἄρεα, καὶ κατεναντι αὐτοῦ τὸν σίδηρον ἐν τῇ στέγῃ τῇ τρίτῃ. τέταρτον δὲ ἔθηκε τὸν ἥλιον, καὶ κατεναντι αὐτοῦ τὸν χρυσόν, ἐν τῇ στέγῃ τῇ τετάρτῃ. πέμπτον δὲ ἔθηκε τὴν ἀφροδίτην, καὶ κατέναντι αὐτῆς τὸν χαλκόν· ἐν τῇ στέγῃ τῇ πεμπτῃ. ἕκτον δὲ ἔθηκε τὸν ἑρμῆν, καὶ κατέναντι αὐτοῦ τὴν ὑδράργυρον, ἐν τῇ στέγῃ τῇ

[1] mg. αὐτὰ alia manu [2] η incertum
αν
[3] imo ἔθηκε; αν per compend. al.
ω
[4] ἀνωτατη (ω altera m.)

F. 133. ἔα κάτω καὶ γενήσεται. ἄρα τί γίγνεται; οὐκ ἄρα ἰὸς νοερός; καὶ φησὶν ἐν τοῖς ζωμοῖς, μετὰ τὸ ἔα κάτω καὶ γενήσεται· καὶ ἀλήθεια εἶπον· ἕτεροι δὲ σώματα ἐκάλεσαν· ἄλλοι θεῖον, καὶ οὐκ ἔπταισαν· καὶ διὰ τοῦτο ἐσπάρη ἡ πλάνη ἐν τῷ κόσμῳ, διὰ πλῆθος τῶν ἐπωνυμιῶν· καὶ οἱ ἄφρονες ἐπλανήθησαν καὶ ἐξωσρακίσθησαν τῆς ἀληθείας, περὶ τῶν τεσσάρων στοιχείων καὶ τῶν πέντε· εἰς αὐτὰ γὰρ ἀποσώζεται· τινὲς μὲν ἐκάλεσαν τὰ σώματα, καὶ ἔθηκαν αὐτὰ κατέναντι ἀλλήλων, καθὼς ἔθηκεν αὐτὰ ὁ δημιουργὸς· πρῶτον μὲν ἔθηκαν τὸν κρόνον, κατέναντι αὐτοῦ τὸν μόλιβδον ἐν τῷ στέγει τῷ ἀνωτάτῳ καὶ τεθείκασι μετ' αὐτὸν τὸν δία, καὶ κατέναντι αὐτοῦ τὴν ὑδράργυρον, ἐν τῷ στέγει τῷ δευτέρῳ καὶ τεθείκασι μετ' αὐτὸν τὸν ἥλιον ἐν τῷ στέγει τῷ μέσῳ· καὶ τεθείκασι μετ' αὐτὸν τὴν σελήνην ἐν τῷ στέγει τῷ ἐσχάτῳ. ἕκαστον πρὸς τὸν ἕτερον καθὼς ἔθηκεν αὐτὰ ὁ δημιουργὸς· καὶ τοῦ ἑτέρου ἕκαστον διίσταται· καὶ ἑνὶ τροχῷ ὑποζευγνύονται, καὶ εἷς ἀὴρ[1] διακονεῖ αὐτοῖς, καὶ δι' ἑνὸς πνεύματος στέργονται· καὶ ἐν ἀλλήλοις ἀτενίζουσι· καὶ ἐν ἀλλήλοις συνεκδημοῦσι, καὶ σὺν ἀλλήλοις καταλύουσι, καὶ ἐν ταῖς στέγαις αὐτῶν περιπατοῦσι ·καὶ καλῶςἔθηκε αὐτὰ

[1] ἀνὴρ M (?) A.

ἐσχάτη καὶ ἑβδόμη. ἕτερος πρὸς τὸν ἕτερον καθὼς ἔθηκεν αὐτὰ ὁ δημιουργός. καὶ τοῦ ἑτέρου ἑκάστου διίσταται, καὶ ἐν ἑνὶ τροχῶ ὑποζευγνύονται, καὶ εἷς ἀὴρ διακονεῖ αὐτοῖς, καὶ ̣δι ἑνὸς πνεύματος τρέπονται, καὶ ἐπ' ἀλλήλοις ἀτενίζουσιν, καὶ ἀλλήλοις καταλύουσι, καὶ ἐν ταῖς στέγαις αὐτῶν περιπατοῦσι. καὶ καλῶς ἔθηκε αὐτὰ ὁ δημιουργὸς. ἐν γὰρ τῇ γῇ εὑρίσκονται καὶ ἐν τῶ ἀέρι ὑπάρχουσι, καὶ εἷς δημιουργός διακονεῖ αὐτοῖς, καὶ οἱ οἶκοι αὐτῶ ἐν ἑνὶ ζυγῶ ὑπερώχθησαν, ὑπερζεύχθησαν πάντες καὶ ἓν πόμα πίνοντες. ἐκ γὰρ τῆς γῆς τρέφονται, καὶ ἕκαστον αὐτῶ τῶ ἰδίω

F. 69v. διακονεῖ, καὶ ἐν τῇ στέγῃ τῇ ἰδίᾳ ἵστανται, καὶ τὸ θέλημα τοῦ πεποιηκότος ποιεῖ, καὶ ἕκαστον αὐτῶν ἐν τῇ γῇ κέκρυπται. καὶ ἐν τῇ ἰδίᾳ δόξῃ χαίρουσι καὶ εὐτρεπίζονται, ὡς μόνου θεοῦ τοῦ ἐν τριάδι ὑμνουμένου τὸ δῶρον αὐτοῖς προσταξαντος εἶναι. ὅτι αὐτῶ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, τῶ πατρὶ καὶ τῶ υἱῶ καὶ τῶ ἁγίω πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. κομαρίου φιλοσόφου ἀρχϊερέως διδάσκου[1] τὴν κλεοπάτραν, τὴν θεῖαν καὶ ἱερὰν τέχνην τοῦ λίθου τῆς φιλοσοφίας.

[1] διδάσκου, sed litteris ου superimp.
λος
est α, et additum λος, ita : διδασκα.

F. 133v. ὁ δημιουργός. ἐν γὰρ τῇ γῇ εὑρίσκονται· καὶ ἐν τῷ ἀέρι ὑπάρχουσι, καὶ ἐν ὕδατι, καὶ πυρί εἰσιν· ὅλως εἰρήνην μετ' ἀλλήλων ἔχουσι· καὶ οἷς[1] δημιουργὸς διακονεῖ αὐτοῖς καὶ διοικεῖ αὐτούς, καὶ ἑνὶ ζυγῷ ὑπεζεύχθησαν πάντες. καὶ ἓν πόμα πίονται· ἐκ γὰρ τῆς γῆς τρέφονται, καὶ ἕκαστος[2] αὐτῶν τὸ ἴδιον διακονεῖ, καὶ ἐν τῇ στέγῃ τῇ ἰδίᾳ ἵσταται· καὶ τὸ θέλημα τοῦ πεποιηκότος ποιεῖ. καὶ ἕκαστον αὐτῶν ἐν τῇ γῇ κέκρυπται ἐν τῇ ἰδίᾳ δόξῃ καὶ ὑμεῖς ὦ φίλοι, ὅταν τὴν τέχνην ταύτην τὴν περικαλῆ βούλεσθαι προσεγγίσαι

[1] εἷς M A; itacismo debeur οἷς.
[2] ἕκαστον M A.

Cod. Matritensis 4631 capita aliquot.

F. 45v. Περὶ λύκου.

Λύκος ἐστὶ ζῷον ἄγριον πονηρόν. τοῦ οὖν αἵματος αὐτοῦ ὁ πίνων μανήσεται, καὶ οὐκέτι σωθήσεται. ὁ δὲ ὀφθαλμὸς αὐτοῦ ὁ δεξιὸς φορούμενος ἔνδοθεν λάθρα μεγίστας πράξεις ποιεῖ· φεύξεται γὰρ τὸν φοροῦντα πᾶν τετράποδον ἄγριόν τε καὶ ἥμερον, καὶ διελεύσεται ἀνὰ μέσον ἀντιπάλων, καὶ οὐδεὶς αὐτὸν ὄψεται. ποιεῖ δὲ καὶ ἐπὶ πάσης δίκης νικητικόν, καὶ φάντασμα παντοῖον φεύξεται τὸν φοροῦντα· ἀπελαύνει γὰρ πάντα τύπον ῥιγοπυρέτων. δέρμα δὲ λύκου πρόβατον οὐχ ὑπερβήσεται. τὸ δὲ ἧπαρ αὐτοῦ ξηρὸν λεῖον ἐπιπασθὲν ἡπατικοὺς ἄκρως ἰᾶται, ὁμοίως καὶ σεληνιακοὺς καὶ μαινομένους. κυνοδόντα δὲ αὐτοῦ ἐὰν περιάψῃς σεληνιαζομένοις ἢ φοβεριζομένοις ἡμέρας καὶ νυκτὸς καὶ ὄνειρα πονηρὰ ὁρῶσι, σωθήσονται. ὁ δὲ δεξιὸς ὀφθαλμὸς καὶ ὁ πρῶτος τῆς οὐρᾶς σπόνδυλος, ὁμοῦ τε καὶ ἰδίως φορούμενος ἐν χρυσῷ ἀγγείῳ, ἔνδοξον καὶ ἐπιτευκτικὸν ποιεῖ τὸν φοροῦντα καὶ ἔντιμον καὶ νικητικὸν καὶ ἡδὺν καὶ ἐπέραστον τῷ εἴδει καὶ πρὸς γυναῖκας φιλητὸν καὶ ἐρωτικόν· οὐδὲ γὰρ ἐᾷ οὗτος ὁ ὀφθαλμὸς τὸν φοροῦντα ὀφθαλμιάσαι, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἑλκωθέντας ὀφθαλμοὺς ἰᾶται. ὁμοίως καὶ ὁ εὐώνυμος. ἡ δὲ χολὴ αὐτοῦ ἐνθερμανθεῖσα καὶ μικρὸν παγεῖσα ἐπιχριομένη τῷ ὀμφαλῷ καθαίρει ὑπὲρ παντὸς καθαρσίου πλέον. ἐὰν δὲ ὀστοῦν ἐκ τοῦ τραχήλου τοῦ λύκου περιάψῃς ὀπισθοτονικῷ, ἰαθήσεται.

Cf. M R., II, p. 65-66; 260; 293; et *Cat. mss. alch. gr.*, II, p. 318-19. *Matritensis* codex graece exhibet *veteris interpretis* verba, et orthographice praebet quae in *Bononiensi cod.* legimus : plura tamen *Bononiensis* praebet.

in marg. l. **2** αἴτιον μανίας l. **4** εἰς μεγίστην ἐπιτυχίαν l. **11** εἰς ἡπατικούς l. **14** ὅρα l. **19** εἰς ὀφθαλμίαν l. **22** εἰς κάθαρσιν l. **24** εἰς ὀπισθότονον

F. 46. Λαγωὸς ζῶόν ἐστι τετράπουν, δασύπουν, τροχαλὸν εἰς φυγήν. τούτου τὸ αἷμα θερμὸν ἐπιχριόμενον τοῖς ποσὶ ποδαγροὺς ἄκρως ὀνίνησι. κατὰ δὲ ψυῶν αὐτῶν θερμὸν ἐπιβληθὲν νεφριτικοὺς λίαν ἰᾶται, φυραθὲν δὲ σὺν ἀλφίτοις καὶ ἐσθιόμενον δυσεντερικοὺς θεραπεύει καὶ χίμετλα ἰᾶται. τὴν δὲ καρδίαν αὐτοῦ ἐνειλίσας βυσσίνῳ ῥάκει καὶ περιάψας τεταρταΐζοντας ἰάσῃ ἄκρως. οἱ δὲ νεφροὶ ξηροὶ ἐπιπασθέντες κονδίτῳ ἢ μελικράτῳ καὶ ποθέντες νεφρὸν θεραπεύουσιν. ἡ δὲ χολὴ αὐτοῦ μετὰ στέατος ἀλώπεκος καὶ νάρδου συντηκομένη κώφωσιν ἰᾶται. ἡ δὲ πιτύα αὐτοῦ ξηρὰ λεῖα πινομένη μετὰ ἀστέρος σαμίου ἢ λημνίας σφραγῖδος αἱμοπτοϊκοὺς θεραπεύει. ἐν δὲ πεσσῷ σὺν χυλῷ ἀλθαίας ἢ μαλάχης καὶ ἐλαίῳ περιτεθεῖσα, σύλληψιν ποιεῖ. σὺν δὲ χυλῷ πράσου καὶ ἰρίνῳ μύρῳ προστεθεῖσα νεκρὰ ἔμβρυα καθέλκει. μετὰ προπόλεως δὲ λεανθεῖσα ἡ πιτύα καὶ ἐπιτεθεῖσα ἰοβόλα ἕλκη θηριόδηκτα ἰᾶται. ἡ δὲ
F. 46v. κόπρος αὐτοῦ λεῖα σὺν | οἴνῳ θερμῷ ποθεῖσα ἰσχιατικοὺς ἰᾶται τοὺς πάνυ ἐσχάτως ἔχοντας καὶ κοιλιακούς. ὁμοίως μετὰ πεπέρεως λεῖα ποθεῖσα νεφριτικοὺς θεραπεύει. αἱ δὲ τρίχες αὐτοῦ καυθεῖσαι καὶ λειωθεῖσαι καὶ ἐπιπασσόμεναι τοῖς πυρικαύστοις ἕλκεσι καθαρὰν οὐλὴν ποιοῦσι, καὶ τριχοφυοῦσι, μετὰ δὲ λευκοῦ ᾠοῦ ἐπιτεθεῖσαι αἱμορραγίαν πᾶσαν στέλλουσι. πόδας δὲ τοῦ ζῶντος λαγωοῦ περίαψον εἰς ὄνομα τοῦ πάσχοντος, καὶ ἰάσῃ ἀρθριτικοὺς χρονίους εἰς ἄκρον, ποδαγροὺς καὶ χειράγρους, τὸν μὲν δεξιὸν πρὸς τὸν δεξιὸν τοῦ πάσχοντος πόδα, ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν εὐωνύμων. ἐγκέφαλος δὲ λαγωοῦ περιχριόμενος εἰς τὰ οὖλα τῶν νηπίων ἀνοδύνως φύειν τοὺς ὀδόντας ποιεῖ. λαγωοῦ δὲ δορὰ καεῖσα πᾶσα σὺν τοῖς ὠσὶ καὶ ὄνυξι καὶ ξήριον διδόμενον καὶ πινόμενον σὺν κονδίτῳ θερμῷ ληθαργικοὺς ἰᾶται.

Cf. M R., II, p. 66-67; 261; 293 et *Cat. mss. alch. gr.*, II, p. 316. — Veteris interpretis verba exhibet graece *Matritensis* codex. Ab editis plerumque differt.

l. **4** νεφρητικοὺς *Matrit.* l. **5** χύμετλα *Matrit.* l. **11** λιμνίας *Matrit.* l. **14** εἰρηνομύρῳ *Matrit.*, *irino unguento* vet. interpr. l. **16** ἰοβόλα ἕλκη θηριόδηκτα *Matrit.*, *morsus venenosos* vet. interpr.

F. 46ᵛ. Περὶ μυός.

Μῦς κατοικητίδιος πᾶσι γνωστός· τούτου τὴν κεφαλὴν καύσας σὺν στέατι χοιρείῳ ἢ ἀρκείῳ, τὴν τέφραν λειώσας περίχριε ἀλωπεκίας, καὶ ἰᾶται· ὅλον δὲ τὸν μῦν ἐὰν καύσῃς, καὶ λειώσῃς σὺν οἴνῳ καὶ ὀλίγῳ νάρδῳ ἢ ῥοδίνῳ ὠταλγίας χρονίας ἰάσῃ παραδόξως· ἡ δὲ κόπρος αὐτοῦ λεία σὺν ὕδατι χριομένη μασθῶν σκληρίας καὶ ὀδύνας διαλύει τὰς μετὰ φλεγμονῆς· ἐπιπασσομένη δὲ ξηρὰ | ἐξοχάδας αἴρει εἴσω ἡμερῶν γ'· χρὴ δὲ προκλύζειν αὐτὰς οἴνῳ. σὺν ὕδατι δὲ περι[χρι]ομένη λέπρας καὶ λειχῆνας θεραπεύει. ζῶντος δὲ μυὸς εἰ κόψεις τὴν οὐράν, πόδας, ὦτα, ῥῖνα, ἐνδύσας ἰάσῃ περιάπτων πάντα τύπον ῥιγοπυρέτων χρόνιον θαυμασίως· ἐὰν δὲ μετὰ βελόνης διὰ τοῦ στόματος τοῦ μυὸς διαπεράσῃς ῥάμμα, καὶ ἐκβάλῃς ἐπὶ τὸ τρίμμα αὐτοῦ † διαιρεῖ (?) τὸ ῥάμμα κωλικῷ ἰάσῃ.

Cf. M R., II, p. 67-68; 262; 294. — *Matritensis* exhibet quae M R. in appendice praebet, nonnulla omittit; tum cum p. 262, tum cum p. 294 consentit. Haec plerumque Matritensis textus est condicio, cum inedita non praebet, ut textum *intermedium* exhibeat.

F. 47. Περὶ μυρμήκων.

Μυρμήκων εἴδη εἰσὶν ζ'· οἱ μὲν πᾶσι γνωστοί, οἱ δὲ μακροκέφαλοι καὶ μείζους, μέλανες τῇ χροιᾷ, οἱ δὲ λεπτοὶ καὶ ἰσχνοὶ καὶ ξανθοί, οἵτινες λέγονται σύνιπες, οἱ δὲ μεγάλοι καὶ πτερωτοί, οἱ δὲ ἀρουραῖοι μέσοι, οἱ δὲ ἐνόδιοι μικροί, οἱ δὲ λέγονται μυρμηκολέοντες, μείζονες καὶ ποικίλοι, οἵτινές εἰσι φύσει καὶ σαρκοφάγοι, τάχιον ἀποθνήσκοντες. οἱ δὲ κοινοὶ μύρμηκες ἀποκεφαλιζόμενοι καὶ συντριβόμενοι τοῖς βλεφάροις τὰς ἐν αὐτοῖς κριθὰς θεραπεύουσιν· ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἀρουραῖοι, οἱ σιτοβόροι, τὸ ἴσον ποιοῦσιν· ἐὰν δέ τις μύρμηκας μ' ἀφεψήσας μετὰ χυλοῦ ἀσφοδέλου δώῃ τινὶ πιεῖν, ἀνέντατος ἔσται ὅσον ζῇ χρόνον· τὸ δὲ αὐτὸ ἀφέψημα καταντλούμενον μυρμηκίας πίπτειν ποιεῖ.

Cf. M R., II, p. 68, 5-17; 261-2; 294. — Ab editis interdum differt.

l. **11** ἐνδήσας M R. l. **12** Χρονίων M R. l. **19** σύνιπες *Matrit.*, *zinyphes* vet. interpr.; σκίπαι (l. σκνίπες) M R., p. 294. — l. **26** ἀσφοδέλλου καὶ δώης *Matrit.* — l. **27** ποεῖ, non πιεῖν *Matrit.*

F. 47. Περὶ νυκτερίδος.

F. 47ᵛ. Νυκτερὶς ζῷον τετράπουν πτερωτὸν πᾶσι γνωστὸν | ἵπταται ὡς χελιδών, τίκτει δὲ ὡς τετράπουν, καὶ θηλάζει· ταύτης τὸ αἷμα ἐὰν ἐπιχρίσῃς προεκτίλας τὰς τῶν βλεφάρων τρίχας, οὐκέτι ἄλλαι φυήσονται. ἐὰν δὲ τὴν κεφαλὴν αὐτῆς ἐνθήσει εἰς σκυτίδα μέλαιναν, καὶ περιάψῃ ἀριστερῷ βραχίονι, οὐ νυστάξει, οὐδὲ κοιμᾶται, ἕως οὗ φορεῖ αὐτό· καὶ ἡ καρδία φορουμένη μεγίστην ἀγρυπνίαν ποιεῖ. ἐὰν δέ τις τὸ αἷμα αὐτῆς κροκίδι δεξάμενος ἀποθῆται πρὸς κεφαλὴν γυναικὸς ἀγνοούσης, καὶ συγγένηται αὐτῇ, εὐθέως συλλήψεται. ἔχει δὲ καὶ ἄλλας πράξεις, ἃς σιωπῶ.

Cf. M R., II, p. 68-69; 279. — Graece exhibet *Matritensis* verba veteris interpretis.

F. 47ᵛ. Περὶ ξυλοβάτου.

Ξυλοβάτης (οἱ δὲ τοιχοβάτης) εἶδός ἐστι μικρὸν κορκοδείλου. τούτου τὸ ἀποτηγάνισμα ἀλειφόμενον ἀπόνους ποιεῖ τοὺς ἀλειφομένους καὶ μαστιζομένους. ἔστι δὲ καὶ πράξιμον φίλτρον. ἐσθιόμενοι δὲ ἑφθοὶ ὥσπερ ἰχθῦς οἱ κορκόδειλοι ἀναιδεῖς καὶ ἀναισχύντους ποιοῦσι τοὺς ἀφυῶς φερομένους. ἡ δὲ κόπρος αὐτῶν ἀμβλυωπίας καὶ λευκώματα ἰᾶται, ὁμοίως καὶ τὸ αἷμα. ἡ δὲ δεξιὰ μύλη φορουμένη ἔντασιν ποιεῖ, ἡ δὲ εὐώνυμος γυναιξὶν ἡδονὴν ἰσοδυνάμως.

Cf. M R., II, p. 69, 4-13; 295.

F. 47ᵛ. Ὄνοι οἱ ὑπὸ τὰς ὑδρίας ζωΰφιά εἰσι πολύποδα, ἅπερ ἐν τῷ πιέζεσθαι σφαιροῦνται, ταῦτα ῥοδίνῳ ἢ νάρδῳ ἑψόμενα ὠταλγίας θεραπεύουσιν· ἐὰν δέ τις βελόνῃ κεντήσας προσαγάγῃ θήγων τοῖς ὀδοῦσιν ὀδονταλγίαν ἰῶνται. καὶ εἰσὶ πολύχρηστοι.

Cf. M R., II, p. 271. Veteris interpretis (p. 89) verba exhibet graece *Matritensis* liber.

δέρμα
l. **4** προεκτίλλας *Matrit.* l. **6** σκυτίδα *Matrit.* l. **9** κροκύδι *Matrit.* κορκιδίῳ M R. l. **14** ἀλειφόμενοι *Matrit.* (non ἀλειφόμενον).

F. 48. Περὶ ὄνου.

Ὄνος, ὁ πᾶσι γνωστός, ζῷόν ἐστι τετράπουν ἔχον δυνάμεις τοιαύτας· ἡ κόπρος αὐτοῦ πᾶσαν αἱμορραγίαν ἵστησιν. αἷμα δὲ ὄνου ζῶντος μετὰ χυλοῦ κορκοδειλέας βοτάνης καὶ ἐλαίου συγχριόμενον τεταρταΐζοντας ἰᾶται. ἀπὸ δὲ χαλινοῦ ὄνου τὸ λεπτότερον σιδήριον ἄνευ πυρὸς γινόμενον δακτύλιον καὶ φορούμενον φυγαδεύει δαίμονας, καὶ ἀποστρέφει τὰ πυρέτια, ταῖς δὲ γυναιξὶ μεγίστην μυρίκην παρέχει. ἐὰν δέ τις καθεσθῇ εἰς δορὰν ὄνου, παντοίους δαίμονας οὐ φοβεῖται, οὐδὲ τὴν Γιλοῦν, οὐδὲ νυκτερινὰ συναντήματα. ἐκ τοῦ ὄνυχος δὲ αὐτοῦ τοῦ δεξιοῦ ποδὸς τοῦ ἔμπροσθεν ἐὰν ποιήσῃς κρικῶδες δακτύλιον καὶ δοίῃς φορεῖν δαιμονιζομένῳ, σωθήσεται αὐθημερόν. δάκρυα δὲ ὄνου σὺν ἐλαίῳ λειώσας καὶ πλήσας λύχνον καὶ ἅψας ὄψει πάντας ὀνοκεφάλους τοὺς ἐν τῷ συμποσίῳ. τρίχας δὲ ἐκ τῆς πυγῆς τοῦ ὄνου ἐὰν λαβὼν καύσῃς, καὶ λειώσας, δῴῃς ἐν ποτῷ γυναικί, οὐ παύσεται πέρδουσα. Λύσας δὲ αὐτῆς ὄνου θηλείας τρίχας καύσας δίδου πιεῖν ὁμοίως· εἰ δέ τις ὑπὸ σκορπίου πληγῇ, καὶ εἴπῃ πρὸς τὸ οὖς τοῦ ὄνου, ὅτι σκορπίος με ἔπληξεν, ὁ μὲν πληγεὶς ἰαθήσεται, ὁ δὲ ὄνος ἀποθανεῖται. ἔχει δὲ καὶ ἄλλας πράξεις.

Cf. M R., II, p. 69-70; 263; 296.

F. 53v. Περὶ ἀετοῦ.

Ἀετός ἐστι βασιλεὺς πάντων τῶν ὀρνέων τῇ χροιᾷ μελανίζων· τούτου ὑπὸ τὸν αἰθέρα ἱπταμένου πᾶν πτηνὸν φρυάσσει. Ἔχει δὲ μεγάλας πράξεις, ἃς λέγων οὐ σιωπήσω. Ἀγρεύσας τὸν ἀετὸν καὶ ἐάσας νυχθήμερον ζῶντα, τὴν κόπρον, ἣν ῥίπτει εἰς τὸ νυχθήμερον λαβὼν φύλαττε· εἶτα τὴν ἑξῆς πεδήσας τὸν ἀετὸν καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ καθείρξας λέγε εἰς τὸ οὖς αὐτοῦ· ὦ ἀετὲ φίλε τοῦ ἀνθρώπου, νῦν θύω σε πρὸς παντὸς πάθους θεραπείαν. ὁρκίζω σε εἰς τὸν Θεὸν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς καὶ εἰς τὰ τέσσαρα στοιχεῖα, ἵνα

l. **9** καθεσθῇ *Matril*, καθεύδῃ M R. l. **12** κροκῶδες *Matrit.*, cf. κρίκιον M R., p. 19, 26l. **15** πυγῆς *Matrit.*, πληγῆς M R., p. 70, 6 l. **17** Λύσις (hiat textus) *Matrit.*, qui in hoc capite ab editis differt interdum. l. **24-25** φρίσσει vel potius φρίασει *Matrit.*

ἐνεργήσῃς μοι ἐφ' ἑκάστης θεραπείας, ἐν ᾗ προσφέρω σε. καὶ λαβὼν ξίφος ὁλοσίδηρον καὶ θυμιῶν στύρακα καὶ μέλι, ὑποθεὶς κρατῆρα, ἀπότεμε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπάνω τοῦ κρατῆρος, ἵνα πᾶν τὸ αἷμα ἐν τῷ κρατῆρι ἐγχυθῇ. εἶτα εὐθὺς ἀναπτύξας καὶ ἀφελὼν ἔτι σπαίρουσαν τὴν καρδίαν σὺν πᾶσι τοῖς σπλάγχνοις ἀπόθου ἐν ἑτέρῳ ἀγγείῳ ἔχοντι οἶνον εὐώδη πρὸς τὸ πόμα. Τὴν δὲ κεφαλὴν πάσσον ἅλατι πολλῷ ἀφελὼν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὸν ἐγκέφαλον παρὰ μίαν· τὰ δὲ ἄλλα σπλάγχνα ἀφελὼν ἀπὸ τοῦ οἴνου σμύρνισον σὺν ἅλατι, καὶ ψύγε ἐν ἡλίῳ· τὸ δὲ αἷμα ψύγε ἐμβαλὼν εἰς σκάφην. μαθήσας δὲ τὸν ἀετὸν τὰ μεγάλα πτερὰ τῶν ποδῶν φύλαττε· λαβὼν δὲ τὰ νεῦρα ἀπὸ τῶν μηρῶν σημείωσαι | ποῖα δεξιὰ καὶ ποῖα εὐώνυμά εἰσιν. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν πτερύγων ἀπὸ τῶν ὤμων. Τὰ δὲ κρέα πάντα εὐώδες ὑπ' ἀρωμάτων πολλῶν σμύρνισον, ὥσπερ καὶ τὰ ἐντός, καὶ ξήρανον. πάντα δ' ἔστω σοι κατ' ἰδίαν πεφυλαγμένα ἐγκρύφως. Πρὸς μὲν γὰρ κεφαλαλγίαν μέγιστον θαῦμα τοῦ ἀετοῦ τῆς κεφαλῆς ὀστέον τῆς κορυφῆς ἐστι περιαφθὲν τῷ πάσχοντι ἐν δέρματι ἐλάφου. οἱ δὲ κρόταφοι ἡμίκρανον θεραπεύουσιν, ὁ μὲν δεξιὸς εἰς δεξιὸν κρόταφον περιαφθείς, ὁ δὲ λαιὸς λαιῷ. Ὁ δὲ ἐγκέφαλος αὐτοῦ μετ' ἐλαίου καὶ ὀλίγης κεδρίας ἀλειφόμενος σκοτωματικοὺς καὶ πᾶσαν κεφαλαλγίαν θεραπεύει. Ὁ δεξιὸς δὲ ὀφθαλμὸς αὐτοῦ εἰς ὀθόνην καθαρὰν δεθεὶς καὶ κρατούμενος ἐν τῇ εὐωνύμῳ χειρὶ ἐν ταῖς συντυχίαις χάριν μείζονα καὶ ἐπιτυχίαν παρέχει· ὁ δὲ εὐώνυμος αὐτοῦ ὀφθαλμὸς περιαφθεὶς ἐν δέρματι ἐλάφου οὐκ ἐᾷ ποτε ὀφθαλμιάσαι τὸν φοροῦντα. Ἐπάνωθεν τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ἀετοῦ εἰς τὰς ὀφρύας εὑρίσκονται β' λίθοι, ἀνὰ εἷς ἕκαστος ὀφρὺν εὑρισκόμενος, οἵτινες ἐνδυθέντες εἰς δέρμα λύκου ἢ φώκης ἢ ὑαίνης ἢ ἀετοῦ καὶ [περὶ] τραχήλου φορούμενοι φυλάττουσι τὸν φοροῦντα ἀπὸ παντὸς πονηροῦ πράγματος καὶ ἐπιβουλῆς δαιμόνων καὶ θηρίων καὶ

l. **3** ὑποθῆς κρατῆρι *Matrit.*, *suppone craterem* vet. interpr. l. **8** τὸν ἐγκ. *Matrit.* l. **11** μαθήσας *Matrit.* *depila* vet. interpr. l. **12** ποδῶν et inter lin. κόξων *Matrit.*, *coxarum* vet. interpr. l. **17** κεφαλγίαν *Matrit.* et l. **22-23** l. **25** ταῖς εὐτυχίαις *Matrit.* *in collocutionibus magnorum* vet. interpr. l. **28** τοῦ (ων) ὀφθαλμοῦ (ων) *Matrit.*, *supra oculos* vet. interpr. l. **29** εἷς ἕκαστος... εὑρισκόμενος *Matrit.* ἐνδυθέντες *Matrit.*, *ligati* vet. interpr. l. **30** περὶ om. *Matrit.*, ad *collum* vet. interpr.

ἀνθρώπων, πᾶν δὲ ἀγαθὸν ἐπιφέρουσιν. Ἡ δὲ γλῶσσα αὐτοῦ περιαπτομένη ῥάκει λινῷ ἀρθριτικοὺς καὶ βηχικοὺς καὶ κιόνιδας καὶ δύσπνοιαν μεγάλως ἰᾶται. Τὸ δὲ ἧπαρ αὐτοῦ ξηρὸν λειωθὲν σὺν τῷ ἰδίῳ αἵματι καὶ ὀξυμέλιτι ἐπὶ ἡμέρας δέκα ἐπιληπτικοὺς ἰᾶται. Καὶ ἡ χολὴ αὐτοῦ μετὰ χυλοῦ ἐγχριομένη πρασίου βοτάνης σμύρνης τε καὶ μέλιτος ἀκάπνου πᾶσαν ἀμαύρωσιν καὶ ἀμβλυωπίαν καὶ ὑπόχυσιν θεραπεύει, καὶ οὐκ ἐᾷ κακὸν ἐν ὀφθαλμοῖς γενέσθαι. Ἡ δὲ καρδία αὐτοῦ, ὡς εἴρηται, δοθεῖσα ἐν οἰνομέλιτι καὶ ἀρώμασι σμυρνισθεῖσα ἐπὶ ἡμέρας ζ' ἔπειτα εἰς δέρμα λύκου συρραφθεῖσα καὶ φορουμένη, οὐδενὶ κακῷ περιπεσεῖν [ἐᾷ] τὸν φοροῦντα ἢ ἀσθενείᾳ ἢ θηρίῳ, ἀλλ' εὐτυχῶν εὐδαιμονήσει, καὶ ἐπιτευκτικὸς ἔσται. Οἱ δὲ νεφροὶ καὶ δίδυμοι ξηροὶ βραχέντες καὶ ἐπιπασθέντες κονδίτῳ καὶ ἐν ποτῷ διδόμενοι εἰς πόθον ἐρωτικὸν καὶ φιλίαν ἄγουσι μεγίστην τὸν πιόντα εἴτε ἄνδρα εἴτε γυναῖκα. Τῆς δὲ δεξιᾶς πτέρυγος τὸ πτερὸν ἐπιτευκτικὸν [καὶ] εὐπρόσιτον ποιεῖ τὸν κρατοῦντα. Τῆς δὲ εὐωνύμου χειρὸς πτηρὸν ἐάν [τις] λάβῃ, καὶ βάψῃ εἰς ἔλαιον, καὶ ἀλείψῃ ἀπὸ τοῦ τένοντος μέχρι τοῦ ἱεροῦ ὀστοῦ, δυστοκούσῃ γυναικί, πάραυτα τέξεται. Ἡ δὲ κόπρος αὐτοῦ ὑποθυμιωμένη ξηρὰ ταῖς δυστοκούσαις ὠφελεῖ, καὶ φθόρια κατάγει, καὶ τὰ κατάλοιπα ἐν τῇ ὑστέρᾳ κατάγει ὑποκαπνιζομένη. Τὰ δὲ νεῦρα τοῦ τραχήλου αὐτοῦ καὶ τῆς ῥάχης
F. 55. περιαπτόμενα περὶ | τὸν αὐχένα καὶ τὸν σπόνδυλον πᾶσαν ἀρθρητικὴν διάθεσιν καὶ ὀπισθοτονίαν ἰᾶται. τὰ δὲ νεῦρα τῶν πτερύγων αὐτοῦ ἀπὸ ἔσωθεν ληφθέντα καὶ περιαφθέντα, δεξιὸς δεξιῷ καὶ [λαιὸς] λαιῷ, χειραγροὺς ὠφελοῦσιν, ὁμοίως καὶ τῶν ποδῶν ποδαλγοὺς καὶ γονάτων ἀλγήματα. Οἱ δὲ ὄνυχες αὐτοῦ παιδίοις καὶ τελείοις ἀπὸ παντὸς φαύλου καὶ φαντάσματος πονηροῦ καὶ πάσης βλάβης ῥύονται τὸν φοροῦντα. Τὸ δὲ δέρμα αὐτοῦ ἐπιβληθὲν καὶ σὺν τοῖς τρυφεροῖς πτερυγίοις φορούμενον καὶ συμφασκιώμενον ἐν τῇ κοιλίᾳ καὶ τῷ στομάχῳ κωλικοὺς μεγάλως ὠφελεῖ καὶ στομαχικοὺς καὶ τοὺς κολοστόμαχον ἀλγοῦντας, καὶ πέψιν ποιεῖ, χρηματίζει δὲ ἐν ὕπνοις τὰ

l. **2** ἀρτηρικοὺς *Martrit.*, *arthriticos* vet. interpr. l. **10** σμυριθεῖσα *Matrit.* l. **11** ἐᾷ om. *Matrit.* l. **17** καὶ om. *Matrit.* l. **18** τις om. *Matrit.* l. **32-33** συνφασκ. *Matrit.* l. **33** κωλυκοὺς *Matrit.*

μέλλοντα συμβαίνειν. Ἐὰν δέ τις μέλλων καθεύδειν ἀετοῦ στόμα πρὸς κεφαλὴν θήσῃ, φανήσεται αὐτῷ ὃ βούλεται. Τοσαῦτα μὲν περὶ ἀετοῦ. εἰ δ' ἀπορεῖς αὐτοῦ ἀετοῦ, γῦπα λαβὼν τῷ ὁμοίῳ τρόπῳ χρῆσαι· [τὰ γὰρ αὐτὰ ἔχει,] ἔλασσον μέντοι ἔχει. ἔχει δὲ ὁ γὺψ ἰδίας ἐνεργείας. Εἰ δὲ καὶ γυπὸς ἀπορήσεις, ὁ ἱέραξ ἀναπληροῖ τὴν χρείαν, καὶ ἔλαττον ἐνεργεῖ. ἕκαστον δὲ ἔχει ἰδίας δυνάμεις, ὁ δὲ ἀετὸς μείζων πάντων ἐστί, καὶ μεῖζον πάντων ἰσχύει. Καὶ αὐτὴ αὐτοῦ ἰδικῶς ἐστιν ἡ δύναμις· ἀετοῦ δὲ πτερὸν ἐάν τις ὑπὸ τοὺς πόδας θήσῃ δυστοκούσῃ γυναικί, πάραυτα τέξεται, ἅμα δὲ τῷ τεκεῖν ἆρον τὸ πτερόν. |

F. 55v. Ἀετίτης δὲ λίθος ὁ κρουόμενος καὶ εὐαφής, κιρρὸς τῇ χροιᾷ, φορούμενος φυλάττει τὰ ἐν τῇ κοιλίᾳ βρέφη, καὶ οὐκ ἐᾷ ἐκτιτρώσκεσθαι αὐτά· ἔστι δὲ καὶ ὠκυτόκιον.

Cf. M R., II, p. 81-84; 250; 275; — Graece exhibet *Matritensis* verba *veteris interpretis*; ab editis differt.

F. 55v. Ἅρπη ὄρνεόν ἐστιν ἁρπακτικὸν ὅμοιον γυπί, μικρότερον δὲ καὶ ξανθόν. τούτου ἡ γαστὴρ ξηρὰ λειωθεῖσα καὶ σὺν ἀλφίτοις ποθεῖσα δυσουρίαν ἰᾶται καὶ τοὺς ἐν τῇ κύστει λίθους θρίπτει, καὶ εἴλιβον ἤτοι χόρδαψον θεραπεύει. πέψιν δὲ ἀκροτάτην ἐργάζεται ἡ γαστὴρ τοῦ ὀρνέου τούτου καὶ ἐσθιομένη καὶ φορουμένη.

Cf. M R., II, p. 84. — Veteris interpretis verba exhibet graece *Matritensis* codex.

F. 55v. Ἀλέκτωρ πᾶσι γνώριμος. Ἀλέκτορος παλαιοῦ ὁ ζωμὸς πινόμενος ὑποσύρει τὴν γαστέρα. τὸ δὲ αἷμα αὐτοῦ ἐρυσιπέλατα καὶ χίμετλα ἰᾶται καὶ τοὺς θαλάσσιον λαγὼ φαγόντας. ἐὰν δέ τις προφαγὼν σκόρδα πίῃ θερμὸν τὸ αἷμα σὺν οἴνῳ, παντοῖον ἑρπετὸν οὐ φοβεῖται. μετὰ δὲ ἀλφίτων φυραθὲν καὶ δοθὲν ὅσον καρύου μέγεθος ὡς ἐπὶ ἡμέρας ι' φαγεῖν τοῖς αἷμα ἀνάγουσι βοηθεῖ. ἡ δὲ

l. **2** θήσει *Matrit.* l. **4** τὰ γὰρ αὐτὰ ἔχει om. *Matrit.*, *nam eadem potest* vet. interpr. l. **8** μείζων πάντων ἰσχύει *Matrit.* l. **15** γυπεῖ *Matrit.* l. **17** κύστῃ *Matrit.* l. **18** εἴλιβον *Matrit.*, εἰλεόν vet. nterpr. χορδαψόν *Matrit.*, χόρδαξον vet. interpr. l. **21** παλαιοῦ *Matrit.*, igitur *veteris* non *uentris* in vet. interpr. l. **23** χύμετλα *Matrit.* l. **24** πίει *Matrit.*

χολὴ αὐτοῦ μετὰ χυλοῦ χελιδονίας βοτάνης καὶ μέλιτος ἐγχριομένη ὀξυωπίαν παρέχει εἰς ἄκρον. ἡ δὲ κόπρος αὐτοῦ σὺν ὄξει καταπλασσομένη λυσσοδήκτους καὶ τραύματα θεραπεύει. μαραίνει δὲ καὶ δοθιῆνας ἐπιτεθεῖσα σὺν ὄξει. ὁ δὲ ἐγκέφαλος αὐτοῦ σὺν ὄξει πινόμενος, οὐ μετ᾽ ὄξους ἀλλὰ μετὰ κονδίτου, ἐχινοδήκτους ἀρήγει. οἱ δὲ ὄρχεις σὺν οἴνῳ ποθέντες ἀφροδισίαν παρορμῶσι καὶ εὐεξίαν παρέχουσι· τῆς δὲ κοιλίας ἔσωθεν ὑμὴν ὁ κερατοειδής, ὃν καλοῦσιν ἐχῖνον, οἱ δὲ σιφούκιον, βληθεὶς εἰς οἶνον καὶ ξηρανθεὶς καὶ λεῖος σὺν ἅλατι ποθεὶς ἢ κονδίτῳ νεφρικοὺς ἄκρως ἰᾶται. ὁ δὲ ἐν τῇ κεφαλῇ λόφος τοῦ ἀλέκτορος μετὰ χονδρολιβάνου ἢ ὀλίγου κέρατος ἐλαφείου φορούμενος ἀποστρέφει πάντα φόβον νυκτερινὸν καὶ πᾶν συνάντημα φαῦλον, καὶ ἄφοβον ποιεῖ τὸν φοροῦντα. ἡ δὲ κόπρος πινομένη εἰς εὔκρατον τοὺς ἀπὸ μυκτήρων πνιγμοὺς θεραπεύει παραδόξως.

Cf. M R., II, p. 84-85; 251. — Veteris interpretis verba exhibet graece *Matritensis* codex.

F. 56. Περὶ ἀηδόνος.

Ἀηδὼν στρουθίον ἐστὶ γνωστὸν πᾶσι παρόμοιον χελιδόνι. τοῦτο ἔαρος ἀρχομένου οὐδέποτε παύεται ᾄδον νυκτὸς καὶ ἡμέρας καὶ λιγυρῇ τῇ φωνῇ, ὅθεν καὶ τοὔνομα ἔχει διὰ τὸ ἀεὶ ᾄδειν. τούτου τὴν καρδίαν ἔτι ἀσπαίρουσαν εἴ τις μετὰ μέλιτος καταπίῃ — ἄλλοι δὲ καρδίαν τοῦ αὐτοῦ ὀρνέου σὺν τῇ γλώσσῃ φορῇ — ἔσται ἡδύλαλος καὶ εὔφωνος καὶ ἡδέως ἀκουόμενος· ἐὰν δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ζώσης ἀφέληται, καὶ περιάψῃ, ὁ φορῶν οὐδ᾽ ὅλως κοιμηθήσεται, οὐδὲ ὕπνου ἔννοιαν ἕξει, ἕως οὗ φορῇ αὐτούς· παύουσι δὲ πᾶσαν ἀηδίαν. ἡ δὲ χολὴ χριομένη σὺν μέλιτι ὀξυωπίαν ἄκρως παρέχει.

Cf. M R., II, p. 88. — Cum editis consentit *Matritensis* sed potiores exhibet lectiones vel notatu dignas.

l. **4** δοθῆνας *Matrit.* l. **6** ἐχιοδήκτους *Matrit.* l. **7** ὄρχις *Matrit.* l. **8** ὑμῖν *Matrit.* l. **18** ἀηδὼν *Matrit.* l. **22** καταπίει *Matrit.* — l. **23** φορεῖ *Matrit.* (et l. **25**) l. **25** οὐδόλως *Matrit.*

F. 56-56v. Ἀλκυὼν στρουθίον ἐστὶν εὔμορφον πάνυ,|ὑπολαζούριον, χροιὰν ἔχον ποικίλην, παρ᾽ αἰγιαλοῖς καὶ λίμναις εὑρισκόμενον. τοῦτο εἰς τοὺς αἰγιαλοὺς τίκτει, ὅταν δὲ τίκτῃ, γίνεται μεγάλη γαλήνη ὡς μηδὲ κλύζεσθαι τὴν θάλασσαν· παρὰ γὰρ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης γεννᾷ, ὅπου κλύζει. ἐσθίει δὲ τὰ μικρὰ ἰχθύδια. ὅταν οὖν νοσσοποιῇ, καὶ πετασθῶσι τὰ νοσσία, πάλιν ἡ θάλασσα κατὰ τὸ εἰωθὸς κλύζεται. τούτου τοῦ ὀρνέου ἐάν τις τοὺς ὀφθαλμοὺς δήσας ἐν ῥάκει θήσῃ πρὸς κεφαλὴν πολλὰ κοιμωμένου, ἀποδιώξει ἀπ᾽ αὐτοῦ τὸν ὕπνον. ἐὰν δέ τις βαστάζῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς πλέων εἰς πλοῖον, οὐ φοβηθήσεται ἢ χειμῶνα ἢ οἵαν δήποτε ἀνάγκην. ὁ δὲ κυβερνήτης ἐὰν φορῇ αὐτούς, ἀσφαλῶς καὶ ἀχειμάντως κυβερνήσει τὸ σκάφος. ἡ δὲ καρδία αὐτοῦ φορουμένη εὔμορφον καὶ ἐρωτικὸν καὶ φιλητὸν ἐν πᾶσι καὶ εἰρηνικὸν ποιεῖ τὸν φοροῦντα· κἂν ἐν μέσῳ πολεμίων πέσῃ, οὐ μὴ ἀδικηθῇ, οὐδ᾽ ἀπὸ χειμῶνος οὐδ᾽ ἀπὸ κεραυνοῦ οὐ μὴ βλαβῇ, ἀλλ᾽ ἔσται ἐν πᾶσιν ἐπιχαρὴς καὶ ἥσυχος. δεῖ δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ δέρματι φορεῖν συρραφεῖσαν καὶ ἐν χρυσῷ σωληναρίῳ αὐτὴν ἐμβαλεῖν. ἐὰν δέ τις ἁλιεὺς βαστάζῃ τὴν κοιλίαν ἢ τὴν κεφαλὴν ἢ πτερά, οὐδέποτε ἀστοχήσει τῆς ἁλίας. ἐσθιόμενον δὲ τὸ στρουθίον ὠπτὸν σὺν τοῖς πτεροῖς δαιμονιῶντας θεραπεύει, ἐν οἴνῳ δὲ κείμενον μάχας στρέψει.

Cf. M R., II, p. 84. — Veteris interpretis verba exhibet graece *Matritensis* codex.

F. 71. Μαινίδος κεφαλὴ καεῖσα καὶ ἐν δακτυλίῳ τετυπωμένη ῥαγάδας ἀποκαθίστησι καταπλασθεῖσα. τὸ δὲ γάρος αὐτῆς τὰς ἐν τῷ στόματι σηπεδόνας διακλυζόμενον θεραπεύει παραδόξως.

Cf. M R., II, p 115, 4-7; 270. — *Veteris interpretis* verba graece exhibet *Matritensis*, at non omnia. Haec desunt in editis.

F. 72v. Χρυσόφου ἡ χολὴ χριομένη μετὰ μύρου ἡδονὴν καὶ εὐπρέπειαν ἐν ταῖς συνουσίαις παρέχει. οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ τριταῖον ἰῶνται καὶ πᾶσαν ὀφθαλμίαν.

Cf. M R., II, p. 123; 273. — Graece exhibet *Matritensis* veteris interpretis verba.

l. **9** θήσει *Matrit.*

Χλέμητος ὀφθαλμοὶ φορούμενοι μετὰ ῥίζης παιωνίας ἐπιτευκτικὸν ἄκρον [ποιοῦσιν]· ἡ δὲ χολὴ ἐγχριομένη πᾶσαν ἀχλὺν διώκει· τὸ δὲ ἧπαρ ἴκτερον διώκει.

Χελιδὼν ἰχθύδιόν ἐστι μικρὸν ἱπτάμενον ὑπὲρ τῶν κυμάτων ἐν ταῖς ζάλαις· τούτων γὰρ πολλῶν ἅμα ἀνιπταμένων καὶ δυνόντων ἴσασιν οἱ ναῦται ὅτι ἀνεμμοζάλην μηνύουσι τῇ θαλάσσῃ. Ταύτην ἐάν τις ἀγρεύσῃ ἐν πλοίῳ καὶ ξηράνας φορῇ, ἔσται δρομεὺς καὶ ταχὺς καὶ ἐπιτευκτικὸς ἐν ἅπασι πράγμασι καὶ λόγοις.

Cf. M R., II, p. 123; 273; 310.

Ψάροι ἰχθύες κάλλιστοι, ὅτι πυκνῶς ἐσθιόμενοι εὐμορφίαν ποιοῦσι καὶ εὐστομαχίαν παρέχουσι πολλήν.

Cf. M R., II, p. 123; 274; 310. — Graece exhibet *Matritensis* veteris interpretis verba.

Ψύλλος, ὁ ἐν τοῖς αἰγιαλοῖς εὑρισκόμενος, ἑψηθεὶς ἐν ῥοδίνῳ ἢ γλευκίνῳ ὠταλγίας ὠφελεῖ. ψύλλους δὲ θαλασσίους ἐὰν ζέσῃς ἐν ὕδατι θαλασσίῳ μετὰ κονύζης βοτάνης, καὶ ῥάνῃς ὅπου εἰσὶ ψύλλοι, οὐκέτι γενήσονται. ἐὰν δὲ ψύλλον θαλάσσιον ἁλιεὺς φορῇ, πάνυ ἐπιτυγχάνει εἰς τὴν ἁλίαν· δεῖ δὲ δεσμεῖν ἐν δορᾷ δελφίνου.

Cf. M R., II, p. 123; 310-11.

l. **2** ποιοῦσιν addidi. l. **8** φορεῖ *Matrit.*

E codice Toletano 101-15.

P. 279. Τοῦ ἀσπάλαγγος ἡ καρδία φορουμένη ἐν ἐλαφείῳ δέρματι σεληνιαζομένους ἰᾶται. ἐν δέρματι δὲ ἔποπος σὺν τοῖς δυσὶν ὀφθαλμοῖς τοῦ ὀρνέου ἐὰν περιάψηται ἄνθρωπος, εἰς πάντα προγνώσεται τὰ ἐρχόμενα ἐφ᾿ ὅσον φορεῖ αὐτὸ ἁγνῶς. ἐὰν δὲ καὶ τὴν καρδίαν φορῇ, ἔνθεν μείζονα καὶ κρείττονα ποιεῖ φοροῦντα· ἡ γὰρ δύναμις τοῦ ζώου τοιαύτη ἐστί, θεία καὶ ἐνεργής. Τοῦτο δέ ἐστι ἡ ἔγγευσις· ἐὰν γάρ τις ἐγγεύσηται τοῦ ἡλίου ἀνατέλλοντος δάκτυλον α′, προγνώσεται τὰ γινόμενα, ἕως οὗ δύνῃ ὁ ἥλιος. ἔστι δὲ ἡ κατασκευὴ τῆς ἐγγεύσεως ἥδε· λαβὼν ζῶντα ἀσπάλαγγον ἀπόπνιξον ὕδατι ὀμβρίμῳ κοτύλας ..., εἶτα ἑψήσας ἕως οὗ τακῇ καὶ κηρωθῇ, καὶ διυλίσας τὸ ὕδωρ ἕψε ἐν χαλκῷ ἀγγείῳ ἐπιβαλὼν ἀρτεμισίας μονοκλόνου <δ′, στύρακος καλαμίτου <δ′, σμύρνης τρωγλοδίτιδος ὁμοίως λιβάνου ἄρρενος <η′, θεογόνου ῥίζης <δ′. ταῦτα κόψας, σείσας καὶ λειώσας μετὰ μέλιτος πρωτείου [κοτύλης] μιᾶς ἕψε ἕως οὗ γένηται μέλιτος πάχος, καὶ ἀνελόμενος ἔχε ἐν ὑελίνῳ ἀγγείῳ, καὶ χρῶ, ὡς εἴρηται. τὰ δὲ ὀστᾶ θάπτε ἐντὸς οἴκου σου. εἰ δέ τις τὴν τούτου καρδίαν ἔτι σπαίρουσαν καταπίει, γνῶσιν λαμβάνει τῶν μελλόντων καὶ τῶν ἐπ᾿ αἰώνων. ἀλλὰ

Cf. M R., II, p. 54, 2-55, 2; 169, 25-28; p. 172, 12-20; 169, 26-28. — *Toletani* varias lectiones subieci.

l. **1** ἀφορουμένη l. **2** ἔπωπος δύσιν l. **3** ὀφθαλμοῖς per signum scriptum est l. **4** ἀγνῶς l. **5** φορεῖ φορὰν : scriba non recte compendium interpretatus est ; cf. *gestantem* l. **7** ἐγγεύσεται l. **8** ἀνατὸν : scriba non recte compendium interpretatus est πρῶτον fortasse fecit scriba ex α′ l. **9** ἐὰν οὖν δυνεῖ l. **10** ζόντα l. **11** κοτύλων, deest numerus, lacunam non indicat ms. l. **12** διηλύσας l. **12-13** ἐπιβαλλὼν l. **13** μονοκλόνους l. **14** τρωγλωδίτιδος l. **15** δῆσας l. **16** πρώτου, et sequitur lacuna γένοιται l. **18** ὀστὰ ἔντος οἴκουσ᾿ οὐ l. **20** cf. M R., II, p. 55, l. 0 ἐν ἄλλῳ γράφει ἐπὶ αἰώνων

καὶ ἐχίνου τῆς καρδίας τὸ ἄκρον εἴ τις φορεῖ περὶ τὴν καρδίαν πάντα προγνώσεται ἕως οὗ δύνῃ ὁ ἥλιος, καὶ πασῶν φωνῶν ἀκούσεται ἀγνῶς φορῶν· ἤγουν τοῦ ἄκρου τῆς καρδίας τοῦ χερσαίου ἐχίνου.

Μνημονευτικόν.

Λευκανθήμου, πεπέρεως λευκοῦ, ἁλικακάβου, μέλιτος, σμύρνης, κρόκου, κυπέρου ἀνὰ ἐξάγια ε' πάρεξ τοῦ μέλιτος· αὐτὸ γὰρ ὀφείλει εἶναι τριάκοντα. τρίψον καὶ λείωσον, ὡς δεῖ. εἶτα σείσας ἕνωσον μετὰ μέλιτος ἀπαφρισμένου, καὶ ποιήσας ὡς ἔλιγμεν χρῶ σὺν θεῷ, νεομηνίας πρώτης σελήνης, δάκτυλον α'· κατὰ τὴν δευτέραν αὐτῆς δακτύλους
P. 280. β', κατὰ τὴν τρίτην δακτύλους | γ', ἕως τῆς ιζ'. ἔστι δὲ ὁ δάκτυλος ἐξάγια γ'·

Ἄλλως περὶ τοῦ ἀσπάλαγγος Ἀρποκρατίωνος.

Ἀσπάλαξ ζῷόν ἐστι τετράπουν. ἐκ τούτου οὖν λαμβάνεται ὁ λίθος ὁ λεγόμενος Ἀσπλαγγίτης. ἔμπνους ὢν ἐμφερής ἐστι τῷ ἀποβάλλοντι καὶ χρήσιμος πρὸς θησαυρῶν εὕρεσιν. ἀκίνητος γάρ ἐστι ὁ φορῶν τὸν λίθον ἐν ᾧπερ ἂν τόπῳ ᾖ ἐγκείμενα χρήματα. τὸ αἷμα δὲ αὐτοῦ μετὰ λαθόξου ζωμοῦ μιχθὲν καὶ χρισθὲν τυφλοὺς ἰᾶται.

Τοῦ αὐτοῦ περὶ σαλαμάνδρας.

Σαλαμάνδρα ἡ λεγομένη καὶ σαύρα ἐὰν εἰς κάμινον ἢ καὶ εἰς βαλανεῖον εἰσέλθῃ, ἀποψυχραίνει αὐτό· ζῶον δέ ἐστι τετράπουν μεῖζον σαύρας χλωρῆς· ἐν θάμνοις καὶ ὕλαις <ἐστὶ> διαιτώμενον. ταύτης οὖν ἡ καρδία φορουμένη ποιεῖ τὸν πυρέσσοντα τρομικὸν καὶ ἄφοβον πρὸς πῦρ καὶ ἄτρομον εἰς πυρκαίαν καὶ ἄκαυστον. σαλαμάνδρας δὲ τὴν καρδίαν εἴ τις περιάψει πυρέσσουσιν, παραυτίκα σβέννυται ὁ

l. **23** sqq. cf. M R., II, p. 72, 4-17; 264, 297.

l. **3** πα̃ φώνως l. **8** ὀφείλη l. **9** σήσας ἀπ' ἀφρισμένου ἔλιγμεν? l. **12** ιζ' evanidum l. **17** ἐμφερεις τὸ χρήσιμον l. **19** ἢ l. **20** ζωμὸν τυφλοῦς

l. **23** βάλανοο ἐισέλθει l **24** μίζων χλορῆς l. **25** διετόμενον l. **26** πυρέσοντα ἄτρωμον l. **27** ἤτις l. **28** πυρέσουσιν σβένυται

πυρετός. εἰ δὲ περὶ τοῖς γόνασιν γυνὴ φορεῖ, οὐδ' ὅλως συλλήψεται, οὔτε τὰ ἔμμηνα κινεῖ, ἀλλὰ σβέννυνται. ἐὰν δὲ δέρματι μελανῷ δήσῃς αὐτὴν καὶ περίαψῃς τὸν ἀγκῶνα, τριταῖον καὶ ἡμιτριταῖον καὶ τεταρταῖον καὶ πάντα ῥίγη ἰάσεις. Σαύρας δὲ ἡλιακῆς τὴν δεξιὰν χεῖραν ἐὰν φορῇ τις περὶ τὸν τένοντα ἤγουν τὸν βραχίωνα ἐν χρυσῷ ὀραρίῳ ἔχοντι γεγραμμένον τὸ ὄνομα τοῦτο· αὐλοῦ σαύρα, ἐκφεύξεται πᾶσαν χαλεπὴν νοῦσον, καὶ οὐ μὴ πειρασθῇ ἀρρωστίας εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον τῆς ζωῆς αὐτοῦ, ἐὰν τοῦτο φορέσῃ. οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆς περιαφθέντες καὶ ἀφαιρεθέντες πᾶσαν ὀφθαλμίαν ἰῶνται, αὐτὴν δὲ ζῶσαν ἀπολύσεις. ἐὰν δὲ μεμιγμέναι β' ὦσι, [καὶ] ῥίψῃ τις ἐπάνω αὐτῶν ζωνάριον ἢ ῥάκος, καὶ φορήσει, ἔστι μέγα χαριστήριον. τὸ ἧπαρ αὐτῆς ἥλους ἰᾶται καταπλασσόμενον. ἡ δὲ χολὴ αὐτῆς ἐν οἴνῳ σαπεῖσα ἡμέρας μ' ἐν τοῖς ὑπὸ Κύνα καύμασιν τρίχας τὰς ἐν βλεφάροις θραύσει· ἐὰν δὲ ποιήσῃς περόνας β' καὶ ἐν ταύταις τυφλώσῃς τὴν σαύραν, ἔπειτα βάλλῃς ἐν τὴν χύτραν, εὑρήσεις βλέπουσαν τὴν σαύραν. καὶ ταύτην μὲν ἀπόλυσον ζῶσαν, τὰς δὲ περόνας ποίησον β' δακτυλίους, καὶ φόρει ἐν μὲν τῇ δεξιᾷ τὸν δεξιόν, ἐν δὲ τῇ λαιᾷ τὸν λαιόν· κατάκλεισον ἐν αὐτοῖς λίθον ἴασπιν ἔχοντα γλυφὴν σαύρον καὶ ὑποκάτωθεν τὸ ὄνομα τοῦτο κ[ου]θε· σουλέ † ἀπέμεντοὺς γὰρ ἕξεις τοὺς ὀφθαλμοὺς πάντα τὰ ἔτη σου, καὶ πᾶσαν ὀφθαλμίαν ἰάσεις περιάπτων τοὺς δακτυλίους.

Ὅτι ἱμάντας φώκης εἰ δήσεις εἰς κεφαλὴν λυσσοδήκτου καὶ ὑδροφόβου καὶ δῴης πιεῖν ὕδωρ ἢ οἴνῳ, ἰάσεις.

l. **5** sqq. cf. M R., II, p. 60, 14-61, 11

l. **25** sq. cf. M R., II, p. 40, 17-41, 18; 76, 24-77, 22; 120, 26-121, 26; 265, 299.

l. **1** ἡ δὲ περὶ τῆς σβένηνται l. **3** δέσεις ἀγγῶνα

l. **5** ἡλιακῆς per figuram scriptum est l. **6** βραχίγωνα l. **7** σολιναρίω l. **8** πᾶσα χαλεπὴ l. **9** ζώης l. **11** ὀφθαλμοὶ et ὀφθαλμίαν (et l. **23** et l. **24**) per signum scripta sunt περιαυθέντες ἀφερεθέντες l. **12** ἀπολήσεις μεμιγμένας ῥίψει καὶ deest l. **21** κατάκλισον l. **22** ἀβλαβήτους? l. **25** ἢ δέσεις λυσσοδέκτου l. **26** ὑδροφόμου? ποιεῖν

N. B. — In his non editionem paravi, sed codicum notitiam exhibui.

De huius catalogi subsidiis quibusdam.

In codicibus hispaniensibus describendis hos libros typis impressos adhibui:

E. Miller, *Catalogue des mss. grecs de la Bibliothèque de l'Escurial.* — Paris, Imprimerie Nationale, MDCCCXLVIII. — Mihi est: Miller, *Catalog.*

Charles Graux, *Essai sur les origines du fond grec de l'Escurial.* — Paris, F. Vieweck, 1880 (46e fasc. de la Bibliothèque de l'École des hautes Études). — Mihi est: Graux, *Essai.*

Io. Iriarte, *Regiae Bibliothecae Matritensis codd. graeci mss.* — Madrid, 1769. — Mihi est: Iriarte, *Catalog.*

E. Miller, *Bibliothèque royale de Madrid. Catalogue des mss. grecs.* (Supplément au catalogue d'Iriarte); in Notices et extraits des mss. de la Bibliothèque Nationale et autres bibliothèques; XXXI, 2, p. 1. — Paris, 1886.

Ch. Graux-A. Martin, *Notices sommaires des mss. grecs d'Espagne et de Portugal;* in Nouvelles Archives des missions scientifiques, 2, p. 1. — Paris, 1892.

Alios suo quemque loco indicavi.

His autem catalogis manu scriptis usus sum:

a) *Bibliothecae Scorialensis* cod. I. X. 16 (erat V. θ. 4; VII. E. 1).

Est Scorialensis Bibliothecae *catalogus* a Turriano, scil. N. de la Torre, graece conscriptus; ff. II + 142 + II: desunt codicum notae.

In libri operculo, litteris rubris: « [Π]ίναξ τῶν ἐν τῇ βασιλικῇ βιβλιοθήκῃ βιβλίων »; quae verba bis scripta sunt, titulo interposito « [Γ]ραμματικὴ ἐν φύλλῳ ».

F. I.	Notam codicis exhibet I. X. 16.
F. Ir.	" *Index graecus antiquus huius Regiae Bibliothecae* ".
F. II.	« Πίναξ τῶν μαθημάτων ». — Libri scilicet omnes in XLV genera (a « Γραμματική » usque ad « Ἱστορία ἐκκλησιαστική, καὶ βίοι ἁγίων ») distributi sunt, quem ordinem Turriani catalogus servat, ea tamen ratione, ut libri ἐν φύλλῳ priorem generis cuiusque locum, posteriorem locum minoris formae occupent libri.
F. 1-142	eo ipso ordine, qua " *Doctrinarum tabula* " instituit, Scorialensis Bibliothecae codices graecos Turrianus singulos descripsit, ea

ratione ut uniuscuiusque codicis descriptioni littera rubra initium faciat, auctorum vero nominibus novae lineae primus tribuatur locus (1).

Cf. Miller, *Catalog.*, p. 332-386, n° 356; Graux, *Essai*, p. 157; cf. p. XVI.

b) *Biblioth. Scorial.* cod. I. X. 17 (erat V. Θ. 5; VII. D 5).

Est Scorialensium librorum manu scriptorum catalogus universalis; ff. X + 390 + V. Desunt codicum notae.

F. I-X. Vacant.

F. 1. " Catalogo de los libros escritos de mano de la libreria real de S. Lorencio escrito per mãdado de su magestad Año de 1577. Esta es la segunda parte ". His adpictum est : " *Perierunt varia volumina ex his, quae in praesenti catalogo continentur, igne, anno 1671* ".

F. 1v-3. Vacant.

F. 3v. " Perecieron muchos tomos de los contenidos en este al fuego. "

F. 4-85. " *Libri latini manuscripti* "; latine descripti.

F. 86-157. " *Libri graeci manuscripti* "; latine descripti.

F. 158-158v. Vacant.

F. 159-296. [Libri graeci]; scilicet Librorum gr. index graece Turriani manu exaratus. — Est *alphabetici catalogi initium.* Operibus illis, quae in codicibus primum non occupant lòcum, Turrianus litteram Q (2) adhibet, quam sequuntur auctorum et operum nomina et tituli, quibus in codicibus primus datur locus. In hoc catalogo Turrianus *alphabeticum* ordinem servat et *generum* divisionem, quam ipse in I. X. 16 statuit.

F. 296v-298. Vacant.

F. 299-309. " *Libri hebraei* "; latine descripti.

F. 310-327. " *Libri arabici* "; latine descripti.

F. 328-328v. Vacant.

F. 329-366v. " Libros en Español "; hispanice descripti.

F. 367-369v. " Libros en Lemosin "; hispanice descripti.

F. 370-370v. " Libros en Portogues "; hispanice descripti.

(1) Codicum descriptiones, quae hoc catalogo continentur, cum tabulis plerumque consentiunt quas Turrianus ipsis codicibus praemisit : in codicibus autem saepe graecis tabulis versio latina addita est eadem scripta manu, quae latinas paginas in *Scorialensis* I. X. 18 scripsit. — (Vd. huius capitis § C.). — Ex hoc Turriani catalogo et e codicum ipsorum tabulis multa suum in usum vertit E. Miller.

(2) Scilicet: " *Quaere* ".

F. 371-374v. " Libros en Italiano escritos "; hispanice descripti.

F. 375-386. " Libros en Frances "; hispanice descripti.

F. 387. " Libri Germanici "; hispanice descripti.

F. 388. " Libri Flandrici "; hispanice descripti.

F. 389. " Persici libri "; hispanice descripti.

F. 389v-390v. Vacant.

Cf. Miller, *Catalog.*, p. 386, n° 356; Graux, *Essai*, p. 157.

c) *Biblioth. Scorial.*, cod. I. X. 18 (erat V. Θ. 2); ff. VI-380.

Est Turriani *index alphabeticus.*

F. II. Brevis quaedam notitia.

F. 1. Vacat.

F. 1v. « Πίναξ κατὰ ἀλφάβητον διατεταγμένος κατὰ τάξιν. » Sequuntur, graece, quaedam de ipsius catalogi ratione; et margini haec adpicta sunt. " *Varia volumina in hoc catalogo scripta igne perierunt cum aliis manuscriptis omnigenerum linguarum anno Domini 1671* ".
Hic liber ita scriptus est ut sinistram paginam, seu fol. versum, graeca codicum occupet descriptio, Turriani manu exarata, dextram paginam, seu fol. rectum, ipsius descriptionis latina occupet versio, eadem scripta manu, quae, in multis Bibliothecae Scorialensis libris manuscriptis, codicum tabulis, graece a Turriano scriptis, latinas addidit tabulas. — Litteram Ω aliquot paginae sequuntur, quibus *anonymorum* opera recensentur, eo ferme generum ordine, quem in I. X. 16 et I. X. 17 deprehendimus. Margini interdum nonnullorum manus adnotationes quasdam addiderunt; nonnulla Colvillius scripsit. Latinarum paginarum scriptor non semper graeca verba recte interpretatus est.
In hoc *indice alphabetico* locupletissimo codicum legimus notas et antiquiores et recentiores; antiquiores interdum lineola delevit (1). Ad deperditorum codicum notitiam recuperandam perutilis est.

Cf. Miller, *Catalog.*, p. 386, n° 357; Graux, *Essai*, p. 158; cf. p. XVII.

d) *Biblioth. Scorial.* cod. I. K. 18.

F. VIIIv. " I. K. 18. *Index manuscriptorum quorundam graecorum a Dauide Coluillio descriptorum eo ipso ordine quo in armariis asservabantur.* "
Diligenter et prolixe hi libri mss. latine describuntur :
I. A. 1-9; II. A. 1-10; III. A. 1. 2 (+ 7 + 11). 3 + 6. 4. 5. 8-10; IV. A. 1-13; V. A. 1-10; VI. A. 1-6; III. [2]. 1-13;

(1) Notarum et vetustiorum et recentiorum cum recentissimis consensum vd. apud Graux, *Essai*, p. 474 sqq.

I. Λ. 1-11; II. Λ. 1-20; III. Λ. 1-19; IV. Λ. 1-16;
I. K. 1-17; II. K. 1-21; III. K. 1-12; IV. K. 1-13.

E. Davidi Colvilii *catalogo* manat; libri notis recentioribus praediti sunt.

In libri tergo: " 18 DAVID COLVILLO "

e) *Biblioth. Scorial.* cod. I. K. 20; ff. II + 436.

Est Colvillii *catalogus alphabeticus.*

F. 1-427^{r} Scorialiensium codicum graecorum exhibent catalogum alphabeticum.

F. 428-436^{r}. " *Paralipomena* "; primum scilicet aliquot codices ordine alphabetico, tum hi mss. singuli recensentur:

I. Λ. 11; II. Λ. 2; II Λ. 3; II. Λ. 4; II. Λ. 7; II. Λ. 8; II, Λ. 9;
II. Λ. 16; II. Λ. 18;
I. K. 1; I. K. 2;
VI. β. 8 (I. K. 15);
II. K. 1; II. K. 2; II. K. 5; IV. K. 6; IV. K. 7.

Codices recentioribus notis praediti sunt; ff. 1-427^{r} ipse Colvillius non omnia scripsit, sed multa sua addidit manu; omnia diligenter retractavit. In hoc igitur catalogo multa Colvillii antecessori, multa ipsi Colvillio sunt tribuenda.

Cf. Colvillii catalogum ambrosianum Q. 114 sup. [1]

f) *Scorial. Bibliothecae* cod. M^{a}. 22. I. 16.

Huius codicis altera pars catalogum exhibet librorum mss. " en Castellano, Portogues, Valençiano, Catalan y Aragones, Italianos y Franceses ", eadem, ut videtur, manu conscriptum atque cod. I. K. 18: pars altera, inverso codice, ff. 1-75^{r} aliquot graecorum codicum exhibet catalogum, quem cum codice I. K. 20 coniungere licet: Colvillianis enim constat scriptis et codices primum alphabetico ordine, tum singulos recenset.

In libri tergo: " INDICE CASTELLANO "

g) *Biblioth. Vatic.* cod. Barber. gr. 250 (erat II, 71 et 3338) [2].

F. 1. " *Index Bibliothecae graecae Monasterii Regii S. Laurentii Escurialis.* "

---

[1] Cf. Fr.-Benigno Fernandez O. S. A., *Antiguo catalogo de manuscriptos griegos del Escorial*, in La Ciutad de Dios, Revista Religiosa, Cientifica y Literaria; LIV (1901), pp. 600-612. — Hic de Scorialensibus catalogis sermo est, quorum notae I. K. 20; M^{a}. 22. I 16; I. K. 18, nec non de Ambrosiano Colvillii catalogo. — Et vd. P. Fr. Benigno Fernandez Alvarez, *Antigua lista de mss. lat. y griegos ineditos del Escorial* publicada con prologo... Madrid, imprenta de la Viuda ē Hija de Gomes Fuentenebro.

[2] Vd. Seymour de Ricci, *Liste sommaire des mss. grecs de la Bibliotheca Barberina*, in Revue des Bibliothèques 17 (1907), p. 99, n. 250.

F. 1-7^{r}. Codices singulos secundum *doctrinarum* ordinem recenset, a « Γραμματικὰ, λεξικά » κτέ. usque ad « ἱστορίαι ἐκκλησιαστικαὶ καὶ βίοι ἁγίων. »

F. 8-11^{r}. Vacant.

F. 12. « Πίναξ συλλέκτων τινῶν μήπω τετυπωμένων. " — Inc. " Ἀγαθημέρου τοῦ Ὄρθωνος. » — Cf. Miller, *Catalog.*, p. xxvii, ubi *Coislinianus* graecus 356 laudatur, Scorialensis bibliothecae catalogum exhibens, graece et latine, qui inscribitur: " Πίναξ συλλέκτων τινῶν μήπω τετυπωμένων. *Index quorundum librorum nondum editorum qui sunt in Bibliotheca Escorialensi* [1].

F. 14-15^{v}. Vacant.

F. 16-41. Eiusdem catalogi pars secunda.

F. 41^{v}-42^{r}. Vacant.

F. 1-7^{r} e Turriani *catalogo*, Bibl. Scorial. cod. I. X. 16, et e Turriani *indice alphabetico*, Bibl. Scorial. cod. I. X. 18, *Barberinus* liber manasse videtur, in quo haec enotanda duxi:

F. 3 inter libros ad Φυσικά pertinentes:
+ περὶ τῆς ἱερᾶς τέχνης τῆς χρυσοποΐας VI. β. 8 [2]

F. 18. Δημοκρίτου ..... φυσικὰ καὶ μυστικά VI. β. 8

F. 19. Ἑρμοῦ τοῦ τρισμεγίστου .... μετάλληλα VI. β. 26 [3]

F. 21. Ζωσίμου θηβαίου μυστικὴ βίβλος VI. β. 8 [4]
Ζωσίμου πανοπολίτου γνήσια ὑπομνήματα VI. β. 8 [5]
περὶ συνθέσεως ὑδάτων πράξεις τρεῖς VI. S. [6]
παραινέσεις συστατικαί VI. β. 8 [7]
γνησία γραφή περὶ τῆς ἱερᾶς τέχνης τῆς τοῦ ἡλίου καὶ ☾ ποιήσεως VI. β. 8 [8]

F. 21^{v}. Ἡλιοδώρου φιλοσόφου ....
+ Πρὸς Θεοδόσιον τὸν βασιλέα περὶ μυστικῆς τέχνης διὰ στίχων. VI. β. 8
Ἡρακλείου βασιλέως. [9]
+ περὶ χίμης (sic) πρὸς Μοδέστον ἱερουργέα τῆς ἁγίας πόλεως. I. Z. 10.

---

[1] His adde H. Omont, *Inventaire sommaire des mss. grecs de la Bibliothèque Nationale*, II, p. 331 n. 1025, et p. 334 n. 1075.

[2] Cf. cod. 3 (= I. φ. 11; VI. β. 8; II. Z. 4; I. [2]. 14, F. 24^{v}; cf. huius vol. p. 6.

[3] Cf. *Append. Coeranid.* cod. 1; huius vol. p. 73.

[4] Cf. cod. 3, F. 230^{v}; huius vol. p. 28.

[5] Cf. cod. 3, F. 75 et F 202; huius vol. p. 8 et p. 24.

[6] Cf. cod. 3, F. 79^{v}, 82, 83^{r}; huius vol. p. 9.

[7] Cf. cod. 3, F. 83; huius vol. p. 9.

[8] Cf. cod. 3, F. 105 et F. 203^{r}; huius vol. p. 13 et p. 25.

[9] Cf. cod. 3, F. 164; huius vol. p. 21.

+ περὶ τῆς τοῦ χρυσοῦ ποιήσεως κεφ. ἕνδεκα. I. Z. 10 (1).

F. 26. Ἰωάννου ἀρχιερέως τοῦ ἐν ΕὐγΓία (sic).
+ περὶ τῆς θείας τέχνης. VI. β. 8 (2)

F. 28. + Κομαρίου φιλοσόφου. Πρὸς Κλεοπάτραν περὶ τῆς ἱερᾶς τέχνης τοῦ λίθου τῆς φιλοσοφίας. VI. β. 8. (3)
Κυραννοῦ (sic) βασιλέως Περσῶν. περὶ ζῴων πετεινῶν καὶ τετραπόδων ἰατρικὰ καὶ ἄλλα τινά. IIII. I. 11; IIII. Z. 2. (4)

F. 32v. Μιχαὴλ τοῦ Ψελλοῦ....
+ περὶ χρυσοποιΐας πρὸς τὸν πατριάρχην Ξιφιλῖνον VI. β. 8 (5)

F. 35. Ὀλυμπιοδώρου φιλοσόφου Ἀλεξανδρέως.
+ περὶ τῆς ἱερᾶς καὶ θείας τέχνης τοῦ λίθου τῶν φιλοσόφων VI. β. 8 (6)

F. 36v. Πελαγίου φιλοσόφου περὶ τῆς ἱερᾶς καὶ θείας τέχνης VI. β. 8 (7)

F. 37v. Στεφάνου Ἀλεξανδρέως τοῦ φιλοσόφου.
+ περὶ τῆς ἱερᾶς καὶ θείας τέχνης τοῦ (sic) χρυσοῦ ποιήσεως πράξεις θ' VI. β. 8; I. K. 15 (8)

F. 38. Συνεσίου ἐπισκόπου κυρήν[ης]. πρὸς Διόσκορον εἰς τὴν βίβλον Δημοκρίτου. (9)

---

(1) *Scorialensis* cod. I. Z. 10 (et I. K. 15) nunc est I. Ψ. 13, in hoc catalogo *sextus* inter alchemisticos libros, p. 44 sqq.: sed in ipso codice duorum Heraclii imperatoris operum alchemisticorum ne vestigium quidem, praeter in libri tabula, eadem quidem atque in *Marciano* 299. Vd. *Marciani* tabulam in *Catal. mss. alch. gr.*, I, p. 20 (n. 13 et n. 14). — Iam Colvillius, in excutiendis mss. scorialensibus diligentissimus, in *Ambros.* Q. 114 sup. F. 195v Heraclii imperatoris tractatulum de chymica in indice poni codicis I. K. Z, in ipso autem codice desiderari monet « περὶ χίμης πρὸς μόδεστον ἱεράρχην » deinde « κεφάλαια ἕνδεκα περὶ τῆς τοῦ χρυσοῦ ποιήσεως», opus denique cui titulus « σύλλογος περὶ τῆς τῶν φιλοσόφων ἐπιζητήσεως τῆς ἱερᾶς ταύτης τέχνης ». Cf. *Catal. mss. alch. gr.*, I, p. 21, n. 21.

(2) Cf. cod. 3, F. 223; huius vol. p. 27; et vd. Colvillii, *catal. ambr.* F. 207: " *Ioannis archipresbyteri eneuigia uel potius euigia duobus uocibus sed omnia barbara et corrupta sunt puto pro ex Venetia cum Italice pronunciatur Venegia uel Venezia de Chrysopoea*, VI. β. 8 pp, 223 "; et cf. huius vol. p. 27 n. 1.

(3) Cf. cod. 3, F. 69; huius vol. p. 8.

(4) Cf. *Append. Coeranid.*, cod. 1; huius vol. p. 73.

(5) Cf. cod. 3 (= I. Φ. 11; VI. β. 8; II. Z. 4; I. [2]. 14), F. 1; huius vol. p. 4.

(6) Cf. cod. 3, F. 180v; huius vol. p. 23.

(7) Cf. cod. 3, F. 204v; huius vol. p. 25.

(8) Cf. cod. 3, F. 36v; huius p. 6; et cod 6, F. 6, huius vol. p. 45.

(9) Cf. cod. 3, F. 30v; huius vol. p. 6.

h) *Biblioth. Vatic.* Cod. Vat. lat. 3958.
Exhibet catalogorum collectionem saeculo XVI exeunte confectam.

F. 1-22v. « Κατάλογος τῶν ἐν τῇ βασιλικῇ τοῦ ἁγίου Λαυρεντίου βιβλιοθήκῃ βιβλίων τῶν νῦν εὑρισκομένων τῷ ἔτει ,αφοθ'. » — Libri secundum *doctrinarum* genera distributi sunt, a « Γραμματικὰ Λεξικά, Ἰδιώματα » usque ad « Ἱστορία ἐκκλησιαστική » et « Διάφορα συντάγματα, περὶ βίου θεωρητικοῦ μοναχῶν. »
Post haec: « *In fine habetur* χειρὶ Νικολάου Τουρρανοῦ τοῦ κρητὸς, βασιλικοῦ συγγραφέως. »

F. 22v-24v. Vacant.

F. 25. « Κατάλογος τῶν ἐν τῇ βασιλικῇ τοῦ ἁγίου Λαυρεντίου βιβλιοθήκῃ βιβλίων τῶν εὑρισκομένων. »

F. 43v. « *In fine habetur* » χειρὶ Νικολάου Τουρριανοῦ τοῦ κρητὸς βασιλικοῦ ἀντιγραφέως. »

F. 44-46v. Vacant.

F. 47v. " *Interpretatio bibliothecae. — Catalogus librorum qui nunc in regia sancti Laurentij bibliotheca inveniuntur anno 1579* ". Recensentur *Grammatici*, etc.

F. 64v. " *In fine habetur* " *Manu Nicolai Turriani Cretensis regii scribae* ".

F. 65-56v Vacant.

F. 67-67v. « *Elenchus codicum graecorum quorundam.* » — Inc. Ἰωάννου τοῦ φιλοπόνου περὶ τῆς τοῦ ἀστρολάβου χρήσεως καὶ τί τῶν ἐν αὐτῷ καταγραμμένων (sic) ἕκαστον σημαίνει — expl. Νικήφορος τοῦ Γρηγορᾶς περὶ τῆς ἐπιπέδῳ καταγραφῆς τοῦ ἀστρολάβου προοιμιακὸς λόγος πρός τινα φίλον. — Mathematica tantum et astronomica recensentur opera; inter graecos duo libri arabi numerantur.

F. 68. " Duecento volumi di libri Arabi Syrochaldei persiani et turchephi frai quali sono questi ".

F. 70. " *Ex bibliotheca Illmi Viri Diegi Mendosii manuscripti. — Inc.* " *Theologici* " — expl. " Los impressos graece castigados por uarones doctos son muchos ".

F. 74. " *Moderatio indicis librorum prohibitorum* ".

F. 75. Catalogo de los libros manuscritos de S. Lorenzo el real ", latine.

. . . .

F. 87. " *Hebraei et chaldaei libri manuscripti in folio* ".

F. 87v. *Codices et libri manuscripti latini.*

F. 97v. " Libros en Castillano escriptos de mano ", etc.

F. 99. " Libros arauigos escriptos de mano ", etc.

F. 101v. " Libros manuscriptos en toscano ", etc.

F. 105. " *Index librorum nonnullorum tam Graecorum quam Latinorum nondum editorum confectus* A. T. V. N.

. . . .

F. 176. " *Libri graeci nondum impressi* „.

F. 200. " Sono di M. Arnoldo Arlenio Fiamengo, quale tien cura co soma diligentia per tutto et ne ha et ritroua assai „.

F. 213. « Βιβλία Ἀντωνίου τοῦ Ἐπάρχου. (1)

F. 232. " Indice de libri di Don Diego Mendoza or[ator]e Ces[areo] in Venezia „, ab indice ff. 70-73 valde diversus, historica philosophica mathematica et alchemistica volumina comprehendens, paucis tantum in fine additis quae ad rem sacram pertinent, Incipit. : " *Libri graeci exscripti : Ioannis Zonarae chronicorum liber* „ — expl. *Damascii philosophi de dubitationibus et solutionibus in primis principiis philosophiae* „. His addita sunt :
" *Acta Apostolorum et diui Pauli epistolae cum epistolis canonicis* „.
" *Nouum instrumentum cum latina translatione* „.
" *Psalterium cum commentarijs Hesychii, Euphrenii et aliorum* „.
" *Diui Ioannis Chrysostomi nonnullae homiliae* „.
Sinistro margini haec adpicta sunt : " Libri vetustissini quos nuper emit „.
Tum, in extremo indice :
« ἐκλογὴ καὶ σύνοψις τῶν βασιλικῶν ξ′ βιβλίων σὺν παραπομπαῖς κατὰ στοιχεῖον. »
« περὶ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως τῶν χριστιανῶν. » — « Il primo titulo è :
" *In questa prima legge si uieta il parlar contra la determinazione dei concilij* „.

. . . .

Cetera vide apud *G. Mercati, un indice di codici greci posseduti da Arnoldo Arlenio*, in Studi Bizantini, II (1927) p. 111 sq., p. 115. Nonnulta tamen haud inopportune hic exscribentur :

F. 1 et 32. Χυμικά.
τοῦ Ψελλοῦ καὶ ἑτέρων περὶ τῆς ἱερᾶς τέχνης τοῦ χρυσοῦ ποιήσεως. (2)
Στεφάνου Ἀλεξανδρέως, καὶ ἑτέρων, περὶ τῆς αὐτῆς. (3)

F. 54. " *Chymica* „.
" *Pselli et aliorum de sacra arte auri conficiendi* „ (4).
" *Stephani Alexandrini et aliorum de eadem* „ (5).

F. 84v. « *In 8° litteris antiquis : Liber qui inscribitur* κεραννύδη τῶν δ′ι. — *commistio. quatuor continet. Primo unius Plantae auis lapidis et piscis quae ab eadem littera incipiunt descriptio per XXIIII litteras alphabeti totidem capitibus explicata. inscribitur autem*

(1) Ed. H. Omont, *Catalogue des mss. grecs d'Antoine Eparque*, in Bibliothèque de l'Ecole des chartes, LIII (1892) p. 95-110.
(2) Cf. cod. 3, F. 1 ; huius vol. p. 4.
(3) Cf. cod. 6, F. Iv; huius vol. p. 44.
(4) Cf. cod. 3, F. 1; huius vol. p. 4.
(5) Cf. cod. 6, F. Iv; huius vol. p. 44.

haec pars siria (sic) *medicina. 2° de quadrupedibus cyranne* (?). *Item XXIIII capita per totidem litteras. 3° de volatilibus Item per litterarum seriem. 4° de piscibus eodem ordine praeterea fragmentum libri de quorundam animalium proprietate qui inscribitur* ἑρμοῦ μετάλληλα (1).
" *Liber de Alchymia seu de transmutatione metallorum scriptus in papyro* „ (2).

. . . .

F. 158. « Cyrani τοῦ κυρανοῦ περὶ φυσικῶν δυνάμεων κατὰ στοιχεῖον. » (3)

. . . .

F 214v. βιβλίον χυμευτικὸν περιέχων (sic) πλεῖστα βιβλία. καὶ περὶ τέχνης χρυσοχοϊκῆς. » (4).

. . . .

F. 232. " *Stephani philosophi Alexandrini de arte sacra lib. X* (5).
" *Heraclii regis ad Modestum de eadem* „ (6).
" *Eiusdem de auro faciendo cap. XI* „.

F. 232v. . . . .
" *Pselli de auro faciendo ad Xiphilinum patriarcham* „ (7).
" *Signa et notae de arte sacra* „ (8).
" *Lexicon artis sacrae* „ (9).
" *Democriti physica et mystica* „ (10).
" *Synesii commentaria in librum Democriti ad Dioscorum* „ (11).
" *Eiusdem praxis Xma* „ (?).
" *Comarii philosophi ad Cleopatram de conficiendo lapide philosophorum cum Zosimi commentariis* „ (12).
" *Christiani de constantia Christi* „ (13).

F. 233. " *Eiusdem de aqua diuina* „ (14).

(1) Cf. cod. V. I. q; huius vol. p. 73.
(2) Cf. cod. VI. θ. 12; huius vol. p. 65.
(3) Vd. n. 4.
(4) Est *Parisinus* gr. 2327 : cf, H. Omont, *o. l.* p. 104, n. 57 (et vd. not.).
(5) Cf. cod. 3, F. 36v; huius vol. p. 6, et cod. 6, F. Iv et 6; huius vol. p. 44-45.
(6) Cf. p. 7 n. ψ.
(7) Cf. n. 2.
(8) Cf. cod. 3, F. 17; huius vol. p. 6 et cod. 6, F. 3; huius vol. p. 44.
(9) Ib. p. 6 et p. 54.
(10) Cf. cod. 3, F. 24v; huius vol. p. 6; et cod. 6. F. 70; huius vol. p. 47.
(11) Cf. cod. 3, F. 30v; huius vol p. 6; et cod. 6, F. 76v; huius vol. p. 48.
(12) Cf. cod. 3, F. 69; huius vol. p. 48.
(13) Cf. cod. 3, F. 86v; huius vol. p. 10.
(14) Cf. cod. 3· F. 92v; huius vol. p. 61, et cod 6, F. n.; huius vol. p. 50.

" *Eiusdem quaenam sit causa compositionis* „ (1).
" *Zosimi Panopolitae propria compositio* „ (2).
" *Eiusdem de tinctura lapillorum* „ (3).
" *Liber sine titulo de albificanda aqua* „ (4).
" *Alter de sole conficiendo* „ (5).
" *Heliodori philosophi ad Theodosium de arte sacra* „ (6).
" *Theophrasti de eadem* „ (7).
" *Archelai de eadem* „ (8).
" *Olympiodori philosophi ad Petasinum* (sic) *regem Armeniae expositio de arte sacra* „ (8).
" *Zosimi Panopolitae commentaria propria* „.
" *Eiusdem commentaria de sole et luna* „ (9).
" *Pelasgii* (sic) *philosophi de arte sacra* „ (11).
" *Ioannis Archiepiscopi de arte sacra* „ (12).
" *Zosimi Thebani liber sacer et alia multa de re Alcumistica* „ (sic) (13).

i) *Bibliothec. Ambros.* cod. Q. 114 sup. Cf *Cat. mss. alch. gr.*, II, p. 192, n.

Est Colvillii *catalogus alphabeticus*, quo Scorialenses graeci mss. omnes recensentur, notis recentioribus additis nec non numeris foliorum, quae operum exhibent initia. Plenam hinc copiosamque codicum, tum superstitum cum deperditorum haurire licet notitiam. Si Colvilliani huius catalogi conferas ff. 3, 7 13, 16, 29, 30. 31v — 33v 60, 61, 69, 75. 82, 128, 128v, 195, 195v, 199, 199v, 202, 207, 241, 254, 264, 268, 268v, 274, 274v, 280, 283, 292, 298, 302, 311, 316v, laudatos reperias codices VI. β. 8; V. θ, 7; V. θ. 14; VI. θ. 12; IV. I. 1; I. K. 16; IV. K. 3; I. Λ. 11 (13) tantaque sollertia et diligentia descriptos, ut et operum et fragmentorum, quae ad rem alchemisticam pertinerent, nihil Colvillii curas

(1) Cf cod. 3. F 96v; huius vol, p. 11; et cod. 6, F. 130v; huius vol. p. 52.
(2) Cf. cod. 3, F. 105; huius vol. p. 13; et cod. 6, F. 148v; huius vol. p. 54.
(3) Cf. cod. 3. F. 255v; huius vol. p. 34.
(4) Cf. cod. 3, F, 213; huius vol. p. 26.
(5) Cf. cod. 3, F. 164v; huius vol. p. 21; et cod. 6, F. 46; huius vol. p. 46,
(6) Cf. cod. 3, F. 168; huius vol. p. 22; et cod. 6, F. 50v; huius vol. p. 47.
(7) Cf. cod. 3, F. 180; huius vol. p.
(8) Cf. cod. 3, F. 175v; huius vol. p. 22; et cod. 6. F. 57; huius vol. p. 67.
(9) Cf. cod. 3, F. 75 et 202; huius vol. p. 8 et 24; et cod. 6, F. 148v; huius vol. p. 54.
(10) Cf. cod, 3, F. 204v; huius vol. p. 25; et cod. 6, F. 65; huius vol. p. 47.
(11) Cf. cod. 3, F. 223; huius vol. p. 27.
(12) Cf. cod. 3, F. 155v; et F. 164v, F. 236v; huius vol. p. 21 et 26; cod. 6, F. 100; huius vol. 48.
(13) Ambr. Q. 114 Lap. F. 31v [In Scorialensi bibliotheca] *De Alchymia sunt in primis tres codices VI.* β. *8 et I.* K. *15 et VI.* θ. *12 in quibus varii sunt auctores, qua ficti, qua suppositicii, et semper omnia* (?) *magna et* μωρόπληκτα *sunt...* „ Et in marg.: " *In aliis codicibus sunt quaedam* IV. I. 1; II. β. 7... „

effugisse suadeamus nobis. Et ipse Barvoetius septem vel octo alchemisticos codices in Bibliothecae scorialensis scriniis inesse affirmat.

Ambrosianus catalogus, Colvillii ipsius manu totus exaratus, cum Scorialensi Colvillii catalogo I. K. 20 consentit; nonnulla tamen addit et emendat.

k) *Biblioth. Braiden. Mediolanen.* cod. AE. XIII. 38.

Saeculo XVII vel potius XVIII in " *Inventario* „ tribuitur; chart. ff. VIII + pp. 463 + ff. VIII.

F. VII. In codicis initio: " *Manuscripta graeca* „.

F. VIIv, In codicis initio: " *Manuscripta graeca ordine alphabetico auctorum* „.

P. 1. " *Index librorum graecorum Mss.torum Bibliothecae Regiae Sti Laurentii* „.
Inc.: " *Abamonis responsio ad Epistolam Porphyrii ad Anebonem: et solutio quorundam dubiorum: sive de mysteriis Egyptiorum* „. — Expl. p. 208: *De impositis nobis afflictionibus, et quis harum sit scopus* „.
" *Finis catalogi librorum graecorum Bibliothecae Escorialensis* „.
Auctorum ordinem alphabeticum Braidensis servat catalogus uque ad p. 158, ubi Ω littera seriem claudit. Nam post *Hori Apollinis Niliaci* et *Origenis* nomina et opera legimus:
" *Orionis Thebaei Grammatici Caesariensis de etymologiis ordine litterarum* „.
" *Alia etymologia diuinarum uocum et aliarum diuersaeque nominum significationes* „.
Et p. 159 catalogo initium praebet, qui per doctrinarum *genera* anonymorum aliorumque opera recenset a " *Grammatica, Lexica, Idiomata* „ ad " *Historia Ecclesiastrica et Vitae Sanctorum...* Pagina demum 208 haec verba exhibet: " *Finis catalogi librorum graecorum Bibliothecae Escorialensis* „.
Librorum graecorum notae desunt.

P. 209.208 Vacant.

P. 219. " *Manuscripta latina* „.

P, 221. " *Index alphabetico digestus ordine, in quo recensentur codices Ms.ti latini, qui in huius Regiae Bibliothecae armarijs s. tabulariis per pluteos s. sectiones distributi asservantur. Horum vero series ex sequentibus notis perspicue innotescet;* „.
Litterae A initium dat " *Abbas super Clementinas V. M. 9v* „ et p. 310 litterae Z seriem claudit " *Zenonis philosophi tractatus VII D. 12* „.

P. 311. Sequitur catalogi altera pars, scilicet " *Codices manuscripti Quorum Auctores ignorantur per disciplinas distributi* „ a " *Grammatica, Dictionaria et Elegantiae* „ ad " *Philosophia Moralis* „.

P. 311. " *Finis Bibliothecae Latinae* „.

P. 332-335. Vacant.

P. 337. " Manuscripta hispanica ".

P. 339. "*Index librorum hispanicorum* " nec non gallicorum, lusitanorum " limusinorum " italicorum. Codices hi omnes hispanice recensentur usque ad X litteram, quae unum praebet nomen :

" *Xenophonte, de la diferencia entre la Uida tyrannica y la priuada* perg. V. P. 19 ".

P. 419. Catalogus codicum hispanicorum per disciplinarum genera digestus.

P. 429. " *Manuscripta Hebraica et Arabica* ".

P. 431. *Index librorum Hebraicorum manuscriptorum* ". cum codicum notis.

" *Libros Arabigos* " cum codicum notis.

Finis.

P. 463. In huius catalogi pp. 33, 37, 40, 41, 47, 59, 98, 116. 124, 158, 167 168, 169 paucissimis verbis et alchemistica opera laudantur ita, ut nihil praeter auctorum nomina librorumque titulos referat catalogus. Haec tamen enotanda esse duxi :

P. 98. " *Comitis de* S^{to} *Flore de coniunctione Solis et Lunae et de couersione totius uilis metalli* ".

P. 169. inter " *Medica* " refertur.

" *Liber ex Syria Therapeuticus Ceranide, siue quantus* (l. *quartus*) *ordine litterarum.*

" *De plantis, uolatilibus, piscibus, lapidibus, quadrupedibus et auibus* ".

" *De Metallicis, et de his quae ex aquis fiunt* ".

" *De ciborum facultate, ord.*^{e} *liberarum.*

" *Antidotus dicta Hermes, quae inuenta est in aurea columna literis aegyptiis scripta in locis absconditis* ".

. . . .

P. 116. " *Michaelis Pselli* " ... " *Epistola ad Ioannem Xiphilinum Patriarcham C.*^{tanum} *de aurificio* ",

1) *Biblioth. Ambros.*, cod. E. 60 sup.

Multa exhibet ad hispanicorum doctorum virorum libros et studia pertinentia, in his :

F. 51-63. " *Index librorum Bibliothecae Nobilissimi viri et humanarum literarum cognitione praediti. D. Hurtadi è Mendoza* ".

Expl. F. 63, ubi haec : " *Transcriptus ex indice quem nobis doctissim. Hugo Eltilius de literis benemeritus mutuatus est ad diem D. Ioannis Baptistae. 1555. Salmanticae. sunt omnes n*^{o} *351 qui omnes ferè sunt manuscripti et plerique graeci ut nobis retulit Doctis. Hugo* ".

A Ceriani, Ambrosianae bibliothecae praefecto doctissimo, frustra in Caroli Graux usum quaesitus; plerumqne cum britannico codice consentit, nonnulla emendat, in nonnullis suum sequitur ordinem. Codicum numeri desunt (1).

In Barvoetii catalogo, quo inedita codicum Scorialiensium opera recensentur (2), verba quaedam occurrunt, quibus alchemisticorum signorum clavem copiosissimam Michaeli Psello tribui videatur. Frustra tamen tum in ipsis Scorialensibus codicibus, tum in Scorialensibus catalogis, tum in aliarum bibliothecarum libris manuscriptis et catalogis, psellianum signorum alchemisticorum indicem quaesivi, mihique tandem persuasi perperam hac in re Psellianum nomen esse prolatum. Barvoetius enim non ipse hunc signorum indicem tribuit Psello, sed P. Simonis Wagnereck verba refert, qui in Bavarici Ducis codice quodam graeco Psellianam notarum alchemisticarum clavem copiosissimam inesse aiebat : at Simonis Wagnereck auctoritatem non impugnat Barvoetius. Sed manifesto errori Simonis Wagnereck debetur opinio. In Hardtii (3) enim catalogo, ipsa codicis bavarici graeci, ad quem Simonis Wagnereck verba referenda sunt, descriptio nos certissime monet Pselli epistulam *de auro conficiendo* proximam esse alchemisticorum signorum indici, nullo tamen auctoris nomine addito : propinquitas ipsa Pselli nomen menti subiecit. Qua in re, praeter Simonis Wagnereck auctoritatem, Barvoetio et aliae res fortasse a veritate deflectebant, si in Mendosiano manu scriptorum indice — cod. *Vat.* lat. 3958, f. 232 sqq. — alchemisticorum auctorum opera diligenter recensentur, f. 232^{v} autem post " *Pselli de auro faciendo ad Xiphilinum patriarcham* " statim legimus " *Signa et notae de arte sacra* " et " *Lexicon artis sacrae* "; tum demum " *Democriti physica et mystica* ". Haec omnia ita scripta sunt, ut, nullo praemisso auctoris nomine, etiam " *Signa et notae de arte sacra* " Psello tribuenda viderentur ; in eamdemque sententiam et *Parisinus* A, et *Scorialensis, Parisino* proximus, et *Mona-*

---

(1) Graux, *Essai*, p. 193 n. 5 et p. 194 n. 1. — E. Nicolai Antonio, *Bibliotheca Hispana nova*, art. Didacus *Hurtado de Mendoza*, notitiam de Ambrotianae bibliothecae indice Mendosiano E. Miller expilavit; Miller, *Catal.* p. III; Britannicum indicem Mendosianum ed. Graux, *o. l.* p. 359.

(2) Miller, *Catal.* p. 511 : *Catalogus praecipuorum auctorum ineditorum graece mss. qui in bibliotheca Scorialensi asservantur : opera Alexandri Barvoetii e Societate Jesu.* — Cf. *o. l.* p. 516 (de codd. alchemisticis)... idque in septem aut octo ferme codicibus... Tum P. Simonis Wagnereck verba Barvoetius laudat, et haec ipsa verba de cod. Bavarico refert : " Insunt omnibus istis mirissima... et clavis chymicorum apud Graecos signorum, auctore Psello ".

(3) Hardt, *Catal. codd. mss. gr. bibliothecae regiae Bavaricae;* Monach. 1806 t. 2. pp. 19-29; cod. CXII. — p. 28 f. 403 Pselli, *epistola de auro conficiendo ;* f. 415 Ἑρμηνεία τῶν σημείων τῆς ἱερᾶς τέχνης. — Eumdem ordinem deprehendimus in *Ambrosiano* A. 57 inf. F. 184 et F. 187 et in *Marcianis* 578 F. 209, et 213^{v} et *Append.* ms. cf. IV 28, F. 232 et 233 : cf. *Catal. mss. alch. gr.*, II, p. 36, 37, 90, 119.

censis eos inducere poterant, qui hanc materiem ex alio fonte cognitam non haberent.

Index alchemisticorum signorum igitur non Psello sed anonymo auctori tribuendus est.

Alios *Scorialenses* catalogos et indices idcirco non laudavi, quod ad rem alchemisticam cognoscendam minus sint opportuni : vd. E. Miller, *Catal.* et Graux, *Essai* in praefat.

CORRIGENDA

Errata		Corrige
P. 18, l. 12	κεμάλαιον	κεφάλαιον
22, l. 17	F. 172	F. 172 <Hierothei>
23, l. 4	μεχρὶρ	μεχὶρ
32, l. 25	Θἰκονομία	Οἰκονομία
47, l. 17	Διάργαμμα	Διάγραμμα
52, l. 19	θυτίας	θουτίας
53, l. 28	χρή	χρὴ
54, l. 24	ἄσιεως	ἄστεως
55, l. 16	τὸ Υ	τὸ γ
56, l. 15	Περὶ Υ	Περὶ γ
65, n. l. 5, 6		φιλοσόφου Περὶ τῆς ἱερᾶς
76, l. 16	ἐσθὶν	ἐστὶν
96, l. 15	III. Υ. 18	III. y. 18

INDICES

Codicum Consensus.

(1) Codicibus deperditis crucem praefixi.

Codicum P(ossessores) et S(criptores).

Scorialensium Codicum catalogi manuscripti.

---

(1) Cf. Graux, *Essai*, p. 103.
(2) Graux, *o. l.*, p. 163.
(3) Graux, *o. l.*, p. 334, 430.

INDICES NOMINVM [1]

I. Auctorum nomina.

---

(1) Numeri, qui nomina sequuntur, indicant primum paginam, tum, inter parentheseos signa, codicem et codicis folium; interdum non codicis folium sed paginam huius voluminis et paginae lineam.

II. Cetera nomina.

ARGUMENTORUM TABULA

CODICES ATHENIENSES

DESCRIPSIT

ALB. SEVERYNS

IN APPENDICE

Codices Athous Vatoped. 665 et Zagorae 58

PRÉFACE

Le lecteur aura sans doute une déception en voyant paraître, sous le titre prometteur de *Codices Athenienses,* une mince plaquette qui ne contient que cinq manuscrits grecs, dont un seul est d'une date honorable. Les quatre autres sont tellement récents qu'on se demandera peut-être s'ils valaient vraiment la peine d'être exhumés et décrits.

Pourtant, le seul fait que, jusqu'au XIXe siècle, il se soit trouvé en Grèce des gens pour copier ou faire copier un manuscrit alchimique, ne manque pas d'intérêt, ni même d'une certaine saveur. Dans cet ordre d'idées, il faudrait consacrer une notice spéciale au manuscrit Ath. 3, écrit, probablement au début du XIXe siècle, par un scribe ignorant qui, non content de reproduire, et fort mal, le manuscrit qu'il avait sous les yeux, a, de-ci de-là, interrompu sa copie par des remarques en grec vulgaire, accompagnées de dessins très grossiers. Ces dessins, non plus que les notes qu'ils servent à illustrer, ne paraissent avoir aucun rapport avec ce que Berthelot a publié d'après d'autres manuscrits. Tout semble donc indiquer que nous avons là une œuvre personnelle du scribe, œuvre à coup sûr peu remarquable, mais qui méritait d'être signalée autrement que par une brève mention. J'ai donc pensé qu'il fallait reproduire, malgré leur absence de valeur intrinsèque, le texte et les dessins, qui constituent un document curieux sur l'histoire des idées en Grèce, voici à peine cent ans. J'ai donné, en outre, un index sommaire de quelques mots employés par le scribe, sans parvenir toutefois à résoudre toutes les énigmes de son vocabulaire composite.

Quant aux autres manuscrits, parce qu'ils ne paraissent point de simples copies d'éditions imprimées, tout jeunes qu'ils sont, ils n'en demeurent pas moins les représentants de manuscrits plus anciens, aujourd'hui disparus ou encore oubliés dans quelque

monastère, où ils attendent qu'un chercheur heureux les retrouve et les publie.

En ce qui concerne les manuscrits d'Athènes, lesquels forment, à proprement parler, le seul objet du présent *Catalogue*, j'ai examiné ceux des dépôts publics et ceux des bibliothèques privées; je ne pense pas qu'il s'y trouve d'autres manuscrits alchimiques que les trois exemplaires décrits plus loin.

Tous ceux qui ont travaillé à la Bibliothèque Nationale d'Athènes savent quel maigre secours apporte le catalogue de Sakkélion, incomplet, insuffisant, inexact en maints endroits; je n'aurais pu mener ma tâche à bien, sans la courtoisie du conservateur du Cabinet des manuscrits, M. Kougéas qui, non content de mettre à ma disposition le catalogue sur fiches faisant suite à celui de Sakkélion, m'a permis de compulser les dernières acquisitions non encore cataloguées. Je lui en exprime ici ma vive reconnaissance.

Je dois des remercîments non moins chaleureux au directeur du Musée byzantin, M. Sotiriou qui, en me prêtant son catalogue manuscrit, m'a fait découvrir le manuscrit 3, non signalé par N. A. Bees, et qui m'a accordé la faveur exceptionnelle d'emporter ce manuscrit à domicile pour que je puisse l'étudier tout à loisir.

Devant le résultat de mes recherches à Athènes, j'avais d'abord formé le projet d'étendre mes investigations à tous les manuscrits conservés en territoire grec. Plusieurs raisons m'ont forcé à y renoncer. Etant donné le peu de temps dont je disposais, je ne pouvais songer à éplucher tous les catalogues imprimés ou manuscrits, non plus qu'à visiter les nombreuses bibliothèques de monastères disséminées par toute la Grèce; du reste, un tel voyage d'exploration n'eût point rapporté, je pense, une bien riche moisson de textes alchimiques. D'un autre côté, l'expérience m'a appris qu'il est pratiquement impossible de faire venir à Athènes un manuscrit conservé en province : c'est ainsi que, malgré les demandes réitérées de M. Kassabetes, je n'ai pu obtenir de consulter à Athènes le manuscrit de Zagora.

J'ai estimé, néanmoins, que je devais donner ici le résultat de ces recherches supplémentaires; c'est pourquoi on trouvera, en appendice, la description sommaire de deux manuscrits alchimiques appartenant à des bibliothèques de province. Il m'a paru également nécessaire de noter tous les catalogues qui ont servi à l'établissement de celui-ci. Cette bibliographie présente le double avantage de délimiter avec exactitude l'étendue de mes propres investigations, et de restreindre, dans une certaine mesure, celles que d'autres, après moi, pourraient entreprendre dans le même domaine. Elle ne sera pas inutile, non plus, à ceux qui s'intéressent à d'autres manuscrits, car elle leur épargnera le travail fastidieux de retrouver, une à une, les publications où se trouvent dispersés les catalogues partiels auxquels il faut encore recourir, en attendant le catalogue général des bibliothèques grecques dont M. N. Bees rassemble patiemment les nombreux matériaux. Cette bibliographie ne vise pas à être complète : elle voudrait seulement rendre quelques services.

Il me reste, en terminant, à remercier ceux qui, à des titres différents, ont bien voulu m'aider dans mon travail : mon camarade de l'Ecole française, M. Y. Béquignon, qui a pris d'excellentes photos de plusieurs pages de manuscrits athéniens, et surtout M. A. Delatte, qui a revu mon manuscrit et m'a suggéré maintes corrections et améliorations. A l'un et à l'autre, le présent *Catalogue* devra ce qu'il a de moins imparfait.

Ecole française d'Athènes, mai 1927.

Alb. Severyns.

Catalogues dépouillés.

(L'astérisque indique les bibliothèques où se trouvent des manuscrits alchimiques.)

I. — Athènes.

*1) I. Sakkelion et Alc. I. Sakkelion, Κατάλογος τῶν χειρογράφων τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἑλλάδος. Athènes, Imprimerie nationale, 1892. — J'ai complété ce catalogue, peu soigné et incomplet, par le catalogue manuscrit sur fiches et par celui auquel travaille en ce moment le professeur Kougéas, directeur du cabinet des manuscrits.

*2) Spyr. B. Lambros et ses élèves, Κώδικες τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Βουλῆς, dans le Νέος Ἑλληνομνήμων, I, 1904, p. 89 sqq., et années suivantes, jusqu'en 1909, p. 77 sqq.

3) Spyr. B. Lambros et ses élèves, Κώδικες τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρείας, dans le Νέος Ἑλληνομνήμων, VI, 1909, p. 230 sqq., et années suivantes. Interrompu t. X, 1913, p. 470 sqq., ce catalogue a été achevé par K. I. Dyobouniotes, *ibid.*, 1926, p. 272 sqq., et 386 sqq.

*4) N. A. Bees, Κατάλογος τῶν χειρογράφων κωδίκων τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας Ἀθηνῶν, dans le *Deltion* de la Société, 1906, p. 49-120. — J'ai complété ce catalogue par le catalogue manuscrit mis à ma disposition par le professeur Sotiriou, conservateur du musée byzantin.

5) Spyr. B. Lambros et ses élèves, Κώδικες τῆς Βιβλιοθήκης Ἀλεξίου Κολυβᾶ, dans le Νέος Ἑλληνομνήμων, XI, 1914, p. 471 sqq., et années suivantes, jusqu'en 1922, p. 465 sqq.

6) Spyr. B. Lambros, Κώδικες τῆς Βιβλιοθήκης Σπ. Λάμπρου, publié, après la mort de Lambros, dans le Νέος Ἑλληνομνήμων, XVII, 1923, p. 82 sqq. et *passim*.

II. — Hors d'Athènes.

1) N. A. Bees, Κατάλογος τῶν χειροχράφων κωδίκων τῆς ἐν Θεράπναις μονῆς τῶν Ἁγίων τεσσαράκοντα, dans l' Ἐπετηρὶς Παρνασσοῦ, VIII, 1904, p. 93-146.

2) N. A. Bees, *Verzeichnis der griechischen Handschriften des Peloponnesischen Klosters Mega-Spilaeon*, Bd. I, Leipzig-Athènes, 1915.

3) N. A. Bees, Κατάλογος τῶν χειρογράφων κωδίκων τῆς ἐν Λευκασίῳ μονῆς τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, dans le Δελτίον τῆς ἱστορικῆς καὶ ἐθνολογικῆς ἑταιρείας τῆς Ἑλλάδος, IX, 1926, p. 66-88. [Inachevé].

4) N. A. Bees, Κατάλογος τῶν ἑλληνικῶν χειρογράφων κωδίκων τῆς ἐν Ζακύνθῳ Φωσκολιανῆς βιβλιοθήκης, dans le Δελτίον τῆς ἱστορικῆς καὶ ἐθνολογικῆς ἑταιρείας τῆς Ἑλλάδος, VIII, 1923, p. 566-576, et IX, 1926, p. 46-65.

*5) K. I. Dyobouniotes, Κατάλογος τῶν κωδίκων τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ζαγορᾶς, dans le Νέος Ἑλληνομνήμων, XII, 1915, p. 456 sqq.; XIII, 1916, p. 109 sqq., 243 sqq., 340 sqq., 444 sqq.

6) Sophr. Eustratiades, Κατάλογος τῶν ἐν τῇ μονῇ Βλατέων (Τσάους-Μοναστήρι) ἀποκειμένων κωδίκων, Thessalonique, Panteles et Xenophontides, 1918.

*7) Sophr. Eustratiades et Arcadios, *Catalogue of the Greek Manuscripts in the Library of the Monastery of Vatopedi on Mount Athos*, Cambridge, Harvard University Press, 1924. — Complète le n° 10.

8) N. I. Giannopoulos, Κατάλογος τῶν χειρογράφων τῆς Βιβλιοθήκης τῆς ἐν Ἁλμυρῷ Φιλαρχαίου Ἑταιρείας Ὄθρυος, dans le Νέος Ἑλληνομνήμων, XVIII, 1924, p. 448 sqq., 1925, p. 93 sqq., 262 sqq., 369 sqq.

9) N. I. Giannopoulos, Κατάλογος τῶν χειρογράφων τῆς Βιβλιοθήκης τῆς μονῆς Ξενιᾶς, dans le Νέος Ἑλληνομνήμων, XX, 1926, p. 104 sqq.

10) Spr B. Lambros, *Catalogue of the Greek manuscripts on Mount Athos*, Cambridge, University Press, 2 vol., 1895-1900.

11) Spyr. B. Lambros, Κατάλογος τῶν ἐν τῇ κατὰ τὴν Ἄνδρον μονῇ τῆς Ἁγίας κοδίκων, Athènes, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῆς Ἑστίας, 1898.

12) Spyr. B Lambros, Κατάλογος κωδίκων ἐν ταῖς μοναῖς τῆς νήσου Ἄνδρου Ἁγίῳ Νικολάῳ καὶ Παναχράντῳ καὶ ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τοῦ Ἑλληνικοῦ Σχολείου Κορθίου, Athènes, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῆς Ἑστίας, 1899.

13) Spyridon et S. Eustradiades, Κατάλογος τῶν κωδίκων τῆς μεγίστης Λαύρας (τῆς ἐν Ἁγίῳ Ὄρει), Paris, Champion, 1925.

14) X... Κατάλογος τῶν ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τῆς Ἱερῆς μονῆς τῆς Εἰκοσιφοινίσσης εὑρισκομένων βιβλίων εἰς μεμβράναν, χειρόγραφα, χαρτὶ καὶ εἰς τύπον, dans le Νέος Ἑλληνομνήμων, XVII, 1923, p. 306-311.

CODICES ATHENIENSES

1. Biblioth. Publ., n° 1070. — Chartaceus, cm. 22.4 × 15, ff. 231, saec. XIII. Ff. 219ᵛ sqq. usque ad finem recentiore (saec. XIV) manu altera, atramento pallidiore scripta. — Sakkelion, Κατάλογος, p. 190. Cf. A. Delatte, *Catal. cod. astrol. graec.*, X : Codices Athenienses, p. 8

F. 1. [« Γνωμολογία Ἀντωνίου μονάχου τοῦ ἐπικληθέντος Μέλισσα. » Sakkelion].

F. 84ᵛ. Τοῦ αὐτοῦ ἁ(γίου) Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ.

F. 159. Γνῶμαι κατ' ἐκλογὴν ἔκ τε τοῦ Δημοκρίτου καὶ Ἐπικτήτου καὶ ἑτέρων φιλοσόφων κατὰ στοιχεῖον.

F. 166ᵛ. Λιβανίου γνῶμαι.

F. 167ᵛ. Πλουτάρχου γνῶμαι κεφαλαιώδεις.

F. 169ᵛ. Μενάνδρου καὶ Φιλιστίωνος γνῶμαι καὶ διάλεκτοι.

F. 175. Παραινέσεις Μενάνδρου κατὰ στοιχεῖον.

F. 183. Ἀποφθέγματα καὶ γνῶμαι τῶν Ζ' φιλοσόφων.

F. 186. Προφητεῖαι τῶν ἑπτὰ σοφῶν et alia vel moralia vel theologica.

F. 220. Astrologica. Cf. Delatte, *Cod. Athen.*, p. 8-9.

F. 223. Vacuum.

F. 224. (Eadem manu atque ea quae astrologica scripsit) : Titulus : † τοῦ σοφωτ(άτ)ου καὶ πολυμαθεστάτου Βλιμμίδ(ου). παρεκβο(λαὶ) ἐκ τῶν Ἑρμοῦ. καὶ Δημοκρίτου. Ἀριστοτέλους τε καὶ Κλεοπάτρας χρυσουργιῶν. σαφήν(ει)α καλλίστη. καὶ θαυμασία :
Nihil tamen sequitur. Ed. Delatte, *Cod. Athen.*, p. 9. Cf. Berthelot, *Alch. grecs*, II, p. 452.

F. 224ᵛ sqq. Theologica.

2. Biblioth. Senatus, n° 126. — Chartaceus, cm. 22.2 × 17, ff. 46, saec. XVIII-XIX (f. 44 : αωδ' [sc. 1804] ἰουλίου ια' ἐν Σμύρνῃ, eadem manu quae totum codicem exaravit), ab Hierotheo hierodiacono Smyrnaeo scriptus, ut ex ff. 4 et 46ʳ apparet; qui paginas 1-58, ff. 7-35ʳ numeris notavit, ff. 1-6ʳ et 36-46ʳ sine numero relictis. Tineis paulum erosus. — F. 46ʳ, in subscriptione ipsius possessoris, ut videtur, manu scripta : ἐκ τῶν τοῦ Νικο<λ>άου Δημητριάδου Χορτάκη Σμυρναίου. — Sp. Lambros et discipuli, Κατάλογος, in ephemeride quae Νέος Ἑλληνομνήμων inscribitur, V, 1908, p. 308-309.

F. 1. Titulus : ἐν τόμῳ $α^{ω}$/ ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς φύλ· 224.
πεπαύμεθα πενία μαχόμενοι δυσνουθετήτῳ θηρίῳ καὶ δυσκόλῳ· δίκην γὰρ ἕλκους τοῖς κεκτημένοις ἐμπλέκεται· φιλοσύνηθές ἐστι κακὸν, ῥαθυμοποιὸν, κατηφὲς πρὸς λύπην ἀπαρηγόρητον, πρὸς ἀνίαν ὀξύρροπον, ἄγρυπνον, φιλομέριμνον ἐπίμοχθον, κακῶν ἐφευρετικὸν, ἄδοξον, εὐκαταφρόνητον, ἀνεπίφθονον. οὐ γάρ τις ἐθέλει τηλικούτῳ κακῷ συναντᾷν, οὐ δὴ εἰ τὴν μανίαν Ὀρέστου νοσεῖν κατακριθείη. ῥίψαντες τοίνυν τὰ τῆς πενίας τῇ πενίᾳ, ἐφ' ἑτέραν μεταστησώμεθα λῆξιν, μετὰ τῆς ψυχῆς ἀμείψαντες καὶ τὸ φρόνημα.

F. 1. Titulus : Σημείωμα περὶ μετάλλων.
Ὅλα τὰ μέταλλα ἔξω ἀπὸ τὸν χρυσὸν λύονται μέσα εἰς τὸ ἰσχυρὸν ὕδωρ (ἀσημόνερον), πρέπει ὅμως νὰ ἐξαιρεθῇ καὶ ἡ πλάτινα. ἡ ὁποίη καὶ αὐτὴ δὲν λύεται μέσα εἰς τὸ ἰσχυρὸν ὕδωρ, καθὼς καὶ ὁ χρυσός· καὶ πρὸς τούτοις ὁ κασσίτερος ὁ ὁποῖος ἀντὶς νὰ λυθῇ, τιτανοῦται (γίνεται ὡς ἄσβεστος) ὅταν <τ>ὸν βάλλουν εἰς τὸ ἰσχυρὸν ὕδωρ.
τόμῳ β : τῶν τῆς φιλοσοφ : στοιχείων· φύλ : 68.
Κάθε μέταλλον λύεται μέσα εἰς τὸ ὀξὺ τοῦ νίτρου. πλὴν τοῦ χρυσοῦ, καὶ τῆς πλατίνας.
ἐν τῷ αὐτῷ τόμ : φύλ : 116.
Παραδείγ : χάριν. ἕνα κομάτι χρυσοῦ θέλει ἀποδειχθῇ, ὅτι πρέπει νὰ εἶναι ἐλατὸν, σφυρήλατον, στερρὸν, διαλυτὸν εἰς τὸ βασιλικὸν ὕδωρ κτλ : ἐπειδὴ αὐταὶ αἱ ἰδιότητες ἀνήκουν εἰς τὸν χρυσόν· ἐν τῷ αὐτῷ τόμ : φύλ : 129
Καὶ αὖ. (ἡ ἰδέα τοῦ χρυσοῦ θέλει εἶναι ἀληθὴς, ὁπόταν μοι εἰκονίζῃ ἕνα μέταλλον βαρύτατον ·:· ὠχρὸν διαλυόμενον εἰς τὸ βασιλικὸν ὕδωρ, μὴ διαλυόμενον εἰς τὸ ἀσημόνερον· τόμῳ $α^{ω}$ τῶν τῆς φι(λοσο)φίας στοιχείων, φύλ : 65
·:· σφυρήλατον, στερεὸν

F. 1ᵛ. Vacuum.

F. 2. Titulus : Ἐκ τῆς ὁριστικῆς τῶν ὄντων ὁρισμοὶ τινῶν εἰδῶν ἐν τῇ παρούσῃ βίβλῳ ἀναφερομέν(ων).
Μυστήριον λαίλαπος φησί που ὁ Στέφανος. τί ἐστι λαίλαψ; σκότος μετὰ συστροφῆς ἀνέμου. ὁριστ : τῶν ὄντων ἐν τῷ περὶ μετεώρ :
ἶρις ἐστιν ἔμφασις ἡλίου τμήματος ἢ σελήνης ἐν νέφει νοτερῷ, καὶ κοιλῳ, καὶ συνεχεῖ πρὸς φαντασίαν ὡς κατόπτρῳ θεωρουμένη κατὰ κύκλου περιφερείαν. ἐκ τῆς ὁριστ : Ἀριστ(ο)τ(έλης) : δ' περὶ κόσμ : πρὸς Ἀλέξ(ανδρον) :
ἅλως ἐστιν ἔμφασις λαμπρότητος ἄστρου περίαυγος. αὐτόθι
καπνος ἐστιν ἀναθυμίασις ξηρ<ὴ> καὶ θερμή, ἀτμὸς δρομὸς τῆς τοῦ πυρὸς ἀναφορᾶς, τεκμήριον πυρός : ὁριστ : κεφ : ξγ'
ὑδράργυρος ἐστι μέταλλον πρὸς ἑαυτὸ πάντα καθέλκον, οὗ χωρὶς οὔτ' ἄργυρος οὔτε χαλκὸς περιχρυσωθῆναι δύναται. ὁριστ ; νζ'.
μόλιβδός ἐστι μέταλλον μέλαν ἰσόρροπον τῷ χρυσῷ, ῥαδίως τε διαχέομενον (νζ' αὐτόθι.)
κασσίτερος μέταλλον διαχωρίζον, καὶ διακρίνον μάντα τὰ μέταλλα. αὐτόθι.
χαλκός ἐστι μέταλλ : τῆς αὐτῆς σκληρότητος, καὶ μαλάξεως τῷ ἀγρύρῳ ἐρυθροῦ χρώματος, οὐδέ τινι ἰῷ πεφθαρμένον. αὐτόθι.
χρυσὸς μέταλλον πυκνότατον, καὶ βαρύτατον πάντων.
» ἀλάβαστρον ἐστι λίθος λευκὸς ποικίλοις χρώμασι περίστικτος. ὁρ : $\overline{νζ}^{ω}$
στυπτηρία ἐστι λίθος λευκὸς τῇ γεύσει στύφων. ὁρ : $\overline{νζ}^{ω}$
» ὑδράργυρός ἐστι λίθος ἀπὸ τοῦ ἀμηνίου (?) λεγομένου σκευαζόμενος $\overline{νζ}^{ω}$
Ἀρσενικὸν λίθος πλακώδης χρυσίζων τῇ χρόα. $\overline{νζ}^{ω}$
» λιθάργυρος ἐστιν ἀφρὸς ἀργύρου. $\overline{νζ}^{ω}$
χρυσ<ο>κόλλη ἐστι λίθος ὅμοιος χρυσίῳ, ὅς τὸ χρυσίον αὐξάνει. ὁριστ : $\overline{νζ}^{ω}$
κοραλλιον ἐστιν εἶδος φυτοῦ ἐνάλιον. ὅθεν καὶ λιθόδενδρον καλεῖται. ὁριστ : $\overline{νζ}^{ω}$
χάλκανθος ἐστιν <ὑ>γρο<ῦ> ? π<.>ηηγός (?), ὁριστ : $\overline{νζ}^{ω}$

F. 2v. Titulus : ἐκ τοῦ μθ'. ὁριστ : τῶν ὄντων. περὶ πλανητῶν.
Κρόνος ἐστι πλανήτης ξηρᾶς, καὶ πάνυ ψυχρᾶς κράσεως.
Ζεὺς πλανήτης σύγκρατος ἐκ θερμῆς, καὶ ψυχρᾶς κράσεως.
Ἥλιος θερμός, καὶ ἠρέμα χηρός.
Ἀφροδίτη θερμὴ καὶ ὑγρά.
Ἑρμῆς χηρὸς, καὶ συνάμα ὑγρός.
Σελήνη ὑγρὰ, καὶ ἠρέμα θερμή. ἅπαντα ἐν τῷ περὶ ζωδίων.

F. 2v. Titulus : ἐκ τῆς ὁριστ : κεφ : $\overline{\text{σα}}^{\text{ω}}$ περὶ χυμῶν.
αἷμα ἐστι χυμὸς θερμὸς, ὑγρὸς, καὶ γλυκὺς
φλέγμα ἐστι χυμος ψυχρος, ὑγρὸς, ἀλυκὸς, καὶ γλισχρος.
χολὴ ξανθη ἐστι χυμὸς θερμὸς, ξηρὸς, δριμυς, δακνώδης
χολὴ μελαινα χυμὸς, ξηρος, ψυχρὸς, ὀξὺς, βαρύτατος.
Semipagina vacua.

F. 3. Titulus : ἐκ τοῦ β' τόμου Ἰωσὴφ Βρυεννίου. ἐν τῷ $\overline{\text{α}}^{\text{ω}}$ λόγῳ περὶ συντελ<εί>α<ς> περὶ τῶν ἑπτὰ πλανητῶν.
Τὰ μάλιστα τῶν μετάλλων χρήσιμά τε, καὶ τίμια ἑπτά. Μόλιβδος σίδηρος, κασσίτερος, ὕελος, χαλκὸς, ἄργυρος, καὶ χρυσός.
Οἱ ἑπτὰ πλάνητες ἑπτά τινων ζώων, καὶ ἑπτὰ ἀνθέων, καὶ ἑπτὰ μέταλλων ἀναλογοῦσι τοῖς χρώμασι.

	Ζώ		
Κρόνος μὲν	ὄνω	, ὑακίνθῳ τε	, καὶ μολίβδῳ.
Ζεὺς δὲ	ἀετῷ	, κρίνω	, καὶ ἀγρύρῳ.
Ἄρης	λύκω	, ἴῳ	, καὶ σιδήρω.
Ἥλιος	λέοντι	, ῥόδῳ	, καὶ χρυσίῳ.
Ἀφροδίτη	περιστερᾷ	, ἀναγαλλίδι	, καὶ κασσιτέρῳ.
Ἑρμῆς	, δράκοντι	, ἐρυθροδάνῳ	, καὶ χαλκῷ.
Σελήνη	, βοΐ	, ναρκίσῳ	, καὶ ὑέλῳ. ※

F. 3. ※ ὕελός ἐστι μίγμα διαυγὲς λιθοειδὲς ἐκ ψάμμου, καὶ ὕδατος διὰ πυρὸς συνιστάμενον. ὁριστ : τῶν ὄντων φυλ : 97 κεφ : $\overline{\text{νζ}}^{\text{ψ}}$
Cf. Berthelot, II, p. 24-25. Semipagina vacua.

F. 3v. Vacuum.

F. 4. Titulus : Περίληψις τῶν κεφαλαίων τοῦ παρόντος περὶ τῆς ἱερᾶς τέχ : συντάγματος πεποιημένη παρ' ἐμοῦ τοῦ ἀντιγραφέως (Ἱεροθέου ἱεροδιακόνου) τοῦ ἐκ Σμύρνης.

Κεφ : Α

Ἔπαινος τῆς φύσεως τῆς τερπούσης, καὶ κρατούσης, καὶ νικώσης ἐξ ἧς τὸ μυστήριον τελεσιουργεῖται. καὶ ἔκθεσις τοῦ κάλλους αὐτῆς . . . . εἰς φυλ : 1

Β'

Περὶ τῆς σεληνιακῆς ἀπορροίας, ἣν ἐξηγούμενος διὰ θαύματος ἄγει πολυωνυμίᾳ κοσμῶν, καὶ δεικνὺς αἰνιγματωδῶς τὸν τρόπον, ὅπως ἀποκαθίσταται, καὶ ὅτι λευκὴ μὲν ἐνεργείᾳ, δυνάμει δὲ ξανθή. καὶ περὶ τῆς τῶν ὑδάτων ἀπ' αὐτῆς ἄρσεως 5

Γ

Περὶ τῶν καιομένων, καὶ σποδουμένων, καὶ εἰς παλιγγενεσίαν ἐρχομένων. ὧν καθ' ὁμοιότητα καὶ ὁ λίθος ὁ ἐτήσιος γίνεται. καὶ ὅπως, καὶ ὅτι ἐκ πολλῶν εἰδῶν εἷς. ὃν κατὰ πλάτος ἐν τῷ τέλει περιγράφει 12

Δ

Ἐνταῦθα ἐκτίθενται αἱ τῶν παλαιῶν ἀλληγορικαὶ φωναί. ὅτι ἓν τὸ πᾶν. καὶ ἓν τὸ ὅλον. ὅπερ ἡ μία φύσις ἐστιν ἡ τέρπουσα, ἡ εἰσκρίνουσα καὶ μένουσα ἐκ μονάδος ἀρχομένη τε καὶ εἰς μονάδα λήγουσα. καὶ ὅτι πολλὰ ὄντα ἓν λέγεται. εἶτα ἔπαινος τῶν οὐρανίων φύσεων· ἃς ἐξορφανίσαι τῆς ὕλης διδάσκει. καὶ τελειῶσαι. εἶτα περὶ τοῦ λίθου τοῦ ἀτίμου τε καὶ ἐντίμου, καὶ τῆς κατασκευῆς αὐτοῦ προβάλλει 17

Ε

Ὅτι τὸ σύνθεμα ἐκ δ' συνίσταται στοιχείων ὥσπερ ὁ $\overline{\text{ἄνος}}$· ἡ δὲ ἱερὰ τέχνη τῶν φι(λοσό)φων δωδεκάπυργος, καὶ δωδεκάζωος· |
F. 4v. καὶ ὅτι ὥσπερ <αἱ> πλανῆται εἰσέρχονται, καὶ ἐξέρχονται τῶν ζωδίων, οὕτω καὶ τὰ ζ' χρώματα φαινόμενα ἐν τῇ τέχνῃ γίνονται. καὶ ἀπογίνονται. 23

ς'

Αἴνιγμα προτείνεται τῆς ἐννεαγραμμάτου συνθήκης· καὶ ὅτι ὁ γνοὺς αὐτὰ, καὶ μεταχειρισόμενος ὡς δεῖ τὴν τέχνην εὐδαίμων ἔσται 27

Ζ

Ὅτι εὐχερὲς τοῖς νοήμοσι, καὶ μεμυημένοις, καὶ ἐναρέτοις τὸ τῆς ἱερᾶς τέχνης ἀποτέλεσμα, τοῖς δὲ μὴ οὕτως ἔχουσι δυσχερές. καὶ ὅτι τὰ πάντα ἕν εἰσι, καὶ ὅτι αἱ δύω βαφαὶ ἐν οὐδενὶ διαφέρουσι· καὶ ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ τέχνῃ προτετίμηται

τὸ πόντιον ρα· καὶ ὅτι ὁ ποιήσας ὡς γέγραπται ἔσται μακάριος· καὶ περὶ πήξεως ☽· καὶ περὶ τῶν τοῦ Νείλου ῥευμάτων 35

Η

Ὅτι δεῖ ἀσωματῶσαι τὰ σώματα, καὶ διὰ τῆς σελήνης τῆς καὶ πυρίνου φαρμάκου οὔσης φθεῖραι τὰ σώματα, ἵνα γένηται ἡ φύσις καλὴ γλυκεῖα, καὶ ἀρραγὴς, εἰσκρίνουσα, καὶ ἄφευκτος πυρί. καὶ τίνα τῶν σωμάτων βάπτεται, τίνα δ' οὔ· ὅτι μόνα στερεὰ ἡ λεύκωσις, καὶ ξάνθωσις. ὑγρὸν δὲ τὸ θεῖον ὕδωρ, τὸ ἄσκιον ποιοῦν τὴν τῶν σωμάτων φύσιν 42

Θ'

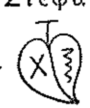
Ὅτι πυρίμαχον γίνεται τὸ σύνθεμα ἐκ τῆς οὐσίας τῆς ἀρυσθείσης ἐκ τοῦ ὑψίστου. καὶ αὖθις περὶ τοῦ λίθου τοῦ ἐγκεφάλου, τοῦ καὶ κρόκου κιλικίου. ὅτι τὰ πάντα ἐξ ἑνὸς γίνεται. ὅπερ ἐστὶ τὰ κύμβαλα, τὰ καὶ οὐράνιοι φύσεις. καὶ πόθεν λαμβάνεται ἡ φύσις τῶν βοτανῶν. καὶ ὅτι ὅταν ἑνωθῶσιν ἕν εἰσιν. ὅτι αἰρόμενοι οἱ λίθοι ὡραῖοι μὲν φαίνονται, καὶ οὐχ ὡραῖοι. ὅτι ὡς βρέφος μορφοῦται τὸ σύνθεμα καὶ ὕδασιν ὡς γάλακτι τιθηνεῖται. καὶ πάλιν διδάσκει αἰνιγματωδῶς· ποῦ κεῖνται τὰ στοιχεῖα, καὶ αἱ βοτάναι. ἃς καὶ ἀρσενικὸν καλεῖ. καὶ ὅτι στερεωθῆναι ἀναγκαῖον. καὶ ὅ<τ>ι ἐνδύονται οὕτω δόξαν <ἐ>π<α>ρμένην ἣν οὐκ εἶχον πρότερον. 47

F. 5. Ἐπιστολὴ περὶ τοῦ ἀγροῦ.

Ἐν ταύτῃ περὶ τοῦ ἀγροῦ φησιν ὅστίς ποτ' ἐστιν, ὅτι πολλοὺς ἀγνώστους ἔχει γεωργούς· καὶ ὅτι ἐθεάσατο τὸν ἐν αὐτῷ δράκοντα, ὃν καὶ περιγράφει. καὶ ὅτι εἰς τρία δεῖ διελεῖν αὐτὸν (ἴσως, ὡς ἐγῷμαι, διὰ τὰς τρεῖς κλεῖδας τῆς τέχνης.) καὶ ὅτι αἱ αἰθάλαι διτταί, ὑγραὶ καὶ ξηραί· καὶ πῶς ἀνασπῶνται. καὶ ὅτι ἡ ξηρὰ τῇ ὑγρᾷ ποτιζομένη θεῖον ἔργον ἀποτελεῖται. καὶ τίνι διαφέρει ἡ μυστικὴ τῆς μυθικῆς χυμείας : 58

Semipagina vacua.

F. 5v. 6, 6v. Vacua.

[pag. 1] F. 7. Titulus : Στεφάνου Ἀλεξανδρέως οἰκουμενικοῦ φιλοσόφου περὶ σὺν θεῷ. Πρᾶξις α'.

Inc. Θεὸν τὸν ἁπάντων ἀγαθῶν αἴτιον, καὶ βασιλέα τῶν ὅλων καὶ τὸν ἐξ αὐτοῦ πρὸ τῶν αἰώνων ἐκλάμψαντα μονογενῆ υἱὸν σὺν τῷ ἁγίῳ πνεύματι ὑμνήσαντες.

[pag. 5] F. 9. Expl. Θαυμάζειν δὲ δεῖ πλέον τὸ ἀπερίγραπτον κάλλος. ὅμως καὶ τὸν πόθον ὑμῶν πληρώσω, ἵνα τοσούτου ἀγαθοῦ ἀξιωθέντες μεθ' ὑμνωδίας θεολογεῖν τὴν ὑπεράγαθον τοῦ θεοῦ μεγαλειότητα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

Ed. Ideler, *Physici et Medici Graeci Minores*, II, p. 199, 2-202, 19.

[pag. 5] F. 9. Titulus : Τοῦ αὐτοῦ Στεφάνου πρᾶξις β'.

Inc. Τὸ τῶν ἀριθμῶν συγκείμενον πλῆθος ἐκ μιᾶς ἀτόμου καὶ φυσικῆς μονάδος τὴν ὕπαρξιν ἔχει.

[pag. 12] F. 12v. Expl. Ὅθεν τὶς ἐξειπεῖν δύναται ἀξίως. μέγας εἶ, κ(ύρι)ε, καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου. καὶ οὐδεὶς λόγος ἐξαρκέσει πρὸς ὕμνον τῶν θαυμασίων σου. ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου κ(ύρι)ε, πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας :

Ed. Ideler, II, p. 202, 20-208, 3.

[pag. 12] F. 12v. Titulus : Τοῦ αὐτοῦ πρᾶξις γ'.

Inc. Πῶς διοργανοῦται, καὶ πῶς ἐν αὐτῷ τὰ θεῖα μόρια ἐκκαθαιρόμενα ἀνίπταται ἐπιπεδέστερα ἀγόμενα; ἡ γοῦν μέθοδος τῆς μυστικῆς χυμείας εἰκόνες εἰσι.

[pag. 17] F. 15. Expl. καὶ λαβόντες τὸ ἀργυροζώμιον καὶ τὸ θεῖον μετὰ βαφῶν, καὶ ἄλλων ἁπάντων ὀπτοῦσι, καὶ ἐπιβάλλουσι χαλκὸν ἐξιωθέντα ὑέλῳ λαμπρῷ, καὶ νίτρῳ, καὶ θείῳ :

Ed. Ideler, II, p. 209, 1-213, 6.

[pag. 17] F. 15. Titulus : Τοῦ αὐτοῦ. πρᾶξις. δ'

Inc. Δέον οὖν ἡμῖν ἔπειτα παρόντων ἐναρέτων ἀνδρῶν καὶ ἀλληγορικῶς καὶ ποικίλως ἐμπεπλεγμένα σκευάσαι, καὶ τοὺς αὐτῆς σπινθῆρας ἐν τοῖς αὐτῶν συγγράμμασιν ἀναγυμνῶσαι διὰ τῆς ἄνωθεν ἡμῖν χάριτος ζητῆσαι τε καὶ ἀνακαλύψαι.

[pag. 23] F. 18. Expl. ἵνα διὰ τοῦ ἀληθινοῦ φωτὸς καταυγαζόμενοι δυνηθῶμεν τὴν τῶν ὄντων γνῶσιν καταλαβεῖν καὶ θεάσασθαι τὰ ἔργα τοῦ τῶν ὅλων θεοῦ, ὅπως δοξάζηται τὸ πάντιμον καὶ μεγαλοπρεπὲς ὄνομα τοῦ πατρὸς, καὶ τοῦ υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν :

Ed. Ideler, II, p. 213, 27-219, 14. Codex noster p. 213, 9-27 omisit.

[pag. 23] F. 18. Titulus : Τοῦ αὐτοῦ Στεφάνου φιλοσόφου. Εἰς τὸ κατ' ἐνέργειαν τῆς θείας τέχνης. πρᾶξις. ε'

Inc. Τὶς μακάριος, καὶ συνήσει τὰ ῥήματα τοῦ παντοκράτορος θεοῦ. τὶς σοφὸς καὶ συνετὸς, καὶ διηγήσεται τὴν ὑπὲρ ἄβυσον σοφίαν τοῦ δημιουργοῦ τῶν ὅλων.

[pag. 27] F. 20. Expl. ὑμνοῦντας τὸ τῆς τριάδος ἑνιαῖον, καὶ ἀκατάληπτον φῶς ἐν πατρὶ καὶ υἱῷ, καὶ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν :

Ed. Ideler, II, p. 219, 18-223, 19.

[p. 27] F. 20. Titulus : Τοῦ αὐτοῦ φι(λοσό)φ(ου) πρᾶξις σὺν θεῷ ς'.

Inc. Τὰ ἄτομα καὶ ἀμερῆ σώματα ἐν ἰδιωτάτοις σχήμασι τὴν ὁμογενῆ φέροντα σύνοψιν, καθὼς αὐτοῖς ἡ τῶν ὁρατῶν φύσις παρέχει ὅλας τὰς οὐσίας ὥσπερ ὁρίζει ἐκφανεῖς.

[p. 35] F. 24. Expl. ἔλθωμεν ἐπὶ τὸ ἡδύτατον φῶς τοῦ θεοῦ, καὶ μάθωμεν τὴν ἐξ αὐτοῦ τοσαύτην τῆς χάριτος σοφίαν ἐκπλήττουσαν, καὶ ἐκλάμπουσαν τοὺς εἰς αὐτὸν πεπιστευκότας τὸν Ἰησοῦν Χ(ριστὸ)ν ἀληθινὸν θεὸν ἡμῶν σὺν τῷ ἀνάρχῳ αὐτοῦ πατρὶ, καὶ τῷ παναγίῳ, καὶ ζωοποιῷ, καὶ ἀγαθῷ αὐτοῦ πνεύματι δοξάσαντες εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν :

Ed. Ideler, II, p. 223, 20-231, 5.

[p. 35] F. 24. Titulus : Τοῦ αὐτοῦ Στεφάνου φι(λοσό)φ(ου) πρᾶξις. ζ'.

Inc. Θεὸν τὸν ἄρρητον, τὸν τῆς σοφίας καὶ ἀληθείας πατέρα τὸν τῆς ζωῆς δοτῆρα, τὸν τῶν ὅλων αἴτιον, καὶ παντοκράτορα, καὶ ἐπέκεινα τῶν χρόνων ὄντα καὶ τὸν ἐξ αὐτοῦ μονογενῆ υἱὸν, καὶ συναναρχον, καὶ ἄχρονον σὺν τῷ τῆς ἀ-[F. 24v] ληθείας παναγίῳ πνεύματι.

[p. 42] F. 27v. Expl. ὁ θεὸς ἡμῶν. δι' οὗ τῷ π(ατ)ρὶ δόξαν, τιμὴν, αἶνον, καὶ μεγαλοπρέπειαν ἀναπέμπομεν, σὺν τῷ παναγίῳ, καὶ ζωοποιῷ καὶ προσκυνητῷ αὐτοῦ πνεύματι, εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. :

Ed. Ideler, II, p. 231, 6-237, 31.

[p. 42] F. 27v. Titulus : Τοῦ αὐτοῦ Στεφάνου οἰκουμενικοῦ φιλοσόφου, περὶ τομῆς τῆς ἱερᾶς τέχνης. πρᾶξις η'.

Inc. Ἐξομολογοῦμαι σοι πάτερ ἅγιε, κ(ύρι)ε, ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς ὁ καθολικὸς θεὸς, καὶ παντοκράτωρ, ὁ τῶν ἁπάντων ἀγαθῶν αἴτιος, καὶ δοτὴρ.

[p. 46] F. 29v. Expl. τῷ ἡμᾶς ἀγαπήσαντι.

Ed. Ideler, II, p. 238, 1-242, 12, a quo multis in locis discrepat hic codex, qui post ἀγαπήσαντι addit : καὶ γένοιτο ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν διὰ Ἰησοῦ Χ(ριστ)οῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν τῆς καλῆς ταύτης ἀπολαύσεως, ἵν' ἐντελεχῶς δοξάζωμεν τὴν αὐτοῦ ἀγαθότητα ἐν ἀσκήσει, καὶ βιοτῇ σεμνῇ, καὶ οὐρανίῳ πολιτείᾳ, καὶ ἐν πάσῃ δικαιοσύνῃ, καὶ ἀληθείᾳ, καὶ καρδίας ταπεινότητι, καὶ εὐποιΐαις τῶν δεομένων, ὡς ὑπετάγημεν, καὶ συνεταξάμεθα αὐτῷ τῷ ἀγαθῷ δοτῆρι τῶν ἀγαθῶν μόνῳ θεῷ ἡμῶν. αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

[p. 47] F. 30. Titulus : Τοῦ αὐτοῦ Στεφάνου Φι(λοσό)φ(ου), καὶ διδασκάλου πρὸς Ἡράκλειον τὸν βασιλέα. πρᾶξις. θ'.

Inc. Ὁ ἄναρχος καὶ ὑπεράρχιος θεὸς, ὁ ἀγαθὸς, καὶ ὑπεράγαθος τῇ φύσει, ὁ φιλανθρωπότατος, καὶ τόπῳ ἀπερίγραπτος, ὁ καθολικὸς, καὶ παντοκράτωρ, ὁ δημιουργὸς πάσης κτίσεως, ὁ ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι παραγαγὼν τὰ πάντα.

[pag. 57] F. 35. Expl. ὥσπερ γὰρ εἰσέρχονται τῷ ἰδίῳ χρώματι διέρχεται εἰς τὰ σώματα. ἐν σήψει γὰρ καὶ θέρμη γίνεται φάρμακον τρέχον εἰς πᾶν σῶμα ἀκωλύτως· ἐνταῦθα γὰρ τῆς φιλοσοφίας ἡ τέχνη πεπλήρωται :

Ed. Ideler, II, p. 243, 1-253, 26. Cf. Cod. Oxon., 2, f. 58.

[pag. 58] F. 35v. Titulus : Ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ. [id est Stephani ad Theodorum]

Inc. Περὶ τοῦ ἀγροῦ γνῶθι, ὡς πολλοὺς γεωργοὺς ἀγνώστους ἔχει, καὶ εἰ μὴ τούτους ἐκβάλλεις ἔξω, οὐ δύνασαι πρόσοδον ἀπὸ τοῦ ἀγροῦ λαβεῖν. εἰσὶ δὲ οἱ περὶ Κλαυδιανόν.

[pag. 58] F. 35v. Expl. αὗται οὖν ποτισθεῖσαι γίνονται ὑγραί, ἡ σκυθικὴ κόμαρος, ἥτις συγκραθεῖσα τῇ νέα αἰθάλη πᾶν ἀποτελεῖ. καὶ ἄλλη ἐστιν ἡ μυθικὴ χυμεία, καὶ ἄλλη ἡ μυ<στι>κὴ, καὶ κρυπτή. καὶ ἡ μὲν μυθικὴ πολυπληθείᾳ λόγων συγχέεται, ἡ δὲ μυστικὴ λόγῳ δημιουργίας κόσμου μεθοδεύεται. ἵνα ὁ θεόφρων θεογενὴς ἄν(θρωπ)ος διὰ τῆς

θείας ἐργασίας καὶ θεολογικοὺς καὶ μυστικοὺς λόγους μάθη, καὶ δοξάσῃ τὸν ἐν ὑψίστοις θεόν· ᾧ πρέπει τιμὴ προσκύνησις εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

Τέλος

Ed. Ideler, II, p. 208, 4-33.

F. 36. Titulus : Συνεσίου φι(λοσό)φου πρὸς Διόσκουρον. εἰς βιβλία Δημοκρίτου ὁμιλίαι Διοσκόρου τοῦ μεγάλου Σεράπιδος τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. θεοῦ συνευδοκοῦντος. Συνέσιος Διοσκόρῳ χαίρειν.
Inc. Τῆς πεμφθείσης μοι ἐπιστολῆς παρὰ σοῦ περὶ θείας Δημοκρίτου βίβλου οὐκ ἀμελέστερον ἔσχον, ἄλλα σπουδῇ πολλῇ, καὶ πόνῳ ἐμαυτὸν βασανίσας ἔδραμον πρὸς σέ.

F. 39v. Expl. εἰ μὴ γὰρ αὐτὸ οὗτος ἔχει οὐδὲν ἐστι βέβαιον. καὶ μάτην δυστυχήσουσιν οἱ τάλανες, εἰς τὸ πέλαγος τοῦτο ὑπορριπιζόμενοι πολλοῖς κόποις καὶ μόχθοις ἐμπεσόντες ἀνόνητοι καθίστανται : — Τέλος.
§§ 1-14. Ed. Berthelot, II, 57, 1-66, 17. Deinde semipagina vacua.

F. 40. Titulus : Ἐπιστολὴ Ἡλιοδώρου φιλοσόφου πρὸς Θεοδόσιον τὸν μέγαν βασιλέα περὶ τῆς τῶν φι(λοσό)φων μυστικῆς τέχνης ἰαμβικῷ μέτρῳ.
Inc. Σκῆπτρα γαίης μέδοντες, ὡς πανέμφρονες
Μυστηπόλοι ἔποντες, ἄκρῳ δακτύλῳ

F. 40v. V. 21 sqq. : Ἔντεχνον ὡς ἔχουσαν εἰσαγωγικὴν
Τέλειαν ἐκμάθησιν εἰς δόξαν κλέους

F. 41v. V. 56 sqq. : Ἔχουσαν τὴν εὔληπτον ἀρρήτων λόγων
Ἔκφρα<σι>ν εὔγνωστόν τε τοῖς φιλεμπόνως

F. 41v. V. 90 sqq. : Ἐκεῖσε ὧδε ἀσχολοῦνται εἰς κενὸν
Ἐγὼ δὲ ὡς ὑπουργὸς ἠτιμωμένος (ex ἀτιμώμενος)
(Versus 107 omissus.)

F. 42. V. 127 sqq. : Πρόσελθε γεννηθέντι παιδίῳ νέῳ
Ἐμοὶ μέλανι ὄντι καὶ κεκρυμμένῳ

F. 42v. V. 162 sqq. : Τὸ θεῖον ἐκβλύζουσα νέκταρ ἐκ μέσου
Πηγαίας, ὡς φερούσης τὸ ζητούμενον
(Versus 171 omissus; 188 iterum scriptus post 189 ubi cancellatus, sed tamen numeratus; 196 omissus.)

F. 43. V. 198 sqq. : Ὅλην τάχει ἐκβάλλουσα αὐτὴν εἰς τέλος
Καὶ μίγνυται εἰς ζεῦξιν κ' οὐκ ἀφίσταται

F. 43v. V. 232 sqq. : Ἄπορον (vel ἄπονον) χαρὰν καὶ δόξαν ἔνθεον χάριν
Πτωχοῖς νέμειν δέοντα, καὶ πάντας θέλειν

F. 44. Expl., v. 267 sqq. :
Καὶ προσφέρειν λατρείαν αὐτῷ μόνῳ
Θεῷ λόγῳ σὺν πατρὶ θείῳ πνεύματι
Εἰς κυκλικοὺς αἰῶνας αἰώνων. Ἀμήν.

Ed. Fabricius, *Bibl. gr.* cur. C. Harles, Hamburg., 1802, vol. VIII, p. 119 sqq. A quo multis in locis discrepat codex noster qui praeterea varias lectiones vel coniecturas praebet, eadem manu in margine scriptas. Quas hic notare non inutile videtur :
(3 ἀπάντων [1]) ἴσ : τῶν ὄντων (50 λόγον) ἴσ : γόνον (51 ὀφλημάτων) ὀφλήματα ἴσ : (108 τεξάσῃ) ἴσ : τεκούσῃ (145 γενηθεὶς) ἴσ: γεννηθὲν (159 ὅταν μέλανσιν) ἴσ : ὅταν μελανσις (168 ἀστραπήφόρον) ἀστραπήχροον Γρ : (177-178 Ἐκ τεσσάρων κλάδων ἡνωμένων ἅμα | Μί<α>ν πρὸς ῥίζαν εὔκαρπον φέρει) Γ : ἐκ τεσσάρων κλάδων τε συνηνουμένων | ὁμοῦ μίαν πρὸς ῥίζαν εὔκαρπον φέρει (183 ταῖν χέρειν vel χέρσιν) ταῖς χερσὶ Γρ : (195 ταύτης ἑνωθείσης) αὕτη ἕνωθ : (241 ἐνθέῳ λόγω) θείῳ ἐν λόγῳ. Γρ : (250 τῶν θεοτρόπων) ἐς θεότροπον

F. 44. Post Heliodori carmen : αωδ'ω ἰουλίου ιά'η ἐν Σμύρνῃ. Reliqua paginae pars vacua.

Ff. 44v45. Vacua.

F. 45v. Titulus : Τεχνῖται ταύτης τῆς ὑποθέσεως ἀναφερόμενοι σποράδην.
» Παμμένης. Ἐπιβήχιος. Κομμάριος. Συνέσιος. Διοσκορίδης. Ὀστάνης ὁ Πέρσης. Κλεοπάτρα. Θεόδωρος ὁ Μαγιστριανός. Ἰάκωβος ὁ Καβειδάριος. Μαρία. Δημόκριτος ὁ Ἀβδηρίτης. Ἡλιόδωρος. Ἀγαθοδαίμων.
Cf. Berhelot, II, p. 25, 6-26, 2.
Reliqua pars paginae vacua.

F. 46. Titulus : Μαρτυρίαι.
Ταῦτα ἐτέχθησαν ἐν τῇ γῇ ἡμῶν ταύτῃ τῇ Αἰθιόπιδι, ἐξ ἧς λαμβάνονται βοτάναι, καὶ λίθοι, καὶ σώματα θεῖα . 57

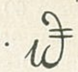
(1) ἐπῶν τε in ed. Fabric.

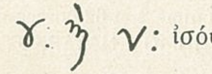
Ὅμως καὶ τὸ ἡμέτερον νέφος ἐξερχόμενον ἐκ τοῦ ἡμετέρου στοιχείου . . . . . . , ... 54
Reliqua pars paginae vacua.

F. 46ᵛ. Ex II columnis constat; in sinistra :
Τί ἐστι τὸ ἐξορφανίσαι; 46 καὶ 19.
χρυσοζώμιος βόστρυχος 2 διὰ κρόνου ♄ (1) καὶ καλκοειδῶν γενομένων, ὥστε καὶ γλυφῆς ἐπιδέεσθαι. 16. μιᾶς φύσεως τῆς κεκαλυμμένης ἐντεριῶνος. 18. φύσεις οὐράνιαι. 19. λίθος ἄτιμος, καὶ ἔντιμος. καὶ ἡ σῆψις τῆς Ἴσιδος θαυμαστὰ τὰ μέταλλα ποιεῖ. 26. ὧδε δεῖξον τοῦ σοῦ Στεφάνου τὸν ἔπαινον. 29. τὴν τῆς κεφαλῆς πλόκαμον. 35. κύμβαλα· καὶ Œ ταῦτα ἀν<α>λυόμενα πάντα κατεργάζεται. 54. λεύκινα ξύλα. 51. ὡραῖοι, καὶ οὐχ ὡραῖοι λίθοι. αὐτόθι. ἀρσένικον. 54. σκυθικὴ κόμαρος (ἐν τῇ ἐπιστολῇ.) τοῦτο τὸ μυστήριον ἐμάθομεν ἐκ τοῦ ἀρχαίου πατρὸς Κομαρίου. 56. . .
αἱ τρεῖς καθόλου ἐργασίαι δηλουνται αἰνιγματωδῶς φύλ : 21. καὶ 25. καὶ 33.

F. 46ᵛ. In dextera columna :
Titulus : Πολυωνυμίαι τοῦ συνθέματος.
πύρινον φάρμακον. ☾ ἀπὸ ☉ κιναβάρεως. χρυσοκόλλα. χιὼν, βατράχιον. ὦχρα. φεγγίτης. ἄπυρον θεῖον. πύριμαχος τόνος. σύλληψις τετρασωμίας. σελήνη διαδρομος. ἀσώματον. ὅθεν λέγεται καὶ πολυώνυμος ἰδέα. καὶ πολύειδος ἐπωνυμία. ἕν. ὅλον. πᾶν. εἰσκριτὴρ τῶν σωμάτων. νικηφόρος ἀνδραγαθεὺς. χρυσόκοσμος σπινθὴρ. χρυσοζώμιον σῶμα. φλογοφόρος φεγγίτης. πολυτίμητον στέμμα. βασιλικὸν περιβόλαιον. ἀληθὴς πορφύρα. φαρμακον ζωῆς. καὶ ἄλλα πλεῖστα.
Ἐν δὲ τοῖς χλωροῖς λίθοις εὑρίσκεται φησιν ὁ Συνέσιος· Στέφανος δὲ λίθον ἄτιμον καλεῖ καὶ ἔντιμον. οὐρανίους φύσεις. ἀρσένικον. βοτάνας ἐκ τῶν νήσων τῆς θαλάσσης, ἐκ τῆς χώρας τῆς ἀνωτάτης. κύμβαλα. ἴσιδα. ἑώαν. ὄφιν. δράκοντα. ὡραίας, καὶ οὐχ ὡραίας βοτάνας. λίθον ἐγκέφαλον. τῆς κεφαλ: πλόκαμον. σκωρίαν ὁ δὲ

(1) Cf. Ideler, II, p. 212, 9.

Ἡλιόδωρος καλεῖ αὐτον ὑπουργὸν ἠτιμωμένον. δοῦλον πάντων κτηνῶν. οὐδαμοθεν ἀφιστάμενον. ἀν(θρώπ)οις συνευρισκόμενον.

 ἰσόψ:

F. 46ᵛ. Ima in pagina sunt verba haec, quae manus altera addidit :
ἐκ τῶν τοῦ Νικο<λ>άου Δημητρίαδου Χορτάκη Σμυρναίου, [ἀντ cancellat.] ἐγράφη [δὲ cancellat.] ὑπὸ [τοῦ cancellat.] Διδασκάλου Ἱεροθέου Ἱεροδιακόνου Σμυρναίου

3. Biblioth. Christianae Archaeologicae Societatis, nº 321. — Chartaceus, cm. 21.2 × 15.4, pp. 64 (re vera 60, nam codex a pagina 2 incipit, et scriba post 16 et 30 sequentes paginas numeris 18 et 33 notavit, numeris 17, 31, 32 omissis; et ego in paginis notandis scribae ordinem secutus sum), saec. XVIII-XIX, una manu totus scriptus. — Paginae 2 et 62 possessoris signo obsignatae sunt : ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΩΝΣΤ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ ΝΑΥΑΡΧΟΥ. 1879. — Deest in Catalogo quem N. A. Bees conscripsit.

P. 2. Titulus : Στεφάνου Ἀλεξανδρέως. οἰκουμενικοῦ, φιλοσώφου καὶ διδασκάλου : Πράξης πρῶτη :
Inc. Θεὸν[τὸν] πάντων ἀγαθῶν αἴτιον. καὶ βασιλέα τῶν ὅλλων καὶ τὸν (ex τῶν) ἐξ αὐτοῦ πρὸ τῶν αἰωνων ἐκλάμψαντα μονογενῆ υἱὸν, σὺν τῷ ἁγίῳ πνεῦματι. ὑμνήσαντες.

P. 7. Expl. θαυμάζειν δὲ δεῖ πλέον τὸ ἀπερίγραπτον κάλος. ὅμως καὶ τὸν πόθον ἡμῶν πληρώσω. ἵνα τοσοῦτον ἐρῶν ἀξιωθεται μέθ' ὑμνοδίαν θεολογεῖν, τὴν ὑπεράγαθον τοῦ θεοῦ ἀγαθότητα.
Ed. Ideler, II, p. 199, 2-202, 19.

P. 7. Titulus : Τοῦ αὐτοῦ πράξης β.
Inc. Τὸ τῶν ἀριθμῶν συγκείμενον πλῆθος, ἐκ μιᾶς τῆς ἀτόμου καὶ φυσικῆς μονάδος τὴν ὕπαρξην ἔχει.

P. 14. Expl. τὶς ἐξ' εἰπεὶν δύναται πρὸς ὕμνον τῶν θαυμασίων σου, ὡς ἐμεγαλήνθη τὰ ἔργα σου κύριε πάντα ἐν σοφία ἐποίησας.
Ed. Ideler, II, p. 202, 22-208, 3.

P. 14. Titulus: Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς Θεώδωρον.
Inc. Περὶ τοῦ ἀγροῦ γνῶθῃ ὡς πολλοὺς γεωργοὺς ἀγνώστους ἔχει. εἰ μὴ τοῦτους ἐκβάλλεις ἔξω. οὐ δύνασε πρόσοδον ἀπὸ τοῦ ἀγροῦ λαβεῖν εἰσοὶ δὲ οἱ περὶ Κλαυδιανού.

P. 15. Expl. πᾶσαι (ex πᾶσας) αἱ οὐσίαι καὶ τὰ μέταλα αἰθάλαι εἰσί, μᾶλλον δὲ γίνονται. αὐταὶ γοῦν ποτισθεῖσαι γίνονται αἰθάλαι, ὑγραὶ. ἥτις [ποτ cancellat.] συγκρατηθεῖσα τῇ νέα αἰθάλη, πᾶν' ἀποτελεῖς.
Ed. Ideler, II, p. 208, 4-28.

P. 15. Titulus : Τοῦ αὐτοῦ πράξης τρίτη.
Inc. Πῶς διοργανοῦνται, καὶ πῶς ἐν ταὐτῷ τὰ θεῖα μόρια ἐκκαθαιρόμενα ἀνιπτάται ἐπιποδέστερα. ἤγου μέθοδος τῆς μυστικῆς οἰκονομίας ἐστι ——

P. 22. Expl. καὶ λαβόντες τὸ ἀργυροζώμιον καὶ τὸ θεῖον μετὰ τῶν βαφῶν καὶ ἄλλων πάντων ὁπτοῦσι. καὶ ἐπιβάλλουσι χαλκόν. ἐξιωθέντα ὑέλῳ λαμπρῷ καὶ νίτρῳ καὶ μίσυ.
Ed. Ideler, II, p. 209, 1-213, 6.

P. 22. Titulus : Τοῦ αὐτοῦ πράξης τετάρτη.
Inc. » Πᾶσα δώσης ἀγαθῆ καὶ πᾶν δώριμα τέλειον ἄνωθεν ἐστι καταβαίνον. ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φῶτων.

P. 27. Expl. ἵνα διὰ τοῦ ἀληθηνοῦ φωτὸς καταυγαζόμενοι δυνηθείημεν τὴν τῶν ὄντων γνῶσιν, καὶ καταλαβὴν καὶ θεάσασθαι τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ τῶν ὅλλων, ὅπως δοξάζεται τὸ πάντιμον καὶ μεγαλοπρεπὲς ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεί καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων ἀμῆν.
Ed. Ideler, II, p. 213, 7-219, 14.

P. 27. Βάπτει κασήτερον λέγια : ☿ ; χαλκοῦ σῶμα : ♀

P. 27. Titulus : Τοῦ αὐτοῦ Στεφάνου πράξης πέμπτη.
Inc. Τὶς μακάριος καὶ σινήσει τὰ ῥήματα τοῦ παντοκράτορος θεοῦ, [pag. 28] τὶς σοφὸς καὶ συνετὸς καὶ διηγήσεται τὴν ὑπεράβυσσον σοφίαν τοῦ διμηουργοῦ τῶν ὅλων;

P. 33. Expl. ὑμνοῦντας τὸ τῆς τριτὴς, τὸ τῆς τριάδος ἐνιαίον καὶ ἀκατάληπτον φῶς ἐν πατρὶ καὶ υἱῷ καὶ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμῆν.
Ed. Ideler, II, p. 219, 15-223, 19.

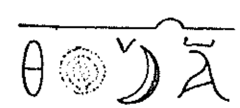
P. 33. Sine titulo.

Κρόνος	Ζεύς	Ἄρης	ἥλιος	ἀφροδήτι	Ἑρμῆς	Σελήνη
♄	♃	♂	☉	♀	☿	☽
Μόλυβδος	κασίτερος	Σήδερος	μαλαγ(μα)	χάλκωμα	ὑδράργυρος	ἄργυρος

Cf. Berthelot, II, p. 24-25.

P. 34. Μαρία τῆς γῆς καὶ τοῦ πρώτον // στήψης τοῦ ἱεροῦ στοιχείου.

στοιχείον

τοῦ πυρὸς ἐστί

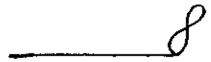
στοιχείον
☽ ♒
τοῦ ἀέρος
στοιχείον

τὶ λέγε

τῆς καρδίας ξανθῇ

κροκοειδὲς στοιχεῖον Δ

γ πορφυρὸν

στοιχεῖον τρίτον. Γ'.

═══ ☽

ὁλκνὸς λευκαίνει

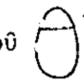
P. 34. Titulus : Στεφάνου Ἀλεξανδρέως καὶ φιλοσόφου ἐπιτομή.
Inc. : Ἐννέα γράμματα ἔχω, τετρασύλλαβος ἠμὴ νόει μη. αἱ τρεῖς αἱ πρῶται δύο γράμματα ἔχουσιν ἑκάστη, ἡ λοιπὴ δὲ τὰ λοιπᾷ καὶ εἰσιν ἄφωνα τὰ πέντε. τοῦ παντὸς δὲ ἀριθμοῦ, ἑκατοντάδες εἰσὶ δὶς ὀκτὸ. καὶ τρὶς τρὶς δεκάδες σὺν τρὶς ἑπτά. γνοὺς δὲ τὶς εἰμὴ οὐκ ἄμυετος ἔσῃ θείος πάρ' ἐμοὶ γε σοφίας.
Est αἴνιγμα τοῦ φιλοσόφου λίθου a Berthelot editum, II, p. 267, 18-268, 2, sed ex lectione VI Stephani petita, vid. Ideler, II, p. 225, 9-14.

P. 34. (Sine titulo) [Stephani *de Arte Sacra et Divina*, lectio VI.]
Inc. Τὰ ἄτομα καὶ ἀμερί σώματα ἐν εἰδικωτάτοις σχήμασι, τὴν ὁμωγενὴ φέροντα σίνοψην καθ' ὁ αὐτοῖς ἡ τῶν ὁρατῶν φύσις περιέχει ὅλας τὰς τῆς οὐσίας. ἅσπέρ ὁρίζη ἐκ φωνῆς.

P. 40. Expl. ἔλθομεν ἐπὶ τῷ εἴδει τοῦ θεοῦ φῶς καὶ μάθομεν τὴν ἐξ αὐ [p. 41] τοῦ τοσαῦτην τῆς χάριτος σοφίαν ἐκπλήττουσαν καὶ ἐκλάμπουσαν ἐπὶ τῆς εἰς αὐτὸν πεπειθότας, καὶ Ἰησοῦν θεὸν ἡμῶν. δοξάσατε
Ed. Ideler, II, p. 223, 20-231, 5.

P. 41. (Titulus deest).
» ἀρσενικόν ... ... ⊙ ... ... μοῖρας =
» μαρίας ... ... ϑ ... ... τοῦ σπερματικοῦ =
θηλύας ... ... Σελήνη ... ☽ =

P. 41. Titulus : Ὄργανα τῶν φιλοσόφων = Τασέτια

Σήψις αὐτοῦ 40

Στόρτα

Κόμη ἐν τῇ

πράξεως χρεία

στόρτα

 δεύρη δαῖμ

Σήψις κόμι ἡμέρας μ

Τακτιρρέτι : Τακτὶρ [ἕτερον cancell.] ἕτερον ἀπὸ τὴν σήψιν

κρία λατρῶνι κατασκευή : : καύσον ὥρας : 24 :

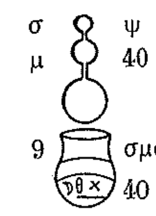
καρίχευσον ἤγουν ξήραν(ε) ἄδι : σπίσεως μὲ ὄξος

ἐν ἡλίω καὶ δρόσω ἡμέρας 20

Σύψις εἰς κόπρον ζηστὴν ἀλόγου ἢ ὄρνιθας ἡμέρας : 20 : ταρίχευσον

κομη ὕλη	μαρία ὕλη	οὖρος ὕλη
10	10	10

P. 42. Titulus : Πράξης

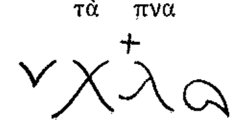

νίτρον πνευ :	μαρία ἅλας	ἀμονιακόν ἅλας
100	100	100

ἀρσενικόν κάδμια ὑδράργυρος ♀ ♀ // ἀμονιακόν μάλαγμα μάλγαμες

☽ ☽ ϑ

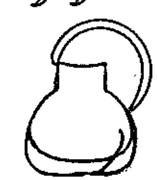
τὰ πνα

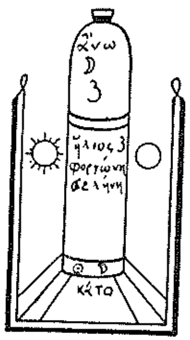
μκ

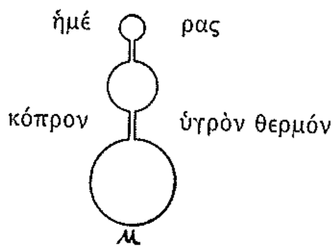

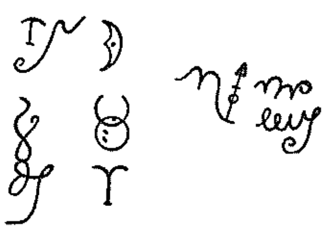

ὡσάν τελειώσουν τὰ πνεύματα, εὔγαλε τὸ πολύχρωμον ἀπὸ ἀρσενικόν καὶ νιστίρου κάδμιας τὸ ὑδραργύρω [σήψιν cancell.] ψήσιμον καὶ κάματα ὑδράργυρον καὶ ἔπαρε ☽ ϑ : καὶ ψίσατε εἰς τὸ τασέτι, καὶ δός τα εἰς τὸ σῶμα τοῦ ♀ ἢ εἰς τὸ σῶμα τῆς ☽ καὶ τέξης ἥλιον, αὐτη ἔστὴν ἡ β κατασκευὴ τοῦ Στεφάνου.

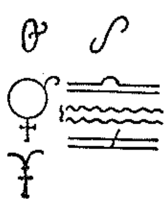

P. 42. Titulus : Περὶ τῆς θείας καὶ ἱερᾶς τέχνης.
Sequuntur figurae :

et, summa in pagina 43 :

P. 43. (Sine titulo) [Stephani *de Arte Sacra et Divina*, lectio IX.]
Inc. Ἐγὼ τῇ εἰκόνι χρησάμενος τῇ ἀληθινῇ εἶπον ὕδωρ

χαλκάνθου (ex χάλκανθος) : , [ποιεῖ τὸ χρυσίον, ἰον φησίν ὁ φιλόσοφος καὶ πόθεν δείξει cancell.] : αὐτὸ καὶ γὰρ [ποιήση cancell.] ἐκεῖ γενήσει τὸ ♀ : καὶ ἡ χάλκανθος ποιεῖ τὸ χρυσίον, ἰον φισὴν ὁ φιλόσοφος καὶ πόθεν δείξει ὅτι ὁ ἰὸς ἐστὶ πνεῦμα ἀρσενικόν;

P. 47. Expl. ἐν γὰρ τῇ γῇ εὑρίσκονται καὶ ἐν τῷ ἀέρη ὑπάρχουσι καὶ ἐν ὕδατι καὶ πυρὶ εἰσὶν ὅλως εἰρίνην μεταλλήλων ἔχουσι, καὶ εἷς διακονεῖ αὐτοῖς, καὶ ἑνι ζυγῷ ὑπεζεύχθησαν πάντες καὶ ἓν πόμα πίονται. Ἐκ γῆς τῇ γῇ τρέφονται καὶ ἕκαστον αὐτὸν τὸ ἴδιον διακονεῖ. και ἐν τῇ στέγει τῇ ἰδία ἵσταται, καὶ τὸ θέλημα τοῦ πεποιηκότος ποιεῖ.
Ed. Ideler, II, p. 244, 11-248, 12.

P. 47. In margine : κόμη μαρία οὖρος ἰὸς (= Κομάριος ?)

P. 47. (Sine titulo) [Comarii, § 7-17, sed valde contracta].
Inc. Καὶ ὑμεῖς ὦ φίλοι βλέπετε τὴν φύσιν τῶν βοτάνων. τὰ μὲν ἐκ τῶν ὀρέων κατέρχονται. τὰ δὲ ἐκ γῆς ἀναφύονται. καὶ τὰ μὲν ἐκ κοιλάδων ἀνέρχονται, τὰ δὲ ἐκ πεδίων ἄγονται.

P. 51. Expl. καὶ ἰδοῦ λέγομεν τὸ πέρας αὐτοῦ ἐν σώματι τρέχον ὥσπερ γάρ εἰσέρχεται τῷ ἰδίῳ χρώματι διέρχεται εἰς τὰ σώματα, ἐν σήψει γάρ καὶ θέρμῃ γίνεται τὸ φάρμακον, τρέχον εἰς πᾶν σῶμα ἀκολύτος ἐν ταῦτα γὰρ τῆς φιλοσοφίας ἡ τέχνη πεπλήρωται ἀληθῆ.
Cf. Berthelot, II, p. 292, 3-299, 14.

P. 51. Titulus : Συνεσίου φιλοσόφου πρὸς Διόσκορον εἰς βιβλίον Δημοκρίτου ὁμιλίας, [Σαράπιδος cancellat.] Διοσκόρου τοῦ μεγάλου Σαράπιδος [ex σαράπιδεις] τοῦ ἐν Ἀλεξανδρεΐα θεοῦ εὐδοκοῦντος Συνέσιος χαίρειν.
Inc. Τῆς πεμφθήσης μοι [ex μου] ἐπιστολῆς παρᾷ σοῦ περί τῆς θείας Δημοκρίτου βίβλου οὐκ' ἀμελέστερον ἔχων ἀλλά σπουδή πολλῇ καὶ πόνω ἐμαυτὸν βασανίσας ἔδραμον πρός σε.

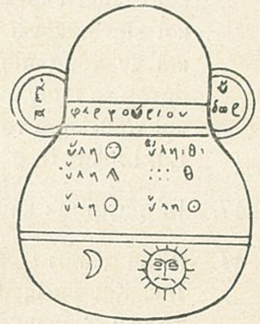
P. 61. Expl. εἰ μὴ γὰρ ταύθ' οὕτως ἔχει οὐδὲν ἐστὶ βέβαιον, καὶ μάτην δυστιχίσαντες οἱ τάλανες εἰς τὸ πέλαγος τούτο, ὑπορρυπιζόμενοι πολλοῖς κόποις, καὶ μογεροῖς ἐμπεσόντες ἀνόητοι καθηστῶνται ἔσονται. » Τέλος ... ...
Syn. §§ 1-14; ed. Berthelot, II, p. 57, 1-66, 17.

P. 61. » λίθος γνωστὸς καὶ πολύτιμος ἄτιμος καὶ πᾶσι γνωστός

Μαρία. υμρ

Πνεῦμα νίτρου σῶμα νίτρου διὰ ὀργάνου ὅσον νὰ γένει γῆ, καὶ μετὰ τρεῖα ἤδει μεζή : ἥλιον [♃ cancell.] ♃ καὶ κάδμια

P. 62.

καὶ εἰς τὰς ἰδίας ἡμέρας
τριγήσατε αὐτά, καὶ ἐκ
λέγεται αὐτὰ ἐκ τῶν νή
σων τῆς θαλάσσης

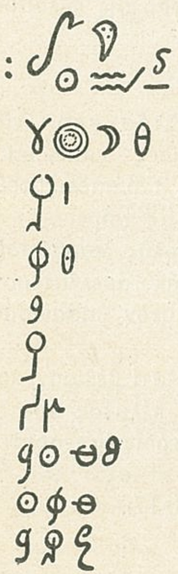
ἐν τῇ κρί
νη τικτο
μένω

χώρα ἀνωτάτη καὶ νεφέλη, καὶ το
ἡμέτερον νέφον λέγεται αὐτῷ

πύρ

τὸ φαρφούριο φιλτζάνι —
ἀήρ ἥνωσε τῶ πυρὶ [καὶ cancellat.] ἡ γαστὴρ τοῦ πυρός
γάρ τοῦ πυρὸς ἔτεκεν, καὶ ἡ νεφέλη βαστάζει αὐτὰ

κόμη
κὸν( )
ἀρσενι)(
ταβὰς
μαρία
ὄξος
θιάφη
ἀρσενικόν
ὑδράργυρος // εἰς φουσκὶ ἡμέρας 20 καὶ κάμε τασέτι τὸν ὑδραργυρον καὶ δὸστον στὸ σῶμα ☽ καὶ ὕστερον εἰς τὸ σῶμα ☿ ♃
μαρία οὖρος
μαρία
ἰός ῥούσιο
κόμη //

P. 63. Titulus : Ἐξήγησης τοῦ φισικοῦ σώματος

Σῶμα	Πνεῦμα	καὶ Ψυχὴ.
Σῶμα	Πνεῦμα	Ψυχὴ
γῆς καὶ	ὕδωρ καὶ	πύρ καὶ
ὕδωρ	ἀήρ	καὶ ἀήρ.

Διὰ τοῦτο μυσίτης καὶ διαλάκτης (l. μισητὴς καὶ διαλλακτής?) τὸ πνεῦμα ἐστὶ, τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σωματος
Δυό γάρ εἰσί τὰ κυριώτερα στοιχία
« Γῆς καὶ ὕδωρ : οὐ τα εἰσί ἡ κυρία ἥλη
ἡ μὲν γῆς ψυχρὰ καὶ ξηρά.
« Τὸ μὲν ὕδωρ αὖθις ψυχρόν
Πύρ καὶ ἀὴρ ὁ δὲ ἀήρ θερμός.
τὰ δὲ ὁ σχιματιστῆς « Τὸ δὲ πύρ θέρμόν καὶ ξηρόν
τοῦ φισικοῦ σῶματος
ἦτα ἑνωθέντα αὐτά τὰ 4 στοιχεῖα ἄσβεστα γίνονται.
υ : δραρ : γυ : ρος : τῶν : φι : λο : σο : φων
= 1 = 2 = 3 = 4 = 5 = 6 = 7 = 8 = 9 =

P. 63. Sequuntur haec, eadem, ut mihi videtur, manu, sed maxima cum cura scripta :

☉ Κυριακή	—	ἥλιος	—	χρησάφη.
☾ Δευτέρα	—	Σελήνη	—	Ἄργυρος.
♂ Τρίτη	—	Ἄρης	—	Σήδιρον.
♃ Τετάρτη	—	Ζεῦ	—	Κασίτερος. Καλάϊ
☿ Πέμπτη	—	Ἑρμῆς	—	ὑδράργυρος.
♀ Παρασκευή	—	ἀφροδίτη	—	χαλκός.
♄ Σάββατον	—	Κροιός	—	Μόλυβδος.

P. 64. Vacua.

APPENDIX

4. Athous, Vatoped. n° 665. — Chartaceus, cm. 17 × 11, pp. 140, saec. XVIII. In initio ipsa fortasse manu possessoris : Αὕτη ἡ βίβλος, φίλε, ὑπάρχει κἀμοῦ Κωνσταντίνου τοῦ Πελοποννησίου.

Titulus : Στεφάνου Ἀλεξανδρέως οἰκουμενικοῦ φιλοσόφου καὶ διδασκάλου περὶ πράξεως σὺν θεῷ πρώτη.
Opus totum continet, teste Catalogo quem conscripserunt EVSTRATIADES et ARCADIVS.

5. Biblioth. Zagorae vici, n° 58. — Chartaceus, cm. 20 × 15, pp. 87, saec. XVIII. — Quae sequuntur ex catalogo quem edidit K. DYOBOUNIOTES, Νέος Ἑλληνομνήμων, XIII, 1916, p. 342 :

P. 1. Titulus : Στεφάνου Ἀλεξανδρέως οἰκουμενικοῦ φιλοσόφου καὶ διδασκάλου τῆς μεγάλης καὶ ἱερᾶς τέχνης.
Opus totum a prima usque ad nonam lectionem continet.

P. 41. Titulus : Ἀνεπιγράφου φιλοσόφου περὶ θείου ὕδατος τῆς λευκωσίας.
Supra Ἀνεπιγράφου eadem (?) manus Στεφάνου scripsit.

P. 50. Titulus : Ζωσίμου τοῦ θείου πατρὸς περὶ ἀρετῆς.

P. 69. Titulus : Λαβύρινθος τόν περ Σολομὼν ἐτεκτήνατο.

P. 82. Titulus : Καλλινίκου πατριάρχου σημειώσεις.

INDICES NOMINVM

Numerus primus hujus editionis paginam designat, Romanus codicem, tertius codicis folium vel paginam.

I. — Scriptores.

II. — Nomina cetera.

III. — Scriba.

IV. — Possessores.

ANNORVM NOTA.

A. 1804 Jul. 11, 19 II 44

Index memorabilivm verborvm quibvs codicis 3 scriba vsvs est

TABVLA ARGVMENTI